

मूल्य अभिवृद्धि कर ऐन, २०५२

प्रमाणीकरण र प्रकाशन मिति

२०५२।१।२७

संशोधन गर्ने ऐन

मूल्य अभिवृद्धि कर (पहिलो संशोधन) ऐन, २०५८	२०५८।१।०।४
आर्थिक अध्यादेश, २०५९	२०५९।१।२२
आर्थिक अध्यादेश, २०६०	२०६०।४।१ र २०६०।१।०।१
आर्थिक अध्यादेश, २०६१	२०६१।४।१ र २०६१।१।०।१
आर्थिक अध्यादेश, २०६२	२०६२।४।१ र २०६२।१।०।१
राजश्व सम्बन्धी केही नेपाल ऐनलाई संशोधन गर्ने अध्यादेश, २०६२	२०६२।६।१६
आर्थिक ऐन, २०६३	२०६३।३।२८
आर्थिक ऐन, २०६४	२०६४।३।२८
आर्थिक ऐन, २०६५	२०६५।६।३
आर्थिक ऐन, २०६६	२०६६।३।२९
गणतन्त्र सुदृढीकरण तथा केही नेपाल कानून	
संशोधन गर्ने ऐन, २०६६	२०६६।१।०।७
आर्थिक ऐन, २०६७	२०६७।८।४
आर्थिक ऐन, २०६८	२०६८।३।३०
आर्थिक ऐन, २०७०	२०७०।३।३०
आर्थिक ऐन, २०७१	२०७१।३।२९
आर्थिक ऐन, २०७२	२०७२।३।२९
आर्थिक ऐन, २०७३	२०७३।२।१५
केही नेपाल ऐन संशोधन गर्ने ऐन, २०७२	२०७२।१।१।३
आर्थिक ऐन, २०७४	२०७४।५।२
आर्थिक ऐन, २०७५	२०७५।३।३२
आर्थिक ऐन, २०७६	२०७६।३।३०
आर्थिक ऐन, २०७७	२०७७।३।१५
आर्थिक अध्यादेश, २०७८	२०७८।२।१५
आर्थिक ऐन, २०७८	२०७८।६।१३

सम्बत् २०५२ सालको ऐन नं. १४

मूल्य अभिवृद्धि कर लगाउने र असूल उपर गर्ने व्यवस्था गर्न बनेको ऐन

१

प्रस्तावना: देशको आर्थिक विकासको लागि आवश्यक राजस्व सङ्कलन गर्ने प्रक्रियालाई प्रभावकारी बनाई राजस्व परिचालन बढाउन वस्तु वा सेवाको बिक्री, वितरण, हस्तान्तरण, आयात वा निर्यात लगायतका सबै कारोबारमा मूल्य अभिवृद्धि कर लगाउने र असुल उपर गर्ने प्रक्रियालाई व्यवस्थित गरी राजस्व सङ्कलन प्रभावकारी ढङ्गबाट गर्न वाञ्छनीय भएकोले,

श्री ५ महाराजाधिराज वीरेन्द्र वीर विक्रम शाहदेवको शासनकालको चौबीसौ वर्षमा संसदले यो ऐन बनाएको छ।

१. **संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ** : (१) यस ऐनको नाम “मूल्य अभिवृद्धि कर ऐन, २०५२” रहेको छ।

(२) यो ऐन नेपाल सरकारले राजपत्रमा सूचना प्रकाशन गरी तोकिएको मितिदेखि प्रारम्भ हुनेछ।^२

२. **परिभाषा** : विषय वा प्रसङ्गले अर्को अर्थ नलागेमा यस ऐनमा,-

(क) “कर” भन्नाले यस ऐन बमोजिम लाग्ने मूल्य अभिवृद्धि कर सम्भन्धनु पर्छ।

(ख) “कारोबार” भन्नाले कुनै वस्तु वा सेवा आपूर्ति गर्ने कार्य सम्भन्धनु पर्छ।

(ग) “कर लाग्ने कारोबार” भन्नाले दफा ५ को उपदफा (१) मा उल्लेखित कारोबार सम्भन्धनु पर्छ।

(घ) “कर लाग्ने मूल्य” भन्नाले कुनै वस्तु वा सेवाको सम्बन्धमा दफा १२^३ र दफा १२क. बमोजिम कायम गरिने मूल्य सम्भन्धनु पर्छ।

(ङ) “वस्तु” भन्नाले चल वा अचल दुवै किसिमको सम्पत्ति सम्भन्धनु पर्छ।

(च) “सेवा” भन्नाले वस्तु बाहेकको जुनसुकै कुरा सम्भन्धनु पर्छ।

^४(च१)

(छ) “आपूर्ति” भन्नाले प्रतिफल लिई^५ वा नलिई कुनै वस्तु वा सेवा बिक्री, विनियम, हस्तान्तरण गर्ने कार्य वा तत्सम्बन्धी अनुमति दिने वा ठेक्का पट्टा गर्ने कार्य सम्भन्धनु पर्छ।

^६(ज) “प्रतिफल” भन्नाले वस्तु वा सेवाको आपूर्ति गर्दा त्यसको मूल्य बापत प्राप्त हुने कुनै पनि कुरा सम्भन्धनु पर्छ।

- १(ज१)
- (झ) “आयात” भन्नाले प्रचलित कानून बमोजिम वस्तु वा सेवा नेपाल ८ भित्र पैठारी गर्ने कार्य सम्भन्नु पर्छ ।
- १(ञ) “निर्यात” भन्नाले प्रचलित कानून बमोजिम वस्तु वा सेवा नेपाल बाहिर वा निर्यात गृह वा विशेष आर्थिक क्षेत्रमा निर्यात गर्ने कार्य सम्भन्नु पर्छ ।
- (ट) “बजार मूल्य” भन्नाले दफा १३ बमोजिम निर्धारित मूल्य सम्भन्नु पर्छ ।
- १०(ट१) “विद्युतीय माध्यम” भन्नाले कम्प्यूटर, इन्टरनेट, इ-मेल, फ्याक्स, विद्युतीय क्यास मेशिन (इलेक्ट्रोनिक क्यास रजिष्टर), फिस्कल प्रिन्टर जस्ता माध्यम सम्भन्नु पर्छ र सो शब्दले विद्युतीय भुक्तानीको माध्यम तथा विभागले तोकेको त्यस्तै प्रकृतिका अन्य माध्यम समेतलाई जनाउँछ ।
- ११(ठ) “व्यक्ति” भन्नाले प्राकृतिक व्यक्ति, फर्म, कम्पनी, संघ, संस्था, साभेदारी संस्था, सहकारी, संयुक्त व्यवसाय, गुठी वा कोष सम्भन्नु पर्छ र सो शब्दले नाफाको उद्देश्य लिई वा नलिई कर लाग्ने कारोबारमा संलग्न रहेको सरकारी निकाय, धार्मिक संगठन, परोपकारी संस्था वा त्यस्तै अन्य निकाय र तिनका शाखा वा उपशाखालाई समेत जनाउँछ ।
- १२(ड) “दर्ता भएको व्यक्ति” भन्नाले दफा १०, दफा १०क. र दफा १०ख. बमोजिम कारोबार गर्न दर्ता भएको व्यक्ति सम्भन्नु पर्छ ।
- १३(ढ) “दर्ता नम्बर” भन्नाले दफा १०, १०क. र १०ख. बमोजिम प्रदान गरिएको दर्ता नम्बर सम्भन्नु पर्छ ।
- (ण) “आपूर्तिकर्ता” भन्नाले कुनै वस्तु वा सेवा आपूर्ति गर्ने व्यक्ति सम्भन्नु पर्छ ।
- (त) “प्रापक” भन्नाले कुनै वस्तु वा सेवा ग्रहण गर्ने व्यक्ति सम्भन्नु पर्छ ।
- १४(थ) “करदाता” भन्नाले यस ऐन बमोजिम कर लाग्ने कारोबारमा संलग्न भएको व्यक्ति वा कर बुझाउनु पर्ने दायित्व भएको व्यक्ति सम्भन्नु पर्छ ।

- १५(थप) “कर अवधि” भन्नाले करदाताले दफा १८ बमोजिम कर विवरण पेश गर्नुपर्ने अवधि सम्झनु पर्छ ।
- १६(द) “विभाग” भन्नाले आन्तरिक राजस्व विभाग सम्झनु पर्छ ।
- (घ) “महानिर्देशक” भन्नाले विभागको महानिर्देशक सम्झनु पर्छ ।
- १७(न) “कर अधिकृत” भन्नाले नेपाल सरकारले नियुक्त गरेको कर अधिकृत वा प्रमुख कर अधिकृत वा प्रमुख कर प्रशासक सम्झनु पर्छ र सो शब्दले विभागका शाखा अधिकृत, निर्देशक, उपमहानिर्देशक वा यस ऐन बमोजिम कर अधिकृतको अधिकार प्रयोग गर्न पाउने गरी नेपाल सरकारले तोकेको अन्य कुनै अधिकृतलाई समेत जनाउँछ ।
- (प) “तोकिएको” वा “तोकिए बमोजिम” भन्नाले यस ऐन अन्तर्गत बनेको नियममा तोकिएको वा तोकिए बमोजिम सम्झनु पर्छ ।
३. **कर अधिकृत नियुक्त गर्न वा तोक्न सक्ने** : यस ऐनको प्रयोजनको निमित्त नेपाल सरकारले आवश्यक संख्यामा कर अधिकृतहरू नियुक्त गर्न सक्नेछ र नेपाल सरकारले आवश्यक देखेमा नेपाल सरकारको अन्य कुनै अधिकृतलाई पनि कर अधिकृतको कार्य गर्ने गरी तोक्न सक्नेछ ।
१८४. **कर अधिकृतको अधिकार क्षेत्र**: (१) कर अधिकृतको अधिकार क्षेत्र अर्थ मन्त्रालयले निर्धारण गरे बमोजिम हुनेछ ।
- (२) कर अधिकृतलाई आफ्नो कार्यक्षेत्र बाहेकका अन्य क्षेत्रका करदाताको कारोबार निरीक्षण र अनुगमन तथा कर निर्धारण गर्ने गरी महानिर्देशकले तोक्न सक्नेछ ।
५. **मूल्य अभिवृद्धि कर लाग्ने** : (१) यस ऐनमा अन्यथा व्यवस्था भएकोमा बाहेक देहायका कारोबारमा मूल्य अभिवृद्धि कर लाग्नेछ :-
- (क) नेपाल १९..... भित्र आपूर्ति भएका वस्तु वा सेवामा,
- (ख) नेपाल २०..... भित्र आयात गरिएको वस्तु वा सेवामा,
- (ग) नेपाल २१..... बाहिर निर्यात गरिएको वस्तु वा सेवामा,
- (२) प्रत्येक कारोबारको कर लाग्ने मूल्यमा कर लाग्नेछ ।
- (३) उपदफा (१) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि अनुसूची-१ मा उल्लेखित वस्तु वा सेवाहरूको कारोबारमा कर लाग्ने छैन । साथै त्यस्तो

वस्तु वा सेवाको खरिदमा पहिले लागेको कर दफा १७ बमोजिम कट्टी गर्न र दफा २४ बमोजिम फिर्ता लिन पाइने छैन ।

२२.क. **कारोबारको स्वामित्वको हस्तान्तरणमा कर नलाग्ने:** (१) यस ऐनमा अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि दर्ता भएको व्यक्तिले आफूले गर्दै आएको कारोबार अन्य कुनै दर्ता भएको व्यक्तिलाई बिक्री गरेमा वा निजको मृत्यु भई हकवालाको नाममा कारोबार हस्तान्तरण भएमा त्यसरी हुने स्वामित्वको हस्तान्तरणमा कर लाग्ने छैन । त्यसरी कारोबार बिक्री वा हस्तान्तरण गर्दा दर्ता भएको व्यक्ति वा हस्तान्तरण गरी लिने व्यक्तिले सो कुराको जानकारी तोकिए बमोजिम विभागलाई दिनु पर्नेछ ।

(२) उपदफा (१) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि कानून बमोजिम दर्ता हुनुपर्ने वा भएको कुनै उद्योग वा व्यवसायको हस्तान्तरण भएमा स्वामित्व प्राप्त गर्ने व्यक्तिले कानून बमोजिम करको दायित्व व्यहोर्नु पर्नेछ ।

(३) उपदफा (२) को अधीनमा रही स्वामित्व प्राप्त गर्ने व्यक्तिले यस ऐन बमोजिम तोकिएको अवधिसम्म (हस्तान्तरण हुनु अघिको) त्यस्तो उद्योग वा व्यवसायको कारोबारको लेखा, खाताबही तथा हिसाब किताब सुरक्षित राख्नुपर्ने दायित्व बहन गर्नु पर्नेछ ।

२३.ख. **दर्ता गर्ने आदेश दिन सक्ने :** दर्ता हुनु पर्ने व्यक्तिले दर्ता नगरी कुनै कारोबार गरिरहेको छ भन्ने कुरा कर अधिकृतलाई मनासिव लागेमा त्यस्तो व्यक्तिलाई दर्ता गर्न आदेश दिन सक्नेछ ।

२४. तर दफा ९ बमोजिम तोकिएको रकमसम्मको मात्र कारोबार गरेको हुँदा दर्ता हुनु नपर्ने भन्ने जिकिर लिने व्यक्तिले दर्ता गर्ने आदेश प्राप्त भएको मितिले तीस दिनभित्र सो कुराको प्रमाण पेश गर्नु पर्नेछ ।

६. **आपूर्तिको स्थान र समय :** (१) यस ऐन बमोजिम कर निर्धारण र असुल उपर गर्ने प्रयोजनको लागि कुनै वस्तु वा सेवाको आपूर्ति नेपालभित्र वा बाहिर भएको कुराको निर्धारण तोकिए बमोजिम हुनेछ ।

(२) यस ऐन बमोजिम कर निर्धारण र असुल उपर गर्ने प्रयोजनको लागि कुनै वस्तु वा सेवाको आपूर्ति देहायको समयमध्येमा जुन पहिले हुन्छ सोही समयमा त्यस्तो वस्तु वा सेवाको आपूर्ति भएको मानिनेछ :-

(क) आपूर्तिकर्ताले वीजक जारी गरेको बखत,

(ख) वस्तुको आपूर्तिको हकमा प्रापकले आपूर्तिकर्ताको कारोबारस्थलबाट वस्तु उठाएको वा ग्रहण गरेको बखत,

^{२५}(ग) सेवाको आपूर्तिको हकमा सेवा प्रदान भएको बखत,

(घ) आपूर्तिकर्ताले वस्तु वा सेवाको प्रतिफल प्राप्त गरेको बखत ।

(३) उपदफा (२) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि देहायका अवस्थाहरूमा देहाय बमोजिमको समयलाई आपूर्ति समय मानिने छ :-

(क) निरन्तररूपमा आपूर्ति हुने दूर सञ्चार सेवा वा त्यस्तै अन्य सार्वजनिक सेवाहरूको हकमा बीजक जारी गर्दाको समय,

(ख) करार बमोजिम किस्ताबन्दी रूपमा कुनै वस्तु वा सेवाको मूल्य एक भन्दा बढी दिनमा आंशिक रूपमा भुक्तानी हुने व्यवस्था भएकोमा भुक्तानी भएको वा करारमा भुक्तानी गर्नुपर्ने भनेर उल्लेख गरिएको दिनमध्ये जुन पहिले हुन्छ सो समय,

(ग) यस ऐन अन्तर्गत कर कट्टी सुविधा प्राप्त नहुने गरी प्रयोग भएका वस्तु वा सेवाको हकमा त्यस्तो वस्तु वा सेवा प्रयोग भएको समय ।

(४) कुनै कारोबारको आपूर्ति समयको सम्बन्धमा उपदफा (२) मा उल्लेखित अवस्थाहरूमध्ये एकैपटक एकभन्दा बढी अवस्थाहरू लागू हुन सक्ने भएमा त्यस्तो कारोबारमा आपूर्तिको समयको निर्धारण महानिर्देशकले वस्तुगत आधारमा तोके बमोजिम हुनेछ ।

७. **करको दर :** ^{२६}(१) यस ऐन बमोजिम लाग्ने करको दर तेह्र प्रतिशतको एकल दर हुनेछ ।

(२) उपदफा (१) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि अनुसूची-२ मा उल्लेखित वस्तु वा सेवाको कारोबारमा शून्य दरमा कर लाग्नेछ ।

८. **करको निर्धारण र असुल उपर :** (१) दर्ता भएको व्यक्तिले यो ऐन र यस ऐन अन्तर्गत बनेको नियम बमोजिम कर लाग्ने मूल्यमा कर निर्धारण र असुल उपर गर्नु पर्नेछ ।

^{२७}(२) नेपाल बाहिरको कुनै व्यक्तिबाट सेवा प्राप्त गर्ने दर्ता भएको वा दर्ता नभएको व्यक्तिले यो ऐन र यो ऐन अन्तर्गत बनेको नियम बमोजिम कर लाग्ने मूल्यमा भुक्तानीका बखत वा सेवा प्राप्त भएको बखतमध्ये जुन पहिले हुन्छ सो समयमा कर निर्धारण र असुल उपर गर्नु पर्नेछ ।

२८(३) व्यावसायिक प्रयोजनको लागि निर्माण गरिने पचास लाख रुपैयाँभन्दा बढीको भवन वा अपार्टमेन्ट वा सपिड कम्प्लेक्स वा विभागले तोकेका यस्तै प्रकारका अन्य संरचना दर्ता नभएको व्यक्तिबाट निर्माण गराएको भए तापनि त्यस्तो निर्माण दर्ता भएको व्यक्तिबाट गराए सरह मानी कर दाखिला गर्नु पर्नेछ । त्यसरी दाखिला नगरेमा सो संरचनाको स्वामित्व रहेका व्यक्तिबाट कर निर्धारण गरी असुल उपर गरिनेछ ।

स्पष्टीकरण: यस उपदफाको प्रयोजनको लागि “व्यावसायिक प्रयोजन” भन्नाले भवन, अपार्टमेन्ट, सपिड कम्प्लेक्स वा विभागले तोकेका अन्य यस्तै संरचना निर्माण गरी बिक्री गर्ने एवं त्यस्ता संरचना चालु वा स्थायी सम्पत्तिको रूपमा लेखाङ्कन गरी आय आर्जनमा उपयोग गर्ने कार्य सम्पन्न पछि ।

२९.क. **बैङ्क प्रत्याभूतिको व्यवस्था:** (१) उद्योग सञ्चालन भएको पछिल्लो बाह्र महिनाको कुल बिक्रीको चालीस प्रतिशतभन्दा बढी निकासी गर्ने उद्योगले निकासी गर्ने परिमाण जतिको मालवस्तु उत्पादन गर्न आवश्यक कच्चा पदार्थ पैठारी गर्दा तथा बण्डेड वेयर हाउस मार्फत कर मुक्त पसलको लागि पैठारी गर्ने मालसामानमा लाग्ने कर बापतको रकम सम्बन्धित भन्सार कार्यालयमा बैङ्क प्रत्याभूति राखी पैठारी गर्न सक्नेछ ।

तर बण्डेड वेयर हाउस मार्फत करमुक्त पसलले पैठारी गर्ने बाहेक अन्य निकासीकर्ताले त्यस्तो सुविधा प्राप्त गर्न कच्चा पदार्थबाट तयारी सामान बनाई निकासी गर्दा दश प्रतिशत मूल्य अभिवृद्धि भएको हुनु पर्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिमको सुविधा लिई बण्डेड वेयर हाउस मार्फत पैठारी भएका मदिरा तथा चुरोट नेपाल सरकार, परराष्ट्र मन्त्रालयले सिफारिस गरेको कुटनीतिक तथा महसुल सुविधा प्राप्त व्यक्ति वा निकायलाई मात्र बिक्री गर्नु पर्नेछ ।

(३) उपदफा (१) बमोजिम राखिएको बैङ्क प्रत्याभूति विभागले तोकेको प्रक्रिया बमोजिम सम्बन्धित भन्सार कार्यालयबाट फुकुवा गरिनेछ ।

३०. **सानो कारोबार गर्ने व्यवसायीलाई छुट :** यस ऐनमा अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि तोकिएको रकमसम्मको वार्षिक कर लाग्ने कारोबार गर्ने साना व्यवसायीलाई दर्ता गर्न, विवरण पेश गर्न र अन्य प्रक्रिया पूरा गर्न नपर्ने गरी तोकिए बमोजिम छुट दिन सकिनेछ ।

तर मूल्य अभिवृद्धि कर लाग्ने वस्तु तथा सेवाको कारोबार गर्ने आयकर ऐन, २०५८ को दफा ४ को उपदफा (४) बमोजिम पूर्व अनुमानित आय विवरण बुझाउने करदाता बाहेक सानो कारोबार गर्ने व्यवसायीले

स्वेच्छाले आफ्नो कारोबार दर्ता गर्न चाहेमा दफा १०., १०क. र १०ख. बमोजिमको प्रक्रिया पूरा गरी दर्ता गराउन सक्नेछ।

१०. दर्ता : ^{३१}(१) कुनै कारोबारमा संलग्न हुन चाहने व्यक्तिले कारोबार सुरु गर्नुभन्दा अघि कारोबार दर्ताको लागि तोकिएको ढाँचामा कर अधिकृत समक्ष दरखास्त दिनु पर्नेछ।

^{३२}(२) कुनै व्यक्तिले कारोबार गरेको वस्तु वा सेवामा कर लाग्ने भएमा त्यसरी कर लागेको वा कारोबार सञ्चालन गरेको मितिले तीस दिनभित्र त्यस्तो कारोबार दर्ताको लागि तोकिएको ढाँचामा कर अधिकृतसमक्ष दरखास्त दिनु पर्नेछ।

(३) उपदफा (१) र (२) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि अनुसूची-१ मा उल्लेखित कर छुट हुने वस्तु वा सेवाको मात्र कारोबार गर्ने व्यक्तिले दर्ता गराउनु पर्ने छैन।

(४) उपदफा (१) वा (२) बमोजिम रीतपूर्वकको ^{३३}दरखास्त दिने प्रत्येक व्यक्तिलाई कर अधिकृतले दर्ता गरी तोकिएको ढाँचामा तोकिएको म्यादभित्र दर्ता नम्बर सहितको दर्ताको प्रमाणपत्र दिनु पर्नेछ।

(५) दर्ता भएको व्यक्तिले दर्ताको प्रमाणपत्र आफ्नो कारोबार सञ्चालन गर्ने प्रमुख स्थानमा सबैले देख्ने गरी राख्नु पर्नेछ र कारोबारको स्थान एकभन्दा बढी भएमा प्रमुख स्थान बाहेक अन्य स्थानमा समेत कर अधिकृतद्वारा प्रमाणित गरेको दर्ताको प्रमाणपत्र सबैले देख्ने गरी राख्नु पर्नेछ।

(६) दर्ता भएको व्यक्तिले आफ्नो दर्ता नम्बरको प्रयोग मूल्य अभिवृद्धि कर, अन्तःशुल्क र भन्सार सम्बन्धी सबै कारोबार र तोकिए बमोजिमका अन्य कारोबारको सम्बन्धमा समेत गर्नु पर्नेछ।

(७) उपदफा (१) वा (२) बमोजिम दर्ताको लागि दिएको दरखास्तमा उल्लिखित विवरणमा कुनै परिवर्तन भएमा त्यस्तो परिवर्तन भएको पन्ध्र दिनभित्र दर्ता भएको व्यक्तिले कर अधिकृतलाई सो कुराको जानकारी दिनु पर्नेछ।

^{३४}१०क. अस्थायी दर्ता सम्बन्धी विशेष व्यवस्था: (१) अस्थायी रूपमा आयोजना गर्ने प्रदर्शनी, मेला तथा अन्य यस्तै कारोबारको हकमा कारोबार शुरु हुनुभन्दा अगावै आयोजक तथा त्यस्तो आयोजनामा कर लाग्ने वस्तु वा सेवाको कारोबार गर्ने मूल्य अभिवृद्धि करमा दर्ता नभएका व्यवसायी तोकिए बमोजिम मूल्य अभिवृद्धि करमा अस्थायी रूपमा दर्ता हुनु पर्नेछ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम मूल्य अभिवृद्धि करमा दर्ता भएको व्यवसायीले सो कार्यक्रममा राख्ने वस्तु स्टक ट्रान्सफर गरी लैजान पाउनेछ ।

(३) उपदफा (१) बमोजिमको कार्यक्रमको लागि मात्र दर्ता भएको करदाताले आयोजना गरेको प्रदर्शनी, मेला समाप्त भएको सात दिनभित्र कारोबारको विवरण पेश गरी लाग्ने सम्पूर्ण कर समेत दाखिला गरी अस्थायी दर्ता खारेज गर्नु पर्नेछ ।

^{३५}१०ख. **संयुक्त उपक्रमको दर्ता सम्बन्धी विशेष व्यवस्था** : (१) कुनै दुई वा सोभन्दा बढी व्यक्तिले कुनै निश्चित अवधिका लागि कर लाग्ने कारोबार गर्न संयुक्त उपक्रम (ज्वाइन्ट भेन्चर) खडा गरेमा त्यस्ता व्यक्तिहरू दर्ता रहेका कार्यालयमध्ये कुनै एक कार्यालयको कर अधिकृतसमक्ष त्यस्तो संयुक्त उपक्रम अस्थायी रूपमा दर्ताको लागि निवेदन दिनु पर्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम निवेदन प्राप्त भएमा कर अधिकृतले तोकिएको ढाँचामा दर्ता प्रमाणपत्र दिनु पर्नेछ ।

(३) उपदफा (१) बमोजिम दर्ता भएको संयुक्त उपक्रमले त्यस्तो उपक्रम खडा गर्दा गरेको सम्झौतामा तोकिएको अवधि समाप्त भएपछि दर्ता खारेज गराउनु पर्नेछ ।

(४) संयुक्त उपक्रम (ज्वाइन्ट भेन्चर) मा संलग्न व्यक्ति आफू संलग्न रहेको संयुक्त उपक्रम (ज्वाइन्ट भेन्चर) को कर दायित्व भुक्तान गर्ने प्रयोजनका लागि संयुक्त वा छुट्टाछुट्टै रूपमा जिम्मेवार हुनेछन् ।

^{३६}१०ग. **दर्ता अभिलेख अद्यावधिक गर्ने सम्बन्धी विशेष व्यवस्था** : यस ऐन बमोजिम दर्ता भएका व्यक्तिले विभागले तोके बमोजिमको दर्ता सम्बन्धी सूचना र अभिलेख विभागको बायोम्याट्रिक दर्ता प्रणालीमा ^{३७}..... अद्यावधिक गर्नु पर्नेछ ।

^{३८}११. **दर्ता खारेजी** : (१) कर अधिकृतले देहायको कुनै अवस्थामा दर्ता भएको व्यक्तिको दर्ता खारेज गर्नु पर्नेछ :-

(क) संगठित संस्था भए त्यस्तो संगठित संस्था बन्द, विक्री वा हस्तान्तरण भएमा वा अन्य कुनै किसिमबाट त्यस्तो संगठित संस्थाको अस्तित्व कायम नरहेमा,

(ख) व्यक्तिगत स्वामित्व भए त्यस्तो स्वामित्व भएको व्यक्तिको मृत्यु भएमा,

- (ग) साभेदार संस्था भए त्यस्तो साभेदारी संस्था बिघटन भएमा वा साभेदारको मृत्यु भएमा,
- (घ) दर्ता भएको व्यक्तिले कर लाग्ने कारोबार गर्न छाडेमा,
- (ङ) लगातार बाह्र महिनासम्म शून्य विवरण दिने वा विवरण नै नदिई बसेका करदाता भएमा,
- (च) विगत बाह्र महिनामा वस्तुको हकमा पचास लाख रुपैयाँ र वस्तु तथा सेवा मिश्रित कारोबारको र सेवाको हकमा बीस लाख रुपैयाँ कर योग्य कारोबार नपुगेको करदाता भएमा,
- (छ) भूलवश दर्ता भएकोमा ।

(२) उपदफा (१) को खण्ड (च) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि दफा ९ बमोजिम स्वेच्छिक रूपमा दर्ता भएका करदाताले आफ्नो दर्ता कायमै राख्न चाहेमा विगत बाह्र महिनाको अन्तिम विवरण साथ तोकिएको ढाँचामा दरखास्त दिएमा त्यस्ता करदाताको दर्ता कायमै रहनेछ ।

(३) दर्ता खारेजीको लागि कर विवरण पेश भएको पन्ध्र दिनभित्र करदाताले कर परीक्षणको लागि कागजात पेश गर्नु पर्नेछ र कर अधिकृतले त्यस्ता करदाताको कर परीक्षण गरी तीन महिनाभित्र दर्ता खारेज गरी वा दर्ता खारेज नहुने भए त्यसको जानकारी करदातालाई दिनु पर्नेछ । उक्त अवधिभित्र कर अधिकृतले दर्ता खारेज नगरेमा वा दर्ता खारेज हुने भनी निर्णय नगरेमा त्यस्तो अवधि पछिको कर विवरण करदाताले पेश गर्नु पर्ने छैन ।

(४) पहिले कर कट्टी सुविधा लिई सकेका वस्तुमध्ये दर्ता खारेज हुँदाका बखत बाँकी रहेको पुँजीगत सामान समेतका मौज्जातलाई बजार मूल्यमा आपूर्ति गरेको मानी कर निर्धारण गरी असुल गरिनेछ ।

स्पष्टीकरण : यस उपदफाको प्रयोजनको लागि “पुँजीगत सामान” भन्नाले कुनै सम्पत्ति वा सम्पत्तिको कुनै भाग र कर लाग्ने कारोबारमा प्रयोग हुने सम्पत्ति सम्झनु पर्छ ।

(५) कर लाग्ने वस्तु वा सेवाको कारोबार हुँदा कुनै कुरा गरेको वा नगरेको कारणले यस ऐन बमोजिम गर्नुपर्ने कार्य तथा दायित्व बाँकी भएमा त्यस्तो करदाताको दर्ता खारेज हुँदा त्यस्तो दायित्वबाट त्यस्तो करदाताले उन्मुक्ति पाउने छैन ।

(६) दर्ता खारेजी सम्बन्धी अन्य प्रक्रिया तोकिए बमोजिम हुनेछ ।

१२. **कर लागने मूल्य** : (१) यस ऐनमा अन्यथा व्यवस्था भएकोमा बाहेक नगद मात्र प्रतिफल भएको अवस्थामा आपूर्तिकर्ताले प्रापकसँग लिएको मूल्य मात्र कर लागने मूल्य हुनेछ ।

(२) कर लागने मूल्यमा देहायका रकमहरू ^{३९}समेत समावेश हुनेछन् :

(क) कारोबारको सिलसिलामा आपूर्तिकर्ताले व्यहोरेको ढुवानी र वितरणसम्बन्धी खर्चहरू र नाफाको रकम,

^{४०}(ख) यस ऐन बमोजिमको कर बाहेक अन्तःशुल्क, स्वामित्व शुल्क र अन्य कर रकम ।

^{४१}स्पष्टीकरण: यस खण्डको प्रयोजनको लागि “अन्य कर रकम” भन्नाले सालबसाली आर्थिक ऐनले तोके बमोजिम लागने महसुल, दस्तुर वा अन्य शुल्क सम्भन्तु पर्छ ।

(३) वस्तु वा सेवा आपूर्ति गर्दा मूल्यमा दिईएको डिस्काउण्ट, कमिशन वा यस्तै अन्य व्यापारिक छुटको रकमलाई कर लागने मूल्यमा समावेश गरिने छैन ।

(४) वस्तु विनियम अन्तर्गत आदान प्रदान गरिएका वस्तु वा सेवाको कर लागने मूल्य त्यसरी आदान प्रदान गरिएका वस्तु वा सेवाको बजार मूल्य बराबर हुनेछ ।

(५) यस ऐनमा अन्यथा व्यवस्था भएकोमा बाहेक आयात गरेको वस्तुको कर लागने मूल्य कायम गर्दा मूल्य अभिवृद्धि कर बाहेक ढुवानी, बीमा, एजेण्ट र अन्य व्यक्तिहरूको कमिशन आदि समेतको पैठारी मूल्य, पैठारी महसुल, समीकारक महसुल र पैठारीमा लागने अन्य कुनै कर भए सो समेत जोडी कर लागने मूल्य कायम गरिनेछ ।

(६) कुनै वस्तु वा सेवाको मूल्य प्रचलित बजार मूल्यभन्दा ज्यादै कम देखिएमा त्यस्तो वस्तु वा सेवाको कर लागने मूल्य बजार मूल्य बराबर हुनेछ ।

(७) आंशिक प्रतिफल लिई आपूर्ति गरेको वस्तु वा सेवाको कर लागने मूल्य बजार मूल्य बराबर हुनेछ ।

(८) कुनै वस्तु वा सेवा बापत राखिएको धरौटी रकम आपूर्तिकर्ताले त्यस्तो वस्तु वा सेवाको प्रतिफलको रूपमा तोकिए बमोजिम मिलान नगरेसम्म कर लागने मूल्य मानिने छैन ।

^{४२}१२क. **काठको कारोबारमा कर लागने मूल्य**: (१) राष्ट्रिय वनको काठ लिलामी, छोडपूजी, वा चिरान आदेश पाएको समयमध्ये जुन पहिले हुन्छ उक्त

समयमा त्यस्तो काठको रोयल्टी रकम वा लिलाम रकममा जुन बढी हुन्छ त्यस्तो रकममा कर लगाई असुल उपर गरिनेछ ।

(२) निजी आवादी, निजी वन वा सामुदायिक वनको काठ व्यापारिक प्रयोजनको लागि बिक्री गरेमा रोयल्टी नलाग्ने भए पनि उपदफा (१) मा व्यवस्था भए बमोजिम राष्ट्रिय वनको काठ सरह नै कर लाग्नेछ ।

१३. **बजार मूल्य:** (१)^{४३} कुनै दिनमा आपूर्ति गरिएको वस्तु वा सेवाको बजार मूल्यको निर्धारण असम्बन्धित व्यक्तिहरूका बीच स्वतन्त्र रूपले आपूर्ति भएको त्यस्तै किसिमको वस्तु वा सेवा वापत प्राप्त हुने प्रतिफललाई ध्यानमा राखी निर्धारण गरिनेछ ।

(२) यस दफाको प्रयोजनको लागि बजार मूल्य निर्धारण गर्ने प्रक्रिया तोकिए बमोजिम हुनेछ ।

(३) उपदफा (१) र (२) बमोजिम कुनै वस्तु वा सेवाको बजार मूल्य निर्धारण गर्न नसकिएको अवस्थामा महानिर्देशकले तोकेको प्रक्रिया अनुसार त्यस्तो वस्तु तथा सेवाको बजार बजार मूल्य निर्धारण गरिनेछ ।

१४. **बीजक दिनु पर्ने :** (१) प्रत्येक दर्ता भएको व्यक्तिले तोकिए बमोजिमको अवस्थामा बाहेक कुनै वस्तु वा सेवा आपूर्ति गर्दा प्रापकलाई बीजक दिनु पर्नेछ।

४४

(२) बीजकको ढाँचा तोकिए बमोजिम हुनेछ ।

(३) बीजक लिनु प्रापकको कर्तव्य हुनेछ ।

^{४५}(४) दश हजार रुपैयाँभन्दा बढीको कर लाग्ने वस्तु विभागले तोकेको क्षेत्रबाहिर ढुवानी गर्नेले कर बीजक साथमा राख्नु पर्नेछ ।

^{४६}(५) विभागले सूचना प्रकाशन गरी वा लिखित आदेश दिई तोकेको कुनै व्यक्तिले कुनै तोकेको वस्तुको सोही सूचना वा आदेशमा तोकेको समयवावधिका लागि त्यस्तो वस्तुको खुद्रा बिक्री मूल्य सार्वजनिक गर्नुपर्ने गरी तोकन सक्नेछ । यस्तो सूचना वा आदेश प्राप्त भएपछि खुद्रा बिक्री मूल्य सार्वजनिक नगरी कुनै वस्तुको बिक्री वा हस्तान्तरण गर्न पाउने छैन ।

^{४७}(६) ^{४८}उपदफा (५) बमोजिम तोकिएको व्यक्तिले त्यस्तो वस्तु दर्ता नभएको व्यक्तिलाई बिक्री गर्दा सार्वजनिक भएको मूल्यमा तोकिएको

ढाँचामा बीजक दिई उपभोक्ता तहको कर समेत असुल उपर गराउने व्यवस्था गरिने छ ।

तर ^{४९}उपदफा (५) बमोजिम नतोकिएको कुनै व्यक्तिले पनि स्वेच्छाले यस उपदफा बमोजिमको बीजक दिन सक्नेछ ।

^{४०}१४क. **विद्युतीय बीजक** : (१) करदाताले विभागको पूर्व स्वीकृति लिई विद्युतीय बीजक जारी गर्न सक्नेछ ।

(२) उपदफा (१) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि विभागले सूचना प्रकाशन गरी त्यस्तो सूचनामा तोकिएका करदातालाई अनिवार्य रूपमा विद्युतीय माध्यमबाट बीजक जारी गरी त्यस्तो विद्युतीय माध्यमलाई विभागको केन्द्रीय बीजक अनुगमन प्रणाली (सिबिएमएस) मा आवद्ध गर्न आदेश दिन सक्नेछ ।

(३) विद्युतीय माध्यमबाट बीजक जारी गर्ने सफ्टवेयर वा उपकरणको सुरक्षण तथा विश्वसनीयता सम्बन्धमा विभागले कार्यविधि बनाई लागू गर्नेछ । त्यस्तो कार्यविधि सम्बन्धित उत्पादक, वितरक र प्रयोगकर्ताले पालना गर्नु पर्नेछ ।

१५. **दर्ता नभएको व्यक्तिले कर उठाउन नहुने**: (१) दर्ता नभएको व्यक्तिले कर असुल गरेको देखिने कुनै बीजक वा कागजात जारी गर्न र कर उठाउन हुँदैन ।

(२) दर्ता नभएको कुनै व्यक्तिले कर उठाएमा त्यसरी उठाएको कर निर्धारण गरी निजबाट असुल उपर गरिनेछ ।

^{४१}(३) उपदफा (१) वा (२) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि नेपाल सरकार, प्रदेश सरकार, स्थानीय तह वा नेपालस्थित अन्तर्राष्ट्रिय संघ, संस्था वा नियोग वा मूल्य अभिवृद्धि कर नलाग्ने वस्तुको कारोबार गर्ने सार्वजनिक संस्थानले मूल्य अभिवृद्धि कर लाग्ने वस्तु वा सेवा विक्री गर्दा कर असुल उपर गर्नु पर्नेछ ।

१६. **कारोबारको लेखा राख्नु पर्ने**: (१) करदाताले दफा १८ बमोजिमको कर अवधिको आफ्नो कारोबारको लेखा अद्यावधिक राख्नु पर्नेछ र त्यस्तो लेखा निरीक्षण गर्न कर अधिकृतले माग गरेमा जहाँसुकै रहेको निजको त्यस्तो लेखा कर अधिकृतलाई उपलब्ध गराउनु पर्नेछ ।

^{४२}(१क) विभागले करदाताको कम्प्युटर तथ्याङ्क आधार (डाटाबेस) मा निरन्तर पहुँच प्राप्त गर्न सक्नेछ ।

(२) करदाताले राखेको लेखामा देहायका कुराहरू समेत समावेश हुनु पर्नेछ :-

- (क) कारोबार भएको मिति,
- (ख) प्रत्येक कारोबारको मूल्य,
- (ग) कारोबारको अर्को पक्ष दर्ता भएको रहेछ भने निजको दर्ता नम्बर र
- (घ) कारोबारसँग सम्बद्ध तोकिए बमोजिमका अन्य कुराहरू ।

५३(३) कर लाग्ने वस्तु वा सेवाको कारोबार गर्ने दर्ता भएको वा नभएको व्यक्तिले प्रत्येक आर्थिक वर्षको लागि आफैले प्रमाणित गरेको खरिद बिक्री खाता लेखा राख्ने प्रयोजनको निमित्त प्रयोग गर्नु पर्नेछ । त्यस्तो खाता कर अधिकृतले जुनसुकै बखत जाँच गर्न सक्नेछ ।

५४(३क) ५५

(४) करदाताले कारोबारको लेखा तोकिएको अवधिसम्म सुरक्षित राख्नु पर्नेछ ।

५६(५) यो ऐन वा यस ऐन अन्तर्गत बनेका नियमले तोकेको प्रक्रिया पूरा गरी करदाताले राखेको लेखालाई अन्यथा प्रमाणित नभएसम्म मान्यता दिइनेछ ।

५७१६क. **कम्प्युटर प्रशोधित अभिलेख प्रमाणको रूपमा ग्राह्य हुने** : (१) प्रचलित कानूनमा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि अन्यथा प्रमाणित भएमा बाहेक कर प्रयोजनको निमित्त विभाग वा अन्तर्गतका कार्यालयमा रहेका कम्प्युटरबाट प्रशोधित करदाता सम्बन्धी अभिलेख प्रमाणको रूपमा ग्राह्य हुनेछ ।

(२) विभागले सूचना प्रकाशन गरी विद्युतीय माध्यमबाट बीजक जारी गर्ने, लेखा राख्ने, कर विवरण पेश गर्ने तथा भुक्तानी गर्ने सम्बन्धमा आवश्यक व्यवस्था गर्न सक्नेछ ।

५८१६ख. **नोक्सान भएको वस्तुमा तिरेको कर कट्टी गर्ने** : आगजनी, चोरी, दुर्घटना, टुटफुट वा ध्वंशात्मक गतिविधिको कारणले हानी नोक्सानी भएको ५९वा उपयोग गर्ने म्याद सकिएको वस्तुमा तिरेको मूल्य अभिवृद्धि कर तोकिए बमोजिम कट्टी गर्न सकिनेछ ।

१७. **कर कट्टी** : (१) दर्ता भएको व्यक्तिले आफ्नो कर लाग्ने कारोबारसँग सम्बन्धित वस्तु वा सेवा आयात वा प्राप्त गर्दा तिरेको वा तिर्नुपर्ने करको रकम आफूले उठाएको करको रकमबाट कट्टी गर्न सक्नेछ ।

६०(२) उपदफा (१) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि व्यावसायिक वा व्यक्तिगत प्रयोजनको लागि प्रयोग हुन सक्ने तोकिएका वस्तुहरूका हकमा कर कट्टी गर्न नपाउने वा आंशिक रूपमा मात्र कर कट्टी गर्न पाउने व्यवस्था गर्न सकिनेछ ।

(३) कुनै महिनामा कारोबार भएको वस्तु वा सेवाको पूर्ण अंश कर लाग्ने कारोबारमा प्रयोग नभएमा उक्त वस्तु वा सेवामा पहिले तिरेको कर कट्टी सो वस्तु वा सेवाको कर लाग्ने कारोबारमा प्रयोग भएको अंशमा मात्र तोकिए बमोजिम प्रदान गरिनेछ ।

(४) यस दफा बमोजिम कर कट्टी सुविधा प्रदान गरिने वस्तु वा सेवाको तोकिए बमोजिमको उपयोगिताको अवधि समाप्त हुनुभन्दा अगावै कर लाग्ने कारोबारमा प्रयोग हुन छाडेमा तोकिए बमोजिम सो वस्तु वा सेवा तत्काल बजार मूल्यमा बिक्री भएको मानी कर असुल उपर गरिनेछ ।

(५) उपदफा (१) मा जुनसुकै कुरा लेखिएका भए तापनि प्रयोग भइसकेका वस्तुहरूको कारोबार गर्ने दर्ता भएको व्यक्तिले पाउने कर कट्टी सुविधा तोकिए बमोजिम हुनेछ ।

६१(५क) उपदफा (२) को अधीनमा रही वित्तीय पट्टा अन्तर्गत ऋण सम्भौता गरी पैठारी वा खरिद गरिएका पुँजीगत वस्तुहरूमा तिरेको कर सम्बन्धित करदाताले कट्टी गर्न पाउनेछ ।

६२(५ख) दफा ८ को उपदफा (२) दफा १२क, र दफा १५ को उपदफा (३) बमोजिम तिरेको कर सम्बन्धित करदातालाई कट्टी गर्न दिइनेछ ।

(६) यस ऐन बमोजिमको कर कट्टी सुविधा तोकिए बमोजिमका कागजातहरूद्वारा दाबी प्रमाणित भएपछि मात्र दिइनेछ ।

(७) दर्ता हुँदाका बखत मौज्दातमा रहेको कर लाग्ने कारोबारमा प्रयोग हुने वस्तुमा तिरेको वा तिर्नु पर्ने कर कट्टी गर्ने व्यवस्था तोकिए बमोजिम हुनेछ ।

६३(८) यस दफामा अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि लगातार छ महिनासम्म कर विवरण पेश नगर्ने करदाताको नाम सार्वजनिक गरी त्यस्तो करदाताको कर कट्टी गर्नुपर्ने रकम बाँकी भए रोकका राख्न र निजको दर्ता समेत निलम्बन गर्न सकिनेछ ।

१८. **कर विवरण पेश गर्नुपर्ने** : (१) करदाताले प्रत्येक महिना आफूले बुझाउनु पर्ने कर रकम स्वयं निर्धारण गरी सो महिना समाप्त भएको पच्चीस दिनभित्र कर अधिकृत समक्ष ^{६४} वा हुलाकबाट रजिष्ट्री गरी वा विद्युतीय माध्यमबाट तोकिए बमोजिम कर विवरण पेश गर्नु पर्नेछ। यस्तो विवरण सो महिनामा कर लाग्ने कारोबार गरेको वा नगरेको जेसुकै भए तापनि पेश गर्नु पर्नेछ।

^{६५} (१क) उपदफा (१) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि आन्तरिक राजस्व कार्यालय वा करदाता सेवा कार्यालय नभएका जिल्लाका करदाताले आफूले कर विवरण बुझाउनु पर्ने महिनाको पन्ध्र गतेभित्र सम्बन्धित जिल्लाको कोष तथा लेखा नियन्त्रक कार्यालयमा बुझाउनु पर्ने कर रकम र कर विवरण पेश गर्न सक्नेछ। यसरी प्राप्त हुन आएको कर विवरण तथा कर भुक्तानीको विवरण कोष तथा लेखा नियन्त्रक कार्यालयले सात दिनभित्र सम्बन्धित आन्तरिक राजस्व कार्यालय वा करदाता सेवा कार्यालयमा पठाउनु पर्नेछ।

^{६६}(१ख) उपदफा (१) र (१क) बमोजिम विवरण पेश गर्ने र पठाउने कार्यविधि विभागले निर्धारण गरे बमोजिम हुनेछ।

(२) उपदफा (१) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि तोकिए बमोजिमका करदाताले एक महिनाभन्दा कम वा बढी अवधिको कर विवरण पेश गर्न सक्नेछ।

१९. **करको भुक्तानी** : ^{६७}(१) करदाताले प्रत्येक कर अवधिको कर सो अवधि समाप्त भएको मितिले पच्चीस दिनभित्र बुझाउनु पर्नेछ।

^{६८}(२) करदाताले उपदफा (१) मा उल्लिखित म्यादभित्र बुझाउनु पर्ने कर नबुझाएमा बाँकी रहेको कर रकममा वार्षिक दश प्रतिशतका दरले थप दस्तुर लाग्नेछ।

(३) ^{६९}.....

(४) करदाताले आफ्नो काबू बाहिरको परिस्थितिले गर्दा म्यादभित्र करको रकम बुझाउन नसकेको कारण देखाई ^{७०} उपदफा (२) बमोजिम लाग्ने थप दस्तुरहरू मिनाहा पाउन निवेदन गरेमा र कारण मनासिव देखेमा महानिर्देशकले त्यस्तो दस्तुर मिनाहा दिन सक्नेछ।

(५) ^{७१} उपदफा (२) बमोजिमको थप दस्तुरहरू र दफा २६ बमोजिमको व्याज हिसाव गर्दा बुझाउनु पर्ने कर रकमको दायित्व जुन कर अवधिको

कारोबारबाट सिर्जना भएको हो सोही ^{७२}कर अवधिको कर बुझाउनु पर्ने म्याद गुज्नेको मितिदेखि नै गणना गरिनेछ ।

^{७३}(६) दफा २० बमोजिम करदाताको कर निर्धारण गर्दा सो कर अवधिमा निजसँग असुल गर्नुपर्ने कर भन्दा निजले फिर्ता पाउन सक्ने कर बढी भएको पाइएमा निजको सो कर अवधिमा कर निर्धारण गर्दा थप दस्तुर र ब्याज असुल गरिने छैन ।

^{७४}(७) उपदफा (१) मा उल्लिखित म्यादभित्र करको भुक्तानी विद्युतीय माध्यम वा बैङ्कले प्रत्याभूति दिएको चेक (गुड फर पेमेन्ट चेक) बाट समेत गर्न सकिनेछ । यसरी विद्युतीय माध्यमबाट भुक्तानी भएकोमा भुक्तानी आदेश भएको मितिमा र बैङ्कले प्रत्याभूति दिएको चेक (गुड फर पेमेन्ट चेक) मार्फत भुक्तानी भएकोमा कार्यालयले बुझेको मितिमा भुक्तानी भएको मानिनेछ ।

^{७५}(७क) उपदफा (७) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि दश लाख रुपैयाँभन्दा बढीको कर भुक्तानी गर्दा चेक, ड्राफ्ट वा विद्युतीय माध्यमबाट भुक्तानी गर्नु पर्नेछ ।

^{७६}(८) ब्याज, थप दस्तुर र जरिवाना माथि ब्याज असुल गरिने छैन ।

२०. कर अधिकृतले कर निर्धारण गर्न सक्ने : (१) देहायका कुनै अवस्थामा कर अधिकृतले कर निर्धारण गर्न सक्नेछ :-

- (क) म्यादभित्र कर विवरण पेश नगरेमा,
- (ख) अधुरो वा त्रुटिपूर्ण कर विवरण पेश गरेमा,
- (ग) भुङ्गा कर विवरण पेश गरेमा,
- (घ) करको रकम कम देखाएको वा ठीक नभएको भन्ने कर अधिकृतलाई विश्वास गर्नुपर्ने कारण भएमा ।
- ^{७७}(ङ) आपूर्ति मूल्यमा न्यून विजकीकरण गरेको भन्ने कर अधिकृतलाई विश्वास गर्नुपर्ने कारण भएमा ।
- ^{७८}(च) न्यून विजकीकरण गरी समूह कम्पनीमा आपूर्ति भएमा,
- ^{७९}(छ) दर्ता हुनुपर्ने दायित्व भएको व्यक्तिले दर्ता नगरी कारोबार गरेमा,
- ^{८०}(ज) बीजक जारी नगरी बिक्री गरेमा,

८१(भ) दर्ता नभएको व्यक्तिले कर उठाएमा,

८२(ज) दफा ८ को उपदफा (२) वा (३) बमोजिम कर दाखिला नगरेमा,

८३(ट) दफा १७ को उपदफा (४) को अवस्था विद्यमान भएमा ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम कर निर्धारण गर्दा देहायका कुनै वा सबै आधारमा करको निर्धारण गर्न सकिनेछ :-

(क) कारोबारको सबुत,

(ख) कारोबारको सम्बन्धमा सम्बन्धित कर अधिकृतले पेश गरेको कर परीक्षण प्रतिवेदन,

(ग) समान प्रकृतिको कारोबारमा संलग्न अन्य व्यक्तिले बुझाएको कर ।

८४(२क).....

(३) उपदफा (२) मा जुनसुकै कुरा लेखिएका भए तापनि उपरोक्त बमोजिम करको निर्धारण गर्दा प्रमाणको भार पुऱ्याउने अभिभारा सम्बन्धित कर अधिकृतको हुनेछ ।

८५(४) उपदफा (१) बमोजिम कर निर्धारण गर्दा कर विवरण पेश गरेको मितिले चार वर्षभित्र कर निर्धारण गरिसक्नु पर्नेछ । उक्त अवधिभित्र कर निर्धारण हुन नसकेमा पेश भएको विवरण नै स्वतः मान्य भएको मानिनेछ ।

८६(४क) उपदफा (४) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि कुनै व्यक्तिले भुट्टा लेखा वा बीजक वा अन्य कागजात तयार गरी वा जालसाजी गरी कर छलेको रहेछ भने जुनसुकै बखत विभागले पुनः कर निर्धारण गर्न आदेश दिन सक्नेछ ।

८७(४ख) उपदफा (४) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि राजस्व न्यायाधिकरण वा अन्य अधिकार प्राप्त अदालतबाट कर निर्धारण संशोधन गरिएको वा निर्धारित कर घटाइएको अवस्थामा सो हदसम्म कर अधिकृतले त्यस्तो कर निर्धारणमा संशोधन गर्न सक्ने छैन ।

तर त्यस्तो निकायले पुनः छानबिन गर्ने आदेश दिएमा कर निर्धारण गर्न बाधा पुगेको मानिने छैन ।

(५) यस दफा बमोजिम कर निर्धारण गर्दा कर अधिकृतले सम्बन्धित व्यक्तिलाई आफ्नो सफाई पेश गर्न ^{८८}पन्ध्र दिनको म्याद दिनु पर्नेछ ।

२१. **करको असुली** : (१) यस ऐन बमोजिमको म्यादभित्र बुझाउनु पर्ने कर कुनै करदाताले नबुझाएमा ^{८९}..... सम्बन्धित कर अधिकृतले देहायका कुनै वा सबै तरिका अपनाई कर असुल गर्न सक्नेछ :-

(क) करदातालाई फिर्ता गर्नुपर्ने रकम भए त्यसमा कट्टा गरेर ।

(ख) करदाताको चल तथा अचल सम्पत्ति कब्जा गरेर ।

^{९०}(ग) करदाताको सम्पूर्ण वा केही सम्पत्ति एकै पटक वा पटक पटक गरी सिलबन्दी बोलपत्र वा सार्वजनिक बढाबढद्वारा लिलाम बिक्री गरेर ।

(घ) बैङ्क तथा अन्य वित्तीय संस्थामा रहेको करदाताको रकमबाट कट्टा गर्न लगाएर ।

(ङ) नेपाल सरकार वा नेपाल सरकारको स्वामित्वमा भएको कुनै संगठित संस्था वा ^{९१}स्थानीय तहहरूबाट करदाताले पाउने रकमबाट कट्टा गर्न लगाएर ।

^{९२}(च) कुनै तेस्रो व्यक्तिले करदातालाई तिर्नुपर्ने रकम दावी गरेर ।

(छ) करदाताको आयात निर्यात र अन्य कारोबार रोक्का गरेर ।

^{९३}(ज) नेपाल बाहिर जान रोक लगाएर ।

^{९४}(झ) म्यादभित्र बुझाउनु पर्ने कर नबुझाउने करदाताको नाम प्रकाशन वा प्रसारण वा विभागको वेबसाइटमा सार्वजनिक गरेर ।

^{९५}(२) उपदफा (१) बमोजिम कर अधिकृतले गरेको कारवाहीको जानकारी चौबीस घण्टाभित्र महानिर्देशकलाई दिनु पर्नेछ ।

^{९६}(३) कर असुली वा फिर्ता गर्दा एक रुपैयाँ भन्दा घटी भएको रकमलाई हिसाबमा गणना गरिने छैन ।

^{९७}२२. **विशेष अवस्थामा कर निर्धारण** : यस ऐनमा अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि कुनै करदाताले नेपाल छोडी जाने वा आफ्नो सम्पत्ति अरु कसैलाई हस्तान्तरण गर्ने, हटाउने वा लुकाउने सम्भावना भई कर असुली

हुन नसक्ने अवस्था छ भन्ने विश्वास गर्ने आधार भएमा कर अधिकृतले महानिर्देशकको स्वीकृति लिई त्यस्तो करदातासँग लाग्ने वा लागेको कर तुरुन्त निर्धारण गरी कर असुल गर्न वा धरौटी माग गर्न सक्नेछ ।

१८२२क. कर छल्ले योजना विरुद्धको व्यवस्था : (१) यस ऐनमा अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि करको फाइदा लिने बदनियतले देहायको कुनै कार्य गरेमा कर छल्ले योजना गरेको मानी महानिर्देशकले त्यस्तो करदाताको कर निर्धारण गरी कर असुल उपर गर्न कर अधिकृतलाई आदेश दिन सक्नेछ :-

- (क) यस ऐनमा भएको व्यवस्थाको दुरुपयोग गरी कर छल्ले बदनियतले कुनै योजना तथा कार्य गरी करको दायित्व कम गरेमा,
- (ख) कुनै व्यक्ति वा निकायले करको दायित्व कम गर्ने बदनियतले कुनै कार्य गरेमा वा सो गर्ने उद्देश्यले सम्भौता गरेमा ।

२३. जाँच तथा परीक्षण सम्बन्धी अधिकार : (१) यस ऐन बमोजिम दर्ता गर्नुपर्ने करदाताले दर्ता नगरी कर लाग्ने कारोबार गरेको छ भन्ने कुरामा विश्वास गर्नुपर्ने मनासिब आधार भएमा कर अधिकृतले जाँचबुझ गर्न सक्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम जाँचबुझ गर्ने, दर्ता भएको व्यक्तिले दफा १८ बमोजिम पेश गरेको कर विवरण जाँच गर्ने र दफा २० बमोजिम कर निर्धारण गर्ने प्रयोजनका लागि कर अधिकृतलाई देहाय बमोजिमको अधिकार हुनेछ :-

- (क) कर दायित्वसँग सम्बन्धित वस्तुहरू, स्थान, कागजात, लेखा तथा अभिलेख जाँच गर्ने,
- (ख) करदाताको कारोबारस्थल वा यस ऐन अन्तर्गत कसुर मानिने कार्यसित सम्बन्धित प्रमाणहरू हुनसक्ने सम्भावना भएका अन्य स्थलहरूमा खानतलासी लिने,
- (ग) आफ्नो कर्तव्यपालनको सिलसिलामा कुनै अभिलेख, किताब, खाता, कागजातहरू तयार गर्ने वा तिनीहरूमा विवरण भर्ने व्यक्तिसँग जानकारी माग गर्ने,
- (घ) करदाताको कारोबारस्थल वा सोसँग सम्बन्धित अन्य स्थलमा रहेको कुनै कागजात, किताब तथा अभिलेखलाई हटाउने वा कब्जा गर्ने वा अन्यत्र लैजाने,

(ड) करदाताको कारोबार सञ्चालन गर्ने स्थान वा कर कार्यालय वा अन्य कुनै उपयुक्त स्थानमा करको लेखापरीक्षण गर्ने ।

(३) कर अधिकृतले बैङ्क तथा वित्तीय संस्था लगायत कुनै व्यक्तिसँग कुनै करदाताको कारोबारको सम्बन्धमा कुनै कुराको जानकारी माग गरेमा त्यस्तो सूचना कर अधिकृतलाई दिनु त्यस्तो व्यक्तिको कर्तव्य हुनेछ ।

१९२३क. स्थानीय प्रशासन तथा प्रहरीले सहयोग गर्नुपर्ने : यो ऐन कार्यान्वयन गर्ने सिलसिलामा कर अधिकृतले स्थानीय प्रशासन तथा प्रहरीको सहयोग मागेमा त्यस्तो सहयोग गर्नु स्थानीय प्रशासन तथा प्रहरीको कर्तव्य हुनेछ ।

१००२३ख. कर सम्बन्धी व्यवस्था यसै ऐन बमोजिम हुने : प्रचलित कानूनमा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि सालबसाली लागू हुने आर्थिक ऐनले यस ऐनमा संशोधन गरी कर लगाउने, निर्धारण गर्ने, बढाउने, घटाउने, छुट दिने वा मिनाहा दिने सम्बन्धी व्यवस्था गरेकोमा बाहेक अन्य कुनै पनि ऐनले यस ऐन बमोजिमका करका व्यवस्थाहरूमा कुनै पनि संशोधन, परिवर्तन वा कर सम्बन्धी अन्य व्यवस्थाहरू गर्न सक्ने छैन ।

१०१२३ग. न्यून विजकीकरणका वस्तु खरिद गर्ने : (१) कुनै व्यक्तिले प्रचलित बजार मूल्य भन्दा बिक्री मूल्य कम देखाई न्यून विजकीकरण गरी कुनै वस्तु बिक्री गरेमा प्रचलित कानूनमा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि त्यसरी न्यून विजकीकरण गरी बिक्री गरेको त्यस्तै प्रकृतिको मौज्जातमा बाँकी रहेको वस्तु कर अधिकृतले रोक्का राखी न्यून विजकीकरण गरी बिक्री गरेको मूल्यमा कर अधिकृतले खरिद गर्न वा गराउन सक्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम कर अधिकृतले वस्तु खरिद गर्दा वा गराउँदा त्यस्तो व्यक्तिले वस्तु बिक्री गर्न मञ्जुर नगरेमा कर अधिकृतले त्यस्तो वस्तु आफ्नो कब्जामा लिई न्यून विजकीकरण गरी बिक्री गरेको मूल्यको आधारमा गणना गरी त्यस्तो व्यक्तिले भुक्तानी लिन आएको बखत भुक्तानी दिनु पर्नेछ ।

(३) उपदफा (१) वा (२) बमोजिम खरिद गरेको वा खरिद गर्न लगाएको वस्तु महानिर्देशकले तोकेको मूल्य तथा प्रक्रिया अनुसार बिक्री गर्न वा गराउन सकिनेछ ।

१०२२३घ. थुनामा राख्न वा कब्जा गर्न वा धरौट माग गर्न सक्ने: (१) कुनै व्यक्ति, फर्म, कम्पनी वा संस्थाले कर छुली कारोबार गरेको र तुरुन्त कुनै कारवाही नगरेमा अभियुक्त भागी जाने वा कसुरको सबुत प्रमाण गायब हुने सम्भावना

देखेमा महानिर्देशकको स्वीकृति लिई कर अधिकृतले देहायका काम गर्न वा गराउन सक्नेछ :-

- (क) कारोबार स्थलमा सिलबन्दी गर्न,
- (ख) विद्युतीय उपकरण तथा सो को अभिलेख कब्जा गर्न,
- (ग) कसुर गरेको भन्ने कुराको विश्वास लागेको व्यक्तिबाट छलिएको कर बराबरको रकम पर्चा खडा गरी नगद धरौटी वा जेथा जमानी माग गर्न ,
- (घ) करदाताको नाममा रहेको बैङ्क खाता तीन महिनासम्मको लागि रोक्का राख्न,

तर कर निर्धारण प्रक्रिया पूरा नभएको अवस्थामा महानिर्देशकको स्वीकृतिमा थप तीन महिनाको लागि बैङ्क खाता रोक्का राख्न सकिनेछ ।

- (ङ) खण्ड (ग) बमोजिम नगद धरौटी नराखेमा वा जेथा जमानी नदिएमा एक पटकमा पन्ध्र दिनमा नबढ्ने गरी बढीमा पैतालीस दिन थुनामा राख्न ।

(२) यस ऐन बमोजिम कसुरको अनुसन्धान तथा तहकिकातको सम्बन्धमा कर अधिकृतलाई कानून बमोजिम प्रहरीलाई भए सरहको अधिकार हुनेछ ।

२४. **कट्टी गर्न पाउने रकम बढी भएमा** : (१) दर्ता भएको व्यक्तिले कुनै महिनामा दफा १७ बमोजिम कट्टी गर्न पाउने गरेको रकम सो महिनामा उठाएको गरेको रकमभन्दा बढी भएमा त्यस्तो बढी रकम यस ऐन बमोजिम सो महिनासम्म बुझाउनु पर्ने कुनै रकम भए त्यसमा मिलान गर्न सक्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम मिलान गरी बाँकी रहेको रकम दर्ता भएको व्यक्तिले अर्को महिनामा बुझाउनु पर्ने गरेको रकममा मिलान गर्न सक्नेछ ।

(३) यस दफा बमोजिम ^{१०३}लगातार ४ महिनासम्म मिलान गरेर बाँकी रहेको रकम दर्ता भएको व्यक्तिले एकमुष्ट फिर्ता पाउन तोकिए बमोजिम कर अधिकृतसमक्ष निवेदन दिन सक्नेछ ।

^{१०४}(४) उपदफा (२) वा (३) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि महिनाभरिको कूल बिक्रीमध्ये चालीस प्रतिशतभन्दा बढी निकासी गरी बिक्री गर्ने दर्ता भएको व्यक्तिले दफा १७ बमोजिम कर कट्टी गर्न पाउने रकम यस अधि यस दफामा तोकिएको कार्यविधि अपनाई फिर्ता पाउन निवेदन दिएमा

बुझाउनु पर्ने कुनै रकम बाँकी भए त्यसमा मिलान गरी बाँकी रहेको रकम एकमुष्ट फिर्ता पाउन निवेदन दिन सक्नेछ ।

१०५(५) उपदफा (३) वा (४) बमोजिम कुनै निवेदन परेमा फिर्ता दिनुपर्ने ठहरिएको रकम कर अधिकृतले फिर्ता दिनेछ र निवेदन परेको मितिले उपदफा (३) बमोजिम भए साठी दिनभित्र र उपदफा (४) बमोजिम भए तीस दिनभित्र फिर्ता नगरिएमा त्यस्तो रकममा नेपाल सरकारले तोकिए बमोजिम ब्याज समेत दिनु पर्नेछ ।

(६) दर्ता भएको व्यक्तिले उपदफा (३) र (४) बमोजिम मिलान गरेर बाँकी रहेको रकम फिर्ता पाउने दावी गरिसके पछि त्यस्तो रकम अर्को महिनामा उठाएको करमा मिलान गर्न पाउने छैन ।

१०६२४क.....

२५. **कर फिर्ता हुन सक्ने** : (१) देहाय बमोजिमको करको रकम तत् सम्बन्धी कारोबार भएको मितिले तीन वर्षभित्र फिर्ता पाउन दरखास्त परेमा फिर्ता दिइनेछ :-

१०७(क) नेपाल सरकार, परराष्ट्र मन्त्रालयले कूटनीतिक मान्यता प्रदान गरेको नेपालको कूटनीतिज्ञलाई विदेशी राष्ट्रले पारस्परिकताको आधारमा वा क्षेत्रीय वा अन्तर्राष्ट्रिय नियोग वा संस्थामा कार्यरत कूटनीतिक सुविधा प्राप्त व्यक्तिलाई कर छुटको सुविधा प्रदान गरेको रहेछ भने नेपालस्थित त्यस्तो राष्ट्र, क्षेत्रीय वा अन्तर्राष्ट्रिय नियोग वा संस्थाको कूटनीतिज्ञले आफूले उपभोग गरेको हदसम्म नेपालभित्र तिरेको करको रकम ।

१०८(क१) नेपाल सरकार, परराष्ट्र मन्त्रालयको सिफारिसमा कूटनीतिक सुविधा प्राप्त नियोगले नेपालभित्र कर लाग्ने वस्तु वा सेवा खरिद गर्दा तिरेको करको रकम ।

१०९(क२) संयुक्त राष्ट्र संघ, यसका सदस्य संस्था एवं विशिष्टीकृत एजेन्सीले आफ्नो उद्देश्य अनुरूप कार्य सञ्चालन गर्ने सिलसिलामा नेपालभित्र कर लाग्ने वस्तु वा सेवा खरिद गर्दा तिरेको करको रकम ।

(ख) नेपाल सरकार, अर्थ मन्त्रालयले कर छुटको सुविधा प्रदान गरेको अन्तर्राष्ट्रिय संस्था वा त्यस्तो संस्थाले तिरेको करको रकम ।

(ग) नेपाल सरकार, अर्थ मन्त्रालयबाट कर छुटको सहमति प्राप्त दुई वा बहुपक्षीय सम्झौता बमोजिम नेपाल.....भिन्न आयोजना सञ्चालन गर्ने सिलसिलामा तिरेको करको रकम ।

(घ) भूलबाट असुल गरिएको करको रकम ।

^{११०}(१क) उपदफा (१) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि कुटनैतिक निकाय वा कुटनीतिज्ञले कर लाग्ने वस्तु वा सेवा खरिद गर्दा तिरेको कर एक पटकमा ^{१११}दश हजार रुपैयाँभन्दा कमको खरिदमा फिर्ता गरिने छैन ।

^{११२}(१ख) कुनै उपभोक्ताले वस्तु तथा सेवा खरिद गर्दा त्यस्तो खरिदको मूल्य प्रचलित कानून बमोजिम विद्युतीय माध्यमबाट भुक्तानी गरेमा निजलाई नगद प्रोत्साहन स्वरूप भुक्तानी गरेको करको दश प्रतिशत रकम विभागले तोकेको प्रक्रिया बमोजिम निजको बैङ्क खातामा फिर्ता गरिनेछ ।

(२) उपदफा (१) को खण्ड (घ) बमोजिम करको रकम फिर्ता गर्दा करको वास्तविक भार बहन गर्ने व्यक्तिलाई मात्र फिर्ता गरिनेछ ।

^{११३}२५क. विदेशी पर्यटकले खरिदमा तिरेको कर फिर्ता हुने: नेपाल भ्रमण गरी हवाई मार्गबाट फर्कने विदेशी पर्यटकले पच्चीस हजार रुपैयाँभन्दा बढीको कर लाग्ने वस्तु खरिद गरी आफूसँग लगेमा विभागले तोकेको प्रक्रिया अनुसार त्यस्तो वस्तुमा तिरेको कर फिर्ता दिइनेछ । त्यस्तो फिर्ता हुने रकमको तीन प्रतिशत रकम सेवा शुल्क बापत कट्टा गरिनेछ ।

^{११४}२५ख. पुनः निर्यातमा भन्सारबिन्दुबाटै कर फिर्ता हुने : कुनै वस्तु पुनः निर्यात भएमा सम्बन्धित व्यक्तिले भन्सारमा दाखिला गरेको मूल्य अभिवृद्धि कर बापतको धरौटी रकममध्ये सो वस्तु पुनः निर्यात भएको प्रमाणको आधारमा हुने रकम सम्बन्धित भन्सार कार्यालयबाट निजलाई फिर्ता दिइनेछ ।

^{११५}२५ग. पुनः निर्यातमा कर फिर्ता हुने : कुनै वस्तु पुनः निर्यात भई परिवर्त्य मुद्रामा अग्रिम रूपमा भुक्तानी प्राप्त भएमा सम्बन्धित व्यक्तिले खरिदमा तिरेको मूल्य अभिवृद्धि कर बापतको रकम निजलाई फिर्ता दिइनेछ ।

^{११६}२५ग१. ठेक्का वा करार अन्तर्गत बढी भुक्तानी भएको कर फिर्ता हुने: (१) सार्वजनिक खरिद सम्बन्धी प्रचलित कानून बमोजिमको सार्वजनिक निकाय वा नेपाल सरकारको पूर्ण वा आंशिक स्वामित्व भएको संघ संस्थाले ठेक्का सम्झौता वा करार अन्तर्गत आपूर्ति भएको वस्तु वा सेवा वा वस्तु तथा सेवा

बापतको रकम सम्बन्धित ठेकेदार वा आपूर्तिकर्तालाई भुक्तानी गर्दा निजको नामबाट दाखिल भएको कर बापतको रकम सम्बन्धित ठेकेदार वा आपूर्तिकर्ताले बुझाउनु पर्ने करमा मिलान गर्न पाउनेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम लगातार चार महिनासम्म मिलान गर्दा मिलान हुन नसकी बढी दाखिल भएको त्यस्तो रकम सम्बन्धित ठेकेदार वा आपूर्तिकर्ताले फिर्ता लिन चाहेमा कर अधिकृत समक्ष निवेदन दिनु पर्नेछ ।

(३) उपदफा (२) बमोजिम कसैको निवेदन परेमा फिर्ता दिनु पर्ने ठहरिएको रकम कर अधिकृतले निवेदन परेको मितिले साठी दिनभित्र फिर्ता दिनु पर्नेछ ।

(४) सम्बन्धित ठेकेदार वा आपूर्तिकर्ताले उपदफा (२) बमोजिम मिलान गरेर बाँकी रहेको रकम फिर्ता पाउन दाबी गरिसकेपछि त्यस्तो रकम अर्को महिनामा उठाएको करमा मिलान गर्न पाउने छैन ।

११७२५.२. **औषधि उद्योगले खरिदमा तिरेको कर फिर्ता हुने:** (१) औषधि उद्योगले औषधि उत्पादनको लागि आवश्यक पर्ने कच्चा पदार्थ, सहायक कच्चा पदार्थ र प्याकिङ्ग मेटेरियल स्वदेशी उद्योगबाट खरिद गरेमा उक्त खरिदमा तिरेको कर चौमासिक रूपमा फिर्ता पाउन कर अधिकृत समक्ष निवेदन दिन सक्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम कसैको निवेदन परेमा फिर्ता दिनुपर्ने ठहरिएको रकम कर अधिकृतले निवेदन परेको मितिले साठी दिनभित्र फिर्ता दिनु पर्नेछ ।

११८२५.३. **कर फिर्ता नहुने:** यस ऐनमा अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि यस ऐन बमोजिम फिर्ता लिनुपर्ने रकम कर अवधि समाप्त भएको मितिले तीन वर्षभित्र फिर्ताको लागि निवेदन नदिएमा फिर्ता हुने छैन ।

११९२६. **ब्याज :** (१) यस ऐन बमोजिम बुझाउनु पर्ने कुनै रकम म्यादभित्र दाखिला नगरेमा त्यस्तो म्याद नाघेको मितिदेखि बुझाउन बाँकी रकममा ब्याज लाग्नेछ । त्यस्तो ब्याज दफा ३१क. बमोजिम प्रशासकीय पुनरावलोकन र दफा ३२ बमोजिम पुनरावेदनको लागि निवेदन दिएको अवस्थामा पनि गणना गरिनेछ ।

(२) उपदफा (१) को प्रयोजनको लागि ब्याजको दर वार्षिक पन्ध्र प्रतिशत हुनेछ ।

२७. **कर सरह मानिने :** यस ऐन बमोजिम लाग्ने दस्तुर, ब्याज र जरिवाना यस ऐन बमोजिम लाग्ने कर सरह मानिनेछ ।

२८. **आयात सम्बन्धी व्यवस्था :** (१) नेपाल सरकार, अर्थ मन्त्रालयले अन्यथा ताकेकोमा बाहेक आयात हुने वस्तुमा भन्सार अधिकृतले यस ऐन बमोजिमको कर असुल गर्नेछ ।

१२०(१क) नेपालभित्र उत्पादन भएको वा तयार भएको मालवस्तु भन्सार कार्यालयबाट निकासीको प्रक्रिया पूरा भइसकेपछि वा विदेशमा पुगिसकेपछि सम्बन्धित पार्टीले लिन अस्वीकार गरी वा अन्य कारणले पुनः पैठारी गरी ल्याई त्यस्तो मालवस्तु पैठारी भएको तीन महिनाभित्र निकासी गर्ने भएमा यसरी फिर्ता ल्याउँदाको बखत लाग्ने मूल्य अभिवृद्धि कर धरौटीमा राखी छाड्न सकिनेछ र त्यस्तो मालवस्तु पुनः निकासी भएपछि उक्त धरौटी फिर्ता दिइनेछ । यसरी धरौटीमा राखिएको र फिर्ता गरिएको रकमको विवरण सम्बन्धित भन्सार कार्यालयले आन्तरिक राजस्व विभागमा दिनु पर्नेछ ।

(२) आयात हुने वस्तुको सम्बन्धमा कर असुल उपर गर्न भन्सार अधिकृतले यस ऐन र प्रचलित भन्सार ऐन बमोजिमको अधिकार प्रयोग गर्न सक्नेछ ।

२९. **दण्ड सजाय :** १२१(१) कुनै व्यक्तिले देहायका कुनै कसुर गरेमा कर अधिकृतले देहाय बमोजिम जरिवाना गर्न सक्नेछः-

१२२(क) दफा ५ख. बमोजिम दर्ता गर्न कर अधिकृतले दिएको आदेश वा दफा १० को उपदफा (१) वा (२) उल्लङ्घन गरेमा वा दफा १०क. को उपदफा (१) र दफा १०ख.को उपदफा (१) बमोजिम दर्ता नभएमा १२३प्रत्येक पटक बीस हजार रुपैयाँ,

(ख) दफा १० को १२४उपदफा (५) वा (६) उल्लङ्घन गरेमा पटकै पिच्छे एक हजार रुपैयाँ,

१२५(ख१) यो ऐन वा यस ऐन अन्तर्गत बनेको नियम बमोजिम कर पाटी नराखेमा वा तोकिएको ठाउँमा कर पाटी नराखेमा पटकै पिच्छे दुई हजार रुपैयाँ,

१२६(ख२) दफा १० को उपदफा (७) उल्लङ्घन गरेमा पटकै पिच्छे दश हजार रुपैयाँ,

- १२७(ग) दफा १४ को उपदफा (१) उल्लङ्घन गरी बीजक नदिएमा पटकै पिच्छे, दश हजार रुपैयाँ र बीजक नलिएमा पटकै पिच्छे, एक हजार रुपैयाँ,
- १२८(ग१) दफा १४ को उपदफा (४) उल्लङ्घन गरेमा पटकै पिच्छे, दश हजार रुपैयाँ,
- १२९(घ) दफा १५ उल्लङ्घन गरेमा उठाएको करको शतप्रतिशत,
- (ङ) दफा १६ को उपदफा (१) बमोजिम कारोबारको लेखा अद्यावधिक नराखेमा दश हजार रुपैयाँ र कारोबारको लेखा निरीक्षण गर्न नदिएमा पटकै पिच्छे, ^{१३०}बीस हजार रुपैयाँ,
- (च) दफा १६ को उपदफा (२) उल्लङ्घन गरेमा पाँच हजार रुपैयाँसम्म,
- (छ) दफा १६ को उपदफा (३) वा (४) उल्लङ्घन गरेमा दश हजार रुपैयाँ,
- १३१(छ१) १३२
- १३३(छ२) विद्युतीय बीजक जारी गर्न स्वीकृति लिएको वा स्वीकृति नलिएको करदाताले तथ्याङ्क मेट्न वा सच्याउन सकिने सफ्टवेयर प्रयोग गरेको पाइएमा पाँच लाख रुपैयाँ,
- १३४(छ३) विद्युतीय बीजक जारी गर्न सफ्टवेयर वा उपकरण निर्माण गर्ने, जडान गर्ने वा सञ्चालन गर्ने व्यक्तिले विभागले दफा १४क. बमोजिम जारी गरेको कार्यविधिको पालना नगरेमा पाँच लाख रुपैयाँ,
- (ज) दफा १८ को व्यवस्था उल्लङ्घन गरेमा लाग्ने करको प्रतिदिन ०.०५ प्रतिशत वा प्रति कर अवधि एक हजार रुपैयाँमध्ये जुन बढी हुन्छ, सो रकम,
- (झ) दफा २३ बमोजिमको कार्यमा बाधा विरोध गरेमा पटकै पिच्छे, पाँच हजार रुपैयाँ,
- (ञ) न्यून बिजकीकरण गरी बीजक काटेको पाइएमा प्रत्येक बीजकको लागि दुई हजार रुपैयाँ वा उपदफा (२) बमोजिम लाग्ने जरिवानामध्ये जुन बढी हुन्छ, सो रकम,

तर न्यून बिजकीकरण भएको वस्तु कार्यालयले आवश्यक सम्भोगमा तोकिए बमोजिम खरिद गर्न गराउन सक्नेछ ।

(ट) यो ऐन वा यस ऐन अन्तर्गत बनेको नियम उल्लङ्घन गरेमा पटकै पिच्छे एक हजार रुपैयाँ ।

१३५(ठ).....

१३६(क) यो ऐन वा यस ऐन अन्तर्गत बनेको नियम पालना नगरी करको दायित्व घटाएमा कर अधिकृतले विभागले तोकेको आधारमा १३७.....कर बिगोको पच्चीस प्रतिशतसम्म जरिवाना गर्न सक्नेछ ।

१३८(ख) कुनै करदाताको मौज्दात परीक्षण गर्दा खरिद खातामा उल्लेख भएको भन्दा बढी वस्तु मौज्दात फेला परेमा कर अधिकृतले त्यस्तो वस्तुको आम्दानी बाँध्न लगाई त्यसरी बढी फेला परेको वस्तुको बजार मूल्य कायम गरी त्यस्तो मूल्यको पचास प्रतिशतले हुने रकम जरिवाना गर्न सक्नेछ ।

१३९(ग) वस्तु तथा सेवाको हस्तान्तरण नगरी बीजक मात्र जारी गर्ने बिक्रेता व्यक्तिलाई जारी बीजक मूल्यको पचास प्रतिशत १४०जरिवाना वा छ महिनासम्म कैद वा दुवै गर्न सक्नेछ ।

१४१(घ) दर्ता हुनुपर्ने दायित्व भएका व्यक्तिले दर्ता नगरी कारोबार गरेमा कर अधिकृतले त्यस्तो व्यक्तिलाई कर बिगोको पचास प्रतिशतले हुन आउने रकम जरिवाना गर्न सक्नेछ ।

१४२(२) कुनै व्यक्तिले देहाय बमोजिमका कुनै कसुर गरेमा कर अधिकृतले त्यस्तो व्यक्तिलाई कर बिगोको शतप्रतिशत रकम जरिवाना वा छ महिनासम्म कैद वा दुवै सजाय गर्न सक्नेछ :-

- (क) भुट्टा लेखा वा बीजक वा अन्य कागजात तयार गरेमा,
- (ख) जालसाजी गरी कर छलेमा,
- (ग) दर्ता नभएको व्यक्तिले दर्ता भएको व्यक्ति सरह व्यवहार गरेमा,
- (घ) न्यून बिजकीकरण गरी बिक्री गरेमा,
- (ङ) दफा ३० को उल्लङ्घन गरी कारोबार गरेमा ।

१४३(३) यस ऐनमा उल्लिखित कुनै कसुर गर्ने व्यक्तिलाई जानाजान वा लापरवाही गरी मद्दत गर्ने वा सहायता दिने वा दुरुत्साहन गर्ने वा सल्लाह दिने मतियारलाई त्यस्तो व्यक्तिले घटी तिरेको करको पचास प्रतिशत रकम जरिवाना लाग्नेछ ।

१४४२९क. विभागले जरिवानाको रकम दाखिला गर्न आदेश दिन सक्ने : (१) यस ऐनमा अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि कुनै व्यक्तिले दफा २९ को उपदफा (२) मा उल्लिखित एक वा एकभन्दा बढी कसुर गरेको कुरा कारवाहीको प्रक्रिया सुरु हुनु अगावै लिखित रूपमा स्वीकार गरेमा त्यस्तो कसुर गरे बापत लाग्ने जरिवाना रकममा नबढ्ने गरी जरिवाना रकम दाखिला गर्न विभागले त्यस्तो व्यक्तिलाई आदेश दिन सक्नेछ ।

(२) विभागले उपदफा (१) बमोजिमको आदेश दिँदा त्यस्तो आदेशमा त्यस्तो कसुरको विवरण, बुझाउनु पर्ने जरिवाना रकम र जरिवाना रकम बुझाउनु पर्ने मिति खुलाउनु पर्नेछ ।

(३) यस दफा बमोजिम विभागले दिएको आदेश अन्तिम हुनेछ ।

१४५२९ख. सम्बन्धित अधिकृत जिम्मेवार हुने: (१) कुनै निकायले यस ऐन बमोजिम पालन गर्नुपर्ने कुनै कुरा पालन नगरेमा सो समयमा त्यस्तो निकायको अधिकृतको रूपमा कार्य गर्ने प्रत्येक कर्मचारी सो काम प्रति जिम्मेवार हुनेछ ।

(२) कुनै निकायले कर बुझाई सक्नुपर्ने मितिसम्म कर नबुझाएमा त्यस्तो निकायको तत्काल बहाल रहेको वा छ महिना अधिसम्म बहाल रहेको प्रत्येक अधिकृत संयुक्त वा छुट्टाछुट्टै रूपमा त्यस्तो कर बुझाउन जिम्मेवार रहेको मानिनेछ ।

(३) उपदफा (१) र (२) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि उक्त उपदफाहरू देहायका अवस्थामा लागू हुने छैनन् :-

(क) सो व्यक्तिको जानकारी वा मन्जुरी बिना सो निकायले त्यस्तो कसुर गरेको अवस्थामा, र

(ख) त्यस्तो कसुर हुन नदिन सो व्यक्तिले सामान्य मानवीय विवेक प्रयोग गर्ने व्यक्तिले अपनाउने सम्मको होसियारी, परिश्रम र सीप अपनाएको वा प्रयोग गरेको भएमा ।

(४) कुनै व्यक्तिले उपदफा (२) बमोजिम कर दाखिला गरेमा सो व्यक्तिले देहाय बमोजिम गर्न सक्नेछ :-

(क) निजले त्यसरी दाखिला गरेको रकम सो निकायबाट असुल उपर गर्न,

(ख) खण्ड (क) को प्रयोजनको लागि त्यसरी दाखिला गरेको रकमभन्दा बढी नहुने गरी निजको कब्जामा रहेको वा रहन आउने त्यस्तो निकायको सम्पत्ति आफ्नो अधीनमा राख्न ।

(५) उपदफा (४) को खण्ड (ख) बमोजिम कुनै व्यक्तिले कुनै सम्पत्ति आफ्नो अधीनमा लिएमा त्यस्तो व्यक्ति उपर त्यस्तो निकाय वा अन्य कुनै व्यक्तिले कुनै दावी गर्न पाउने छैन ।

स्पष्टीकरण: यस दफाको प्रयोजनको लागि “सम्बन्धित अधिकृत” भन्नाले त्यस्तो निकायको व्यवस्थापक वा सो हैसियतमा कार्य गर्ने कुनै व्यक्ति सम्झनु पर्छ ।

३०. कारोबारको निलम्बन : दर्ता भएको व्यक्तिले दुई वा दुई भन्दा बढी पटक दफा २९ मा उल्लेखित कुनै कसुर गरेमा पटकै पिच्छे महानिर्देशकले त्यस्तो व्यक्तिको कारोबारस्थलमा बढीमा सात दिनसम्म कारोबार गर्न नपाउने गरी निलम्बन गर्न कर अधिकृतलाई ^{१४६}.....आदेश दिन सक्नेछ ।

^{१४७}३०क. पुनः कर निर्धारणको लागि आदेश दिन सक्ने : (१) कर निर्धारण भई नसक्यै त्यस्तो कर निर्धारण सम्बन्धी कुनै कारवाही अनियमित हुन लागेको छ वा भएको छ भन्ने कुरा महानिर्देशकलाई प्राप्त सूचनाबाट देखिन आएमा स्पष्ट कारण खोली पर्चा खडा गरी महानिर्देशकले पुनः कर निर्धारण गर्न सम्बन्धित कर अधिकृत वा अन्य कुनै कर अधिकृतलाई आदेश दिन सक्नेछ ।

(२) कर अधिकृतले लापरवाही वा बदनियतसाथ कर निर्धारण गरी गरेको दायित्व घट्टन गएको देखिएमा महानिर्देशकले त्यस्तो कर निर्धारण आदेशमा संशोधन गर्न सुरु कर निर्धारण भएको मितिबाट चार वर्षभित्र आदेश दिन सक्नेछ ।

३१. अदालतलाई भए सरहको अधिकार हुने : यस ऐनको प्रयोजनको लागि कर अधिकृतलाई सम्बन्धित व्यक्तिलाई भिकाउने, बयान गराउने, प्रमाण बुझ्ने र लिखतहरू पेश गर्न लगाउने सम्बन्धमा अदालतलाई भए सरहको अधिकार हुनेछ ।

^{१४८}३१क. प्रशासकीय पुनरावलोकनको लागि निवेदन दिन सक्ने : (१) कर अधिकृतले गरेको कर निर्धारणको निर्णय उपर चित्त नबुझेको व्यक्तिले त्यस्तो निर्णयको सूचना पाएको मितिले तीस दिनभित्र त्यस्तो निर्णय विरुद्ध महानिर्देशकसमक्ष निवेदन दिन सक्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम निवेदन दिने म्याद गुज्रिन गएमा त्यस्तो म्याद गुज्रेको मितिले सात दिनभित्र म्याद गुज्रिन गएको कारण खोली म्याद

थपको लागि महानिर्देशक समक्ष निवेदन दिन सक्नेछ र त्यस्तो निवेदनमा उल्लिखित कारण मनासिब देखिएमा महानिर्देशकले म्याद गुज्नेको मितिबाट तीस दिनको म्याद थप गर्न सक्नेछ ।

(३) करदाताको उपदफा (१) बमोजिम परेको निवेदन उपर छानबिन गर्दा निवेदकको जिकिर सत्य देखिन आएमा स्पष्ट कारण खोली पर्चा खडा गरी महानिर्देशकले त्यस्तो कर निर्धारण आदेश बदर गरी पुनः कर निर्धारण गर्न सम्बन्धित कर अधिकृत वा अन्य कुनै कर अधिकृतलाई आदेश दिन सक्नेछ ।

(४) उपदफा (१) बमोजिम निवेदन परेको मितिले साठी दिनभित्र त्यस्तो निवेदन उपर महानिर्देशकले निर्णय दिनु पर्नेछ ।

(५) उपदफा (४) बमोजिमको म्यादभित्र महानिर्देशकले निर्णय नदिएमा सम्बन्धित व्यक्तिले दफा ३२ बमोजिम राजस्व न्यायाधिकरणमा पुनरावेदन दिन सक्नेछ ।

(६) उपदफा (१) बमोजिम निवेदन दिने करदाताले निर्धारित कर रकममध्ये विवादरहित कर रकम बुझाई विवादित कर रकमको ^{१४९}एक चौथाई रकम दाखिला गर्नु पर्नेछ ।

(७) ^{१५०}उपदफा (६) बमोजिम दाखिला गर्नुपर्ने रकम निवेदन दिनुभन्दा अगाडि नै बढी दाखिला गरेको रहेछ भने त्यस्तो रकमले खामेसम्मको रकम कटाई बाँकी रकम मात्र दाखिला गर्नु पर्नेछ ।

(८) यस दफा बमोजिम दाखिला गरेको रकम मुद्दाको अन्तिम किनारा नलागेसम्म फिर्ता हुने छैन ।

^{१५१}३२. **राजस्व न्यायाधिकरणमा पुनरावेदन लाग्ने** : (१) दफा ३० बमोजिम महानिर्देशकले गरेको निलम्बनको आदेश वा दफा ३१क. को उपदफा (४) बमोजिम विभागले गरेको निर्णय उपर चित्त नबुझे व्यक्तिले राजस्व न्यायाधिकरणमा पुनरावेदन दिन सक्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम पुनरावेदन दिने व्यक्तिले पुनरावेदन दर्ता गरेको मितिले पन्ध्र दिनभित्र पुनरावेदन पत्रको प्रतिलिपि संलग्न गरी विभाग समक्ष लिखित जानकारी गराउनु पर्नेछ ।

^{१५२}३२क. **पूर्वदिश** : (१) कुनै व्यक्तिले यो ऐन लागू हुने अवस्था बारे कुनै द्विविधा निराकरणका लागि विभागसमक्ष लिखित रूपमा निवेदन दिएमा विभागले त्यस्तो व्यक्तिलाई लिखित रूपमा सूचित गरी विभागको धारणा तोकिए बमोजिम पूर्वदिशद्वारा जारी गर्न सक्नेछ ।

(२) उपदफा (१) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि यस ऐनको कार्यान्वयनका सम्बन्धमा देखापरेको कुनै द्विविधा सम्बन्धी विषय अदालतमा विचाराधीन रहेको वा अदालतबाट निर्णय भइसकेको अवस्थामा त्यस्तो विषयमा विभागले उपदफा (१) बमोजिमको पूर्वादेश जारी गर्न सक्ने छैन ।

१५३३ख. **सार्वजनिक परिपत्र:** (१) यस ऐनको कार्यान्वयनमा एकरूपता ल्याई कर प्रशासनलाई सरल बनाउन र विभाग वा अन्तर्गतका कार्यालयका अधिकृत लगायत यस ऐनबाट प्रभावित हुने व्यक्तिलाई मार्गनिर्देशन दिन विभागले यस ऐनमा भएका व्यवस्थाको सम्बन्धमा व्याख्यासहित लिखित सार्वजनिक परिपत्रहरू जारी गर्न सक्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम जारी गरिएको परिपत्रहरू सर्वसाधारणको जानकारीको लागि विभागको आफ्नो वेबसाइटमा वा १५४ राष्ट्रियस्तरको पत्रपत्रिका वा अन्य विद्युतीय माध्यमबाट प्रकाशन गर्न सक्नेछ ।

(३) उपदफा (१) बमोजिम जारी गरिएको कुनै परिपत्र रद्द नगरिएसम्म सो परिपत्र बमोजिम कारवाही गर्न विभाग बाध्य हुनेछ ।

१५५३३. **धरौटी राख्नु पर्ने:** (१) यस ऐन बमोजिम राजस्व न्यायाधिकरणमा पुनरावेदन दिँदा निर्धारित कर रकममध्ये विवादरहित कर रकम बुझाई विवादित कर रकम र जरिवानाको पचास प्रतिशत रकम धरौटी राख्नु पर्ने वा त्यस्तो रकम बापत बैङ्क जमानत दिनु पर्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिमको धरौटी वा बैङ्क जमानतको रकम गणना गर्दा आन्तरिक राजस्व विभागमा प्रशासकीय पुनरावलोकनको लागि दाखिल गरेको पच्चीस प्रतिशत कर रकमलाई समेत गणना गर्नु पर्नेछ ।

३४. **अधिकार प्रत्यायोजन :** (१) कर निर्धारण गर्ने र सजाय गर्ने अधिकार बाहेक कर अधिकृतले यो ऐन बमोजिम आफूलाई प्राप्त अधिकारहरूमध्ये कुनै वा सबै अधिकार आफू मातहतका कर्मचारीहरूलाई सुम्पन सक्नेछ ।

(२) यस ऐनमा महानिर्देशकले गर्ने भनी किटान भएको अधिकार प्रत्यायोजन हुन सक्ने छैन ।

१५६३४क. **विशेषज्ञको सेवा लिन सक्ने :** नेपाल सरकार वा विभागले कर परीक्षण, अनुसन्धान वा व्यवस्थापन सम्बन्धी कार्यको लागि सम्बन्धित विशेषज्ञको सेवा लिन सक्नेछ र त्यस्तो विशेषज्ञको सम्बन्धमा दफा ३७ मा उल्लिखित सरकारी गोप्यता सम्बन्धी व्यवस्था लागू हुनेछ ।

३५. **कर अधिकृतको परिचयपत्र** : प्रत्येक कर अधिकृतले तोकिए बमोजिमको परिचयपत्र आफ्नो साथमा राख्नु पर्नेछ, र कर्तव्य पालनाको सिलसिलामा १५^७ परिचयपत्र सम्बन्धित व्यक्तिलाई देखाउनु पर्नेछ ।
३६. **सूचनाको तामेली** : महानिर्देशक वा कुनै कर अधिकृतले जारी गरेको सूचना, आदेश वा कागजात तोकिए बमोजिमको प्रक्रिया पूरा भएपछि तामेली भएको मानिनेछ ।
३७. **गोपनीयता**: कुनै व्यक्तिबाट प्राप्त हुन आएको करसँग सम्बन्धित कागजात वा अन्य सूचनाहरू देहायका अवस्थामा बाहेक अन्य कुनै अवस्थामा प्रकट गर्न वा प्रकाशन गर्न सकिने छैन :
- (क) नेपाल सरकारको राजस्व संरक्षण गर्ने सिलसिलामा राजस्व सङ्कलन गर्ने अधिकारीलाई जानकारी दिन,
 - (ख) करदाताको दायित्व प्रमाणित गर्ने सिलसिलामा राजस्वसँग सम्बन्धित कानून बमोजिम अदालतमा प्रमाणको रूपमा पेश गर्न,
 - (ग) राजस्व न्यायाधिकरण वा कुनै अदालतको कारवाहीको सिलसिलामा रहेको सार्वजनिक अभिलेखको अङ्कका रूपमा राख्न ।
३८. **कर अधिकृतलाई सजाय हुने**: करको दायित्व बढ्ने वा घट्ने गरी कुनै कर निर्धारण बदलियत साथ वा लापरवाहीबाट भएको भन्ने महानिर्देशकले ठहर गरेमा त्यसरी कर निर्धारण गर्ने कर अधिकृतलाई महानिर्देशकले निजको सेवा शर्त सम्बन्धी कानून बमोजिम विभागीय कारवाही चलाउनेछ ।
- तर यसरी कारवाही चलाउँदा कर अधिकृतलाई आफ्नो सफाई पेश गर्ने उचित अवसर दिनु पर्नेछ ।
३९. **असल नियतले गरेको काम कारवाही प्रति जवाफदेही नहुने**: यस ऐनमा अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि कुनै कर अधिकृतले आफ्नो कर्तव्य पालन गर्दा असल नियत लिई गरेको काम कारवाही प्रति निज व्यक्तिगत रूपमा जवाफदेही हुने छैन ।
१५८४०. **पुरस्कार तथा सुराकी खर्च**: (१) कुनै करदाताले आफ्नो करको दायित्वको सम्पूर्ण वा केही अंश छुलेको वा छुल्न कोशिस गरेको प्रमाण सहितको सूचना दिने व्यक्तिलाई त्यस्तो सूचनाको आधारमा असुल उपर गरिएको करको रकममध्ये निजले पेश गरेको प्रमाणबाट निर्धारण भए जतिको कर रकमको

बीस प्रतिशत बराबरको रकम महानिर्देशकको निर्णयले पुरस्कार स्वरूप दिन सकिनेछ ।

(२) पुरस्कार पाउने व्यक्ति एकभन्दा बढी भएमा पुरस्कारको रकम समानुपातिक रूपमा दिइनेछ ।

(३) उपदफा (१) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि राजस्व चुहावटको सूचना दिने व्यक्तिलाई सूचनाको सत्यताको आधारमा विभागद्वारा निर्धारित कार्यविधि बमोजिम तत्काल दश हजार रुपैयाँसम्म सुराकी खर्च दिन सकिनेछ ।

(४) उपदफा (१) र (३) बमोजिमको सूचना दिने व्यक्तिको नाम, थर र वतन गोप्य राखिनेछ ।

१५९४०क.....

१६०४०ख.....

१६१४०ग. ...

४१. नियम बनाउने अधिकार : यो ऐनको उद्देश्य कार्यान्वयन गर्न नेपाल सरकारले आवश्यक नियमहरू बनाउन सक्नेछ ।

४२. अनुसूचीमा थपघट तथा हेरफेर: नेपाल सरकारले नेपाल राजपत्रमा सूचना प्रकाशन गरी अनुसूचीमा आवश्यक थपघट तथा हेरफेर गर्न सक्नेछ ।

४३. अरुमा प्रचलित कानून बमोजिम हुने : यो ऐन र यस ऐन अन्तर्गत बनेको नियममा लेखिए जतिमा सोही बमोजिम र अरुमा प्रचलित कानून बमोजिम हुनेछ ।

४४. खारेजी र बचाउ : (१) देहायका ऐनहरू खारेज गरिएका छन् :-

(क) विक्री कर ऐन, २०२३

(ख) होटेल कर ऐन, २०१८

(ग) ठेक्का कर ऐन, २०२३

(घ) मनोरञ्जन कर ऐन, २०१७

(२) उपदफा (१) बमोजिम खारेज भएका ऐनहरू अन्तर्गत भए गरेका सम्पूर्ण काम कारवाहीहरू यसै ऐन अन्तर्गत भए गरेको मानिनेछ ।

१६२ अनुसूची-१

(दफा ५ को उपदफा (३) सँग सम्बन्धित)

कर छुट हुने वस्तु तथा सेवाहरू

समूह १ : आधारभूत कृषि उत्पादनहरू		
०६.०१		निष्कृय, उम्रन लागेको वा फूलेको गानो, गाँठो, गाँठेजरा, धनकन्द (कौर्म), क्राउन (रुखको जरा र स्तंभ जोडिने बिन्दु स्थल), राइजोम (मूलजरो), चिकोरी विरुवा र शीर्षक १२.१२ को जराहरूबाहेक अन्य जराहरू ।
	०६०१.१०.००	-निष्कृय गाँनो, गाँठो, गाँठे जरा, धनकन्द (कौर्म), क्राउन र मूलजरा
	०६०१.२०.००	-उम्रन लागेको वा फूलेको गाँनो, गाँठो, गाँठे जरा, धनकन्द (कौर्म), क्राउन, मूलजरा, चिकोरी विरुवा र जराहरू
०६.०२		अन्य जीवित विरुवा (जरासहित), कलमीहरू, च्याऊ र स्पाउन (च्याउ निस्कने सेतो त्यान्द्रो)
	०६०२.१०.००	-जरा नभएको कलमीहरू
	०६०२.२०.००	-खान हुने फल वा काष्ठफल (नट) का कलमी गरेका वा नगरेका रुख, बुटा र झाड
	०६०२.३०.००	-रोडोडेन्ड्रन्स (गुराँस) र अजालिया, कलमी गरेका वा नगरेका
	०६०२.४०.००	-कलमी गरेको वा नगरेको गुलाफ
	०६०२.९०.००	-अन्य

०६.०३		सजावट प्रयोजनको लागि वा फूलको गुच्छा बनाउनको लागि उपयुक्त टिपेको फूलको कोपिला वा टिपेको फूल, ताजा, सुकेको, रंगाएको, धोएको, संसेचित (इम्प्रिगनेटेड) वा अन्य प्रकारले तयार गरेको ।
		-ताजा:
	०६०३.११.००	--गुलाफहरू
	०६०३.१२.००	--कार्नेसनहरू
	०६०३.१३.००	--अर्किडहरू
	०६०३.१४.००	--क्रिसानथेममहरू
	०६०३.१५.००	--कुमुदिनी (लिली) हरू (लिलियम जातहरू)
	०६०३.१९.००	--अन्य
	०६०३.९०.००	-अन्य
०६.०४		गुच्छा वा गुलदस्ता बनाउने वा सजावटको लागि उपयुक्त हुने किसिमका ताजा, सुकेको, रंगाएको, धोएको, संसेचित वा अन्य किसिमले तयार गरेको रुखको पालुवा, हाँगाबिँगा र अन्य भागहरू (फूल र कोपिला बाहेक) बालवृक्ष, झाडी र अन्य बोट विरुवाहरू झ्याउ, सुनाखरी र घाँसहरू ।
	०६०४.२०.००	-ताजा
	०६०४.९०.००	-अन्य
०७.०१		ताजा वा चिसो पारेको आलु ।
	०७०१.१०.००	-बिउ
	०७०१.९०.००	-अन्य
०७.०२	०७०२.००.००	ताजा वा चिसो पारेको गोलभेडा

०७.०३		ताजा वा चिसो पारेको प्याज, शालोट, लसून, छ्यापी वा यस्तै जातिका अन्य वनस्पतिहरू ।
	०७०३.१०.००	-प्याज र शालोट
	०७०३.१०.००	-छ्यापी र यस्तै लसून प्याज जातिका सागपात
०७.०४		ताजा वा चिसो पारेको बन्दाकोबी (क्याबेज), काउली, गाँठकोबी (कोलराबी), केल (एक किसिमको कोबी) र खान हुने काउली जातिका अन्य सागपात ।
	०७०४.१०.००	-काउली र ब्रोकाउली
	०७०४.२०.००	-ब्रुसेल्स स्प्राउट (एक किसिमको चश्मे बन्दाकोबी)
	०७०४.१०.००	-अन्य
०७.०५		ताजा र चिसो लेट्यूस (जिरीको साग) र चिकोरी ।
		-लेट्यूस (जिरीको साग, सलाद) :
	०७०५.११.००	--क्याबेज लेट्यूस (हेड लेट्यूस)
	०७०५.११.००	--अन्य
		-चिकोरी (कास्नी):
	०७०५.२१.००	--विटलफ चिकोरी
	०७०५.२१.००	--अन्य
०७.०६		ताजा वा चिसो पारेको गाजर, सलगम, सलादको लागि चुकन्दरको जरा, साल्सिफाई, सेलेरियाक (सलगम जस्तो जरा भएको साग), मूला र यस्तै खान हुने जराहरू ।
	०७०६.१०.००	-गाजर र सलगम
	०७०६.१०.००	-अन्य
०७.०७	०७०७.००.००	ताजा वा चिसो पारेको काँक्राहरू ।

०७.०८		ताजा वा चिसो परेको कोसे तरकारीहरू (छोडाएको वा नछोडाएको) ।
	०७०८.१०.००	-केराउ
	०७०८.२०.००	-बोडी (सिमी समेत)
	१६३०७०८.९०.००	-अन्य कोसे तरकारी
०७.०९		ताजा वा चिसो परेको अन्य तरकारीहरू ।
	०७०९.२०.००	-कुरिलो
	०७०९.३०.००	-भान्टा
	०७०९.४०.००	-सेलरी, सेलेरियाल बाहेक
		-च्याउ (मसरुम र ट्रफल्स):
	०७०९.५१.००	--ऐगारिक्स जातिको च्याउ (मसरुम) हरू
	०७०९.५९.००	--अन्य
	०७०९.६०.००	-खोर्सानी जातको फलफूलहरू
	०७०९.७०.००	-पालुंगो, न्यूजिल्याण्ड पालुंगो समेत
		-अन्य:
	०७०९.९१.००	--ग्लोव आर्टिचोकहरू
	०७०९.९२.००	--जैतुनहरू
	०७०९.९३.००	--फर्सी, कुभिन्डो र लौकाहरू (क्यूकरबिटा जातहरू)
	०७०९.९९.००	--अन्य
०७.१०		हिमीकृत सागपात (बफाएर वा उमालेर पकाएको वा नपकाएको) ।
	०७१०.१०.००	-आलु
		-कोसे तरकारी, छोडाएको वा नछोडाएको:

	०७१०.२१.००	--केराउहरू
	०७१०.२२.००	--बोडीहरू (सिमी समेत)
	०७१०.२९.००	--अन्य
	०७१०.३०.००	-पालुंगो न्यूजिलैण्ड पालुंगो समेत
	०७१०.४०.००	-गुलियो वा स्वादिलो मकै
	०७१०.८०.००	-अन्य सागपात
	०७१०.९०.००	-मिश्रित सागपात
०७.११		नून पानीमा, गन्धक पानीमा वा यस्तै समान अस्थायी रूपमा सुरक्षित राख्ने तरल पदार्थमा राखी सुरक्षित गरिएको तर त्यस अवस्थामा तुरुन्त खान उपयुक्त नहुने खालको सागपात ।
	०७११.२०.००	-जैतुन (ओलिभ्स)
	०७११.४०.००	-काक्रोहरू
		-च्याउ (मसरुम्स) र भुइँमुनि हुने च्याउ (ट्रफल्स):
	०७११.५१.००	--ऐगारिकस जातिको च्याउ (मसरुम्स) हरू
	०७११.५९.००	--अन्य
	०७११.९०.००	-अन्य तरकारी; मिश्रित तरकारी
०७.१२		सुख्खा तरकारी, सिंगै, काटेको, ताछेको, टुक्रयाएको, फुटाएको वा धुलो बनाएको तर त्यसभन्दा बढी तयार नगरेको ।
	०७१२.२०.००	-प्याज
०७.१३		कोसा छोडाएको सुख्खा कोसे तरकारी, बोक्रा छोडाएको वा नछोडाएको वा दलेको वा नदलेको ।
	०७१३.१०.००	-केराउ

	०७१३.२०.००	-चना
		-बोडी (सिमी समेत):
	०७१३.३१.००	--बोडी
	०७१३.३२.००	--सानो रातो बोडी
	०७१३.३३.००	--बोडी (किडनी बन्स), सेतो पि बन्ससमेत
	०७१३.३४.००	--बाम्बरा बन्स (एक प्रकारको बोडी) (भिग्ना सबटेरानिया वा भोआन्जिया सबटेरानिया)
	०७१३.३५.००	--तनेबोडी (काउपिज्) (भिग्ना अडगुइकुलाटा)
	०७१३.३९.००	--अन्य
		-मुसुरो:
	०७१३.४०.१०	--नफुटाएको, बोक्रा सहितको
	०७१३.४०.९०	--अन्य
	०७१३.५०.००	-बकुला र सिमि (ब्रोड बन्स र हर्स बीन्स)
	०७१३.६०.००	-पिजन पिज (क्याजानस् क्याजन्) (एक प्रकारको केराउ)
	१६४०७१३.९०.१०	---दलेको
	१६४०७१३.९०.९०	---अन्य
०७.१४		माड (धेतसार वा स्टार्च) वा इन्यूलिनको मात्रा उच्च भएका, ताजा, चिस्याइएको, हिमीकृत वा सुकाइएको, टुक्रा पारिएको वा नपारिएको (स्लाइड) वा पेलेट्सको रूपमा भएको वा नभएको मानिओक, आरारुट, सालिम मिश्री (सालेप), उत्तरी अमेरिकामा हुने एक किसिमको सूर्यमूखी फूल (जेरुसलेम आर्टिचोक), सखरखण्ड र यस्तै जरा (रुटस) र गाना (ट्यूबर्स) हरू; सावुदानाको गुदी (सागो पीथ) ।

	०७१४.१०.००	-गुलियो जातको क्यासाभा कन्द (मनिओक)
	०७१४.२०.००	-सखरखण्ड
	०७१४.३०.००	-तरुलहरू (डिओस्कोरिया जातहरू)
	०७१४.४०.००	-पिंडालु (कोलोकासिया जातहरू)
	०७१४.५०.००	-यौसिया (जान्थोसोमा जातहरू)
	०७१४.९०.००	-अन्य
०८.०१		नरिवल, ब्राजिलनट, काजु, ताजा वा सुकेको, खबटा फुटाएको वा नफुटाएको, बोक्रा ताछेको वा नताछेको ।
		-नरिवल:
	०८०१.१९.००	--ताजा
०८.०३		प्लान्टन जातका (तरकारीको रूपमा प्रयोग गरिने) केराहरू लगायत ताजा वा सुकाइएका केराहरू ।
	०८०३.१०.००	-प्लान्टन जातका (तरकारीको रूपमा प्रयोग गरिने) केराहरू
	०८०३.९०.००	-अन्य
०८.०४		खजूर (छोहोडा), अँजीर, भुँइकटहर, एभोकेडा (नास्पाती जस्तो फल), अम्बा, आँप, म्याङ्गोष्टीन, ताजा वा सुकेको ।
	०८०४.३०.००	-भुँइकटहर
	०८०४.४०.००	-एभोकेडो
	०८०४.५०.००	-अम्बा, आँप म्याङ्गोस्टीन (कुसुम फल)
०८.०५		सिटरस (सुन्तला जातका) फल, ताजा वा सुकेको ।
	०८०५.१०.००	-सुन्तला

		-मन्दारिनहरू (टान्जरिन र सतसुमाहरू समेत); क्लेमेन्टिनहरू र यस्तै सिटरस जातिका हाइब्रिडहरू:
	०८०५.२१.००	--मन्दारिनहरू (टान्जरिन र सतसुमाहरू समेत);
	०८०५.२२.००	--क्लेमेन्टिनहरू
	०८०५.२९.००	--अन्य
	०८०५.४०.००	-ग्रेपफ्रुट (भोगटे), पोमेलोस समेत
	०८०५.५०.००	-कागती (लेमोन्स) (सिटरस लेमोन, सिटरस लिमोनम) र जिमिर (लाइम्स) (सिटरस औराण्टिफोलिया, सिटरस लाटिफोलिया) हरू
	०८०५.९०.००	-अन्य
०८.०६		ताजा अथवा सुख्खा अंगुर
	०८०६.१०.००	-ताजा
०८.०७		तरबुजा (खरबुजा) र मेवा ताजा
		-तरबुजा (मेलन्स) (वाटरमेलन्स समेत) :
	०८०७.११.००	--वाटरमेलन्स
	०८०७.१९.००	--अन्य
	०८०७.२०.००	-मेवा
०८.०८		स्याउ, नासपाती, क्विन्स (नासपाती जस्तो अमिलो फल वा श्रीफल), ताजा
	०८०८.१०.००	-स्याउ
	०८०८.३०.००	-नासपातीहरू
	०८०८.४०.००	-क्विन्स (श्रीफल)हरू
०८.०९		खुर्पानी (एप्रिकोट), चेरी (पैयुंफल), आरु (नेक्टारिन आरुसमेत), आलुबखरा (प्लम) र चुत्रो (स्लो), ताजा

	०८.०९.१०.००	-खुर्पानी (एप्रिकोट)
		-चेरीहरू:
	०८.०९.२१.००	--अमिलो चेरी (प्रुनस् सेरासस्) हरू
	०८.०९.२९.००	--अन्य
	०८.०९.३०.००	-आरु, नेक्टारिन आरुसमेत
	०८.०९.४०.००	-आलुबखडा (प्लम) र चुत्रो (स्लो)
०८.१०		अन्य फल, ताजा
	०८१०.१०.००	-स्ट्रवरी (भुइँ ऐंसेलु, काफल)
	०८१०.२०.००	-रैस्पबेरी (ऐंसेलु), बल्याकबेरी (ध्याम्पे ऐंसेलु), मलबेरी (किम्बु) र लोगानबेरी (रैस्पबेरी र बल्याकबेरीको मिश्रित फल)
	०८१०.३०.००	-कालो, सेतो वा रातो किसमिस वा दाख वा मुनक्का (कअर्न्ट) र गूस्बेरीहरू
	०८१०.४०.००	-क्रेनबेरी, बिलबेरी र अन्य भ्याक्सिनियम जातिका फलहरू
	०८१०.५०.००	-किवि फ्रुट
	०८१०.६०.००	-दुराम्न (डुरियन्स) हरू
	०८१०.७०.००	-हलुवाबेतहरू
	१६६०८१०.९०.१०	---अनार
	१६७०८१०.९०.२०	---लिची
	१६८०८१०.९०.९०	---अन्य
०९.०१		कफी भुटेको वा नभुटेको वा क्याफीन (कफीको क्षेरोद) छुट्याएको वा नछुट्याएको; कफीको दुटो र बोक्रा; कुनै पनि अनुपातमा कफीको मात्रा रहेको कफीको बदलामा प्रयोग गरिने अर्को कुनै चीज

		-नभुटेको कफी :
	०९०१.११.००	--कफीको गेडा
०९.०२		चिया, सुगन्धित वा स्वादिष्ट गरिएको वा नगरिएको
	०९०२.२०.००	-त्रियाको पात
०९.०८		जाइफल, जाइपत्री र अलैंची
		-अलैंची तथा सुकुमेलहरू:
		--नधुल्याइएको:
	०९०८.३१.१०	---अलैंची
०९.१०		अदुवा, केशर, हलेदो (बेसार), तेजपात, पुदिना, तरकारीको (करी) र अन्य मसलाहरू
		-अदुवा:
		--नटुक्राइएको वा नपिँधेको:
	०९१०.११.१०	---ताजा
	०९१०.११.९०	---अन्य
		-बेसार:
	०९१०.३०.१०	---ताजा
	०९१०.३०.२०	---धुलो वा पिठो
	०९१०.३०.९०	---अन्य
१०.०१		गहुँ र मेसलिन
		-दुरुम गहुँ:
	१००१.११.००	--बीउ
	१००१.१९.००	--अन्य
		-अन्य :

	१००१.९१.००	--बीउ
	१००१.९९.००	--अन्य
१०.०२		राई
	१००२.१०.००	-बीउ
	१००२.९०.००	-अन्य
१०.०३		जौ (बाली)
	१००३.१०.००	-बीउ
	१००३.९०.००	-अन्य
१०.०५		मकै
	१००५.१०.००	-बीउ (गेडा)
	१००५.९०.००	-अन्य
१०.०६		धान
	१९९१००६.१०.१०	---बीउ
	१००१००६.१०.९०	---अन्य
	१००६.२०.००	-कुटेको (तर राम्रो नफलेको)
	१९९१००६.३०.१०	---बासमती चामल
	१००१००६.३०.९०	---अन्य
	१००६.४०.००	-कनिका
१०.०८		फापर, कोदो, क्यानरीका दानाहरू; अरु खाद्यान्नहरू
	१००८.१०.००	-फापर
		-कोदो:
	१००८.२१.००	--बीउ
	१००८.२९.००	--अन्य

११.०२		गहुँ र मेसलिन बाहेक अन्य खाद्यान्नको पिठो
	११०२.२०.००	-मकैको पिठो
	११०२.९०.००	-अन्य
११.०४		शीर्षक १०.०६ को चामल बाहेक अन्य प्रकारले तयार गरिएको (जस्तै भूस हटाइएको, चेप्ट्याएको, च्याँखला पारेको, फलेको, टुक्रा पारेको वा खस्रो (पिधेको); सिङ्गो, चेप्ट्याएको, पातलो चेप्टो टुक्रा पारेको वा पिधेको अन्नको बीजहरू
		-चेप्ट्याएको वा च्याँखला पारेको अन्न:
	११०४.१२.००	--जुनेलोको
	११०४.१९.००	--अन्य खाद्यान्नको
		-अन्य किसिमले तयार पारेको अन्न (जस्तै भूस हटाएको, फलेको, टुक्रा पारेको वा पिधेको) :
	११०४.२२.००	--जुनेलोको
	११०४.२३.००	--मकैको
	११०४.२९.००	--अन्य खाद्यान्नको
	११०४.३०.००	-अन्नको बीजाणु, सिङ्गै, चेप्ट्याएको, च्याँखला पारेको वा पिधेको
१२.०१		दलेको वा नदलेको भट्मास
	१२०१.१०.००	-बीउ
	१२०१.९०.००	-अन्य
१२.०२		छोडाएको वा नछोडाएको, नभुटेको वा अन्य किसिमबाट नपकाइएको, खवटा छोडाएको वा नछोडाएको, फुटाएको वा नफुटाएको बदाम (मुमफली)

	१२०२.३०.००	-बीउ
		-अन्य:
	१२०२.४१.००	--नछोडाएको
	१२०२.४२.००	--छोडाएको, फुटाएको वा नफुटाएको
१२.०९		रोप्न हुने फलफूल, बीउ र विजाणु (स्पोर्स) ।
	१२०९.१०.००	-चुकन्दर (सुगरबिट) का दानाहरू
		-पशु आहारको विरुवा (फोरेज प्लाण्ट) का दानाहरू:
	१२०९.२१.००	--लुसिरिन (पशु आहारको घाँस) (अल्फाल्फा) का दानाहरू
	१२०९.२२.००	--क्लोभर (तीन पाते घाँस) (ट्रिफोलियम जातहरू) का दानाहरू
	१२०९.२३.००	--छेस्के घाँस (फेस्क्यू) का दानाहरू
	१२०९.२४.००	--केन्टकी नीलो घाँस (पोआ प्राटेन्सिस एल.) का दानाहरू
	१२०९.२५.००	--राई घाँस (लोलियम मल्टिफ्लोरम ल्याम., लोलियम पेरेन एल.) का दानाहरू
	१२०९.२९.००	--अन्य
	१२०९.३०.००	-फूलको निम्ति मुख्यतः खेती गरिएको जडिबुटीका अन्य बीउहरू
		-अन्य:
		--तरकारीका बीउ:
	१ ^{७३} १२०९.९१.१०	---काउलीको
	१ ^{७४} १२०९.९१.२०	---बन्दागोबीको

१२.११	१५१२०९.९१.३०	---प्याजको
	१५१२०९.९१.४०	---मूलाको
	१५१२०९.९१.५०	---टमाटरको
	१५१२०९.९१.९०	---अन्य
	१२०९.९९.००	--अन्य
	१२११.२०.००	-जीनसेनको जरा
	१२११.३०.००	-कोकाको पात (कोका लिफ)
	१२११.४०.००	-अफिमको पराल (पपी स्ट्रौं)
	१२११.५०.००	-इफेद्रा
	१५१२११.९०.१०	---यार्चागुम्बा
	१५०१२११.९०.९०	---अन्य
१२.१२		ताजा, चिस्याइएको (चिल्ड), हिमीकृत, (फ्रोजेन) वा सुकाइएको, पिधेको वा नपिधेको लोकष्ट विन्स, सि-विड्स र अन्य अल्जी (समुन्द्री झार), चुकन्दर (सुगरबिट) र उखु; अन्यत्र उल्लेख वा समावेश नभएका मुख्यतया मानव आहारमा प्रयोग हुने खालको फलको बियां (स्टोन्स) र कोयाहरू (केर्नेल) र अन्य वानस्पतिक उत्पादनहरू (चिकोरीयम इन्टाइबस स्यटिवम उपजाति (भेराइटी) को नभुटेको चिकोरीका जराहरू समेत) ।
		-अन्य :

	१२१२.९३.००	--उखु
१९.०४		खाद्यान्नलाई फुलाएर (स्वैलिङ्ग) वा भुटेर तयार गरेको खाद्य सामग्री, खाद्यान्नको उत्पादनहरू (जस्तै कर्न फ्लेक); अन्यत्र उल्लेख नगरिएको वा समावेश नभएको, पकाइएको वा अन्य किसिमबाट तयार गरिएको गेडा (ग्रेन) को रूपमा वा शल्क वा पाप्रा (फ्लेकको रूपमा भएको खाद्यान्नहरू (सेरियल्स) (मकै बाहेक) वा अन्य किसिमबाट तयार गरिएको अन्न (मैदा, छाँटा वा दलेको अन्न गोट्स) र पीठो बाहेक) ।
	^{१=} १९०४.९०.१०	---धानको भुजा
	^{१=} १९०४.९०.२०	---चिउरा
^{१=} २१.०६	२१०६.९०.९४	----सोयाबडी मस्यौरा
२३.०१		मानिसले खान नहुने मासुको वा अफलको, माछाको वा कुष्टासियन्सको मोलस्कको वा अन्य ढाडमा हाड नहुने जलचरको पिठो, मैदा र पेलेट्स; ग्रीभ्स (वोसो पगालेर बाँकी रहेको थ्रेगो ^{१=} ४ ।
	२३०१.१०.००	-मासु वा अफलको पिठो, मैदा र पेलेट्स; ग्रीभ्स (वोसो पगालेर बाँकी रहेको थ्रेगो, माछाको वोसो)
	२३०१.२०.००	-माछाको वा कुष्टासियन्स, मोलस्क वा ढाडमा हाड नहुने जलचरको पिठो, मैदा र पेलेट्स
२३.०२		खाद्यान्न वा दलहनको बोटबाट निफनेर वा पिधेर वा अरु प्रक्रियाद्वारा उपलब्ध हुने पेलेटको रूपमा रहेको वा नरहेको टुटो आउने चोकर र अन्य अवशेष ।
	२३०२.१०.००	-मकैको
	२३०२.३०.००	-गहुँको
	२३०२.४०.००	-अन्य खाद्यान्नको
	२३०२.५०.००	-कोसे सागापातहरूको

२३.०४	२३०४.००.००	भटमासको तेल निकाल्दा प्राप्त हुने पिना र अन्य ठोस अवशेष, पिधेको वा नपिधेको वा पेलेटको रूपमा भएको वा नभएको ।
२३.०५	२३०५.००.००	बदामको तेल पेलदा निस्केको, पिधेको वा नपिधेको, पेलेटको रूपमा भएको वा नभएको पिना र अन्य ठोस अवशेष ।
२३.०६		वनस्पतिको बोसो वा तेल निकाल्दा प्राप्त हुने शीर्षक २३.०४ वा २३.०५ मा परेको बाहेक पिधेको वा नपिधेको, पेलेटको रूपमा भएको वा नभएको पिना र अन्य ठोस अवशेष ।
		-तोरी वा रायो (रेप और कोल्जा) दाना:
	२३०६.४१.००	--न्यून इरुसिक अम्ल तोरी वा रायो (रेप और कोल्जा) दानाहरू (सिङ्स)
	२३०६.९०.००	-अन्य
२३.०९		जीवजन्तुको आहारको रूपमा प्रयोग हुने तयारी बस्तु ।
	२३०९.९०.००	-अन्य
५२.०१	५२०१.००.००	नफड्केको वा नकोरेको कपास ।
५२.०३	५२०३.००.००	फड्केको वा कोरेको कपास
५३.०१		कच्चा वा प्रशोधित नकातेको फ्ल्याक्स (सन वा त्यस्तै झार); फ्ल्याक्स वा सनको शिरोगुच्छ (टो) डोरी र अवशेष (धागोको अवशेष र गार्नेटेड स्टक समेत) ।
	५३०१.१०.००	-फ्ल्याक्स, (सन) कच्चा वा रेशा छुट्याउन पानीमा डुबाएको (रेटेड)

		-फ्ल्याक्स चुटेको, डाँठबाट रेशा छुट्याइएको, कोरेको (ब्रोकेन, स्कचड, ह्याकल्ड) वा अरू किसिमले प्रशोधन गरेको, तर नकातेको :
	५३०१.२९.००	--चुटेको वा डाँठबाट रेशा छुट्याइएको (ब्रोकेन, स्कचड)
	५३०१.२९.००	--अन्य
	५३०१.३०.००	-फ्ल्याक्सको शिरोगुच्छ (टो) र अवशेष
५३.०३		कच्चा वा प्रशोधित, तर नकातेको, सनपाट (जूट) र अन्य लचिलो रेशा भएको बोक्रा (बास्ट) को कपडाका रेशा (सन, गाँजा, भाँङ्ग, घोडा र रेमी बाहेक); यी रेशाहरूको शिरोगुच्छ (टो) र अवशेष (धागोको अवशेष र गार्नेटेड स्टक समेत) ।
	५३०३.१०.००	-काँचो वा पानीमा डुबाएर (रेटेड) कुहाएको सनपाट र अन्य लचिलो रेशा भएको बोक्रा (बाष्ट) को कपडाको रेशा
<p>द्रष्टव्य:-</p> <p>१. किसानले विक्री गर्ने अप्रशोधित सुर्ती ।</p> <p>१५१क.....</p> <p>२. माथि उल्लिखित भन्सार शीर्षक ०६.०१ देखि शीर्षक ०८.१० सम्मका मालवस्तुहरू होटल, रेष्टुरेण्ट, बार, गेष्टहाउस, क्याफेटेरिया वा यस्तै अन्य संस्थाले गर्ने आपूर्तिमा मू.अ.कर छुट हुनेछैन ।</p>		

समूह २ : आधारभूत आवश्यकताका वस्तुहरू		
२५.०१		नुन (भान्सामा प्रयोग हुने (टेवल) नुन र विकृत (डिनेचर्ड) नुन समेत) र झोल पदार्थ भएको वा नभएको वा जम्ने पदार्थ (एण्टीकेकिङ्ग) वा फ्रि फ्लोइङ्ग एजेण्ट भएको शुद्ध सोडिएम क्लोराइड; सामुद्रिक पानी ।
	२५०१.००.९०	---नुन
२७.१०		कच्चा (क्रुड) बाहेक पेट्रोलियम तेल र विटुमिन खनिजबाट प्राप्त तेल; तौलमा ७० प्रतिशत वा सो भन्दा बढी पेट्रोलियम तेल वा विटुमिन खनिजबाट प्राप्त तेल भएका, यिनै तेल नै मुख्य घटक (बेसिक कन्स्ट्रिच्युएण्ट्स) भएका, अन्यत्र समावेश वा निर्दिष्ट नगरिएका तयारी वस्तुहरू (प्रिपरेसन्स); रद्दी तेलहरू (वेष्ट आयल्स) ।
		-पेट्रोलियम तेलहरू र विटुमिन खनिजहरूबाट प्राप्त तेलहरू (कच्चा तेल बाहेक) तथा अन्यत्र निर्दिष्ट वा समावेश नभएका, तौलको हिसावले ७० प्रतिशत वा सो भन्दा बढी पेट्रोलियम तेलहरू वा विटुमिन खनिजबाट प्राप्त तेलहरू भएको, यिनै तेलहरू मुख्य घटक बेसिक कन्स्ट्रिच्युएण्ट) भएका तयारी वस्तुहरू (प्रिपरेसन्स), जैविक डिजेल भएका बाहेक र रद्दी तेल (वेष्ट आयल) हरू बाहेक:
		--अन्य:
	२७१०.१९.१०	---मट्टीतेल (सुपेरिअर किरासिन आयल)
२७.१६	२७१६.००.००	^{१८६} विद्युत उत्पादन, वितरण र प्रसारण

४४.०१		बाल्ने दाउरा, मुढा, चिरेको मोटो टुक्रा (विलेट), हाँगा विंगा वा दाउराको बाधेको विटो, वा यस्तै रूपमा; काठका चोइटाचोइटी वा मसिना टुक्राटाक्री (पार्टिकल); काठ चिरेको धूलो, काठको अवशेष, रद्दी वस्तु, मुढो, त्रिकेट (थिचेर बनाइएको चक्का), पेलेट (मट्याइग्रा) वा यस्तै रूपमा एकत्रित गरिएको वा नगरिएको ।
	४४०१.११.०० ४४०१.१९.००	-बाल्ने दाउरा, मुढा, चिरेको मोटो टुक्रा (विलेट), हाँगाविंगा, दाउराको बाधेको विटो वा यस्तै रूपमा: --कोणधारी (कोनिफेरस) --गैर कोणधारी (नन-कोनिफेरस)
४४.०२		एकत्रित गरिएको वा नगरिएको काठको गोल, खवटा (शेल) को वा वियां (नट) को गोल समेत ।
	४४०२.१०.००	-बाँसको
	४४०२.९०.००	-अन्य
दृष्टव्य:-		
१. धारा तथा टेङ्करबाट खुला रूपमा आपूर्ति हुने पिउने पानी ।		
समूह ३ : जीवजन्तु तथा सोको उपज		
०१.०२		जीवित चौपाया (बोभाइन) ।
		-गोजातीय चौपाया:
	०१०२.२१.००	--नक्ष सुधारका लागि विशुद्ध नक्षका
	०१०२.२९.००	--अन्य
		-भैसी:
	०१०२.३१.००	--नक्ष सुधारका लागि विशुद्ध नक्षका
	०१०२.३९.००	--अन्य

	०१०२.९०.००	--अन्य
०१.०३		जीवित सुगुर ।
	०१०३.१०.००	-नक्ष सुधारका लागि विशुद्ध नक्षका
		-अन्य :
	०१०३.९१.००	--५० केजी भन्दा कम वजनको
	०१०३.९२.००	--५० केजी वा सो भन्दा बढी वजन भएको
०१.०४		जीवित भेडा र बाखा ।
	०१०४.१०.००	-भेडा
	०१०४.२०.००	-बाखा
०१.०५		जीवित कुखुरा अर्थात, ग्यालुस डोमेष्टिकस् जातका कुखुरा, हांस, टर्की र गिनी फाउल ।
		-१८५ ग्राम भन्दा बढी वजन नभएका:
	०१०५.११.००	--ग्यालुस डोमेष्टिकस जातका चराहरू (Fowl)
	०१०५.१२.००	--टर्कीहरू (पाताल मयूर)
	०१०५.१३.००	--हाँस (डक) हरू
	०१०५.१४.००	--हाँस (गिज) हरू
	०१०५.१५.००	--गिनिजातका चराहरू
		-अन्य:
	०१०५.१४.००	--ग्यालुस डोमेष्टिकस जातका चराहरू
	०१०५.१९.००	--अन्य
०१.०६		अन्य जीवित जीवजन्तु ।
		-स्तनपायी :
	०१०६.१४.००	--खरायोहरू

	०१०६.१९.००	--अन्य
		-चराहरू:
	०१०६.३३.००	--सुतुरमुर्ग (अष्ट्रिच) हरु (ड्रोमाउस नोभाहोल्लान्डिया)
		-किराहरू:
	०१०६.४१.००	--माहुरीहरू
		-किराहरू:
	०१०६.९०.००	-अन्य
०२.०१		चौपाया (बोभाइन जातिको) ताजा वा चिसो पारेको (फ्रेस वा चिल्ड) मासु ।
	०२०१.१०.००	-सिंगो र आधा शरीरहरू (करकास र हाफ करकास)
	०२०१.२०.००	-हाडसहितको अन्य टुक्राहरू
	०२०१.३०.००	-हाड नभएको
०२.०२		चौपाया (बोभाइन जातिको) हिमीकृत (फ्रोजेन) मासु ।
	०२०२.१०.००	-सिंगो र आधा शरीर (करकास र हाफ करकास)
	०२०२.२०.००	-हाडसहितको अन्य टुक्राहरू
	०२०२.३०.००	-हाड नभएको
०२.०३		सुंगुरको मासु ताजा, चिसो पारेको वा हिमीकृत (फ्रेस, चिल्ड वा फ्रोजेन) ।
		-ताजा वा चिसो पारेको :
	०२०३.११.००	--सिंगो र आधा शरीरहरू (करकास र हाफ करकास)
	०२०३.१२.००	--हाड सहितको अगाडि र पछाडिका साँप्राहरू र साँप्राबाट काटिएका अन्य टुक्राहरू
	०२०३.१९.००	--अन्य
		-हिमीकृत (फ्रोजेन):

	०२०३.२१.००	--सिंगो र आधा शरीरहरू (करकास र हाफ करकास)
	०२०३.२२.००	--हाडसहितको अगाडि र पछाडिका साँप्राहरू र साँप्राबाट काटिएका अन्य टुक्राहरू
	०२०३.२९.००	--अन्य
०२.०४		भेडा वा खसी बोकाको ताजा, चिसो पारेको वा हिमीकृत मासु ।
	०२०४.१०.००	-भेडा (पाठो) को ताजा वा चिसो पारेको सिंगो र आधा शरीरहरू (करकास र हाफ करकास)
		-भेडाको ताजा वा चिसो अन्य मासु:
	०२०४.२१.००	--सिंगो र आधा शरीरहरू (करकास र हाफ करकास)
	०२०४.२२.००	--हाडसहितको अन्य टुक्रा
	०२०४.२३.००	--हाड नभएको
	०२०४.३०.००	-भेडा (पाठो) को हिमीकृत (फ्रोजेन) सिंगो र आधा शरीरहरू (करकास र हाफ करकास)
		-हिमीकृत (फ्रोजेन) गरिएका भेडाका अन्य मासु:
	०२०४.४१.००	--सिंगो र आधा शरीरहरू (करकास र हाफकरकास)
	०२०४.४२.००	--हाडसहितको अन्य टुक्राहरू
	०२०४.४३.००	--हाड नभएको
	०२०४.५०.००	-खसी बोकाको मासु
०२.०६		चौपाया जीवजन्तु (बोभाइन), सुंगुर, भेडा, खसी बाखा, घोडा, गधा, खच्चर वा हिनिजहरूको ताजा, चिसो पारेको वा हिमीकृत (फ्रोजेन) खान हुने कमसल मासु (इडिबल अफल) ।
	०२०६.१०.००	-चौपाया (बोभाइन) जीवजन्तुको ताजा र चिसो

		-चौपाया जीवजन्तु (बोभाइन) को हिमीकृत (फ्रोजेन):
	०२०६.२१.००	--जीन्नो
	०२०६.२२.००	--कलेजो
	०२०६.२९.००	--अन्य
	०२०६.३०.००	-सुंगुरको ताजा र चिसो पारेको
		-सुंगुरको हिमीकृत (फ्रोजेन) :
	०२०६.४१.००	--कलेजो
	०२०६.४९.००	--अन्य
	०२०६.८०.००	-अन्य ताजा वा चिसो पारेको
	०२०६.९०.००	-अन्य हिमीकृत (फ्रोजेन)
०२.०७		शीर्षक ०१.०५ को कुखुराको ताजा, चिसो पारेको वा हिमीकृत मासु र खान हुने अफल ।
		-ग्यालुस डोमेष्टिकस जातका चराहरू (फाउल) को:
	०२०७.११.००	--टुक्रा नपारिएको (सिंगो), ताजा वा चिसो पारिएका (फ्रेस वा चिल्ड)
	०२०७.१२.००	--टुक्रा नपारिएको (सिंगो), हिमीकृत (फ्रोजेन)
	०२०७.१३.००	--ताजा वा चिस्याइएका (फ्रेस वा चिल्ड) टुक्रा र अवशेष (कट्स एण्ड ओफाल)
	०२०७.१४.००	--हिमीकृत (फ्रोजेन) टुक्रा र अवशेष (ओफाल)
		-टर्कीहरूको :
	०२०७.२४.००	--टुक्रा नपारिएको (सिंगो), ताजा वा चिस्याइएको (फ्रेस वा चिल्ड)
	०२०७.२५.००	--टुक्रा नपारिएको (सिंगो), हिमीकृत (फ्रोजेन)

	०२०७.२६.००	--ताजा वा चिस्याइएका टुक्रा र अवशेष (कट्स एण्ड ओफाल)
	०२०७.२७.००	--हिमीकृत (फ्रोजेन) टुक्रा र अवशेष (कट्स एण्ड ओफाल)
		-हाँस (डक) हरूको:
	०२०७.४१.००	--टुक्रा नपारिएको (सिंगो), ताजा वा चिस्याइएको (फ्रेस वा चिल्ड)
	०२०७.४२.००	--टुक्रा नपारिएको सिंगो, हिमीकृत (फ्रोजेन)
	०२०७.४३.००	--ताजा वा चिस्याइएका बोसोयुक्त कलेजो (फ्याटी लिभर) हरू
	०२०७.४४.००	--अन्य, ताजा वा चिस्याइएको (फ्रेस वा चिल्ड)
	०२०७.४५.००	--अन्य, हिमीकृत (फ्रोजेन)
		-हाँस (गीज) हरूको:
	०२०७.५१.००	--टुक्रा नपारिएको (सिंगो), ताजा वा चिस्याइएको (फ्रेस वा चिल्ड)
	०२०७.५२.००	--टुक्रा नपारिएको (सिंगो), हिमीकृत (फ्रोजेन)
	०२०७.५३.००	--ताजा वा चिस्याइएका बोसोयुक्त कलेजो (फ्याटी लिभर) हरू
	०२०७.५४.००	--अन्य, ताजा वा चिस्याइएको (फ्रेस वा चिल्ड)
	०२०७.५५.००	--अन्य, हिमीकृत (फ्रोजेन)
	०२०७.६०.००	-गिनी जातका चराहरूको
०३.०१		जीवित माछा ।
		-आलङ्कारिक माछा :
	०३०१.११.००	--ताजा पानीको

	०३०१.१९.००	--अन्य
		-अन्य जीवित माछा :
	०३०१.११.००	--ट्राउट (साल्मो ट्रेटा, अड्डोरिड्डस माइकिस, अड्डोरिड्डस क्लार्की, अड्डोरिड्डस अक्वाबोनिटा, अड्डोरिड्डस गिलाए, अड्डोरिड्डस अपाचे र अड्डोरिड्डस क्राइसोकाष्टर)
	०३०१.१२.००	--बाम
	०३०१.१३.००	--कार्प (साइप्रिनस जातहरु, क्यारासिअस जातहरु, सेनोफारिड्डोडोन इडिलस, हाइपोफथाल्मिच्यिस जातहरु, सिर्हिनस जातहरु, माइलोफारिड्डोडोन पिसिअस, क्याट्ला क्याट्ला, लाबेओ जातहरु, ओस्टेचिलस हासेल्टी, लेप्टोबार्बस होवेनी, मेगालोब्रामा जातहरु)
	०३०१.१४.००	--एटलान्टिक र प्यासिफिक ब्लुफिन टुनाहरु (थुनुस थाइनस, थुनुस ओरियन्टालिस)
	०३०१.१५.००	--दक्षिणी ब्लुफिन टुनास (थुनुस म्याकोई)
	०३०१.१९.००	--अन्य
०३.०२		शीर्षक ०३.०४ को माछाको फिलेट र अरु प्रकारको मासु बाहेकको ताजा वा चिसो पारेको माछा ।
		-माछा (साल्मोनाइड), उपशीर्षक ०३०२.११.०० देखि ०३०२.१९.०० सम्मका खान हुने कमसल मत्स्यमांश बाहेक :
	०३०२.११.००	--ट्राउट (साल्मो ट्रेटा, अड्डोरिड्डस माइकिस, अड्डोरिड्डस क्लार्की, अड्डोरिड्डस अक्वाबोनिटा, अड्डोरिड्डस गिलाए, अड्डोरिड्डस अपाचे र अड्डोरिड्डस क्राइसोगेष्टर)
	०३०२.१३.००	--प्यासिफिक सालमोन (अड्डोरिड्डस नेर्का, अड्डोरिड्डस गोर्बुशा, अड्डोरिड्डस केटा, अड्डोरिड्डस श्वित्शा, अड्डोरिड्डस किसुच, अड्डोरिड्डस मसोउ र अड्डोरिड्डस रडुरस)

०३०२.१४.००	--एटलाण्टिक सालमोन (सालमो सालार) र डान्यूब सालमोन (हुचो हुचो)
०३०२.१९.००	--अन्य
	-चेप्टो माछा (प्लेरोनेक्टाइडाइ, बोथीडाइ, साइनोगलोस्सीडाइ, सोलेडाइ, स्कोप्थाल्मीडाइ र सिथारीडाइ), उपशीर्षक ०३०२.१९.०० देखि ०३०२.१९.०० सम्मका खान हुने कमसल मत्स्यमांश बाहेक:
०३०२.२१.००	--हालिबुट
०३०२.२२.००	--प्लेइस
०३०२.२३.००	--सोले
०३०२.२४.००	--टर्बोटहरू (सेट्टा मेक्सिमा)
०३०२.२९.००	--अन्य
	-टुनाहरू (थुन्नास प्रजातिका), स्किपज्याक वा स्ट्राइप बेलाइड बोनितो (युथाइनस), (कात्सुओनस) पेलामिस), उपशीर्षक ०३०२.१९.०० देखि ०३०२.१९.०० सम्मका खान हुने कमसल मत्स्यमांश बाहेक :
०३०२.३१.००	--अल्बाकोर वा लामो पखेटा भएको टुना
०३०२.३२.००	--पहेलो पखेटा भएको टुना
०३०२.३९.००	--अन्य

		<p>-हेरिङ्गहरू (क्लुपिया हरेङ्गस, क्लुपिया पल्लासी), एङ्कोभिज (इन्प्राउलिस जातहरू), सार्डिनहरू (सार्डिना पिल्कार्डस्, सार्डिनोप जातहरू), सार्डिनेला (सार्डिनेला जातहरू), त्रिसलिन वा स्प्राटहरू (स्प्राटस स्प्राटस), म्याकरेल (स्कम्बर स्कम्ब्रस, स्कम्बर अस्ट्रेलासिकस, स्कम्बर जापोनिकस), इन्डियन म्याकरेलहरू, (रस्ट्रेलिगर जातहरू), सिरफिसहरू (स्कोमबेरोमोरस जातहरू), ज्याक तथा हर्षम्याकरेल (ट्राचुरस जातहरू) ज्याकहरू, क्रेभेलहरू (क्यारान्क्स जातहरू), कोबिया (रासिसेन्ट्रोन क्यानाडम), सिल्बर पम्फ्रेस्ट (पम्पस जातहरू), प्यासिफिक साउरी (कोलोलाबिस साइरा), स्काड्स (डिक्याप्टेरस जातहरू), क्यापेलिन (मालोटस् विलोसस्), सोर्डफिस (सिफियास ग्लाडिअस), कावाकावा (युथाइनस एफिनिस), बोनितोहरू (सार्डा जातहरू) मार्लिनहरू सेइलफिसहरू: स्पेरफिस (इस्टोपोरिडाइ), उपशीर्षक ०३०२.९९.०० देखि ०३०२.९९.०० सम्मका खान हुने कमसल मत्स्यमांश बाहेक:</p>
	०३०२.४१.००	--हेरिङ्गहरू (क्लुपिया हेरेन्गस, क्लुपिया पल्लासी)
	०३०२.४२.००	--एङ्कोभिहरू (इन्प्राउलिस जातहरू)
	०३०२.४३.००	--सार्डिनहरू (सार्डिना पिल्कार्डस्, सार्डिनोप जातहरू) सार्डिनेला (सार्डिनेला जातहरू), त्रिसलिन वा स्प्राटस (स्प्राटस स्प्राटस)
	०३०२.४४.००	--म्याकरेल (स्कम्बर स्कम्ब्रस, स्कम्बर अस्ट्रेलासिकस, स्कम्बर जापोनिकस)
	०३०२.४५.००	--ज्याक र हर्ष म्याकरेल (ट्राचुरस जातहरू)
	०३०२.४६.००	--कोबिआ (रासिसेन्ट्रोन क्यानाडम)
	०३०२.४७.००	--सोर्डफिस (जिफियास ग्लाडिअस)
	०३०२.४९.००	--अन्य

		-ब्रेगमासिरोटाइडाइ, युक्लिच्थाइडाइ, गाडिडाइ, म्याक्रोउराइडाइ, मेलानोनाइडाइ, मर्लुसिडाइ, मोरिडाइ र मुराइनोलेपिडिडाइ परिवारहरूका माछा, उपशीर्षक ०३०२.९९.०० देखि ०३०२.९९.०० सम्मका आन हुने कमसल मत्स्यमांश बाहेक:
	०३०२.५१.००	--कड (ग्याडुस मरहुआ, ग्याडुस ओग्याक, ग्याडुस म्याक्रोसिफालस)
	०३०२.५२.००	--ह्याडुक (मेलानोग्रामस एग्लेफिनस)
	०३०२.५३.००	--कोलफिस (पोलाक्रिअस भिरेन्स)
	०३०२.५४.००	--हेक (मर्लुसिअस जातहरू, यूरोफिसिस जातहरू)
	०३०२.५५.००	--अलास्का पोलाक (थिरेग्रा काल्कोग्रामा)
	०३०२.५६.००	--ब्लु हाइटिडहरू (माइक्रोमेसिस्टस पोटासु, माइक्रोमेसिस्टस अस्ट्रालिस)
	०३०२.५९.००	--अन्य
		-तिलापियाहरू (ओरोक्रोमिस जातहरू), क्याटफिस (प्याङ्गासिअस जातहरू, सिलुरस जातहरू, क्लारिअस जातहरू, इक्तालुरस जातहरू), कार्प (साइप्रिनस जातहरू, क्यारासियम जातहरू, सेनोफारिङ्गोडोन इडेलस, हाइपोफथाल्मिचिस जातहरू, सिर्हिनस जातहरू, माइलोफारिङ्गोडोन पिसिअस), क्याट्ला क्याट्ला, लाबेओ जातहरू, ओस्टेचिलस हास्सेल्टी, लेप्टोबार्बस होवेनी, मेगालोब्रामा जातहरू), इलहरू (एडुइला जातहरू), नाइल पर्च (ल्याटेस निलोटिकस) र स्नेकहेडहरू (चान्ना जातहरू), उपशीर्षक ०३०२.९९.०० देखि ०३०२.९९.०० सम्मका खान हुने कमसल मत्स्यमांश बाहेक:
	०३०२.७९.००	--तिलापियाहरू (ओरोक्रोमिस जातहरू),

	०३०२.७२.००	--क्याटफिस (प्याङ्गासिअस जातहरू, सिलुरस जातहरू, क्लारिअस जातहरू, इक्तालुरस जातहरू)
	०३०२.७३.००	--कार्प (साइप्रिनस जातहरू, क्यारासियम जातहरू, सेनोफारिङ्गोडोन इडेलस, हाइपोपथाल्मिच्यिस जातहरू, सिर्हिनस जातहरू, माइलोफारिङ्गोडोन पिसिअस, क्याट्ला क्याट्ला, लावेओ जातहरू, ओस्टेओचिलस हास्सेल्टी, लेप्टोबार्बस होवेनी, मेगालेब्रामा जातहरू),
	०३०२.७४.००	--बाम (इल) हरू (एङ्गुइला जातहरू)
	०३०२.७९.००	--अन्य
		-अन्य माछा, उपशीर्षक ०३०२.९१.०० देखि ०३०२.९९.०० सम्मका खान हुने कमसल मत्स्यमांश बाहेक :
	०३०२.८१.००	--डगफिस र अन्य सार्कहरू
	०३०२.८२.००	--रेड र स्केटहरू (रेजिडाए)
	०३०२.८३.००	--टूथफिस (डिसोस्टिकस जातहरू)
	०३०२.८४.००	--सिबास (डिसेन्ट्रारकस जातहरू)
	०३०२.८५.००	--सिब्रिम(स्पेरिडाइ)
	०३०२.८९.००	--अन्य
०३.०३		शीर्षक ०३.०४ को माछाको फिलेट र अरु प्रकारको मासु बाहेकको हिमीकृत गरिएको माछा।
		-साल्मोनाइडाइ, उपशीर्षक ०३०३.९१.०० देखि ०३०३.९९.०० सम्मका खान हुने कमसल मत्स्यमांश बाहेक :
	०३०३.९९.००	--शक आई सालमोन (रेड सालमोन) (ओङ्गेरिङ्कस नेर्की)

०३०३.१२.००	--अन्य प्यासिफिक साल्मोन (अङ्कोरिङ्कस गोर्बुसा, अङ्कोरिङ्कस केटा, अङ्कोरिङ्कस शावित्वा, अङ्कोरिङ्कस किसुच, अङ्कोरिङ्कस मासोउ तथा अङ्कोरिङ्कस रोदुरस)
०३०३.१३.००	--एटलान्टिक साल्मोन (साल्मो सालार) र ड्यान्युव साल्मोन (हुचो हुचो)
०३०३.१४.००	--ट्राउट साल्मो टूटा, अङ्कोरिङ्कस माइक्रिस, अङ्कोरिङ्कस क्लार्की, अङ्कोरिङ्कस अक्वाबोनिटा, अङ्कोरिङ्कस गिलाई, अङ्कोरिङ्कस अपाचे र अङ्कोरिङ्कस क्राइसोगेष्टर)
०३०३.१९.००	--अन्य
	-तिलापियाहरू (ओरेओक्रोमिस जातहरू), क्याटफिस (प्याङ्गसिअस जातहरू, सिलुरस जातहरू, क्लारिअस जातहरू, इक्टालुरस जातहरू), कार्प (साइप्रिनस जातहरू, क्यारासिअस जातहरू, सेनोफारिङ्गोडोन इडेलस, हाइपोफथाल्मिचिस जातहरू, सिर्हिनस जातहरू, माइलोफारिङ्गोडोन पिसिअस, क्याट्ला क्याट्ला, लाबेओ जातहरू, ओस्टेचिलस हास्सेल्टी, लेप्टोबार्बस होवेनी, मेगालोब्रामा जातहरू), इलहरू (एङ्गुइला जातहरू), नाइल पर्च (ल्याटेस निलोटिकस) र स्नेकहेडहरू (चात्रा जातहरू), उपशीर्षक ०३०३.१९.०० देखि ०३०३.१९.०० सम्मका खान हुने कमसल मत्स्यमांश बाहेक:
०३०३.२३.००	--तिलापियाहरू(ओरेओक्रोमिस जातहरू)
०३०३.२४.००	--क्याटफिस (प्याङ्गसिअस जातहरू, सिलुरस जातहरू, क्लारिअस जातहरू, इक्टालुरस जातहरू)
०३०३.२५.००	--कार्प (साइप्रिनस जातहरू, क्यारासिअस जातहरू, सेनोफारिङ्गोडोन इडेलस, हाइपोफथाल्मिचिस जातहरू, सिर्हिनस जातहरू, माइलोफारिङ्गोडोन पिसिअस, क्याट्ला क्याट्ला, लाबेओ जातहरू ओस्टेचिलस हास्सेल्टी, लेप्टोबार्बस होवेनी, मेगालोब्रामा जातहरू)

	०३०३.२६.००	--बाम (इल) हरू (एङ्गुइला जातहरू)
	०३०३.२९.००	--अन्य
		-चेप्टो माछा (प्लेरोनेक्टाइडाइ, बोथीडाइ, साइनोग्लोस्सीडाइ, सोलेडाइ, स्कोप्याल्मीडाइ र सिथारीडाइ), उपशीर्षक ०३०३.९९.०० देखि ०३०३.९९.०० सम्मका खान हुने कमसल मत्स्यमांश बाहेक:
	०३०३.३१.००	--हलिबुट
	०३०३.३२.००	--प्लेइस
	०३०३.३३.००	--सोले
	०३०३.३४.००	--टर्बोटहरू (सेट्टा मेक्सिमा)
	०३०३.३९.००	--अन्य
		-टुनाहरू (थुनास प्रजातिका), स्क्रिपज्याक वा स्ट्राइप बेल्लाइड बोनितो(युथाइनस) (कात्सुओनस) पेलामिस), उपशीर्षक उपशीर्षक ०३०३.९९.०० देखि ०३०३.९९.०० सम्मका खान हुने कमसल मत्स्यमांश बाहेक :
	०३०३.४१.००	--अल्बाकोर वा लामो पखेटा भएको टुना
	०३०३.४२.००	--पहेलो पखेटा भएको टुना
	०३०३.४३.००	--स्क्रिपज्याक वा स्ट्राइप वेलिड बोनितो
	०३०३.४४.००	--विगआई टुना (तुनुस ओवेसस)
	०३०३.४५.००	--एटलान्टिक र प्यासिफिक ब्लुफिन टुनाहरू (थुनुस थाइनस, थुनुस ओरियन्टालिस)
	०३०३.४६.००	--दक्षिणी ब्लुफिन टुना (तुनुस म्याइकोआई)
	०३०३.४९.००	--अन्य

		-हेरिङ्गहरू (क्लुपिया हेरेङ्गस, क्लुपिया पल्लासी), एङ्गोभिज (इन्प्राउलिस जातहरू), सार्डिनहरू (सार्डिना पिल्कार्डस्, सार्डिनोप जातहरू), सार्डिनेला (सार्डिनेला जातहरू), त्रिसलिन वा स्प्राटहरू (स्प्राटस स्प्राटस), म्याकरेल (स्कम्बर स्कम्ब्रस, स्कम्बर अस्ट्रेलासिकस, स्कम्बर जापोनिकस), इन्डियन म्याकरेलहरू, (रस्ट्रेलिगर जातहरू), सिरफिसहरू (स्कोमबेरोमोरस जातहरू), ज्याक तथा हर्षम्याकरेल (ट्राचुरस जातहरू) ज्याकहरू, क्रेभेलहरू (क्यारान्क्स जातहरू), कोबिया (रासिसेन्ट्रोन कयानाडम), सिल्भर पम्फ्रेस्ट (पम्पस जातहरू), प्यासिफिक साउरी (कोलोलाबिस साइरा), स्काड्स (डिक्याप्टेरस जातहरू), क्यापेलिन (मालोटस् विलोसस्), सोर्डफिस (सिफियास ग्लाडिअस), कावाकावा (युथाइनस एफिनिस), बोनितोहरू (सार्डा जातहरू) मार्लिनहरू सेइलफिसहरू: स्पेरफिस (इस्टोपोरिडाइ), उपशीर्षक ०३०३.९९.०० देखि ०३०३.९९.०० सम्मका खान हुने कमसल मत्स्यमांश बाहेक:
	०३०३.५१.००	--हेरिङ्गहरू (क्लुपिया हेरेङ्गस, क्लुपिया पलासी)
	०३०३.५३.००	--सार्डिनहरू (सार्डिना पिल्कार्डस्, सार्डिनोप जातहरू), सार्डिनेला (सार्डिनेला जातहरू), त्रिसलिड वा स्प्राट्स (स्प्राटस स्प्राटस)
	०३०३.५४.००	--म्याकरेल (स्कम्बर स्कम्ब्रस, स्कम्बर अस्ट्रेलासिकस, स्कम्बर जापोनिकस),
	०३०३.५५.००	--ज्याक र हर्ष म्याकरेल (ट्राचुरस जातहरू),
	०३०३.५६.००	--कोबिआ (रासिसेन्ट्रोन कानाडम)
	०३०३.५७.००	--सोर्डफिस (जिफियास ग्लाडिअस)
	०३०३.५९.००	--अन्य

		ब्रेगमासिरोटाइडाइ, युक्लिच्थाइडाइ, गाडिडाइ, म्याक्रोउराइडाइ, मेलानोनाइडाइ, मर्लुसिडाइ, मोरिडाइ र मुराइनोलेपिडिडाइ परिवारहरूका माछा उपशीर्षक ०३०३.९१.०० देखि ०३०३.९९.०० सम्मका खान हुने कमसल मत्स्यमांश बाहेकः
	०३०३.६३.००	--कड (ग्याडुस मरहुआ, ग्याडुस ओग्याक, ग्याडुस म्याक्रोसिफालस)
	०३०३.६४.००	--ह्याडुक (मेलानोग्रामस एग्लेफिनस)
	०३०३.६५.००	--कोलफिस (पोलाकिअस भिरेन्स)
	०३०३.६६.००	--हेक (मर्लुसिअस जातहरू, यूरोफिसिस जातहरू)
	०३०३.६७.००	--अलास्का पोलाक (थिरेग्रा काल्कोग्रामा)
	०३०३.६८.००	--ब्लु हाइटिडहरू (माइक्रोमेसिस्टस पोटासु, माइक्रोमेसिस्टस अस्ट्रालिस)
	०३०३.६९.००	--अन्य
		-अन्य माछा उपशीर्षक ०३०३.९१.०० देखि ०३०३.९९.०० सम्मका खान हुने कमसल मत्स्यमांश बाहेकः
	०३०३.८१.००	--डगफिस र अन्य सार्कहरू
	०३०३.८२.००	--रेडहरू र स्केटहरू (राजिडाइ)
	०३०३.८३.००	--टूथफिस (डिसोस्टिकस जातहरू)
	०३०३.८४.००	--सिबास (डिसेन्ट्रारकस जातहरू)
	०३०३.८९.००	--अन्य
०३.०५		सुकाएको, नुनिलो पारेको वा नुन पानीमा हालेको, माछा; धुमित पारेको, धुमित गर्नु अघि वा धुमित गर्दा पाकेको वा नपाकेको; माछाको खान हुने धूलो, पिठो र प्यालेट

		-माछाको खानयोग्य कमसल मासु बाहेक, सुकाएको माछा, नुन हालेको वा नहालेको तर धुमित नगरेको :
	१८७
०३.०७		खबटाभिन्न भएको वा नभएको, जीवित, ताजा, चिसो पारिएको, हिमीकृत, सुकाएको, नुनिलो पारिएको वा नुन पानी हालेको मोलस्कहरू; खबटाभिन्न भएको वा नभएको, धुमित गर्ने क्रममा वा गर्नुअघि पकाएको वा नपकाएको धुमित मोलस्कहरू; मोलस्कहरूका मानवीय उपभोगका लागि उपयुक्त खान हुने पीठो, धूलो र गुटिका (पेलेट) हरू ।
		-कटल फिस र स्क्वडः
	०३०७.४२.००	--जीवित, ताजा वा चिस्याइएको
	०३०७.४९.००	--अन्य
०४.०१		दूध र तर, गाढा नपारिएको, चिनी वा अन्य गुलियो पदार्थ नहालिएको ।
	०४०१.१०.००	-तौलमा नौनीको मात्रा १ प्रतिशत भन्दा बढी नभएको
	०४०१.२०.००	-तौलमा नौनीको मात्रा १ प्रतिशत भन्दा बढी तर ६ प्रतिशतभन्दा कम भएको
	०४०१.४०.००	-तौलमा नौनीको मात्रा ६ प्रतिशत भन्दा बढी भएको तर १० प्रतिशतभन्दा बढी नभएको
	०४०१.५०.००	-तौलमा नौनीको मात्रा १० प्रतिशतभन्दा बढी भएको
०४.०६		चीज र दही (कर्ड) ।
	०४०६.१०.००	-ताजा चीज हे चीजसमेत र दही (कर्ड)
०४.०७		ताजा, सुरक्षित वा पकाएको, चराचुरुङ्गीको नफुटाएका फुलहरू ।
		-चल्ला कोरल्लको लागि निषेचित फुलहरूः

	०४०७.११.००	--ग्यालुस डोमेस्टिकस प्रजातिका चराहरूको
	०४०७.११.००	--अन्य
		- अन्य ताजा फुलहरू :
	०४०७.२१.००	--ग्यालुस डोमेस्टिकस प्रजातिका चराहरूको
	०४०७.२१.००	--अन्य
	०४०७.१०.००	-अन्य
०५.११		अन्यत्र नपरेको जीवजन्तुजन्य उत्पादनहरू; भाग १ वा ३ मा पर्ने मासु खान नहुने मरेका जनावरहरू ।
		-अन्य :
	०५११.११.००	-- माछाको टुक्राटाक्री वा धुलो र सिपिको टुक्रा
		--अन्य :
	०५११.११.१०	---हड्डिको धुलो

द्रष्टव्य:- माथि उल्लिखित भन्सार शीर्षक ०१.०२ देखि शीर्षक ०४.०७ सम्मका मालवस्तुहरू होटल, रेष्टुरेण्ट, बार, गोष्टहाउस, क्याफटेरिया वा यस्तै अन्य संस्थाले गर्ने आपूर्तिमा मू.अ.कर छुट हुनेछैन ।		
समूह ४ : कृषि सामग्रीहरू		
३१.०१	३१०१.००.००	रासायनिक उपचार गरिएको वा नगरिएको मिश्रित वा अमिश्रित जीवजन्तु वा वनस्पतिजन्य मलखादहरू; जीवजन्तुजन्य वा वनस्पतिजन्य पदार्थलाई मिश्रण गरी वा रासायनिक उपचारद्वारा उत्पादन गरिएका मलखादहरू ।
३१.०२		नाइट्रोजनयुक्त खनिज वा रासायनिक मलखादहरू ।
	१५५३१०२.१०.१०	---डिजल एक्सहस्ट फ्लुइड
	१५५३१०२.१०.११	---टेक्निकल ग्रेड

	१९०३१०२.१०.९९	----अन्य
		-एमोनियम सल्फेट; एमोनियम सल्फेट र एमोनियम नाइट्रेटको मिश्रण र डबल साल्ट (ब्लिवण):
	३१०२.२१.००	--एमोनियम सल्फेट
	३१०२.२९.००	--अन्य
	३१०२.३०.००	-जलीय घोलमा भएको वा नभएको एमोनियम नाइट्रेट
	३१०२.४०.००	-एमोनियम नाइट्रेटका साथ क्याल्सियम कार्बोनेट वा अन्य अप्रॉगारिक अउर्वरक तत्वहरूका मिश्रणहरू
	३१०२.५०.००	-सोडियम नाइट्रेट
	३१०२.६०.००	-क्याल्सियम नाइट्रेट र एमोनियम नाइट्रेटको मिश्रणहरू र ब्लिवणहरू
	३१०२.८०.००	-युरिया र एमोनियम नाइट्रेटको जलीय वा एमोनियम घोलमा भएका मिश्रणहरू
	३१०२.९०.००	-अन्य, माथिका उप शीर्षकहरूमा नपरेका मिश्रणहरू समेत
३१.०३		फोस्फेटयुक्त खनिज वा रासायनिक मलहरू ।
		-सुपर फोस्फेटहरू:
	३१०३.११.००	--तौलमा ३५% वा सोभन्दा बढी डाइफोस्फोरस पेन्टाअक्साइड (पी२ओ५) भएका
	३१०३.१९.००	--अन्य
	३१०३.९०.००	-अन्य
३१.०४		पोटासयुक्त (पोटासिक) खनिज वा रासायनिक मलहरू
	३१०४.२०.००	-पोटासियम क्लोराइड
	३१०४.३०.००	-पोटासियम सल्फेट

	३१०४.९०.००	-अन्य
३१.०५		नाइट्रोजन, फोस्फरस र पोट्यासियम मध्ये दुई वा तीन उर्वरक तत्वहरू भएका खनिज वा रासायनिक मलखादहरू; अन्य मलहरू: यस भागमा पर्ने गोटी, (टेबलेट) वा त्यस्तै आकारका वा कुल तौल १० के.जी. मा नबढ्ने गरी (प्याकेज) पुलिन्दाको रूपमा राखिएका सामानहरू ।
	३१०५.१०.००	-यस भागमा पर्ने गोटी (टेबलेट) वा त्यस्तै आकारका वा कूल तौल १० के.जी. मा नबढ्ने गरी पुलिन्दाको रूपमा राखिएका सामानहरू
	३१०५.२०.००	-नाइट्रोजन, फोस्फरस र पोट्यासियम जस्ता तीन उर्वरक तत्व भएका खनिज वा रासायनिक मल (फर्टिलाइजर) हरू
	३१०५.३०.००	-डाइएमोनियम हाइड्रोजनअर्थो फोस्फेट (डाइएमोनियम फोस्फेट)
	३१०५.४०.००	-एमोनियम डाइहाइड्रोजन-अर्थोफोस्फेट (मोनोएमोनियम फोस्फेट) र त्यसको डाइएमोनियम हाइड्रोजन अर्थोफोस्फेट(डाइएमोनियम फोस्फेट) का साथ भएका मिश्रणहरू
		-दुई उर्वरक तत्व, नाइट्रोजन र फोस्फोरस भएका अन्य खनिज वा रासायनिक मलहरू (फर्टिलाइजर) :
	३१०५.५१.००	--नाइट्रेट र फोस्फेट् भएका
	३१०५.५९.००	--अन्य
	३१०५.६०.००	-दुई उर्वरक तत्व, फोस्फोरस र पोट्यासियम भएका खनिज वा रासायनिक मलखादहरू(फर्टिलाइजरहरू)
	३१०५.९०.००	-अन्य

३८.०८		कीटनाशक, कृतकान्तक, दुसीनाशक, झारपातनाशक, अंकुरणरोधी (एन्टिस्प्रोउटिङ्ग), उत्पादनहरू र वनस्पति वृद्धि नियामक (प्लान्ट ग्रोथ रेगुलेटर), विसंक्रामक र त्यस्तै उत्पादनहरू, खुद्रा बिक्रीका लागि आकार वा पुलिन्दा (प्याकिङ्ग) मा राखिएको वा तयारी सामान (प्रिपेरेशन) वा वस्तु (आर्टिकल) को रूपमा राखिएको (जस्तै, गन्धक उपचार गरेका धागो (ब्याण्ड), सलेदो (विक्स) तथा मैनबत्ती र झिङ्गा फसाउने कागज (फ्लाइपेपर्स) हरू) ।
		-अन्य :
		--किटनाशक पदार्थहरू (इन्सेक्टीसाइड्स) :
	३८०८.९१.९०	---बालीनालीमा प्रयोग हुने कीटनाशक औषधीहरू
	३८०८.९२.००	--दुसीनाशक पदार्थहरू (फङ्गीसाइड्स)
	३८०८.९३.१०	---झारपातनाशक (हर्बिसाइड्स)
	११३८०८.९९.११	---मुसानासक उत्पादन
३९.२३		मालसामानको ओसारपसार (कन्भेयेन्स) वा परिवेष्टन (प्याक) गर्ने प्लाष्टिकका सामानहरू; प्लाष्टिकका पौलो वा वुजो (स्टोपर्स) ढकनी (लिड्स), बिकाहरू (क्याप्स) र अन्य बन्द गर्ने (क्लोजर्स) सामग्रीहरू ।
		-बाकस (कन्तुर वा सन्दूस) हरू, केस (बट्टा वा पेटी) हरू, टोकरी वा डालो (क्रेट्स) र यस्तै सामग्रीहरू :
	१९२३९२३.१०.२०	---अण्डा राख्ने क्रेट

४८.१९		कागतको, कागतगाताको, कोषीय गद्दा (सेल्यूलोज वाडिड) को वा कोषीय रेशाका जालीहरू (सेल्यूलोज फाइबर वेब्स) को डब्बा (कार्टोन), बाक्स (बक्स), कन्तुर (केश), थैलो (ब्याग) र अन्य परिवेष्टन (प्याकिङ्ग) का आधानपात्रहरू (कन्टेनर्स); कार्यालयहरू, पसलहरू वा यस्तै ठाउँमा प्रयोग हुने खालका, कागत वा कागतगाताका डिब्बा संचिका (बक्सफाइल), पत्रथाली (लेटर ट्रे), र यस्तै किसिमका वस्तुहरू ।
	१९३४८१९.१०.१०	---अण्डा राख्ने क्रेट
५६.०८		डोरी (ट्वाइन), लखाकी (कड्डेज) वा रस्सा (रोप) का गाँठो पारी बनाइएका (नौटेड्) जाली: कपडा पदार्थको माछाको तयारी जाल र अन्य तयारी जालहरू ।
		-मानव निर्मित कपडा बुनिने (टेक्सटाइल) पदार्थका सामानहरूको :
	५६०८.११.००	--माछाको तयारी जालहरू
८२.०१		तलका हाते औजारहरू: कोदालो, साभेल, गैती, पिक, हो (खन्ने सामान), फोर्क र रेक्स (बढार्ने); बन्चरो, खुर्पा जस्तो औजार (बील हुक) र यस्तै चिर्ने (ह्यूइङ्ग) औजारहरू; जुनसुकै किसिमका कलमी काट्ने कैंची (सेक्याटर्स एण्ड प्रुनर्स); स्काइथ्स (दरौँती), सिकल (हंसियाँ), खुर्पी (हेनाइफ), झाडी छाँट्ने कैंची (हेज सियर्स), किलो वा पच्चड (टिम्बरवेज) र कृषि, वागवानी वा वनजङ्गलको काममा प्रयोग हुने अन्य औजारहरू ।
		-कोदालो र साभेल
	८२०१.१०.१०	---कोदालो
	८२०१.१०.९०	---अन्य
	८२०१.३०.००	-गैती, पिक, हो (खन्ने सामान) र रेक (बढार्ने)

	८२०१.४०.००	-बन्चराहरू, खुर्पाहरू र यस्तै चिर्ने औजारहरू
	८२०१.५०.००	-एक हातले चलाउने कैची (सेक्याटर्स) र यस्तै एक हातले चलाउने कैचीहरू (प्रुनर्स एण्ड शियर्स) (पोल्ट्री शियर्स समेत)
	८२०१.६०.००	-झाडी छाँट्ने कैची (हेज शियर्स), दुई हातले छाँट्ने कैची (प्रुनिङ्ग शियर्स) र यस्तै दुई हातले चलाउने कैची
		-कृषि, वागवानी र वन जंगलमा प्रयोग हुने अन्य हाते औजारहरू:
	८२०१.९०.१०	---कृषि, वागवानी र वन जंगलमा प्रयोग हुने अन्य हाते औजारहरू
	८२०१.९०.९०	---अन्य
८७.०१		ट्रयाक्टरहरू (शीर्षक ८७.०१ का ट्रयाक्टरहरू बाहेक)।
		-एकल (सिङ्गल) एक्सल भएका ट्रयाक्टरहरू :
	८७०१.१०.१०	---पावर टिलर, मिनी टिलर
	८७०१.१०.९०	---अन्य
		-सेमी ट्रेलरको लागि सडकमा गुड्ने ट्रयाक्टर (रोड ट्रयाक्टर फर सेमी ट्रेलर्स)
	८७०१.२०.१०	---१८ किलोवाट सम्मको
	८७०१.३०.००	-ट्रयाक-लेइड ट्रयाक्टर
		-अन्य, निम्न इञ्जिन क्षमताका :
	८७०१.९१.००	--१८ किलोवाट ननाघेको
	८७०१.९२.००	--१८ किलोवाट नाघेको तर ३७ किलोवाट ननाघेको
	८७०१.९३.००	--३७ किलोवाट नाघेको तर ७५ किलोवाट ननाघेको

	८७०१.९४.००	--७५ किलोवाट नाघेको तर १३० किलोवाट ननाघेको
	८७०१.९५.००	--१३० किलोवाट नाघेको
<p>द्रष्टव्यः</p> <p>(१) उपशीर्षक ७३१४.४९.०० मा पर्ने माछा पाल्ने तयारी केजहरू, ^{१९४}..... ^{१९५}उपशीर्षक ८४७९.८९.९९ मा पर्ने माछाको दाना खुवाउने अटोमेटिक फिडर।</p> <p>(२) मौरी पालन उद्योगले पैठारी गर्ने मौरी पालनको लागि आवश्यक पर्ने मेटल व्यारल (७३१०.१०.०० र ७३१०.२९.००), रानी छेक्ने पाता, आधार चाका रोलर र हील प्लेट (७३२६.९०.००), मौरी ब्रुस (९६०३.९०.००), गियर पम्प (८४१३.८१.००) ।</p> <p>(३) कृषि, वागवानी, तथा पुष्प फर्महरूले पैठारी गर्ने ^{१९६}उपशीर्षक ९४०६.१०.१० र ९४०६.९०.१० मा पर्ने ग्रीन हाउस ।</p> <p>(४) ^{१९७}उपशीर्षक ३९२६.९०.९९ मा पर्ने बीउ उमार्न तथा रोपन प्रयोग हुने ट्रे।</p> <p>(५) ^{१९८}भन्सार दरबन्दीको भाग २३, २८ र २९ मा पर्ने फिडसप्लिमेण्टको कच्चा पदार्थ, भन्सार दरबन्दीको उपशीर्षक २३०९.९०.०० मा पर्ने पशुपंक्षीको दाना र फिडसप्लिमेण्ट, उपशीर्षक २५२१.००.०० को चुनदुङ्गाको धुलो ।</p> <p>(६) ^{१९९}सामान्य भाँडावर्तन बाहेकका शीर्षक ३९.२४ र ७३.२३ अन्तर्गत पर्ने कुखुराको दाना खुवाउने विशेष प्रकारको भाँडा र कुखुराको पानी पिउने विशेष किसिमका भाँडा ।</p>		
समूह ५ : औषधि उपचार तथा यस्तै स्वास्थ्य सेवाहरू		
२८.०४	२००२८०४.४०.१०	---मेडिकल ग्रेड
	२०१२८०४.४०.९०	---अन्य

३०.०१		अङ्गसंरोपी चिकित्सामा (और्ग्यानि-थेराप्युटिकमा) प्रयोग हुने सुक्खा, धूलो पारेको वा नपारेको ग्रन्थीहरू (गलाण्ड्स) र अन्य अङ्गहरू; ग्रन्थी वा अन्य अङ्ग वा तिनका स्रावहरूका अङ्गसंरोपी चिकित्सामा प्रयोग हुने सारहरू (एक्स्ट्राक्ट्स); यकृतिन (हेपारिन) र यसका लवणहरू; अन्यत्र नपरेका वा निर्दिष्ट नगरिएका, रोगको उपचार वा रोकथामका लागि तयार गरिएका मानव वा जीवजन्तु सम्बन्धी अन्य तत्वहरू (सब्स्टान्स) ।
	३००१.२०.००	-ग्रन्थी वा अन्य अङ्ग वा तिनका स्रावहरूको सार (एक्स्ट्राक्ट)
	३००१.९०.००	-अन्य
३०.०२		मानव रक्त; रोगको उपचार, रोकथामका लागि तयार गरिएको वा रोगलाई निदान गर्ने प्रयोजनका लागि बनाएको जीवजन्तुको रगत, एन्टीसेरा र अन्य रगतका हिस्साहरू र रोधक्षमता सम्बन्धी उत्पादनहरू, परिवर्तन गरिएको वा नगरिएको वा जीव प्रद्यौगिकीय प्रक्रियाहरू (बायो टेक्नोलोजिकल प्रोसेसेज) को माध्यमबाट उपलब्ध भएको वा नभएको; भ्याक्सिनहरू, विषहरू (टौक्सिन्स), सूक्ष्म जीवाणुका कल्चरहरू (मर्चा वा इस्ट बाहेक) र यस्तै किसिमका उत्पादनहरू ।
		-एन्टीसेरा, जीव प्रद्यौगिकीय प्रक्रियाहरूको माध्यमबाट उपलब्ध भए वा नभएका वा परिवर्तन गरिएका वा नगरिएका अन्य रक्त खण्डहरू र रोधक्षमता सम्बन्धी उत्पादनहरू:
	३००२.११.००	--मलेरिया नैदानिक (डाइग्नोस्टिक) परीक्षण किटहरू
	३००२.१२.००	--एन्टीसेरा र अन्य रक्त खण्डहरू

	३००२.१३.००	--रोधक्षमता सम्बन्धी (इम्युनोलोजिकल) उत्पादनहरू, अमिश्रित, खुद्रा बिक्रीको लागि संवेष्टन (प्याकिङ्ग) को रूपमा वा परिमित (मेजर्ड) मात्राहरू (डोजेज) को रूपमा नराखिएका
	३००२.१४.००	--रोधक्षमता सम्बन्धी (इम्युनोलोजिकल) उत्पादनहरू, मिश्रित, खुद्रा बिक्रीको लागि संवेष्टन (प्याकिङ्ग) को रूपमा वा परिमित (मेजर्ड) मात्राहरू (डोजेज) को रूपमा नराखिएका
	३००२.१५.००	--रोधक्षमता सम्बन्धी (इम्युनोलोजिकल) उत्पादनहरू, खुद्रा बिक्रीको लागि संवेष्टन (प्याकिङ्ग) को रूपमा वा परिमित (मेजर्ड) मात्राहरू (डोजेज) को रूपमा नराखिएका
	३००२.१९.००	--अन्य
	३००२.२०.००	-मानव औषधिका भ्याक्सिनहरू
	३००२.३०.००	-पशु औषधि निमित्तका भ्याक्सिनहरू
		-अन्य:
	३००२.९०.१०	---परीक्षण किट्स (ड्याग्नोस्टिक किट्स)
	३००२.९०.९०	---अन्य
३०.०३		खुद्रा बिक्रीको लागि पोका (प्याकिङ्ग) नपारेको वा कुनै आकार नदिइएको वा मात्रा नतोकेको, उपचारात्मक वा प्रतिकारात्मक प्रयोजनको लागि दुई वा दुई भन्दा बढी वस्तु (घटकहरू) मिश्रित गरी बनेका औषधिहरू (शीर्षक ३०.०२, ३०.०५ वा ३०.०६ का वस्तुहरू बाहेक) ।
	३००३.१०.००	-पेन्सिलिन अम्ल बनावट (पेन्सिल्यानिक एसिड स्ट्रक्चर), वा स्ट्रेप्टोमाइसिनहरू वा तिनका व्युत्पत्तिहरू सहितका पेन्सिलिन वा तिनका व्युत्पत्तिहरू भएका
	३००३.२०.००	-अन्य प्रतिजीवी (एण्टिबायोटिक्स) भएका

		-अन्य, हार्मोनहरू वा शीर्षक २९.३७ का अन्य उत्पादनहरू भएका :
	३००३.३१.००	--इन्सुलिन भएका
	३००३.३९.००	--अन्य
		-अन्य, अल्कालाइड्स वा तिनका व्युत्पत्तिहरू भएका:
	३००३.४१.००	--इफेड्राइन वा यसका लवणहरू भएका
	३००३.४२.००	--सेउडोफेड्राइन (आइएनएन) वा यसका लवणहरू भएका
	३००३.४३.००	--नोरफेड्राइन वा यसका लवणहरू भएका
	३००३.४९.००	--अन्य
	३००३.६०.००	-अन्य, यस भागको उपशीर्षक द्रष्टव्य २ मा उल्लेख गरिएका मलेरियारोधी सक्रिय मुख्य घटकहरू भएका
		-अन्य:
	३००३.९०.१०	---होमियोप्याथिक, विशुद्ध आयुर्वेदिक, यूनानी औषधीहरू
	३००३.९०.९०	---अन्य
३०.०४		खुद्रा बिक्रीको लागि संवेष्टन (प्याकिङ्ग) को रूपमा वा परिमित (मेजर्ड) मात्राहरू (डोजेज) को रूपमा राखिएका (छालापार (ट्रान्सडर्मल) भेषजावधारण (एडमिनिस्ट्रेशन) पद्धतिको रूपमा भएका समेत) उपचारात्मक (थेराप्यूटिक) वा प्रतिकारात्मक (प्रोफिल्याक्टिक) प्रयोगका मिश्रित वा अमिश्रित उत्पादनहरू भएका औषधहरू (मेडिकामेण्ट्स) (शीर्षक ३०.०२, ३०.०५ वा ३०.०६ का वस्तुहरू बाहेक) ।
	३००४.१०.००	-पेन्सिलिन अम्लको बनावट (पेन्सिल्यानिक एसिड सहितका) पेन्सिलिन वा तिनका व्युत्पत्तिहरू भएका, वा स्ट्रेप्टोमाइसिन वा तिनका व्युत्पत्तिहरू सहितका

	३००४.२०.००	-अन्य प्रतिजीवी (एण्टिबायोटिक) भएका
		-अन्य, हार्मोनहरू वा शीर्षक २९.३७ का अन्य उत्पादनहरू भएका:
	३००४.३१.००	--इन्सूलिन भएका
	३००४.३२.००	--कोर्टिकोस्टेरायड हार्मोनहरू, तिनका व्युत्पत्तिहरू वा संरचनात्मक अनुषंगीहरू (स्ट्रक्चरल एनालस) भएका
	३००४.३९.००	--अन्य
		-अन्य, अल्कालाइड वा तिनका व्युत्पत्तिहरू भएका :
	३००४.४१.००	--इफेड्राइन वा यसका लवणहरू भएका
	३००४.४२.००	--सेउडोइफेड्राइन (आइएनएन) वा यसका लवणहरू भएका
	३००४.४३.००	--नोरफेड्राइन वा यसका लवणहरू भएका
	३००४.४९.००	--अन्य
	३००४.५०.००	-अन्य, भिटामिनहरू वा शीर्षक २९.३६ का अन्य उत्पादनहरू भएका
	३००४.६०.००	अन्य, यस भागको उपशीर्षक दृश्य २ मा उल्लेख गरिएका मलेरियारोधी सक्रिय मुख्य घटकहरू भएका
		-अन्य :
	३००४.९०.१०	---होमियोप्याथिक, आयुर्वेदिक (शुद्ध), यूनानी औषधिहरू
	३००४.९०.४१	----वत्तीसा, द्राक्षासव, त्रिफला, कब्जहर र केशरी जीवन
	३००४.९०.९०	---अन्य

३०.०५		नरम कपासको अस्तर (वाडिड), जाली (गज), पट्टी (बैण्डेज) र त्यस्तै सामानहरू (उदाहरणको लागि पट्टी (ड्रेसिङ), टाँसिने प्लाष्टरहरू, लेपहरू (पुल्टिस), औषधि तत्वले संसिक्त (इम्प्रिगनेट) गरिएको वा बाहिरपट्टि लेप लगाएको (कोटेड) वा औषधि, चिरफार, दन्त्यचिकित्सा वा पशुचिकित्साको उद्देश्यको लागि खुद्रा बिक्रीको पुलिन्दा वा आकारमा राखिएको ।
	२०१३००५.१०.१०	---टाँसिने जाली (एडिहसभ गज)
	२०१३००५.१०.२०	---टाँसिने प्लाष्टर
	२०१३००५.१०.३०	---टाँसिने टेप
	२०१३००५.१०.९०	---अन्य
	२०१३००५.१०.१०	---औषधियुक्त कपास (मेडिकेटेड कटन उल)
	२०१३००५.१०.२०	---पट्टी (बैण्डेज)
	२०१३००५.१०.३०	---सर्जिकल टेप
	२०१३००५.१०.९०	---अन्य
३०.०६		यस भागको द्रष्टव्य ४ मा उल्लेख भएका औषधी निर्माण (फार्मास्यूटिकल) का वस्तुहरू ।
	३००६.६०.००	-हारमोनहरू, शीर्षक २९.३७ का अन्य उत्पादनहरू वा शुक्रकीट घातक (स्पर्मिसाइड्स) हरूमा आधारित रासायनिक गर्भ निरोधक (कण्ट्रासेप्टिभ) विरचनहरू (प्रिपरेसन्स)

३७.०१		कागज, पेपरबोर्ड वा कपडा (बुनिएको) पदार्थहरू बाहेक जुनसुकै पदार्थ (म्याटेरियल) को समतल (चेप्टो वा फ्ल्याट), प्रकाशग्राही (सेन्सिटाइज्ड) र नखोलिएको (अनुद्रासित वा अनएक्सपोज्ड) छायाचित्रण (फोटोग्राफिक) को प्लेट (पट्टिका वा चित्रपृष्ठ) र फिल्महरू; चेप्टो, प्रकाशग्राही, नखोलेको, प्याकमा भएको वा नभएको अविलम्ब छापिने फिल्म (इन्स्ट्यान्ट प्रिन्ट फिल्म) ।
	३७०१.१०.००	-एक्स-रे को लागि
३८.२४		ढलाइघर (फाउण्ड्री) को लागि ढलाइको साँचोहरू (माउल्ड्स) वा आन्तरिक साँचोहरू(कोर्स) निमित्तका विरचित (प्रिपेयर्ड) योजक द्रव्य (बाइण्डर्स) अन्यत्र उल्लेख वा समावेश नभएका, रासायनिक वा समवर्गी उद्योगहरूका रासायनिक उत्पादनहरू तथा विरचनहरू (प्रिपरेसन्स) (प्राकृतिक उत्पादनका मिश्रण समावेश भएका त्यस्ता वस्तुहरू समेत) ।
		-अन्य:
	२१०३८२४.९९.२०	---मृगौलाका बिरामीको उपचारमा प्रयोग हुने ठोस वा तरल डाइलाइसिस बाथ कन्सेन्ट्रेट
४०.१४		कडा रबर बाहेक, भल्कनाइज्ड रबरको, कडा रबरको फिटिङ भएको वा नभएको स्वास्थ्य (हाइजेनिक) वा फार्मोस्यूटिकल (औषधि) सम्बन्धी सामानहरू (टिट्स (दूधदानीको मुन्टो) समेत) ।
	४०१४.१०.००	-सिथ् कन्ट्रासेप्टिभ्स (आच्छद गर्भनिरोधक)
६६.०२		हिंडुने वा टेक्ने लट्टी, बस्ने लट्टी, चाबुक वा कोर्न (व्हिप्स), घोढचढीको कोर्न (राइडिङ कोर्न) र यस्तै सामानहरू ।
	६६०२.००.१०	-दृष्टिविहिनहरूले प्रयोग गर्ने सेतो छडी

८७.११		मोटरसाइकलहरू (मोपेड सहित) र साइड कार रहित वा सहित साइकलमा सहायक मोटर जडान गरेको साइडकारहरू ।
	८७११.१०.००	-सिलिण्डर क्षमता ५० सी.सी. नाघेको तर २५० सी.सी. ननाघेको रेसिप्रोकेटिङ्ग इण्टरनल कम्बसन पिष्टोन इञ्जिन भएका:
	^{२११} ८७११.२०.९१	---५० सि.सि. नाघेको तर १५५ सि.सि. ननाघेको अपाङ्गता भएका व्यक्तिले प्रयोग गर्ने गरी बनाइएको स्कुटर
	^{२१२} ८७११.२०.९९	---१५५ सि.सि. नाघेको तर २५० सि.सि. ननाघेको अपाङ्गता भएका व्यक्तिले प्रयोग गर्ने गरी बनाइएको स्कुटर
८७.१३		प्रेरक यन्त्रयुक्त (मोटराइज्ड) वा अन्य किसिमले यन्त्रद्वारा (मेकानिकली) प्रणोदित (प्रोपेल्ड) भए वा नभएको, अशक्त व्यक्तिहरूका निमित्तका परिवहनहरू ।
	८७१३.१०.००	-यान्त्रिक धक्का दिने व्यवस्था नभएको
८७.१४		शीर्षक ८७.११ देखि ८७.१३ सम्मको गाडीहरूको पार्टपूजाहरू र सहायक सामग्रीहरू ।
	८७१४.२०.००	-अशक्त व्यक्तिहरू (डिसएबल्ड पर्सन) निमित्तका गाडीहरू (क्यारिजेज)
९०.२१		हाडजोर्नी (विकृतांग) उपचारसम्बन्धी उपकरणहरू, वैशाखी समेत, शल्यचिकित्सासम्बन्धी पेटी र गद्दादार पेटीहरू (ट्रेस); कास्रो र अन्य हाड भाँचिएकोमा प्रयोग हुने उपकरणहरू; शरीरका कृत्रिम भागहरू, शरीरका असक्षमता वा दोषको क्षतिपूर्तिका लागि प्रयोग हुने, कान सुन्ने र यस्तै अन्य लगाउने, बोक्ने वा शरीरभित्र रोप्ने उपकरणहरू

	१०२१.५०.००	-मुटुको मांसपिण्डलाई जगाउनको लागि राखिने एक प्रकारको यन्त्र (पेसमेकर), पार्टपूजाहरू र सहायक सामग्रीहरू बाहेक
	₹१०२१.९०.१०	---बैशाखीहरू
	₹१०२१.९०.२०	---सुत्रे सामानहरू (हेयरिङ्ग एड्स) को पार्टपूजाहरू
	₹१०२१.९०.३०	---मुटुभिन्न प्रत्यारोपण गरिने भल्भ र स्टेन्टहरू
	₹१०२१.९०.९०	---अन्य
१४.०३		अन्य फर्निचर र तिनका पार्टपूजाहरू ।
	₹१४०१.८०.१०	---अपाङ्गता भएका व्यक्तिले प्रयोग गर्ने क्रमोड चियर
	₹१४०३.२०.१०	---अपाङ्गता भएका व्यक्तिले प्रयोग गर्ने धातुको वाकर
	₹१४०३.७०.१०	---अपाङ्गता भएका व्यक्तिले प्रयोग गर्ने प्लाष्टिकको वाकर

द्रष्टव्य:-

(१) स्वास्थ्य सेवा ।

^{२२०}(२) रक्त सञ्चार सेवाको लागि आवश्यक पर्ने नेपाल रेडक्रस सोसाइटीले पैठारी गर्ने रगत राख्ने प्लाष्टिकका थैला (१०१८.९०.२०), ट्रान्सफ्युजन सेट (१०१८.९०.९०), रिएजेन्ट (३८२२.००.००) तथा रक्त परीक्षण रिएजेन्ट निर्माणको लागि आवश्यक पर्ने विभिन्न औजार उपकरणहरू एवं रसायनहरू ।

(३) मृगौला रोगको उपचारका लागि आवश्यक उपकरणहरू ।

(४) दृष्टिविहीनहरूले प्रयोग गर्ने स्लेटस्टाइलस (८४७१.९०.००), ^{२२१}ब्रेल नोटटेकर (८४७१.३०.९०), ब्रेलो (ब्रेल प्रिन्टर) (८४४३.३२.००, ८४४३.३९.०० र ^{२२२}८४४३.३९.००), रङ्गसूचक, पानीसूचक र प्रकाशसूचक यन्त्रहरू (८५३९.८०.००), ^{२२३}आवाज दिने थर्मोमिटर (९०२५.९९.९०), ^{२२४}ब्रेल टाइपराइटर (८४७२.९०.९०), ब्रेल घडी (९१०२.९९.००), एवाकस (९०१७.२०.००), मेग्नीफाइङ्ग ग्लास (९०१३.८०.००), ब्रेल कम्पास (९०१४.९०.००), ^{२२५}..... ब्रेल इम्बोसर (८४४३.३९.००),

ब्रेल स्टेनसिल मेशिन (८४७२.१०.००)।

२२६(५) औषधि व्यवस्था विभागको सिफारिसमा औषधि उद्योगले पैठारी गर्ने भाग २८, २९ र ३८ मा पर्ने कच्चा पदार्थ, सहायक कच्चा पदार्थ र रासायनिक पदार्थ; शीर्षक ११.०८ का सबै उपशीर्षकमा पर्ने माड (स्वेतसार), उपशीर्षक १३०२.१९.०० मा पर्ने जडिबुटीका सार, शीर्षक १५.२१ मा पर्ने मौरीको वनस्पति तथा अन्य मैन, उपशीर्षक १७०१.१४.९० मा पर्ने उखुको अन्य चिनी, उपशीर्षक १७०२.११.०० मा पर्ने ल्याक्टोज, उपशीर्षक १७०२.३०.१० र १७०२.३०.२० मा पर्ने ग्लुकोज, उपशीर्षक १७०२.३०.३० मा पर्ने डेक्स्ट्रोस र उपशीर्षक १७०२.९०.९० मा पर्ने फ्रुक्टोज वा अन्य चिनी, उपशीर्षक १९०५.९०.४० मा पर्ने औषधि भर्न हुने खाली क्याप्सुल (एम्टी क्यासे), उपशीर्षक २२०७.१०.१० र २२०७.२०.९० मा पर्ने इथानोल, उपशीर्षक २२०७.१०.२० र २२०७.२०.१० मा पर्ने रेक्टिफाइड स्प्रिट, उपशीर्षक २५१९.९०.०० मा पर्ने म्याग्नेसियम अक्साइड, शीर्षक २७.१२ मा पर्ने ह्याइट सफ्ट प्याराफिन र पेट्रोलियम जेली, शीर्षक ३२.०३ र ३२.०४ का सबै उपशीर्षकमा पर्ने रङ्ग, शीर्षक ३२.०५ मा पर्ने कोटिङ्ग मेटेरियल्स, उपशीर्षक ३३०१.९०.०० मा पर्ने एसेन्सियल आयल, उपशीर्षक ३३०२.९०.०० मा पर्ने सुगन्धयुक्त तत्व, शीर्षक ३४.०२ मा पर्ने टिवइन ८० सोडियम लौरल सल्फेट, उपशीर्षक ३४०४.२०.०० र ३४०४.९०.०० मा पर्ने मैन, उपशीर्षक ३५०१.९०.०० मा पर्ने सोडियम केसिनेट, उपशीर्षक ३५०७.९०.०० मा पर्ने इन्जाइम, उपशीर्षक ३९०५.९९.०० मा पर्ने पोलिभिनायल पिरालोडोन (भिनायल एसिटेड) एसिटेड, उपशीर्षक ३९०६.९०.०० मा पर्ने कारबोमर्स, उपशीर्षक ३९१०.००.०० मा पर्ने प्राथमिक रूपका सिलिकनहरु, शीर्षक ३९.१२ मा पर्ने माइक्रोक्रिस्टलाइन सेलुलोज, शीर्षक ३९.१४ मा पर्ने को-पोलिमर टेष्ट मेक्रिङ्ग, उपशीर्षक ४०१४.९०.०० मा पर्ने रबर स्टोपर, उपशीर्षक ४८२१.१०.०० मा पर्ने लेबल, उपशीर्षक ७०१०.१०.०० मा पर्ने एम्पुल, उपशीर्षक ७६१२.१०.०० मा पर्ने आल्मोनियमका लचकदार ट्युब तथा उपशीर्षक ८३०९.९०.१० मा पर्ने पी.पी.क्याप; शीर्षक ३९.२०, ३९.२१ र ४८.१९ का सबै उपशीर्षक एवं उपशीर्षक ३९२३.१०.१०, ३९२३.१०.९०, ३९२३.३०.९०, ३९२३.५०.००, ७०१०.९०.००, ७६०७.११.००, ७६०७.१९.००, ७६०७.२०.०० र ९६०२.००.०० मा पर्ने प्याकिङ मेटेरियल तथा उपशीर्षक ३९२६.९०.९९ मा पर्ने १५

एम.एल. सम्म क्षमताका मेजरिङ्ग कपहरू तथा इन्ट्रा ओकुलर लेन्स (आइ.ओ.एल.) उत्पादनमा प्रयोग गर्ने कच्चा पदार्थ, सहायक कच्चा पदार्थ र रासायनिक पदार्थ।

- (६) औषधि उद्योग आफैले पैठारी गर्ने औषधि उत्पादनको लागि आवश्यक पर्ने प्याकिङ्ग मेटेरियल्स तथा लेवुल।
- (७) औषधि व्यवस्था विभागको सिफारिसमा औषधि उद्योग तथा अस्पतालको अनुसन्धान तथा विकासमा प्रयोग हुने शीर्षक ९०.१८ र ९०.२७ मा पर्ने उपकरणहरू र आँखा उपचारका लागि आवश्यक इन्ट्रा ओकुलर लेन्स उत्पादन गर्न आवश्यक पर्ने यन्त्र उपकरण, कच्चा पदार्थ र सहायक सामग्री।
- (८) औषधि व्यवस्था विभागको सिफारिसमा औषधिको रूपमा प्रयोग हुने ^{२२७} स्लाइन पानी उत्पादन गर्ने उद्योगले आयात गर्ने स्लाइन पानीको प्याकिङ्ग सामग्री उत्पादन गर्न प्रयोग हुने प्लाष्टिक दाना।
- (९) सरकारी, सरकारी अनुदान प्राप्त र सामुदायिक अस्पतालले पैठारी गर्ने औषधीय एवं शल्यचिकित्सा सम्बन्धी यन्त्र उपकरण तथा औजारहरू र स्वास्थ्य सामग्री।
- (१०) नेपाल सरकारबाट स्वीकृति प्राप्त स्वास्थ्य संस्थाले पैठारी गर्ने मृगौला उपचारमा प्रयोग हुने ^{२२८} उपशीर्षक ९०१८.९०.९० मा पर्ने हेमो डायलाइसिस मेशिन, डाइलासिस रिप्रोसेसर, डायलाइजर र यसको ट्यूबिङ्ग; ^{२२९} उपशीर्षक ९४०२.९०.२० मा पर्ने डाइलासिस बेड तथा उपशीर्षक ९४०२.९०.९० मा पर्ने कुर्सी; मुटुको रोग निदान तथा उपचारमा प्रयोग हुने उपशीर्षक ९०१८.१२.०० मा पर्ने इकोकार्डियोग्राफ; ^{२३०} उपशीर्षक ९०१८.९०.९० मा पर्ने भिडियो स्कोप, क्याथल्याव, हर्ट लङ्ग मेशिन र डिफ्रीब्रिलेटर; क्यान्सर रोगको निदान तथा उपचारमा प्रयोग हुने उपशीर्षक ९०२२.१२.०० मा पर्ने पोजिट्रोन इमिसन टोमोग्राफि (पेट) स्क्यान मेशिन, कम्प्यूटेड टोमोग्राफी (सी.टी.) स्क्यान मेशिन, मेमोग्राफी; उपशीर्षक ९०२२.२१.०० मा पर्ने ब्रेसिथेरापी र लिनियर एक्सलरेटर; रोग निदानमा प्रयोग हुने ^{२३१} उपशीर्षक ९०१८.१९.९० मा पर्ने फलो साइटोमिटर, नेक्स्ट जेनेरेशन सिक्वेन्सर, प्रोटीन माइक्रोएरी प्लेटफर्म र मल्टिप्लेक्स रियल टाइम पि.सी.आर., ^{२३२} उपशीर्षक ९०२७.८०.१० मा पर्ने हेमाटोलोजी एनालाइजर, ब्लड केमेष्ट्री एनालाइजर, क्लिनिकल केमेष्ट्री एनालाइजर र इम्युनोकेमेष्ट्री

एनालाइजर; उपशीर्षक ९०१८.१३.०० मा पर्ने म्याग्नेटीक रिजोनेन्स इमेजिङ्ग (एम.आर.आई) मेशिन ।

२३३(११) स्वास्थ्य मन्त्रालयको नाममा वा मन्त्रालयले तोकेको स्वास्थ्य संस्था वा निकायलाई सहयोग स्वरूप हस्तान्तरण गर्ने शर्तमा विभिन्न संघ संस्था निकाय वा व्यक्तिले पैठारी गर्ने कोविड-१९ संक्रमणको रोकथाम, नियन्त्रण र उपचारका लागि आवश्यक भाग ३० मा पर्ने औषधि, शीर्षक ३९.२६, ६२.०७, ६२.०८, ६२.१० र ६२.११ मा पर्ने मेडिकल तथा सर्जिकल काममा प्रयोग हुने वस्तु (पी.पी.ई.) उपशीर्षक ३८२१.००.०० मा पर्ने भाइरल ट्रान्सपोर्ट मिडिया, उपशीर्षक ३८२२.००.०० मा पर्ने पि.सि.आर. टेष्ट किट, आर.डि.टी. टेष्ट किट, पि.सि.आर. रिएजेन्ट र एक्सट्राक्सन किट्स, उपशीर्षक ४०१५.११.०० मा पर्ने सर्जिकल ग्लोभ्स, उपशीर्षक ६३०७.९०.२० मा पर्ने फेस मास्क, भन्सार उपशीर्षक ८४१९.२०.१० मा पर्ने अटोक्लेभ मेशिन, उपशीर्षक ९०२५.११.०० र ९०२५.१९.१० मा पर्ने डिजिटल इन्फ्रारेड थर्मोमिटर (थर्मल गन), ^{२३४}उपशीर्षक ९०१९.२०.३० मा पर्ने मेडिकल भेन्टिलेटर, उपशीर्षक ९०१८.९०.३० मा पर्ने पि.आर.सि. मेशिन, उपशीर्षक ९०१९.२०.०० मा पर्ने भेन्टिलेटर, उपशीर्षक ९०१८.९०.०० मा पर्ने पोर्टेबल पि.सि.आर. मेशिन र उपशीर्षक ९००४.९०.०० मा पर्ने प्रोटेक्टिभ गगल्स, ^{२३५}उपशीर्षक २८०४.४०.१० मा पर्ने मेडिकल ग्रेड अक्सिजन (लिक्विड एण्ड ग्यासियस अक्सिजन), उपशीर्षक ९०१९.२०.९० मा पर्ने हेल्मेट्स फर नन-इनभेसिभ भेन्टिलेटर, उपशीर्षक ७३११.००.१० मा पर्ने अक्सिजन सिलिन्डर, लिक्विड अक्सिजन कन्टेनर, लिक्विड अक्सिजन ट्याङ्क, अक्सिजन क्यानिस्टर, आई एस ओ कन्टेनर्स फर सिपिङ्ग अक्सिजन र क्रोजेनिक रोड ट्रान्सपोर्ट ट्याङ्क फर अक्सिजन, उपशीर्षक ८४२१.३९.१० मा पर्ने भ्याक्युम प्रेसर स्विङ्ग एडजोर्प्सन (भि.पि.एस.ए.), प्रेसर स्विङ्ग एडजोर्प्सन (पि.एस.ए.) अक्सिजन प्लान्ट्स, र क्रोजेनिक अक्सिजन एयर सेपरेसन युनिट्स (ए.एस.यु.), उपशीर्षक ८४८१.८०.२० मा पर्ने अक्सिजन सिलिन्डर भल्भ, उपशीर्षक ९०१८.३१.०० मा पर्ने सिरिन्ज पम्प, इन्फ्युजन पम्प, उपशीर्षक ९०१८.३९.०० मा पर्ने हाइ फ्लो नेसल क्यानुला, र उपशीर्षक ९०१८.१९.२० मा पर्ने आइ.सि.यु मनिटर, उपशीर्षक ९०१९.२०.१० मा पर्ने अक्सिजन कन्सन्ट्रेटर; उपशीर्षक ९०१९.२०.२० मा पर्ने भेन्ट्युरी मास्क, रिजर्भ्वार मास्क, भेन्टिलेटर मास्क र नन इन्भेसिभ भेन्टिलेटर

मास्क; उपशीर्षक ९०१९.२०.९० मा पर्ने भेन्टिलेटर सर्किट, अक्सिजन कनेक्टर्स एण्ड ट्युबिङ्ग, ह्युमिडिफायर्स एण्ड भाइरल फिल्टर्स फर भेन्टिलेटर्स, ओरो-नेसल मास्क एण्ड नेसल मास्क फर नन् इन्भेसिभ भेन्टिलेटर्स; उपशीर्षक ८४२२.३०.०० मा पर्ने अक्सिजन फिलिङ्ग सिस्टम; उपशीर्षक ८४०५.१०.०० मा पर्ने अक्सिजन जेनेरेटर कम्प्रेसर, ट्युबिङ्ग, उपशीर्षक ९०२६.८०.१० मा पर्ने अक्सिजन फ्लोमिटर र अक्सिजन रेगुलेटर्स, र उपशीर्षक ९४०२.९०.१० मा पर्ने आइ.सि.यु.बेड, उपशीर्षक ९०२७.८०.१० मा पर्ने ब्लड ग्याँस एनालाइजर।

२३६(१२) आयुर्वेद तथा वैकल्पिक चिकित्सा विभागको सिफारिसमा आयुर्वेदिक औषधि उत्पादन गर्ने उद्योगले आयुर्वेदिक औषधि उत्पादन गर्न पैठारी गर्ने कच्चा पदार्थ।

समूह ६ : शिक्षा

- (क) विद्यालय तथा विश्वविद्यालयमा हुने अनुसन्धान सम्बन्धी कार्यहरू ।
- (ख) नेपाल सरकारको पूर्ण स्वामित्व भएका संस्थाहरूबाट प्रदान गर्ने व्यवसायिक वा पेसागत तालिम वा पुनर्ताजगी तालिमहरू ।
- (ग) विद्यालय तथा विश्वविद्यालयहरूले प्रदान गर्ने शिक्षण सेवा ।
- (घ) शिक्षण संस्थाले सोही संस्थाको प्रयोजनको लागि स्वयंले सञ्चालन गरेका चमेना गृह (क्यान्टिन), छात्रावास (होस्टेल) र यातायात सेवाको कारोबार ।

समूह ७ : किताब अखबार र मुद्रित सामग्रीहरू

४८.०१	४८०१.००.००	रोलमा वा पातामा भएको अखबारी कागत (न्यूज प्रिन्ट) ।
४९.०१	४९०१.१०.००	एकोहोरो पाता भएको वा नभएको मुद्रित कितावहरू, विवरण पत्रिकाहरू (बोस्यूस, पर्चा वा पत्रिका (लिफलेट्स) र त्यस्तै मुद्रित वस्तुहरू । -पट्याएको वा नपट्याएको, एकोहोरो पाता भएको -अन्य :

४९.०२	४९०१.९९.००	--शब्दकोषहरू र विध्वकोषहरू र तिनका क्रमबद्ध भाग वा खण्डहरू (इन्स्टलमेन्टहरू)
	४९०१.९९.००	--अन्य
४९.०४	४९०२.१०.००	-कम्तीमा एक हसामा चारपटक प्रकाशित
	४९०२.९०.००	-अन्य
	४९०४.००.००	गाता हालेको वा नहालेको, निदर्श चित्र भएको वा नभएको, हस्तलिखित वा छापेको संगीत किताब ।
४९.१०	४९१०.००.१०	जुनसुकै प्रकारको मुद्रित पात्रो (क्यालेण्डर) ।
	४९१०.००.१०	---परम्परागत पात्रो
	४९१०.००.९०	---अन्य

द्रष्टव्य:-

(१) अखवार र पत्रपत्रिकाको मुद्रण तथा प्रकाशन ।

२३७ (२) ई-बुक तथा ई-पत्रिका शुल्क ।

समूह ८ : कलात्मक र कालीगढी सेवा

(क) चित्रकला, मूर्तिकला, वास्तुकला तथा यस्तै प्रकारका अन्य हस्तकलाहरू र तत्सम्बन्धी सेवा ।

(ख) पुस्तकालय, संग्रहालय, कला संग्रहालय र चिडियाघर प्रवेश शुल्क ।

समूह ९ : यात्रुबाहक यातायात तथा ढुवानी सेवाहरू

हवाई यात्रा, यान्त्रिक पुलबाट हुने सेवा, सार्वजनिक यात्रुबाहक यातायात (केबुलकार बाहेक) ^{२३८}ढुवानी साधनको भाडा, ढुवानी सेवा (आपूर्तिसँग सम्बन्धित ढुवानी बाहेक) तथा कार्गो सेवा ।

समूह १० : व्यवसायिक वा पेशागत सेवा

कलाकार, खेलाडी, लेखक, नमूनाकार, अनुवादक, दोभाषेले संस्थागत वा व्यक्तिगत रूपमा प्रदान गर्ने पेशागत सेवा, विदेशमा जनशक्ति आपूर्ति गर्ने सेवा ।		
समूह ११ : अन्य वस्तु तथा सेवा		
(अ) मालवस्तुहरू:		
		कच्चा (क्रुड) बाहेक पेट्रोलियम तेल र विटुमिन खनिजबाट प्राप्त तेल; तौलमा ७० प्रतिशत वा सो भन्दा बढी पेट्रोलियम तेल वा विटुमिन खनिजबाट प्राप्त तेल भएका, यिनै तेल नै मुख्य घटक (बेसिक कन्स्ट्रुएण्ट्स) भएका, अन्यत्र समावेश वा निर्दिष्ट नगरिएका तयारी वस्तुहरू (प्रिपरेसन्स); रद्दी तेलहरू (वेष्ट आयल्स)
		-पेट्रोलियम तेलहरू र विटुमिन खनिजहरूबाट प्राप्त तेलहरू (कच्चा तेल बाहेक) तथा अन्यत्र निर्दिष्ट वा समावेश नभएका, तौलको हिसाबले ७० प्रतिशत वा सो भन्दा बढी पेट्रोलियम तेलहरू वा विटुमिन खनिजबाट प्राप्त तेलहरू भएको, यिनै तेलहरू मुख्य घटक (बेसिक कन्स्ट्रुएण्ट्स) भएका तयारी वस्तुहरू (प्रिपरेसन्स), जैविक डिजेल भएका बाहेक र रद्दी तेल (वेष्ट आयल) हरू बाहेक :
		--अन्य :
२७.१०	२७१०.१९.७०	---जुट ब्याचिड आयल तथा टेक्सटाइल आयल
४४.१५		काठका, परिवेष्टन (प्याकिङ्ग) का खोलहरू, वाक्सहरू, क्रेटहरू, ड्रमहरू र यस्तै परिवेष्टन सामग्रीहरू; काठका केवुल-ड्रमहरू; काठका प्यालेटहरू, वक्स-प्यालेटहरू र अन्य लोड बोर्डहरू (सामान चढाउने तख्ताहरू); काठका प्यालेट कलरहरू ।
	४४१५.१०.००	-मौरीको घर र टि-चेष्ट

४९.०७		२२९अङ्कित मूल्य (फेस भ्यालु) को मान्यता भएको (रिकोगनाइज्ड) वा कुनै मुलुकभित्र प्रचलनमा रहेका वा नयाँ प्रकाशन (इस्यू) का अप्रयुक्त (अनयूज्ड) हुलाक टिकट (पोस्टेज स्ट्याम्प) वा राजस्व टिकट (रिभेन्यू स्ट्याम्प) वा यस्तै किसिमका टिकटहरू (स्ट्याम्प्स); टिकटको छाप भएका कागज (लिफा); बैंक नोटहरू; चेकफर्महरू; स्टक शेयर वा वण्ड प्रमाणपत्रहरू र यस्तै किसिमका स्वत्वाधिकारका कागजपत्रहरू ।
	४९०७.००.१०	---बैंक नोटहरू
	२२९४९०७.००.२०	---अङ्कित मूल्य (फेस भ्यालु) को मान्यता भएको (रिकोगनाइज्ड) वा कुनै मुलुकभित्र प्रचलनमा रहेका वा नयाँ प्रकाशन (इस्यू) का अप्रयुक्त (अनयूज्ड) हुलाक टिकट (पोस्टेज स्ट्याम्प)
	२२९४९०७.००.३०	---हवाईपत्रहरू
	२२९४९०७.००.४०	---राहदानीहरू
	२२९४९०७.००.५०	---अन्तःशुल्क टिकट
	२२९४९०७.००.६०	---चेक फर्म/चेकबुक
	२२९४९०७.००.७०	---स्टक शेयर वा वण्ड प्रमाणपत्रहरू
	४९०७.००.९०	---अन्य
५१.०१		नफड्केको वा नकोरेको ऊन ।
		-चिप्लो, कत्रेको-धोएको (फलीस-वास्ड) ऊन, समेत:
	५१०१.११.००	--सोर्न (खुर्केको, कत्रेको) ऊन
	५१०१.११.००	--अन्य
		-चिप्लो हटाएको कार्वोनीकृत नगरेको:
	५१०१.२१.००	--सोर्न (खुर्केको, कत्रेको) ऊन
	५१०१.२१.००	--अन्य

	५१०१.३०.००	-कार्वोनाइज्ड (कार्वोनीकृत)
५२.०५		खुद्रा बिक्रीको लागि नराखिएको ८५ प्रतिशत वा सो भन्दा बढी कपासको तौल भएको कपासको धागो (सिउने धागो बाहेक) ।
		-नकोरेको रेशाको एकलो धागो:
	५२०५.११.००	--७१४.२९ डेसिटेक्स वा बढी नापको (१४ मेट्रिक संख्या भन्दा ननाघेको) ।
	५२०५.१२.००	--७१४.२९ डेसिटेक्सभन्दा कम नापको तर २३२.५६ डेसिटेक्स भन्दा कम नभएको नापको (१४ मेट्रिक संख्या भन्दा माथिको तर ४३ मेट्रिक संख्या ननाघेको)
	५२०५.१३.००	--२३२.५६ डेसिटेक्सभन्दा कम नापको तर १९२.३१ डेसिटेक्स भन्दा कम नभएको नापको (४३ मेट्रिक संख्या नाघेको तर ५२ मेट्रिक संख्या ननाघेको)
	५२०५.१४.००	--१९२.३१ डेसिटेक्सभन्दा कम नापको तर १२५ डेसिटेक्स भन्दा कम नभएको (५२ मेट्रिक संख्या नाघेको तर ८० मेट्रिक संख्या ननाघेको)
	५२०५.१५.००	--१२५ डेसिटेक्सभन्दा कम नापको (८० मेट्रिक संख्या नाघेको)
		-कोरेको रेशाहरूको एकलो धागो:
	५२०५.२१.००	--७१४.२९ डेसिटेक्स वा बढी नापको (१४ मेट्रिक संख्या ननाघेको)
	५२०५.२२.००	--७१४.२९ डेसिटेक्सभन्दा कम नापको तर २३२.५६ डेसिटेक्स भन्दा कम नभएको (१४ मेट्रिक संख्या नाघेको तर ४३ मेट्रिक संख्या ननाघेको)
	५२०५.२३.००	--२३२.५६ डेसिटेक्सभन्दा कम नापको तर १९२.३१ डेसिटेक्स भन्दा कम नभएको (४३ मेट्रिक संख्या नाघेको तर ५२ मेट्रिक संख्या ननाघेको)

५२०५.२४.००	--१९२.३१ डेसिटेक्सभन्दा कम नापको तर १२५ डेसिटेक्स भन्दा कम नभएको (५२ मेट्रिक संख्या नाघेको तर ८० मेट्रिक संख्या ननाघेको)
५२०५.२६.००	--१२५ डेसिटेक्सभन्दा कम तर १०६.३८ डेसिटेक्स भन्दा कम नभएको (८० मेट्रिक संख्या भन्दा बढी तर ९४ मेट्रिक संख्या ननाघेको) नापको
५२०५.२७.००	--१०६.३८ डेसिटेक्सभन्दा कम तर ८३.३३ डेसिटेक्स भन्दा कम नभएको (९४ मेट्रिक संख्या भन्दा बढी तर १२० मेट्रिक संख्या ननाघेको) नापको
५२०५.२८.००	--८३.३३ डेसिटेक्सभन्दा कम (१२० मेट्रिक संख्या भन्दा बढी) नापको
	-नकोरेको रेशा बहुल (मल्टिपल) दोब्राएका (फोल्डेड) वा केबल्ड धागो :
५२०५.३१.००	--प्रति एकल धागो ७१४.२९ डेसिटेक्स वा बढी नापको (प्रति एकल धागोमा १४ मेट्रिक संख्या ननाघेको)
५२०५.३२.००	--प्रति एकल धागो ७१४.२९ डेसिटेक्स भन्दा कमको तर २३२.५६ डेसिटेक्स भन्दा कम नभएको नापको (प्रति एकल धागोमा १४ मेट्रिक संख्या नाघेको तर ४३ मेट्रिक संख्या ननाघेको)
५२०५.३३.००	--प्रति एकल धागो २३२.५६. डेसिटेक्स भन्दा कमको तर १९२.३१ डेसिटेक्स भन्दा कम नभएको नापको (प्रति एकल धागोमा ४३ मेट्रिक संख्या नाघेको तर ५२ मेट्रिक संख्या ननाघेको)।
५२०५.३४.००	--प्रति एकल धागो १९२.३१ डेसिटेक्स भन्दा कमको तर १२५ डेसिटेक्सभन्दा कम नभएको नापको (प्रति एकल धागोमा ५२ मेट्रिक संख्या नाघेको तर ८० मेट्रिक संख्या ननाघेको)

५२०५.३५.००	--प्रति एकल धागो १२५ डेसिटेक्स भन्दा कम नापको (प्रति एकल धागोमा ८० मेट्रिक संख्या नाघेको)
	-कोरेको रेशाको बहुल (मल्टिपल) (दोब्राएको) वा केवल्ड धागो :
५२०५.४१.००	--प्रति एकल धागोमा ७१४.२९ डेसिटेक्स वा बढी नापको (प्रति एकल धागोमा १४ मेट्रिक संख्या ननाघेको)
५२०५.४२.००	--प्रति एकल धागोमा ७१४.२९ डेसिटेक्सभन्दा कमको तर २३२.५६ डेसिटेक्स भन्दा कम नभएको नापको (प्रति एकल धागोमा १४ मेट्रिक संख्या नाघेको तर ४३ मेट्रिक संख्या ननाघेको)
५२०५.४३.००	--प्रति एकल धागोमा २३२.५६ डेसिटेक्स भन्दा कमको तर १९२.३१ डेसिटेक्सभन्दा कम नभएको नापको (प्रति एकल धागोमा ४३ मेट्रिक संख्या नाघेको तर ५२ मेट्रिक संख्या ननाघेको)
५२०५.४४.००	--प्रति एकल धागोमा १९२.३१ डेसिटेक्स भन्दा कमको तर १२५ डेसिटेक्स भन्दा कम नभएको नापको (प्रति एकल धागोमा ५२ मेट्रिक संख्या नाघेको तर ८० मेट्रिक संख्या ननाघेको)
५२०५.४६.००	--प्रति एकल धागो नापमा १२५ डेसिटेक्स भन्दा कम तर १०६.३८ डेसिटेक्स भन्दा घटी नभएको (८० मेट्रिक संख्याभन्दा बढी तर ९४ मेट्रिक संख्या ननाघेको प्रति एकल धागो)
५२०५.४७.००	--प्रति एकल धागो नापमा १०६.३८ डेसिटेक्स भन्दा कम तर ८३.३३ डेसिटेक्स भन्दा घटी नभएको (९४ मेट्रिक संख्याभन्दा बढी तर १२० मेट्रिक संख्या ननाघेको प्रति एकल धागो)
५२०५.४८.००	--प्रति एकल धागो नापमा ८३.३३ डेसिटेक्स भन्दा कम (१२० मेट्रिक संख्याभन्दा बढी प्रति एकल धागो)

५२.०७		खुद्रा बिक्रीको लागि राखिएको कपासको धागो (सिउने धागो बाहेक) ।
	५२०७.१०.००	-तौलमा ८५ प्रतिशत वा बढी कपास भएको
	५२०७.९०.००	-अन्य
५३.०६		फल्याकस धागो (सनको धागो) ।
	५२०६.१०.००	-एकल (सिङ्गल)
	५२०६.२०.००	-बहुल (दोब्याएको) वा केबुल्ड
५३.०७		सनपाटको धागो वा संकेत ५३.०३ का अन्य लचिलो रेशादार बोक्रा (बाष्ट) का कपडा बनाउने (वयनीय) धागो ।
	५३०७.१०.००	-एकल (सिङ्गल)
	५३०७.२०.००	-बहुल (दोब्याएको) वा केबुल्ड
५३.१०		सनपाट (जूट) का बुनिएका कपडाहरू वा शीर्षक ५३.०३ का अन्य लचिलो रेशा भएका बोक्रा (बाष्ट) का रेशाहरूबाट बनेका कपडाहरू ।
	५३१०.१०.००	-अविरंजित (अनब्लिचड)
	५३१०.९०.००	-अन्य
६२.११		ट्रयाक सुटहरू, स्कीसुटहरू र पौडिंदा लगाउने लुगाहरू, अन्य पोशाकहरू (लुगाफाटाहरू) ।
		-लोगने मान्छेको वा केटाहरूको अन्य लुगाफाटाहरू (गार्मेण्टस):
	६२११.३२.२०	---२४६.... लुङ्गी र धोती
		-स्वास्नीमान्छेको वा केटीहरूको अन्य लुगाफाटाहरू (गार्मेण्टस):
	६२११.४२.२०	--- २४७.... साडी, लुङ्गी र धोती

७१.०१		कारीगरी गरिएको वा नगरिएको, छुट्याएको वा नछुट्याएको तर नउनेको, अडेसा नलगाएको (माउण्टेड) वा नजडेको (सेट) रूपमा नभएको प्राकृतिक वा सम्बर्द्धित मोती; प्राकृतिक वा सम्बर्द्धित परिवहनको सुविधाका लागि अस्थायी रूपमा उनेको मोती ।
	७१०१.१०.००	-प्राकृतिक मोतीहरू
		-सम्बर्द्धित मोतीहरू :
	७१०१.२१.००	--कारीगरी नगरिएको (अनवर्कड)
	७१०१.२२.००	--कारीगरी गरिएको (वर्कड)
७१.०२		कारीगरी गरिएको वा नगरिएको, तर अडेसा लाग्ने गरी नबनाएको वा नजडेको रूपमा रहेको हीरा (डायमण्ड) ।
	७१०२.१०.००	-नछानिएको
		-औद्योगिक :
	७१०२.२१.००	--कारीगरी नगरिएको वा सामान्य चिरेको, फुटाएको वा आकार दिएको (ब्रुटेड)
	७१०२.२९.००	--अन्य
		-उद्योग बाहेक :
	७१०२.३१.००	--कारीगरी नगरिएको वा सामान्य चिरेको, फुटाएको वा आकार दिएको (ब्रुटेड)
	७१०२.३९.००	--अन्य

७१.०३		कारीगरी गरिएको वा नगरिएको वा छुट्याएको वा नछुट्याएको तर नउनेको, अडेसा नलगाएको वा नजडेको (सेट) रूपमा रहेको बहुमूल्य पत्थरहरू (हीराहरू बाहेक); परिवहनको सुविधाका लागि अस्थायी रूपमा उनेको, नछुट्याएको बहुमूल्य पत्थरहरू (हीराहरू बाहेक) र अर्ध बहुमूल्य पत्थरहरू ।
	७१०३.१०.००	-कारीगरी नगरिएको वा सामान्य चिरेको वा खस्रो आकारको
		-अरु केही बनाएको :
	७१०३.९९.००	--लालमणि (रुविज), नीलमणि (स्याकिर्य) र पन्ना (एमरल्ड)
	७१०३.९९.००	--अन्य
७१.०५		प्राकृतिक वा संश्लेषित बहुमूल्य वा अर्ध बहुमूल्य पत्थरको धूलो ।
	७१०५.१०.००	-हिराको
	७१०५.९०.००	-अन्य
		(२) बहुमूल्य धातुहरू र बहुमूल्य धातुले ढाकिएको धातु (मेटल्स क्ल्याड)
७१.०६		अप्रभावित वा अर्ध निर्मित रूपमा वा धूलोको रूपमा चाँदी (सुन वा प्लाटिनममा चाँदीको जलप लगाइएको) ।
	७१०६.१०.००	-धूलो
		-अन्य :
	७१०६.९९.००	--अप्रभावित
	७१०६.९२.००	--अर्ध निर्मित
७१.०८		अप्रभावित वा अर्ध निर्मित रूपका वा धूलो रूपका सुन (प्लाटिनममा सुनको जलप लगाएको समेत) ।

		-मुद्रा बाहेकको :
	७१०८.११.००	--धूलो
	७१०८.१२.००	--अन्य प्रभावित रूपका
	७१०८.१३.००	--अन्य अर्धनिर्मित रूपका
	७१०८.२०.००	-मुद्रासम्बन्धी
७१.०९	७१०९.००.००	अर्धनिर्मित भन्दा बढी काम नगरेको सुनले ढाकिएका आधारभूत धातुहरू वा चाँदी ।
		(३) गरगहना, सुन वा चाँदीका सामान बनाउने बांडाले तयार गरेका सामानहरू र अन्य सामानहरू
७१.१३		बहुमूल्य धातुको वा बहुमूल्य धातुले ढाकिएको आधारभूत धातुको गरगहनाका सामानहरू र तिनका पार्टपूजाहरू ।
		-बहुमूल्य धातुको, बहुमूल्य धातुमा जलप लगाएको वा नलाएको वा ढाकिएको वा नढाकिएको :
	७११३.११.००	--चाँदीको, अन्य बहुमूल्य धातुको जलप लगाएको वा नलगाएको, बहुमूल्य धातुले ढाकेको वा नढाकेको
		--अन्य बहुमूल्य धातुको, अन्य बहुमूल्य धातुको जलप लगाएको वा नलगाएको वा बहुमूल्य धातुले ढाकेको वा नढाकेको
	७११३.१९.१०	---सुनको
	७११३.१९.९०	---अन्य बहुमूल्य धातुको
	७११३.२०.००	-बहुमूल्य धातुले ढाकिएको अन्य आधारभूत धातुको
७१.१८		मुद्रा ।
	७११८.९०.००	-अन्य

८४.०१		न्यूक्लियर रियाक्टर; इन्धन तत्व (काट्रिजेज), न्यूक्लियर रियाक्टरको लागि अविकिरणित (नन-इराडिएटेड); अणु छुट्याउने (आइसोटोपिक सेपरेसन) मेसिन र उपकरणहरू ।
	८४०१.१०.००	-न्यूक्लियर रियाक्टर (नाभिकीय अभिक्रियक)
	८४०१.२०.००	-अणु छुट्याउने (आइसोटोपिक सेपरेसन) का मेसिन र औजारहरू र तिनका पार्टपूजाहरू
	८४०१.३०.००	-इन्धन तत्व (काट्रिजेज), ननइराडिएटेड (अविकिरणित)
८४.०२		भाप (स्टिम) र अन्य वाफ उत्पादन गर्ने (भेपर जेनेरेटिङ्ग) व्वाइलरहरू (निम्न चापको भाप उत्पादन गर्न पनि सक्षम केन्द्रीय तापन (सेण्ट्रल हिटिङ्ग) तातो पानीको वाष्पिय (बोइलर) वाहेक); अति तापित पानीका वाष्पित्र (बोइलर) हरू ।
		-भाप (स्टिम) र अन्य वाफ (भेपर) उत्पादन गर्ने व्वायलर:
	८४०२.११.००	--प्रतिघण्टामा ४५ टन भन्दा बढी उत्पादन गर्ने जलनलिका वाष्पित्र (वाटर ट्यूब बोइलर)
	८४०२.१२.००	--प्रतिघण्टामा ४५ टन सम्म उत्पादन गर्ने जलनलिका वाष्पित्र (वाटर ट्यूब बोइलर)
	८४०२.१९.००	--अन्य वाफ उत्पादन गर्ने बोइलर, हाइड्रिड बोइलर समेत
	८४०२.२०.००	-अति तापित जल वाष्पित्र (वाटर बोइलर)
८४.०३		शीर्षक ८४.०२ बाहेकको सेन्ट्रल हिटिङ्ग बोइलर (केन्द्रीय तापन वाष्पित्र) ।
	८४०३.१०.००	-बोइलर (वाष्पित्र)

८४.०४		शीर्षक ८४.०२ वा ८४.०३ को व्वायलरसँग प्रयोग गरिने सहायक संयन्त्र (जस्तै, किफायती (इकोनोमाइजर), अतितापक, (सुपरहिटर्स) ध्वंसोनाशक (सूट रिमुभर्स) ग्याँस हटाउने, (ग्याँस रिमुभर्स); भाप (स्टिम) वा अन्य वाफ शक्ति इकाइहरू (भेपर पावर यूनिट्स) का निमित्तका द्रवणित्र (कण्डेन्सर्स) ।
	८४०४.१०.००	-शीर्षक ८४.०२ वा ८४.०३ को बोइलरका साथ प्रयोग हुने सहायक संयन्त्र (प्लाण्ट)
	८४०४.२०.००	-भाप (स्टिम) वा अन्य वाफ (भेपर) का इकाई (पावर यूनिट) का लागि कन्डेन्सरहरू (द्रवणित्र)
८४.०५		शोधित्र (प्यूरिफायर) सहित वा रहित उत्पादित गैस (प्रोड्यूसर गैस) वा भाप-अंगार गैस (वाटर गैस) का उत्पादकहरू (जेनेरेटर्स); शोधित्रसहित वा रहित एसिटाइलिन गैस उत्पादक र त्यस्तै जलीय प्रक्रियाका (वाटर प्रोसेस) गैस उत्पादकहरू (गैस जेनेरेटर्स) ।
	८४०५.१०.००	-शोधित्र (प्यूरिफायर) सहित वा रहित उत्पादित गैस (प्रोड्यूसर गैस) वा भाप-अंगार गैस (वाटर गैस) का उत्पादकहरू (जेनेरेटर्स); शोधित्रसहित वा रहित एसिटाइलिन गैस उत्पादक र त्यस्तै जलीय प्रक्रियाका (वाटर प्रोसेस) गैस उत्पादकहरू (गैस जेनेरेटर्स)
८४.०६		भाप टर्बाइन्स र अन्य वाफ टर्बाइन ।
	८४०६.१०.००	-जलपोत प्रणोदन (मेरीन प्रोपल्सन) का लागि जलचक्रहरू (टर्बाइन्स)
		-अन्य : जलचक्रहरू (टर्बाइन्स) :
	८४०६.८१.००	--४० मेगावाटभन्दा बढी उत्पादन (आउटपुट) को
	८४०६.८२.००	--४० मेगावाटमा नबढ्ने उत्पादन (आउटपुट) को
८४.०७		स्पार्क-इग्निशन रेसिप्रोकेटिङ वा रोटरी इन्टरनल कम्बशन पिष्टोन इन्जिन ।

	८४०७.१०.००	-हवाइजहाजका इन्जिन
८४.०९		शीर्षक ८४.०७ वा ८४.०८ का इन्जिनहरूमा पूर्णतया वा मुख्यतया प्रयोगको लागि उपयुक्त पार्टपूर्जाहरू ।
	८४०९.१०.००	-हवाइजहाजको इन्जिनको लागि
८४.१०		हाइड्रोलिक (जलवाही) टर्बाइन, पानी पांग्रा (वाटर हिल) र तिनका रेगुलेटरहरू (नियामकहरू) ।
		-जलवाही (वाटर) टर्बाइन र पानी पांग्राहरू (वाटर हिल):
	८४१०.११.००	--१,००० कि. वा. सम्म शक्तिका
	८४१०.१२.००	--१,००० कि.वा. भन्दा बढी तर, १०,००० कि. वा. सम्म शक्तिको
	८४१०.१३.००	--१०,००० कि.वा. भन्दा बढी शक्तिको
८४.१३		मापक यन्त्र जडेको वा नजडेको तरल पदार्थको पम्प, तरल पदार्थ माथि तान्ने साधन (एलिभेटर्स) ।
		-अन्य सेन्ट्रिफ्युगल (अपकेन्ट्री) पम्प:
		---खनिज इन्धन (ग्यासोलिन) बाट सञ्चालन हुने:
	८४१३.७०.११	----२ देखि ८ हर्ष पावर क्षमताका
	२४८४१३.७०.१९	----व्याट्रीबाट चल्ने पानी तान्ने पम्प (डि.सी. पम्प)
८४.१६		तरल इन्धनको लागि, संपिष्ट (पल्भराइज्ड) ठोस इन्धनका लागि वा ग्यासको लागि भट्टीको दाहक (फर्नेस बर्नर); आगोमा इन्धन झोक्ने यन्त्र (मेकानिकल स्टोकर), तिनका यान्त्रिक जाली (मेकानिकल ग्रेट्स) समेत, यान्त्रिक क्षार विसर्जक (मेकानिकल यास डिसचार्जर) र यस्तै उपकरणहरू ।
	८४१६.१०.००	-तरल इन्धनको लागि भट्टीका दाहक (फर्नेस बर्नर)

	८४१६.२०.००	-अन्य भट्टीका दाहकहरू (फर्नेस बर्नर्स), संयोजन दाहक (कम्बिनेशन बर्नर) समेत
	८४१६.३०.००	-आगोमा इन्धन झोक्ने यन्त्र, तिनका यान्त्रिक जालि (मेकानिकल ग्रेट्स) समेत, यान्त्रिक क्षार विसर्जक (मेकानिकल यास डिसचार्जर) र यस्तै उपकरणहरू
८४.१७		औद्योगिक वा प्रयोगशालामा आगो बाल्ने भट्टी र चुल्हो, इन्सिनेरेटर (खरानी पार्ने: भष्मक) समेत, अविद्युतीय ।
	८४१७.१०.००	-धातु वा पाइराइट वा धाउ (ओर्स) पोल्ने, पगाल्ने वा अरु ताप उपचारको लागि प्रयोग हुने भट्टी वा चुल्हो
	८४१७.२०.००	-बेकरी ओभेन्स (चुल्हो), विस्कट बनाउने चुल्हो समेत
	८४१७.८०.००	-अन्य
८४.१९		तताउने (हिटिङ्ग), पकाउने (कुकिङ्ग), पोल्ने (रोस्टिङ्ग), आसवन गर्ने (डिस्टिलिङ्ग), परिशोधन गर्ने (रेक्टिफाइङ्ग), रोगाणुरहित गर्ने (स्टेरिलाइजिङ्ग), पाश्चरीकरण गर्ने (पाश्चराइजिङ्ग), बफाउने (स्टिमिङ्ग), सुकाउने (ड्राइङ्ग), भापमा परिणत गर्ने इभ्यापोरेटिङ्ग), बाफवनाउने (भेपोराइजिङ्ग), द्रवित गर्ने (कण्डेन्सिङ्ग) वा चिस्याउने (कूलिङ्ग) जस्ता तापमान परिवर्तन (चेञ्ज अफ टेम्परेचर) संग संवद्ध प्रक्रियाद्वारा पदार्थहरूको उपचार निमित्तका, विद्युत्तापित भए वा नभएका भट्टीहरू (फर्नेसस्), चुल्हाहरू (ओभेन्स) तथा शीर्षक ५१ का अन्य उपकरणहरू बाहेक), यन्त्रावली (मेशिनरी), संयन्त्र (प्लान्ट) वा प्रयोगशालाका उपकरणहरू, घरायसी प्रयोजनमा प्रयोग हुने खालका यन्त्रावली वा संयन्त्र बाहेक; तात्क्षणिक वा सञ्चयन जल तापित्रहरू (इन्स्टान्टेनियस वा स्टोरेज वाटर हिटर्स), अवैद्युतिक (नन-इलेक्ट्रिक) ।
	२४९८४१९.२०.१०	---अटोक्लेभ्स

	२५०८४१९.२०.९०	---अन्य औषधीय (मेडिकल), शल्यचिकित्सा सम्बन्धी (सर्जिकल) वा प्रयोगशाला सम्बन्धी (लेबोरेटरी) विसंक्रामकहरू (स्टेरिलाइजर्स)
		-शोषकहरू (सुकाउने: ड्रायर्स):
	८४१९.३१.००	--कृषि उत्पादनको लागि
	८४१९.३२.००	--काठ, पेपर पल्प, कागत वा कागतगाता (पेपरबोर्ड) को लागि
	८४१९.३९.००	--अन्य
	८४१९.४०.००	-आसवन वा परिशोधन संयन्त्रहरू (डिस्टिलिङ्ग वा रेक्टिफाइङ्ग प्लाण्ट)
	८४१९.५०.००	-ताप विनिमय इकाइहरू (हिट एक्सचेन्ज यूनिट्स)
	८४१९.६०.००	-बायु वा ग्याँस तरल पार्ने यन्त्रावली (मशिनरी फोर लिक्विफाइङ्ग एयर वा ग्याँस)
		-अन्य यन्त्रावली, संयन्त्र र उपकरण:
	८४१९.८१.००	--उष्णपेय (हट ड्रिङ्ग) बनाउन वा भोजन पकाउन वा तताउनको लागि
	२५१८४१९.८९.१०	---कुलिङ्ग टावर
	२५२८४१९.८९.९०	---अन्य
८४.२०		धातुहरू वा काँचको लागि बाहेकका कालेण्डरण (क्यालेण्डरिङ्ग) वा वेलन (रोलिङ्ग) यन्त्रहरू, र तिनको निमित्तका वेलनहरू (सिलिण्डर्स) ।
	८४२०.१०.००	-क्यालेण्डरण (क्यालेण्डरिङ्ग) वा अन्य वेलन यन्त्रहरू (रोलिङ्ग मशिनस)

८४.२१		अपकेन्द्रित (सेन्ट्रिफ्यूजेज), अपकेन्द्रणशोषक (सेण्ट्रिफ्यूगल ड्रायर्स) समेत; तरल र ग्याँस निमित्तका निस्पन्दन (फिल्टरिङ्ग) वा परिशोधन (प्यूरिफाइङ्ग) यन्त्रावली (मशिनरी) र उपकरणहरू (एपरेटस) ।
		-अपकेन्द्रित (सेन्ट्रिफ्यूजेज), अपकेन्द्रण शोषक (सेण्ट्रिफ्यूगल ड्रायर्स) समेत:
	८४२१.११.००	--क्रिम सेपारेटर्स (तर पृथक्कित्र: तर छुट्याउने)
	८४२१.१२.००	--लुगा सुकाउने (क्लोद्स-ड्रायर्स)
	८४२१.१९.००	--अन्य
		-तरल पदार्थको लागि निस्पन्दन (फिल्टरिङ्ग) वा परिशोधन (प्यूरिफाइङ्ग) का यन्त्रावली र उपकरणहरू (मशिनरी एण्ड एपरेटस):
	८४२१.२१.००	--पानी छान्न वा परिशोधन गर्नको लागि
	८४२१.२२.००	--पानी बाहेकका अन्य पेय (विभरेज) छान्न वा परिशोधन गर्नको लागि
		-ग्याँसको लागि निस्पन्दन वा परिशोधन यन्त्रावली (मशिनरी) वा उपकरणहरू (एपरेटस):
	२५३८४२१.३९.१०	---मेडिकल ग्रेड अक्सिजनका लागि प्रेशर स्वीङ्ग एडसोप्सन अक्सिजन प्लान्ट र क्रोजेनिक अक्सिजन एयर सेपरेसन प्लान्ट
	२५४८४२१.३९.९०	---अन्य

८४.२२		थाल, थाली, तश्तरी सफा गर्ने यन्त्रहरू (डिस वाशिङ्ग मशिन्स); बोटल वा अन्य आधानपात्र (कण्टेनरहरू) सफा गर्ने (क्लिनिङ्ग) वा सुकाउने (ड्राइङ्ग) यन्त्रावली मशिनरी); बोटलहरू, बट्टाहरू (क्यान्स) डिब्बाहरू (बौक्सेस), झोलाहरू (ब्यागस) वा अन्य आधानपात्रहरू (कण्टेनर्स) भर्न (फिलिङ्ग), बन्द गर्न (क्लोजिङ्ग), मुख बन्द गर्न वा सिलबन्दी गर्न (सिलिङ्ग) वा नामपत्र (लेबल) लगाउन (लेबेलिङ्ग) निमित्तका यन्त्रावली; बोटलहरू, जारहरू, नलिका (ट्यूब) हरू र त्यस्तै आधानपात्र (कण्टेनर) हरू संपुटन (क्याप्सुलिङ्ग) गर्न निमित्त का यन्त्रावली; अन्य परिवेष्टन (प्याकिङ्ग) वा आवृत (न्यापिङ्ग) गर्ने यन्त्रावली (ताप-आकुंचन आवृन्तन यन्त्र (हिट सिङ्ग न्यापिङ्ग मशिनरी समेत); पेय पदार्थ (विभरेज) लाई बायुमिश्रण (एयरेटिङ्ग) गर्न निमित्तका यन्त्रावली ।
		-थाल, थाली तश्तरी सफा गर्ने यन्त्रहरू (डिश वाशिङ्ग मशिन्स) :
	८४२२.१९.००	--अन्य
	८४२२.२०.००	-बोटलहरू वा अन्य आधानपात्रहरू (कण्टेनर) सफा गर्ने र सुकाउने निमित्तको यन्त्रावली (मशिनरी)
	८४२२.३०.००	-बोटलहरू, बट्टाहरू (क्यान्स), डिब्बाहरू (बौक्सेज), झोलाहरू (ब्यागस) वा अन्य आधानपात्रहरू (कण्टेनर्स) भर्न (फिलिङ्ग), बन्द गर्न (क्लोजिङ्ग), मुखबन्द वा सिलबन्द गर्न (सिलिङ्ग) वा नामपत्रण (लेबेलिङ्ग) गर्न निमित्तका यन्त्रावली; बोटलहरू, जारहरू, नलिकाहरू (ट्यूब्स) र त्यस्तै आधानपात्र (कण्टेनर) हरूलाई संपुटन (क्याप्सुलिङ्ग) गर्न निमित्तका यन्त्रावली; पेय पदार्थ (विभरेजेज) लाई बायु मिश्रण (एयरेटिङ्ग) गर्न निमित्तका यन्त्रावली

	८४२२.४०.००	-अन्य परिवेष्टन (प्याकिङ्ग) वा आवृत्तन (न्यापिङ्ग) यन्त्रावली-ताप-आकुंचन आवृत्तन यन्त्रावली (हिट-सिङ्ग न्यापिङ्ग मशिनरी) समेत
८४.२३		तौलने यन्त्रावली (वेइङ्ग मशिनरी) (५ सेण्टिग्राम (सीजी) वा त्यो भन्दा राम्रो सुग्राहिता (सेन्सिटिभिटी) भएका तराजुहरू (ब्यालेन्सेज) बाहेक), भार वा ढक (वेट) द्वारा सञ्चालित गणना (काउण्टिङ्ग) वा सत्यापन (चेकिङ्ग) गर्ने यन्त्रहरू; भारमापक यन्त्र (वेइङ्ग मशिन) का सबै किसिमका ढकहरू (वेट्स) ।
		-अन्य तौलने यन्त्रावली (वेइङ्ग मशिनरी) :
	८४२३.८९.००	--अन्य
८४.२६		पानी जहाजका उत्थंनहरू (सामान उठाउने यन्त्र: डेरिक्स); केनहरू, केबुल केन समेत; केन जडान भएका गतिशील (मोबाइल) उचाल्ने ढाँचाहरू (लिफ्टिङ्ग फ्रेम्स), स्ट्रयाडल क्यारियर्स र वर्कस् ट्रक्स (कामको लागि प्रयोग हुने ट्रकहरू) ।
		-ओभरहेड ट्राभेलिङ्ग केनहरू, ट्रान्सपोर्टर(परिवाहक) केनहरू, गैन्ट्री केनहरू, ब्रिजकेनहरू, गतिशील (मोबाइल) उचाल्ने ढाँचाहरू (लिफ्टिङ्ग फ्रेम्स) र स्ट्रैडल क्यारियर्स :
	८४२६.९९.००	--स्थायी अवलम्ब (फिक्स्ड सपोर्ट) मा भएको ऊर्ध्वस्थ (ओभरहेड) भ्रमणशील (ट्राभेलिङ्ग) केनहरू
	८४२६.९२.००	--टायर माथि भएको गतिशील (मोबाइल) लिफ्टिङ्ग फ्रेमहरू र स्ट्रैडल क्यारियरहरू
	८४२६.९९.००	--अन्य
	८४२६.२०.००	-टावर केनहरू
	८४२६.३०.००	-पोर्टल वा पेडेस्टल जीव केनहरू
		-स्वयं प्रणोदित (सेल्फ प्रोपेल्ड), अन्य यन्त्रावली :

	८४२६.४१.००	--टायरमाथि भएको
	८४२६.४९.००	--अन्य
		-अन्य यन्त्रावली :
	८४२६.९१.००	--रोड भेहिकलमा जडान (माउण्ट) गर्न अभिकल्पित (डिजाइन) गरिएको
	८४२६.९९.००	--अन्य
८४.२८		अन्य उचाल्ने (लिफ्टिङ्ग), ब्यवस्था गर्ने (ह्याण्डलिङ्ग), भारी चढाउने (लोडिङ्ग) वा भारी ओह्याल्ने (अनलोडिङ्ग) यन्त्रावली (उदाहरणतः लिफ्टहरू, एस्केलेटरहरू, कन्भेयरहरू, टेलिफेरिकहरू) ।
		-मालसामानहरू (गुड्स) वा पदार्थहरू (म्याटेरियल्स) का लागि अविरत कार्य गर्ने (कन्टिन्यूअस (एक्सन) एलिभेटरहरू र कन्भेयरहरू:
	८४२८.३१.००	--भूमिगत प्रयोग (अण्डरग्राउण्ड यूज) को लागि विशेष रूपले अभिकल्पना गरिएको (डिजाइण्ड)
	८४२८.३२.००	--अन्य, बाल्टिन किसिमका (बकेट टाइप)
	८४२८.३३.००	--अन्य, पट्टा किसिमका (बेल्ट टाइप)
	८४२८.३९.००	--अन्य
	८४२८.४०.००	-चल सोपान (एक्सेलेटर्स) हरू र गतिशील (मुभिङ्ग) संचरण मार्ग (वाकवेज) हरू
	८४२८.६०.००	-टेलिफेरिक्स, चेयरलिफ्टस, स्कि-ड्रयागलाइन्स रज्जु रेगमार्ग (फुनिकुलर्स) को लागि कर्षण यन्त्र रचना (ट्र्याक्सन मेकानिज्म)
	८४२८.९०.००	-अन्य यन्त्रावली

८४.२९		स्वयं प्रणोदित (सेल्फ-प्रोपेल्ड) बुल्डोजरहरू, एङ्गलडोजरहरू, ग्रेडरहरू, लेभलरहरू, स्केपरहरू, यान्त्रिक शावेलहरू, एक्सक्याभेटरहरू, शावेल लोडर्सहरू, ट्याम्पिङ्ग मशिन र सडक पेलने (रोड रोलर्स) हरू ।
		-बुल्डोजरहरू र एङ्गलडोजरहरू:
	८४२९.११.००	--बाटो बनाउने (ट्र्याकलेइङ्ग)
	८४२९.१९.००	--अन्य
	८४२९.२०.००	-ग्रेडरहरू र लेभलरहरू (सम्याउने)
	८४२९.३०.००	-स्केपरहरू
	८४२९.४०.००	-ट्याम्पिङ्ग यन्त्रहरू र सडक पेलने रोलरहरू
		-यान्त्रिक शावेलहरू, एक्सक्याभेटर र शावेल लोडरहरू :
	८४२९.५१.००	--फ्रौण्ट-ईण्ड शावेल लोडरहरू
	८४२९.५२.००	--३६०° धूर्णमान अधिरचना (रिभोल्भिङ्ग सुपरस्ट्रक्चर) सहितका यन्त्रावली (मशिनरी)
	८४२९.५९.००	--अन्य
८४.३०		जमिन (अर्थ), धातुहरू (मिनरल्स) वा धाउहरू (ओर्स) को लागि स्थानान्तरण गर्ने वा हटाउने (मुभिङ्ग), वर्गीकरण गर्ने वा तल संतुलित गर्ने (ग्रेडिङ्ग), सभ्याउने (लेभलिङ्ग), ताछने (स्केपिङ्ग), उत्खनन गर्ने (एक्सकेभेडिङ्ग), भर्ने (ट्याम्पिङ्ग), सुसंहत गर्ने (कम्प्याक्टिङ्ग), निष्कर्षण गर्ने (एक्सट्र्याक्टिङ्ग) वा प्वाल पार्ने (बोरिङ्ग) यन्त्रावली (मशिनरी) ।
	८४३०.१०.००	-खामो गाड्ने (पाइल ड्राइभर) र खामो उखेल्ने (पाइल एक्सट्र्याक्टर)
	८४३०.२०.००	-हिउँ जोत्ने (स्नो-प्लोज) र हिउँ-भाती (स्नो-ब्लोअर्स)

		-कोइला (कोल) वा चट्टान (रौक) काट्ने (कट्टर्स) र सुरुङ्ग खन्ने (टनेलिङ्ग) मशिनरी :
	८४३०.३९.००	--स्वयं प्रणोदित (सेल्फ प्रोपेल्ड)
	८४३०.३९.००	--अन्य
		-अन्य छिद्रण गर्ने (बोरिङ्ग) वा खन्ने (सिङ्किङ्ग) यन्त्रावली (मशिनरी):
	८४३०.४९.००	--स्वयं प्रणोदित (सेल्फ प्रोपेल्ड)
	८४३०.४९.००	--अन्य
	८४३०.५०.००	-अन्य यन्त्रावली, स्वयं प्रणोदित (सेल्फ प्रोपेल्ड)
		-अन्य यन्त्रावली, स्वयं प्रणोदित (सेल्फ प्रोपेल्ड) नभएको :
	८४३०.६९.००	--पुर्ने वा बन्द गर्ने (ट्याम्पिङ्ग) वा सुसंहत गर्ने (कम्प्याक्टिङ्ग) यन्त्रावली
	८४३०.६९.००	--अन्य
८४.३२		भूमि तयार गर्ने (स्वायल प्रिपेरेशन) वा खेती गर्ने (कल्टिभेशन) निमित्तका कृषि (एग्रिकल्चर), उद्यान कृषि (हर्टिकल्चर) वा वानिकी (वनजङ्गल) (फोरेष्ट्री) सम्बन्धी यन्त्रावली (मशिनरी); शाद्वल भूमि (दूबो सहितको भूमि: लौन) वा खेलकूद मैदान (स्पोर्ट्स ग्राउण्ड) पेल्ने बेलनहरू (रोलर्स)।
	८४३२.९०.००	-हलोहरू (प्लोज)
		-ह्यारोहरू, स्क्यारिफायर्स, कल्टिभेटरहरू, विडर्स (झार निकाल्ने) र हो हर् :
	८४३२.२९.००	--डिस्क ह्यारो

	८४३२.२९.००	--अन्य -बीउ छर्ने (सिडर्स), विरुवा रोप्ने (प्लाण्टर्स) र प्रत्यारोपक (ट्रान्सप्लाण्टर्स) यन्त्रहरू:
	८४३२.३९.००	--जमिन खनजोत नगरी (नो-टील) सोझै बीउ छर्ने, विरुवा रोप्ने र विरुवा प्रत्यारोपण गर्ने यन्त्रहरू
	८४३२.३९.००	--अन्य
		-विष्टाजन्य-मल छर्ने (म्यान्योर स्प्रेडर्स) र मलखाद वितरकहरू (फर्टिलाइजर डिष्ट्रीब्युटर) :
	८४३२.४९.००	-- विष्टाजन्य-मल छर्ने (म्यान्योर स्प्रेडर्स)
	८४३२.४२.००	--मलखाद वितरकहरू (फर्टिलाइजर डिष्ट्रीब्युटर)
	८४३२.८०.००	-अन्य यन्त्रावली (मशिनरी)
८४.३३		बाली काट्ने (हार्भेस्टिङ्ग) वा दाना छुट्याउने (दाई गर्ने: थ्रेसिङ्ग) यन्त्रावलीहरू (मशिनरी), पराल (स्ट्र) वा घाँस पराल (फोडर) बिटा पार्ने यन्त्र (बेलर्स); घाँस (ग्रास) वा सुकेको घाँस (हे) काट्ने (मोअर्स); शीर्षक ८४.३७ का यन्त्रावली (मशिनरी) बाहेकका फुलहरू (एग्स), फलहरू (फ्रुट्स) वा अन्य कृषि उत्पादनलाई सफागर्ने (क्लिनिङ्ग), छुट्याउने (सोर्टिङ्ग) वा वर्गीकरण गर्ने (ग्रेडिङ्ग) कामका यन्त्रहरू (मशिनर्स) ।
		-शाद्वल भूमि (लौन), नगरोद्यान (पार्क) वा खेलकूदको मैदान (स्पोर्ट्स ग्राउण्ड) निमित्तका लावक यन्त्र (घाँस काट्ने: मोअर्स) :
	८४३३.९९.००	--क्षैतिज समतल घुमेर काट्ने साधन भएको, शक्ति चालित (कटिङ्ग डिभाइस रोटेटिङ्ग इन होराइजेण्टल प्लेन, पावर्ड)
	८४३३.९९.००	--अन्य

	८४३३.२०.००	-अन्य घाँस काट्ने (मोअर्स), ट्रयाक्टरमा जडान गर्ने कटर बार्स समेत
	८४३३.३०.००	-अन्य घाँस तयार गर्ने (हेमेकिङ्ग) यन्त्रावली (मशिनरी)
	८४३३.४०.००	-पराल वा चारा (स्ट्र वा फोडर) बिटा बनाउने यन्त्र (बेलर्स), (पिकअप बेलर्स)
		-अन्य बाली काट्ने (हार्भेस्टिङ्ग) यन्त्रावली; दाइँ गर्ने वा गेडा झार्ने (श्रेसिङ्ग) यन्त्रावली (मशिनरी):
	८४३३.५१.००	--हार्भेस्टर-श्रेसरको संयोजन (कम्बाइन)
	८४३३.५२.००	--अन्य श्रेसिङ्ग मशिनरी
	८४३३.५३.००	--जरा वा गानो (रुट वा ट्यूबर) को बाली संग्रह गर्ने (हार्भेस्टिङ्ग) यन्त्रहरू
	८४३३.५९.००	--अन्य
	८४३३.६०.००	-फुल वा अण्डाहरू (एग्स), फल (फ्रुट) वा अन्य कृषिजन्य उत्पादन सफा गर्ने (क्लिनिङ्ग), छुट्याउने (सोर्टिङ्ग) वा वर्गीकरण गन (ग्रेडिङ्ग) यन्त्रहरू
८४.३४		दूध दुहुने यन्त्रहरू (मिल्किङ्ग मशिनस) र दुग्धशाला सम्बन्धी यन्त्रावली (डेरी मशिनरी) ।
	८४३४.१०.००	-दूध दुहुने यन्त्रहरू (मिल्किङ्ग मशिनस)
	८४३४.२०.००	-दुग्धशाला सम्बन्धी यन्त्रावली (डेरी मशिनरी)
८४.३५		दाखको आसव (वाइन), स्याउको आसव (साइडर), फलको रस (फ्रुट जूस) हरू वा यस्तै पेय पदार्थहरू (विभरेजेज) को उत्पादन (म्यानुफ्याक्चर) मा प्रयोग हुने संपीडक दाब यन्त्रहरू (प्रेसेस), दलित्र वा पेलनेयन्त्र (क्रसर्स) र यस्तै यन्त्रावली ।
	८४३५.१०.००	-यन्त्रावली

८४.३६		अन्य कृषि सम्बन्धी (एग्रिकल्चरल), उद्यान कृषि (हर्टिकल्चर) सम्बन्धी, वानिकी वा वनजङ्गल सम्बन्धी (फोरेष्ट्री), पंक्षीपालन (पोल्ट्री-किपिङ्ग) वा मौरी पालन (बी-किपिङ्ग) सम्बन्धी यन्त्रावली, यान्त्रिक (मेकानिकल) वा ताप (थर्मल) उपकरण (इक्विपमेण्ट) जडान भएको अंकुरण संयन्त्र (जर्मिनिशन प्लाण्ट) समेत; पंक्षीहरूको चल्ला काढ्ने र बच्चा हुर्काउने यन्त्रहरू (पोल्ट्री इन्क्यूबेटर्स र ब्रूडर्स) ।
	८४३६.१०.००	-जनावरहरूको घाँस चारा (एनिमल फिडिङ्ग स्टफ्स) तयार गर्ने यन्त्रावली
		-पंक्षीपालन यन्त्रावली; पंक्षीहरूको चल्ला काढ्ने बच्चा हुर्काउने यन्त्रहरू (पोल्ट्री इन्क्यूबेटर्स र ब्रूडर्स):
	८४३६.२१.००	--पोल्ट्री इन्क्यूबेटर्स र ब्रूडर्स
	८४३६.२९.००	--अन्य
	८४३६.८०.००	-अन्य यन्त्रावली
		-अङ्गहरू (पार्ट्स):
	८४३६.९१.००	--पंक्षीपालन (पोल्ट्री किपिङ्ग) यन्त्रावली वा पंक्षीहरूको चल्ला काढ्ने र बच्चा हुर्काउने (पोल्ट्री इन्क्यूबेटर्स र ब्रूडर्स) को
८४.३७		बीज (सिड), दाना (ग्रेन) वा सुकेको दाल सम्बन्धी (लेगुमिनस) वनस्पतिहरू सफा गर्न, छुट्याउन वा छाँट्न (सौटिङ्ग) वा वर्गीकरण गर्न (ग्रेडिङ्ग) निमित्तका यन्त्रहरू; कृषि क्षेत्र किसिमका (फार्म-टाइप मशिनरी) यन्त्रावली बाहेक, पेषण उद्योग (मिलिङ्ग इण्डस्ट्री) मा प्रयोग हुने वा अन्न (सेरियल्स) वा सुकेको दलहन वनस्पति (ड्राइड लेगुमिनस; भेजिटेबल) को काम निमित्तको यन्त्रावली ।

	८४३७.१०.००	-बीज (सिड) दाना (ग्रेन) वा सुकेको दलहन वनस्पति (ड्राइड लेगुमिनस भेजिटेबल्स) सफा गर्ने, छुट्याउने वा वर्गीकरण (ग्रेडिङ) गर्ने यन्त्रहरू
	८४३७.८०.००	-अन्य यन्त्रावली (मशिनरी)
८४.३८		प्राणीजन्य (एनिमल) वा अवाष्पशील वनस्पति बोसो वा तेल (फिक्स्ड भेजिटेबल फ्याट वा आयल) को निष्कर्षण (एक्सट्र्याक्सन) वा तयार (प्रिपेरेशन) गर्न निमित्तको यन्त्रावली बाहेक, खाद्य वा पेय (फुड वा ड्रिङ्क) को औद्योगिक निर्मित (प्रिपेरेशन) वा उत्पादन (म्यानुफ्याक्चर) को लागि चाहिने, यस भागमा अन्यत्र उल्लेख नभएका वा समावेश नभएका, यन्त्रावली (मशिनरी) ।
	८४३८.१०.००	-वेकरी मशिनरी (पाउरोटी जस्ता खाद्य परिकार सम्बन्धी यन्त्र) र म्याकरोनी, स्पागेटी वा यस्तै उत्पादनहरू निर्माण गर्न (म्यानुफ्याक्चर) का लागि चाहिने यन्त्रावली
	८४३८.२०.००	-मिठाइ (कन्फेक्सनरी), कोको वा चकलेट उत्पादन (म्यानुफ्याक्चर) निमित्तका यन्त्रावली
	८४३८.३०.००	-चिनी निर्माण (म्यानुफ्याक्चर) निमित्तका यन्त्रावली
	८४३८.४०.००	-मदिरा उत्पादनका यन्त्रावली (ब्रुअरी मशिनरी)
	८४३८.५०.००	-मासु (मिट) वा मासुको लागि पालिएका घरेलु पंक्षीको मासु (पौल्ट्री) तयार गर्न निमित्तका यन्त्रावली
	८४३८.६०.००	-फलहरू (फ्रुट्स), काष्ठफलहरू (नट्स) वा वनस्पतिहरू (भेजिटेबल्स) तयारी पार्न निमित्तका यन्त्रावली
		-अन्य यन्त्रावली (मशिनरी) :
	८४३८.८०.१०	---टि-सर्टिङ मेशिन, सि.टि.सि. मेशिन, चिया फरमेन्टिङ मेशिन, टि-ड्रायर मेशिन, एल.टि.पी. मेशिन

	८४३८.८०.९०	---अन्य यन्त्रावली
८४.३९		रेशादार कोशमय पदार्थहरू (फाइब्रस सेल्यूलोजिक म्याटेरियल)को लेदो (पल्प) बनाउन निमित्तको वा कागत वा कागतगाता (पेपरबोर्ड) बनाउन वा परिष्करण (फिनिशिङ्ग) निमित्तका यन्त्रावली ।
	८४३९.१०.००	-रेशादार कोषमय पदार्थहरू (फाइब्रस सेल्यूलोजिक म्याटेरियल) को पल्प बनाउन निमित्तका यन्त्रावली
	८४३९.२०.००	-कागज वा कागजगाता (पेपरबोर्ड) बनाउन निमित्तका यन्त्रावली
	८४३९.३०.००	-कागज वा कागजगाता परिष्कार (फिनिशिङ्ग) गर्न निमित्तका यन्त्रावली
८४.४०		पुस्तकको गाता बाँध्ने (बुक-बाइण्डिङ्ग) यन्त्रावली (मशिनरी), पुस्तक सिउने यन्त्रहरू (बुक-सिउइङ्ग मशिनस) समेत ।
	८४४०.१०.००	-यन्त्रावली (मशिनरी)
८४.४१		कागजको पल्प (पेपर पल्प), कागत वा कागतगाता तयार गर्न (मेकिङ्ग अप) निमित्तका अन्य यन्त्रावली, सबै किसिमका काट्ने यन्त्रहरू (कटिङ्ग मशिनस) समेत ।
	८४४१.१०.००	-काट्ने यन्त्रहरू (कटिङ्ग मशिनस)
	८४४१.२०.००	-थैला (ब्याग्स), बोरा (स्याक्स) वा खाम (एनभेलोप) बनाउने यन्त्रहरू
	८४४१.३०.००	-ढालेर बनाउने (मोल्डिङ्ग) बाहेकका, डिब्बा, बट्टा, बक्सा, कन्तुर, नली, पीपा (कार्टोन, बक्स, केस, ट्यूब, ड्रम) वा यस्तै आधानपात्रहरू (कण्टेनर्स) बनाउन निमित्तका यन्त्रहरू (मशिनस)
	८४४१.४०.००	-कागतको पल्प (पेपर पल्प), कागत वा कागतगाता (पेपर वा पेपरबोर्ड) मा ढलान गरी सामान बनाउन (मोल्डिङ्ग आर्टिकल्स) निमित्तका यन्त्रहरू

	८४४१.८०.००	-अन्य यन्त्रावली
८४.४२		पाताहरू (प्लेट्स), बेलनहरू (सिलिन्डर्स) वा अन्य मुद्रण अवयवहरू तयार गर्न वा बनाउनका लागि चाहिने यन्त्रावली, औजार र उपकरणहरू (शीर्षक ८४.५६ देखि ८४.६५ सम्मका यन्त्र र औजारहरू बाहेक); पाताहरू (प्लेट्स), बेलनहरू (सिलिन्डर्स) र अन्य मुद्रण अवयवहरू; मुद्रण प्रयोजनका लागि तयार पारिएका पाताहरू (प्लेट्स), बेलनहरू (सिलिन्डर्स) र लिथोग्राफिक स्टोनहरू (उदाहरणको लागि समतल पारिएको (प्लेण्ड), कणिकाङ्कित (ग्रेण्ड) वा चम्काइएको (पोलिशड) ।
	८४४२.३०.००	-यन्त्रावली, औजार (एपरेटस) र उपकरण (इक्विपमेण्ट)
८४.४३		प्लेटहरू, सिलिण्डरहरू र शीर्षक ८४.४२ का छपाइका अन्य उपादानहरूद्वारा मुद्रण कार्यको लागि प्रयोग हुने छाप्ने (मुद्रण) यन्त्रावली; अन्य मुद्रण यन्त्रहरू, प्रतिलिपि उतार्ने यन्त्रहरू, र फ्याक्स गर्ने यन्त्रहरू, संयोजित भएका वा नभएका; तिनका अङ्गहरू र सहायक वस्तुहरू (पार्ट्स एण्ड एसेसरिज) ।
		-प्लेटहरू, सिलिण्डरहरू र शीर्षक ८४.४२ का छपाइका अन्य उपादानहरूद्वारा मुद्रण कार्यको लागि प्रयोग हुने छाप्ने (मुद्रण) यन्त्रावली:
	८४४३.११.००	--अफसेट मुद्रण यन्त्रावली, रिल फेड
	८४४३.१२.००	--अफसेट मुद्रण यन्त्रावली, शीट फेड (कागतको ताउमा छाप्ने), कार्यालय प्रकारको (अफिस टाइप) (नदोबारिएको अवस्थामा एकापट्टि २२ से.मि.भन्दा बढी नभएको र अर्कोपट्टि ३६ से.मि. भन्दा बढी नभएको ताउ (सीट) हरू प्रयोग हुने)
	८४४३.१३.००	--अन्य अफसेट मुद्रण यन्त्रावली

	८४४३.१४.००	--लेटर प्रेस प्रिन्टिङ्ग मशिनरी, रिल फेड, फ्लेक्सोग्राफिक प्रिन्टिङ्ग बाहेक
	८४४३.१५.००	--लेटर प्रेस प्रिन्टिङ्ग मशिनरी, रिल फेड बाहेक, फ्लेक्सोग्राफिक प्रिन्टिङ्ग बाहेक
	८४४३.१६.००	--फ्लेक्सोग्राफिक प्रिन्टिङ्ग मशिनरी
	८४४३.१७.००	--उत्कीर्णन मुद्रण यन्त्रावली (ग्राव्युअर प्रिन्टिङ्ग मशिनरी)
	८४४३.१९.००	--अन्य
८४.४४	८४४४.००.००	मानव निर्मित (म्यान-मेड) वयनीय पदार्थ (टेक्सटाइल म्याटेरियल) लाई निःश्रवण वा उत्सारण गर्ने (एक्स्ट्रुडिङ्ग), आहरण वा निकर्षण (ड्रइङ्ग) गर्ने, खस्रो बनावटको लागि प्रकृया गर्ने (टेक्सचरिङ्ग) वा काट्ने (कटिङ्ग) काम निमित्तका यन्त्रहरू ।
८४.४५		वयनीय रेशाहरू (टेक्सटाइल फाइबर्स) तयार पार्ने (प्रिपेयरीङ्ग) यन्त्रहरू, कात्रे (स्पिनिङ्ग), दोहोरो पार्ने (डबलिङ्ग) वा बटार्ने (ट्वीस्टिङ्ग) यन्त्रहरू र वयनीय धागो (टेक्सटाइल यार्न) उत्पादन गर्न निमित्तका अन्य यन्त्रावली; टेक्सटाइल रिलिङ्ग वा वाइण्डिङ्ग (वेफ्ट वाइण्डिङ्ग समेत) यन्त्रहरू र शीर्षक ८४.४६ वा ८४.४७ का यन्त्रहरूमा प्रयोग गर्न वयनीय धागो (टेक्सटाइल यार्न) तयार पार्ने काम निमित्तका यन्त्रहरू ।
		-वयनीय रेशा (टेक्सटाइल फाइबर्स) तयार गर्ने यन्त्रहरू :
	८४४५.११.००	--काडिङ्ग मशिन्स
	८४४५.१२.००	--कौम्बिङ्ग मशिन्स (कोर्ने यन्त्र)
	८४४५.१३.००	--ड्रइङ्ग वा रोभिङ्ग मशिन्स
	८४४५.१९.००	--अन्य

	८४४५.२०.००	-वयनीय वस्तु कात्ने (टेक्सटाइल स्पिनिङ्ग) यन्त्रहरू
	८४४५.३०.००	-वयनीय वस्तु दोहोरो पार्ने (डबलिङ्ग) वा बटार्ने (ट्वीस्टिङ्ग) यन्त्रहरू
	८४४५.४०.००	-टेक्सटाइल वाइण्डिङ्ग (वेफ्ट-वाइण्डिङ्ग समेत) वा रिलिङ्ग मशिनहरू
	८४४५.९०.००	-अन्य
८४.४६		बुन्ने यन्त्रहरू (विभिन्न मशिन्स) (करघा: लूम) ।
	८४४६.१०.००	-३० से.मी. भन्दा कम चौडाइ भएको कपडा (फ्याब्रिक्स) बुन्नको लागि
		-३० से.मी. भन्दा बढी चौडाइ भएको कपडा बुन्नको लागि, थुर्नी-किसिमको (शटल टाइप):
	८४४६.२१.००	--शक्तिचालित करघा (पावर लूम)
	८४४६.२९.००	--अन्य
	८४४६.३०.००	-३० से.मी. भन्दा बढी चौडाइ भएको कपडा बुन्नको लागि, थुर्नीहीन किसिमको (शटललेस टाइप)
८४.४७		निटिङ मशिन्स, स्टिच बौण्डिङ्ग मशिन्स र धातु वा रेशमको तार मिश्रित धागो (गिम्पड यार्न), टूल (सूक्ष्म रेशमी जाली), फिता (लेस), कारचोपी (इम्ब्राइडरी), शोभोपकरण (ट्रिमिङ्गस), रेशमी पट्ट (ब्रेड) वा जाली (नेट) बनाउन निमित्तका यन्त्रहरू र गुच्छादार बनाउन (टफिटिङ्ग) निमित्तका यन्त्रहरू।
		-सर्कुलर निटिङ मशिन्स :
	८४४७.११.००	--बेलन (सिलिण्डर) को व्यास (डायमिटर) १६५ मीमी भन्दा बढी नभएको
	८४४७.१२.००	--बेलन (सिलिण्डर) को व्यास (डायमिटर) १६५ मीमी भन्दा बढी भएको

	८४४७.२०.००	-फ्ल्याट निटिङ्ग मशिनसस स्टिच बौण्डिङ्ग मशिनस
	८४४७.९०.००	-अन्य
८४.४९	८४४९.००.००	टुक्रा (थान) (इन द पिस) वा आकृतिमा (इन शेप्स) भएका जमोठ (फेल्ट) वा ननउभेन्सको निर्माण (म्यानुफ्याक्चर) वा परिष्करण (फिनिशिङ्ग) निमित्तका यन्त्रावली (मशिनरी), फेल्ट ह्याट्स बनाउनको लागि चाहिने यन्त्रावली समेत; ह्याटहरू बनाउनको लागि ब्लौकहरू ।
	२५६८४४९.००.१०	---फेस मास्क बनाउने मेशिन
	२५६८४४९.००.२०	---अन्य मेशिन
	२५७८४४९.००.९०	---पार्टपुर्जा
८४.५१		वयनीय (टेक्सटाइल) धागोहरू (यार्नस्), कपडाहरू (फ्याब्रिक्स) वा कपडा पदार्थका तयारी सामानहरू (मेड अप टेक्सटाइल आर्टिकल्स), धुन (वाशिङ्ग), सफा गर्न (क्लिनिङ्ग), निचोर्न (रिङ्गिङ्ग), सुकाउन (ड्राइङ्ग), इस्तरी गर्न (आइरनिङ्ग), प्रेसिङ्ग (फ्यूजिङ्ग प्रेसहरू समेत) गर्न, अत्रिंजित गर्न (ब्लिचिङ्ग), रंजित गर्न (डाइङ्ग), परिष्करण गर्न (ड्रेसिङ्ग) फिनिशिङ्ग), लेपन गर्न (कोटिङ्ग) वा संसिक्त गर्न (इम्प्रिगनेटिङ्ग) निमित्तका यन्त्रावली मशिनरी, (शीर्षक ८४.५० का यन्त्रहरू बाहेक) र लिनोलियम जस्ता कृत्रिम आच्छादन (फ्लोर कभरिङ्गस) हरूको निर्माण (म्यानुफ्याक्चर) मा प्रयुक्त तलवस्त्र (बेस फ्याब्रिक) वा अन्य आधार (सपोर्ट) मा लेदो (पेस्ट) को लेप गर्न निमित्तका यन्त्रहरू; तान्तव (टेक्सटाइल), कपडाहरू (फ्याब्रिक) रिलमा बेने (रिलिङ्ग), रिलबाट फुकाउने (अनरिलिङ्ग), पट्याउने (फोल्डिङ्ग), काट्ने (कटिङ्ग) वा छिद्रदार बुट्टा पार्ने (पिडकिङ्ग) निमित्तका यन्त्रहरू ।
		-सुकाउने (शोषक) यन्त्रहरू :

	८४५१.२९.००	--अन्य
	८४५१.३०.००	-इस्तरी गर्ने यन्त्र र प्रेसहरू (फ्यूजिङ्ग प्रेसहरू समेत)
	८४५१.४०.००	-धुने (वाशिङ्ग), विरंजित गर्ने (ब्लिचिङ्ग) वा रंजित गर्ने (डाइङ्ग) यन्त्रहरू
	८४५१.५०.००	-कपडालाई रिलमा बेने (रिलिङ्ग), रिलबाट फुकाउने (अनरिलिङ्ग), पट्टयाउने (फोल्डिङ्ग), काट्ने (कटिङ्ग) वा छिद्रदार बुट्टा पार्ने (पिडकिङ्ग) निमित्तका यन्त्रहरू
	८४५१.८०.००	-अन्य यन्त्रावली
८४.५२		सिउने कल (सीउइङ्ग मशीन), शीर्षक ८४.४० को पुस्तक सिउने (बुकसीउइङ्ग) कल (मशीन) बाहेक सिउने कलको लागि विशेष रूपले अभिकल्पित (डिजाइण्ड) फर्निचर, आधारहरू (बेसेस) र ढकनी (कभर्स) हरू; सिउने कलको सियो (सीउइङ्ग मशिन निडल्स) हरू ।
		-अन्य सिउने कलहरू:
	८४५२.२१.००	--स्वचालित इकाईहरू (अटोमेटिक यूनिट्स)
	८४५२.२९.००	--अन्य
८४.५३		काँचो छाला (हाइड्स, स्किन्स) वा पाको छाला (लेदर) तयार गर्ने (प्रिपेयरीङ्ग), प्रशोधन गर्ने (ट्यानिङ्ग) वा सोको काम गर्ने (वर्किङ्ग) वा काँचो छाला (हाइड्स, स्किन्स) वा पाको छाला (लेदर) का पाउपोश वा अन्य वस्तुहरू बनाउने वा मर्मत गर्ने यन्त्रावली (मशिनरी), सिउने कल बाहेक ।
	८४५३.१०.००	-काँचो छाला (हाइड्स, स्किन्स) वा पाको वा परिष्कृत छाला (लेदर) तयार गर्न (प्रिपेयरीङ्ग), प्रशोधन गर्न (ट्यानिङ्ग) वा सोको काम गर्न निमित्तका यन्त्रावली (मशिनरी)
	८४५३.२०.००	-पाउपोश बनाउन वा मर्मत गर्न निमित्तका यन्त्रावली

	८४५३.८०.००	-अन्य यन्त्रावली
८४.५४		धातुकर्म (मेटालर्जी) मा वा धातुको ढलाई कारखाना (फाउण्ड्री) हरूमा प्रयोग हुने खालका, संपरिवर्तकहरू (कन्भर्टर्स), डाइहरू (ल्याडल्स), धातुका सिल्ली वा ईटहरू (इनगौट) बनाउने सांचाहरू (मौल्ड्स) र ढलाई गर्ने (कास्टिङ्ग) यन्त्रहरू (मशिनस) ।
	८४५४.१०.००	-संपरिवर्तकहरू (कन्भर्टर्स)
	८४५४.२०.००	-धातुका सिल्ली वा ईट बनाउने सांचाहरू (इनगौट मौल्ड्स)
	८४५४.३०.००	-धातुका ढलाई गर्ने यन्त्रहरू (कास्टिङ्ग मशिनस)
८४.५५		धातु बेलन गर्ने (मेटलरोलिङ्ग) कारखानाहरू (मिल्स) र तिनका लागि चाहिने बेलनहरू (रोल्स) ।
	८४५५.१०.००	-नल कारखाना (ट्यूब मिल्स) हरू
		-अन्य बेलन गर्ने कारखानाहरू (रोलिङ्ग मिल्स):
	८४५५.२१.००	--ताप (हौट) वा ताप र शीतको संयोजन (कम्बिनेशन हौट एण्ड कोल्ड)
	८४५५.२२.००	--शित (कोल्ड)
	८४५५.३०.००	-बेलन कारखाना (रोलिङ्ग मिल) को बेलनहरू (रोल्स)
८४.५६		पदार्थको अपसारण (रिमुभल) द्वारा, लेजर वा अन्य प्रकाश वा फोटोन किरण (बिम) द्वारा, अल्ट्रासोनिक, एलेक्ट्रोडिस्चार्ज, विद्युत्-रसायन (एलेक्ट्रो-केमिकल), एलेक्ट्रोन किरण (बिम), आयोनिक-बिम वा प्लाज्मा आर्क प्रकृयाहरूद्वारा कुनै पनि पदार्थको काम गर्ने यन्त्रऔजारहरू (मशीन टुल्स); वाटर-जेट कटिङ मेशिन ।
		-लेजर वा अन्य प्रकाश वा फोटोन किरण प्रकृयाहरूद्वारा सञ्चालित

	८४५६.११.००	--लेजरद्वारा सञ्चालित
	८४५६.१२.००	--अन्य प्रकाश वा फोटोन किरण प्रकृयाहरूद्वारा सञ्चालित
	८४५६.२०.००	-अल्ट्रासोनिक प्रकृयाद्वारा सञ्चालित
	८४५६.३०.००	-इलेक्ट्रो-डिस्चार्ज प्रकृयाद्वारा सञ्चालित
	८४५६.४०.००	-प्लाज्मा आर्क प्रकृयाहरूद्वारा सञ्चालित
	८४५६.५०.००	-वाटर-जेट कटिङ्ग मेशिनहरू
	८४५६.९०.००	-अन्य
८४.५७		धातुमा काम गर्ने मशिनिङ्ग सेण्टरहरू, यूनिट कन्स्ट्रक्सन मशिनहरू (सिङ्गल स्टेशन) र मल्टिस्टेशन ट्रान्सफर मशिनहरू ।
	८४५७.१०.००	-मशिनिङ्ग सेण्टरहरू
	८४५७.२०.००	-यूनिट कन्स्ट्रक्सन यन्त्रहरू (सिङ्गल स्टेशन)
	८४५७.३०.००	-मल्टिस्टेशन ट्रान्सफर यन्त्रहरू
८४.५८		धातु (मेटल) मा भएका फोहर मैला र दागहरू हटाउन (रिमुभिङ्ग मेटल) निमित्तका लेथहरू (टर्निङ्ग सेण्टर्स समेत) ।
		-समतल (होराइजेण्टल) लेथहरू:
	८४५८.११.००	--सांख्यिक रूपले नियन्त्रित (न्यूमेरिकली कण्ट्रोल्ड)
	८४५८.१९.००	--अन्य
		-अन्य लेथहरू:
	८४५८.९१.००	--सांख्यिक रूपले नियन्त्रित (न्यूमेरिकली कण्ट्रोल्ड)
	८४५८.९९.००	--अन्य

८४.५९		शीर्षक ८४.५८ को लेथहरू (खराद) (टर्निङ्ग सेण्टर लगायत) बाहेक, धातुको दागहरू सफा गरी उजिल्याएर छेड्ने (ड्रिलिङ्ग), प्वाल पार्ने बोरिङ्ग), चम्काउने (मिलिङ्ग), पेंच वा घाट बनाउने (थ्रेडिङ्ग वा ट्यापिङ्ग) कार्य निमित्तका यान्त्रिक औजारहरू (मशिन-टुल्स) (वे-टाइप यूनिट हेड मशिन समेत)।
	८४५९.१०.००	-वे-टाइप यूनिट हेडयन्त्र (मशिन)
		-अन्य छेदक यन्त्रहरू (ड्रिलिङ्ग मशिनस):
	८४५९.२१.००	--सांख्यिक रूपले नियन्त्रित (न्यूमेरिकली कण्ट्रोल्ड)
	८४५९.२९.००	--अन्य
		-अन्य छेड्ने चम्काउने (बोरिङ्ग-मिलिङ्ग) यन्त्रहरू :
	८४५९.३१.००	--सांख्यिक रूपले नियन्त्रित (न्यूमेरिकली कण्ट्रोल्ड)
	८४५९.३९.००	--अन्य
		-अन्य प्वाल पार्ने (बोरिङ्ग) यन्त्रहरू (मशिन) :
	८४५९.४१.००	--सांख्यिक रूपले नियन्त्रित (न्यूमेरिकली कण्ट्रोल्ड)
	८४५९.४९.००	--अन्य
		-नि-टाइप, मिलिङ्ग मशिनहरू :
	८४५९.५१.००	--सांख्यिक रूपले नियन्त्रित (न्यूमेरिकली कण्ट्रोल्ड)
	८४५९.५९.००	--अन्य
		-अन्य मिलिङ्ग मशिनहरू:
	८४५९.६१.००	--सांख्यिक रूपले नियन्त्रित (न्यूमेरिकली कण्ट्रोल्ड)
	८४५९.६९.००	--अन्य
	८४५९.७०.००	-भाले पोथी पेंच काट्ने वा घाट बनाउने अन्य यन्त्रहरू (थ्रेडिङ्ग वा ट्यापिङ्ग मशिनस)

८४.६५		काठ (उड), कर्क, हाड (बोन), कडा रबर, कडा प्लास्टिक वा यस्तै कडा पदार्थको काम गर्न निमित्तका यान्त्रिक औजारहरू मशिन-टुल्स) (किला ठोक्ने (नेलिङ्ग), मसिनो तारको सिलाइ (स्टेपलिङ्ग), सरेसले टांस्ने (ग्लूइङ्ग) वा अन्य किसिमबाट संयोजन गर्ने (अदरवाइज एसेम्बलिङ्ग) कामका यन्त्रहरू समेत ।
		-अन्य :
	८४६५.९२.००	--रणडा गर्ने वा समतल गर्ने (प्लेनिङ्ग), मिलिङ्ग वा मोलिङ्ग (कटिङ्ग गरेर) मशिनहरू
८४.७०	८४७०.९०.००	-क्यास मेशिन
८४.७४		ठोस (चूर्ण (पाउडर) वा लेदो (पेष्ट) समेत रूपमा भएका, माटो (अर्थ), पत्थर (स्टोन), धाउहरू (ओर्स) वा अन्य धात्विक तत्वहरू (मिनरल सव्स्टान्सेज) लाई छुट्याउने (सोर्टिङ्ग), छात्रे (स्क्रिनिङ्ग), अलग गर्ने (सेपरेटिङ्ग), धुने (वाशिङ्ग), पेल्ले (क्रशिङ्ग), पिँधने (ग्राइण्डिङ्ग), मिसाउने (मिक्सिङ्ग) वा मुछ्ने (निडिङ्ग) निमित्तका यन्त्रावली; चूर्ण वा लेदो (पाउडर वा पेस्ट) रूपमा (भएको) ठोस खनिज इन्धनहरू (सोलिड मिनरल फ्यूएल्स), चिनियाँ माटाको लेदो (सेरामिक पेष्ट), कडा नभैसकेको सिमेण्ट (अनहार्डेण्ड सिमेण्ट), प्लाष्टर पदार्थहरू (प्लाष्टरिङ्ग म्याटेरियल्स) वा अन्य खनिज उत्पादनहरूलाई एकत्रित गर्न (एग्लोमेरेटिङ्ग), आकार दिन (शेपिङ्ग) वा ढलान गर्न (मौलिङ्ग) निमित्तका यन्त्रावलीहरू; बालुवा (स्याण्ड) को ढलान गर्ने सांचोहरू (फाउण्ड्री मोल्ड्स) बनाउने यन्त्रहरू ।
	८४७४.१०.००	-सोर्टिङ्ग, स्क्रिनिङ्ग, सेपरेटिङ्ग वा वाशिङ्ग मशिनहरू
	८४७४.२०.००	-क्रशिङ्ग वा ग्राइण्डिङ्ग मशिनहरू
		-मिक्सिङ्ग वा निडिङ्ग मशिनहरू:
	८४७४.३१.००	--कंक्रीट वा मोटार मिक्सरहरू

	८४७४.३२.००	--विटुमिनसाथ खनिज तत्वहरू मिश्रण गर्ने यन्त्रहरू
	८४७४.३९.००	--अन्य
	८४७४.८०.००	-अन्य यन्त्रावली (मशिनरी)
८४.७५		वैद्युतिक (इलेक्ट्रिक) वा इलेक्ट्रोनिक दीपिका (ल्याम्प), नलिका (ट्यूब) वा भाल्भ वा दीसिकंद (फल्यास बल्ब: चिम) हरूलाई काँचको खोल (ग्लास इनभेलप) भित्र जडान (एसेम्ब्लिङ्ग) निमित्तका यन्त्रहरू; काँच वा काँचका सामान निर्माण (म्यानुफ्याक्चर) वा तापकार्य (हौट वर्किङ्ग) निमित्तका यन्त्रहरू ।
	८४७५.९०.००	-इलेक्ट्रिक वा इलेक्ट्रोनिक ल्याम्पहरू, ट्यूबहरू वा भाल्भहरू वा फल्याशबल्बहरूलाई काँचको खोल (ग्लास इनभेलप्स) हरू भित्र जडान (एसेम्बलिङ्ग) निमित्तका यन्त्रहरू
		-काँच वा काँचका सामान (ग्लास वा ग्लासवेयर) निर्माण (म्यानुफ्याक्चर) वा ताप कार्य (हौट वर्किङ्ग) निमित्तका यन्त्रहरू:
	८४७५.२९.००	--चक्षुस-तन्तु वा काँचका तन्तु (ओप्टिकल फाइबर्स) र त्यसको पूर्वरूप (प्रिफोर्म) बनाउन निमित्तका यन्त्रहरू
	८४७५.२९.००	--अन्य
	८४७५.९०.००	-अन्य
८४.७७		यस भागका अन्यत्र उल्लेख नभएका वा समावेश नभएका, रबर वा प्लाष्टिकको काम गर्न (वर्किङ्ग) निमित्तका वा यी पदार्थहरूका उत्पादनहरू (प्रोडक्ट्स) को निर्माण (म्यानुफ्याक्चर) निमित्तका यन्त्रावली (मशिनरी) ।
	८४७७.९०.००	-इन्जेक्सन-मौल्डिङ्ग मशिनहरू
	८४७७.२०.००	-एक्सट्रुडर्स

	८४७७.३०.००	-ब्लो-मोलिडङ्ग मशिनहरू
	८४७७.४०.००	-भ्याकुअम मोलिडङ्ग मशिनहरू र अन्य थर्मोफोर्मिङ्ग मशिनहरू
		-ढलान गर्न (मौलिडङ्ग) निमित्तका वा अन्य ढंगबाट बनाउने(अदरवाइज फोर्मिङ्ग) अन्य यन्त्रावली:
	८४७७.५१.००	--हावादारी (न्यूम्याटिक) टायरहरू ढलान गर्न (मोलिडङ्ग) वा पुनः तला (पैतला) हालन (रिट्रिडिङ्ग) वा भित्री ट्यूबहरू ढलान गर्न वा अन्य ढंगबाट बनाउन (अदरवाइज फोर्मिङ्ग) को लागि
	८४७७.५९.००	--अन्य
	८४७७.८०.००	-अन्य यन्त्रावली (मशिनरी)
८४.७८		सूर्ती वा तमाखु तयार गर्न वा बनाउन (प्रिपरिङ्ग वा मेकिङ्गअप) निमित्तको यन्त्रावली (मशिनरी) यस भागमा अन्यत्र उल्लेख नभएका वा समावेश नभएका ।
	८४७८.१०.००	-यन्त्रावली (मशिनरी)
८४.७९		यस भागको अन्यत्र उल्लेख नभएका वा समावेश नभएका, व्यक्तिगत कार्य (इन्डिभिजुअल फङ्क्सन्स) भएका यन्त्रहरू र यान्त्रिक साधनहरू (मेकानिकल अप्लायन्सेस) ।
	८४७९.१०.००	-सार्वजनिक निर्माण (पब्लिक वर्क्स), भवन निर्माण (बिल्डिङ्ग) वा यस्तै कार्य निमित्तका यन्त्रावली
	८४७९.२०.००	-प्राणीको वा अवाष्पशील (फिक्स्ड) वानस्पतिक बोसो वा तेल तयार गर्ने (प्रिपेरेशन) वा निष्कर्षण (एक्सट्राक्सन) निमित्तका यन्त्रावली
	८४७९.३०.००	-काठ (उड) वा अन्य काष्ठीय (लिग्नियस) पदार्थहरूका पार्टिकल बोर्ड वा फाइबर बिल्डिङ्ग बोर्ड निर्माण (म्यानुफ्याक्चर) निमित्तका प्रेस (दावक यन्त्र) हरू र काठ वा कर्कको उपचार निमित्तका यन्त्रावली

	८४७९.४०.००	-डोरी रस्सा बनाउने (रोप वा केवल-मेकिङ्ग) यन्त्रहरू तार बनाउने यन्त्र
		-अन्य यन्त्रहरू र यान्त्रिक उपकरणहरू :
	८४७९.८१.००	--धातुको उपचार (ट्रिटिङ्ग) को लागि, तारको कुण्डली बेर्ने वैद्युतिक यन्त्र (इलेक्ट्रिक वायर क्वाइल (वाइण्डर्स) समेत
	८४७९.८२.००	--मिक्सिङ्ग, निडिङ्ग, क्राशिङ्ग, ग्राइण्डिङ्ग, स्क्रिनिङ्ग, सिपिटिङ्ग, होमोजेनाइजिङ्ग, इमल्सिफाइङ्ग वा स्टरिङ्ग मशिनहरू
		--अन्य :
	८४७९.८९.१०	---सावुन उद्योगको मेशिनरी
	८४७९.८९.२०	---सिमेन्स सिलिड फिलिड मेशिन
	८४७९.८९.३०	---फोहरमैला प्रशोधन गरी पुनः उत्पादन गर्ने मेशिनरी
	८४७९.८९.४०	---गावेज कम्प्याक्टर मेशिन
	८४७९.८९.५०	---औषधी उत्पादन गर्ने मेशिनरी
	८४७९.८९.७०	---जैवीक ईन्धन उत्पादन गर्ने मेशिनरी
	८४७९.८९.८०	---जुट वा कपडाबाट झोला उत्पादन गर्ने मेशिनरी
८४.८०		धातु ढलाइशाला (फाउण्ड्री) को लागि ढलाइका बक्सहरू (मोल्डिङ्ग बौक्सेस); मोल्ड बेसहरू; ढलाइ नमूनाहरू (मौल्डिङ्ग प्याटर्न्स); धातु, मेटल कारबाइड्, काँच, खनिज पदार्थहरू, रबर वा प्लाष्टिक ढाल्ने साँचोहरू (मोल्ड्स) (धातुको सिलिका (इनगोट) ढाल्ने साँचो बाहेक) ।
	८४८०.१०.००	-मेटल फाउण्ड्रीको लागि मोल्डिङ्ग बक्सहरू
	८४८०.२०.००	-मोल्डबेसहरू
	८४८०.३०.००	-मोल्डिङ्ग प्याटर्न्स

		-धातु वा धातुको कार्वाइडका निमित्तका साँचो (मोल्ड) हरू:
	८४८०.४९.००	--अन्तःक्षेप (इन्जेक्सन) वा संपीडन (कम्प्रेसन) किसिम (टाइप) को
	८४८०.४९.००	--अन्य
	८४८०.५०.००	-काँच निमित्तको ढाल्ने साँचो (मोल्ड्स)
	८४८०.६०.००	-खनीज पदार्थहरू निमित्तको ढलाइको साँचो (मोल्ड्स)
		-रबर वा प्लाष्टिक निमित्तको ढलाइको साँचो (मोल्ड्स) :
	८४८०.७९.००	--इन्जेक्सन वा कम्प्रेसन टाइप्स
	८४८०.७९.००	--अन्य
८५.०२		इलेक्ट्रिक जेनेरेटिङ सेटहरू र रोटरी कन्भर्टरहरू
		-अन्य जेनेरेटिङ सेटहरू:
	८५०२.३९.००	--हावाबाट विद्युत उत्पादन गर्ने हावा मिलका एसेसरिज र पार्टपूजा
८५.०३		शीर्षक ८५.०१ वा ८५.०२ को मेशिनमा मुख्यतया वा सम्पूर्ण रूपले प्रयोग गर्नयोग्य पार्टपूजाहरू।
	८५०३.००.९०	---हावाबाट विद्युत उत्पादन गर्ने हावा मिलका एसेसरिज र पार्टपूजा
८५.०४		विद्युतका ट्रान्सफर्मरहरू, स्ट्याटिक कन्भर्टर (जस्तै-रेक्टिफायर) र इण्डक्टर ।
	८५०४.४०.९०	---सोलार चार्ज कन्ट्रोलर, ८० प्रतिशतभन्दा बढी क्षमता भएको सोलार इन्भर्टर ।
८५.१४	२६२ ८५१४.३०.९०	-शवदाह मेशिन

८५.४१		डायोड्स, ट्रान्जिष्टर र यस्तै सेमी कण्डक्टर-डिभाइसेस; पेनेल्सको रूपमा बनाएको वा मोड्युल्सको रूपमा बनाएको वा नबनाएको फोटो सेन्सेटिभ (प्रकाशग्राही) सेमी-कण्डक्टर डिभाइसेस फोटो भोल्ट्याक सेल समेत; लाइट इमिटिड डायोड्स (एल.इ.डी.) माउण्टेड पिजो-इलेक्ट्रिक क्रिष्टल ।
	८५४१.४०.००	-सोलार प्यानल र मोड्युल
८७.०२		ड्राइभर समेत १० वा सो भन्दा बढी यात्रुहरू बोक्ने मोटर गाडीहरू ।
		-कम्प्रेसन-इग्निसन इन्टरनल कम्बसन पिष्टोन इन्जिन (डिजेल वा अर्ध डिजेल) मात्र भएको :
	२६३ ८७०२.१०.४९	----एम्बुलेन्स र शव वाहन
		-कम्प्रेसन-इग्निसन इन्टरनल कम्बसन पिष्टोन इन्जिन (डिजेल वा अर्ध डिजेल) र धक्का दिने विद्युतीय मोटर दुबै भएको :
	२६४ ८७०२.२०.४९	----एम्बुलेन्स र शव वाहन
		-स्पार्क-इग्निसन इन्टरनल कम्बसन रेसिप्रोकेटिङ्ग पिष्टोन इन्जिन र धक्का दिने विद्युतीय मोटर दुबै भएको:
	२६५ ८७०२.३०.४९	----एम्बुलेन्स र शव वाहन
		-धक्का दिने विद्युतीय मोटर मात्र भएको :
	२६६ ८७०२.४०.४९	----एम्बुलेन्स र शव वाहन
		-अन्य :
	२६७ ८७०२.९०.४९	----एम्बुलेन्स र शव वाहन
८७.०३		मूलतः मानिसको यातायातको लागि बनेका मोटर कारहरू र अन्य मोटर गाडीहरू (शीर्षक ८७.०२ बाहेकका), स्टेसन वागेन र रेसीड कार समेत ।

		-अन्य गाडीहरू, स्पार्क-इग्निसन इन्टरनल कम्बसन रेसीप्रोकेटिड पिष्टोन इन्जिन मात्र भएको :
		--सिलिण्डर क्षमता १,००० सी.सी. ननाघेको:
२६८७०३.२१.९९		----एम्बुलेन्स र शव वाहन
२६९८७०३.२२.९०		---सिलिण्डर क्षमता १,००० सी.सी. नाघेको तर १,५०० सी.सी. ननाघेको एम्बुलेन्स र शव वाहन
२७०८७०३.२३.१९		----सिलिण्डर क्षमता १,५०० सी.सी. नाघेको तर २,००० सी.सी. ननाघेको एम्बुलेन्स र शव वाहन
२७१८७०३.२३.२९		----सिलिण्डर क्षमता २,००० सी.सी. नाघेको तर २,५०० सी.सी. ननाघेको एम्बुलेन्स र शव वाहन
२७२८७०३.२३.३९		----सिलिण्डर क्षमता २,५०० सी.सी. नाघेको तर ३,००० सी.सी. ननाघेको एम्बुलेन्स र शव वाहन
२७३८७०३.२४.९०		---सिलिण्डर क्षमता ३,००० सी.सी. नाघेको एम्बुलेन्स र शव वाहन
		-कम्प्रेसन-इग्निसन इन्टरनल कम्बसन पिष्टोन इन्जिन (डिजेल वा अर्ध डिजेल) भएका अन्य गाडीहरू :
२७४८७०३.३१.९०		--सिलिण्डर क्षमता १,५०० सी.सी. ननाघेको एम्बुलेन्स र शव वाहन
२७५८७०३.३२.१९		----सिलिण्डर क्षमता १,५०० सी.सी. नाघेको तर २,००० सी.सी. ननाघेको एम्बुलेन्स र शव वाहन
२७६८७०३.३२.२९		----सिलिण्डर क्षमता २,००० सी.सी. नाघेको तर २,५०० सी.सी. ननाघेको एम्बुलेन्स र शव वाहन
२७७८७०३.३३.९०		--सिलिण्डर क्षमता २,५०० सी.सी. नाघेको एम्बुलेन्स र शव वाहन
		-अन्य गाडीहरू, धक्का दिने विद्युतीय मोटर मात्र भएको:

८७.०५		मूलतः व्यक्ति वा वस्तुहरूको यातायातका लागि बनाइएका बाहेकका खास उद्देश्यका मोटर गाडीहरू (जस्तै अवरोध गर्ने लहरी (ब्रेक डाउन लरी), क्रेन लहरीहरू, दमकलहरू (फायर फाइटिङ्ग भेइकल), कंक्रीट मिश्रण लहरी, सडक बढार्ने कामका लहरीहरू, स्प्रेइड लहरीहरू, घुम्ती, वर्क सप, घुम्ती रेडियोलोजिकल इकाईहरू ।
	८७०५.३०.००	-दमकलहरू (फायर फाइटिङ्ग भेइकल)
८७.०६		शीर्षक ८७.०१ देखि ८७.०५ सम्मको मोटर गाडीका लागि इन्जिनसंग जोडिएका चेसिस ।
	८७०६.००.५०	---विद्युतीय मोटरबाट चल्ने टेम्पोको चेसिस
८८.०२		अन्य वायुयान (एयरक्राफ्ट) (उदाहरणको लागि, हेलिकोप्टरहरू, हवाइजहाज (एरोप्लेन) हरू); अन्तरिक्षयान (स्पेसक्राफ्ट) (उपग्रह)(स्याटेलबाइट) समेत र ग्रहानुपथ (सवोर्विटल) र अन्तरिक्षयान (स्पेसक्रयाफ्ट) प्रक्षेपण वाहनहरू (लाउञ्च भेहिकल्स) ।
		-हेलिकोप्टरहरू :
	८८०२.११.००	--सामान नहाल्दाको (हेलिकोप्टरको मात्र) तौल २,००० के.जी. ननाघेको
	८८०२.१२.००	--सामान नहाल्दाको (हेलिकोप्टरको मात्र) तौल २,००० के.जी. नाघेको
	८८०२.२०.००	-हवाइजहाज र अन्य वायुयान, सामान नहाल्दाको तौल २,००० के.जी. ननाघेका
	८८०२.३०.००	-हवाइजहाज र अन्य वायुयान, सामान नहाल्दाको तौल २,००० के.जी. नाघेको तर १५,००० के.जी. ननाघेको

	८८०२.४०.००	-हवाइजहाज र अन्य वायुयान, सामान नहाल्दाको तौल १५,००० के.जी. नाघेको
८८.०५		हवाइजहाज उडाउने गियर; डेक-एरेष्टर वा यस्तै गियर; उडान अभ्यास सम्बन्धी सामान (ग्राउण्ड फ्लाइट ट्रेनर); माथि उल्लिखित सामानहरूका पार्टपूजाहरू ।
	८८०५.१०.००	-हवाइजहाज उडाउने गियर र तिनका पार्टपूजाहरू; डेक एरेष्टर वा त्यस्तै गियर र तिनका पार्टपूजाहरू

(आ) <u>अन्य वस्तु तथा सेवाहरू</u>	
१.	शीत भण्डारले उपलब्ध गराउने कृषि पैदावार भण्डारण सेवा २७९१क. उपशीर्षक ८४७९.८९.६० मा पर्ने साइलो र साइलोमा गरिने कृषि पैदावार भण्डारण बापतको सेवा ।
२.	हुलाक सेवा (नेपाल सरकारबाट सञ्चालित मात्र) (क) चिठीपत्र, पैसा तथा पुलिन्दा परिवहन वा हस्तान्तरण सम्बन्धी सेवा । (ख) चिठीपत्र, पैसा तथा पुलिन्दा परिवहन हस्तान्तरण सम्बन्धी सेवाको लागि आवश्यक पर्ने अन्य सेवाहरू ।
३.	नेपाल सरकार, प्रदेश वा स्थानीय तहद्वारा प्रदान गर्ने सेवाहरू ।
४.	वित्तीय सेवा, जीवन बीमा सेवा, दुर्घटना बीमा, स्वास्थ्य बीमा, पुनर्बीमा सेवा, कृषि बाली बीमा, फलफुल बीमा, मौरी बीमा, पशु बीमा, पंक्षी बीमा, मत्स्य बीमा, २७९लघु बीमा, समाशोधन गृह (क्विलयरीङ्ग हाउस) सेवा, मुद्रा हस्तान्तरण (मनि ट्रान्सफर), २८० मुद्रा सटही (मनि एक्सचेञ्ज), स्वीफ्ट सेवा, हायर पर्चेज कारोबार, निक्षेप तथा कर्जा सुरक्षण सेवा, पूँजी बजार व्यवसाय, धितोपत्र व्यवसाय, मर्चेन्ट बैंकिङ्ग व्यवसाय, कमोडिटी फ्यूचर मार्केट र धितोपत्र तथा कमोडिटी दलाल व्यवसाय ।
५.	नेपालमा विद्युतीय रिक्सा उत्पादन गर्ने उद्देश्यले दर्ता भएका उद्योगले आफ्नो उत्पादन प्रयोजनका लागि पैठारी गर्ने विद्युतीय रिक्सामा प्रयोग हुने शीर्षक ८७.०८ अन्तर्गतका पार्टपूजा र सहायक सामग्री ।

६. वैकल्पिक ऊर्जा प्रवर्द्धन केन्द्रको सिफारिसमा पैठारी हुने ^{२८१}..... ^{२८२}सौर्य शक्तिबाट विद्युत उत्पादन गर्न र सौर्य उर्जाबाट मात्र सञ्चालन हुने तथा सौर्य ताप उर्जा उत्पादनमा प्रयोग हुने निम्न उपशीर्षकमा पर्ने वस्तुहरू: ^{२८३}.....

(क) ७४१०.२१.००, ७६०७.१९.००, ८४०३.१०.००, ८४०३.९०.००, ८४१२.८०.००, ^{२८४}..... ८४१९.३१.००, ^{२८५}८५१६.६०.११, ८५१६.६०.१२ र ८५१६.६०.१९

(ख) ^{२८६}सौर्य टुकीमा प्रयोग हुने १२ भन्दा कम भोल्ट र १० भन्दा कम एम्पिएर क्षमताका उपशीर्षक ८५०७.६०.०० मा पर्ने लिथियम आयन ब्याट्री।

७. उद्योग विभागको सिफारिसमा जुट उद्योगले आफ्नो उद्योगको सञ्चालनको लागि पैठारी गर्ने स्पेयर पार्ट्स।

८. ऊनी गलैचा तथा गलैचाको ऊनी धागो कताई, रङ्गाई, धुलाई र बुनाई।

९. स्वेदशमै हातले बुनिने स्वीटरमा प्रयोग हुने ऊनी धागो (कृत्रिम र एन्क्रेलिक बाहेक)।

१०. नेपाल सरकार अर्थ मन्त्रालयबाट स्वीकृति प्राप्त भएको कुनै दैवी प्रकोप वा परोपकारको लागि अनुदानमा प्राप्त हुने वस्तुहरू।

११. यात्रुले ल्याउन र लैजान पाउने निजी प्रयोगका मालवस्तु सम्बन्धी सूचना अन्तर्गत पैठारी गरिएको भन्सार महसुल नलाग्ने व्यक्तिगत प्रयोजनका वस्तुहरू।

१२.^{२५७} जलविद्युत उत्पादन, प्रसारण र वितरण आयोजनाको लागि आवश्यक पर्ने निर्माण उपकरण, मेशिनरी औजार र सोसँग सम्बन्धित पार्टपूजा ^{२५८}तथा त्यस्ता उपकरण निर्माण गर्न आवश्यक पर्ने कच्चा पदार्थ (स्टील सिट) लगानी बोर्डको स्वीकृतिमा सञ्चालन हुनेको हकमा सो बोर्डको, वैकल्पिक उर्जा प्रवर्द्धन केन्द्रको स्वीकृतिमा सञ्चालन हुनेको हकमा सो केन्द्रको र अन्य आयोजनाको हकमा विद्युत विकास विभागको सिफारिसमा पैठारी गर्दा मूल्य अभिवृद्धि कर छुट दिइनेछ।

^{२५९}१२क. संवत् २०८२ साल चैत्र महिनासम्म वित्तीय व्यवस्थापन (फाइनान्सियल क्लोजर) सम्पन्न भएका दुईसय मेगावाट भन्दा बढी क्षमताका जलाशय तथा अर्धजलाशययुक्त जलविद्युत आयोजनाको लागि लगानी बोर्डबाट स्वीकृत हुनेको हकमा सो बोर्डको र अन्यको हकमा विद्युत विकास विभागको सिफारिसमा सम्बन्धित आयोजना वा सोको ठेकेदारले पैठारी गर्ने निर्माण उपकरण, प्लाण्ट, मेशिनरी औजार एवं सोको सम्बन्धित पार्टपूजा, विष्फोटक पदार्थ, पेनस्टक पाइप तथा स्टील प्लेटहरूमा मूल्य अभिवृद्धि कर छुट दिइनेछ।

तर यस बुँदा बमोजिम सिफारिस गर्दा जलविद्युत आयोजनाको विस्तृत इन्जिनियरिङ डिजाइन प्रतिवेदनमा उल्लिखित परिमाण अनुसार सिफारिस गर्नुपर्नेछ।

१३.कूटनैतिक नियोग तथा दातृ संस्थाले कूटनैतिक सुविधा वा महसुल सुविधामा पैठारी गरेका सुरु उत्पादन वर्षले दश वर्ष ननाघेका सवारी साधन कुनै आयोजनाको स्वीकृत वार्षिक कार्यक्रम अनुरूप आयोजनालाई नै हस्तान्तरण गरी सरकारी नम्बर प्लेटमा परिवर्तन गर्दा वा कुनै आयोजनाको नाममा पूर्ण वा आंशिक महसुल सुविधामा (लगत वा बैङ्क ग्यारेण्टीमा पैठारी भएको बाहेक) पैठारी भएका सुरु उत्पादन वर्षले दश वर्ष ननाघेका सवारी साधन आयोजना समाप्तिपछि नेपाल सरकार, अर्थ मन्त्रालयको स्वीकृति लिई सरकारी नम्बर प्लेटमा परिवर्तन गरी सरकारी निकायमा हस्तान्तरण गर्दा मूल्य अभिवृद्धि कर लाग्ने छैन।

१४.कूटनैतिक नियोग, परियोजना, व्यक्ति र अन्य निकायहरूले (सरकारी एवं गैरसरकारी संघ संस्था) महसुल सुविधामा पैठारी गरेका सुरु उत्पादन वर्षले १५ वर्ष नाघेका पुराना सवारी साधन अर्थ मन्त्रालयको स्वीकृति लिई पुनः प्रयोग हुन नसक्ने गरी स्क्रयाप गरी रजिष्ट्रेशन रद्द गर्न चाहेमा त्यस्तो सवारी साधनमा मूल्य अभिवृद्धि कर लाग्ने छैन।

१५. निजी प्रयोगको लागि नेपाली नागरिकले मूल्य अभिवृद्धि कर छुटमा पैठारी गरिएका सवारी साधनका धनीको मृत्यु भई सवारी साधनलाई निजको पति वा पत्नीको नाममा नामसारी गर्दा विभागको स्वीकृतिको आधारमा त्यस्ता सवारी साधनहरूमा लाग्ने मूल्य अभिवृद्धि कर छुट हुनेछ।
१६. नेपाल सरकार, शिक्षा, विज्ञान तथा प्रविधि मन्त्रालयको सिफारिशमा सामुदायिक शिक्षण संस्थाले विद्यार्थीहरू ओसारपसार गर्ने प्रयोजनको लागि ३० सिट वा सोभन्दा बढी क्षमताको एक थान बस आयात गर्दा लाग्ने मूल्य अभिवृद्धि कर छुट हुनेछ। यसरी सुविधामा आयात गरिएको सवारी साधन दश वर्षसम्म बिक्री बितरण, हस्तान्तरण र नामसारी गर्न पाइने छैन। *दश वर्ष नपुगी नामसारी, बिक्री वा कुनै किसिमले हक हस्तान्तरण गरेमा प्रचलित कानूनबमोजिम पूरै मूल्य अभिवृद्धि कर लाग्नेछ।
१७. बण्डेड वेयर हाउस वा नगद धरौटी (पासबुक) को सुविधा नलिएका उद्योगहरूले आफूले निकासी गर्ने मालवस्तु उत्पादनको लागि आवश्यक पर्ने कच्चा पदार्थ, सहायक कच्चा पदार्थ एवं नेपालमा उत्पादन नहुने प्याकिङ मेटेरियल पैठारी गरी सोबाट उत्पादित तयारी मालवस्तु तोकिएको अवधिभित्र तोकिएको प्रक्रियाअनुसार निकासी गरेमा त्यस्ता कच्चा पदार्थ, सहायक कच्चा पदार्थ एवं प्याकिङ मेटेरियल पैठारी गर्दा भन्सार बिन्दुमा लागेको कर नेपाल राजपत्रमा सूचना प्रकाशन गरी सोही सूचनामा तोकिए बमोजिमका मालवस्तुमा तोकिए बमोजिमको मितिदेखि तोकिए बमोजिमको समदरमा भन्सार बिन्दुबाटै मूल्य अभिवृद्धि कर फिर्ता दिइनेछ।

१८. नेपाली सेना, सशस्त्र प्रहरी बल र नेपाल प्रहरीको प्रधान कार्यालयको नाममा पैठारी हुने निम्न लिखित सामानहरूमा सम्बन्धित मन्त्रालयको सिफारिसमा छुट प्रदान गरिनेछ :-

- (क) सैनिक, सशस्त्र प्रहरी र नेपाल प्रहरीको प्रयोगका खरखजाना, हातहतियार, गोलिगुहा, बारुद र तिनका स्पेयरपार्टस, विशेष प्रकारको तेल र टल्लीहरू, एक्सेसरिज, बिस्फोटक पदार्थ, सैनिक सामग्री उत्पादन गर्न आवश्यक पर्ने कच्चा पदार्थ तथा सुरक्षाको निमित्त प्रयोग गर्ने मेशिनरी औजार र पार्टपुर्जाहरू तथा संयुक्त राष्ट्र संघको अनुरोधमा शान्ति स्थापनार्थ खटिने सैनिक, सशस्त्र प्रहरी र नेपाल प्रहरीको डफफाको प्रयोगका लागि लगतमा राखी लगेका आर्मड पर्सनल क्यारियर, सवारी साधन, हात हतियार लगायत सबै प्रकारका मालवस्तु।
- (ख) शान्तिसुरक्षा कायम गर्न आवश्यक पर्ने मेशिनरी औजारहरू, भीड नियन्त्रणका सामानहरू, अपराध अनुसन्धानको लागि आवश्यक उपकरण तथा अन्य सामानहरू तथा सञ्चार मन्त्रालयको सिफारिसमा सैनिक जवान, सशस्त्र प्रहरी र नेपाल प्रहरीले प्रयोग गर्ने सञ्चार सम्बन्धी सामानहरू।
- (ग) सैनिक जवान, सशस्त्र प्रहरी, नेपाल प्रहरी तथा घोडा खचरहरूको स्वास्थ्य उपचारको लागि आवश्यक पर्ने औजार, उपकरण, औषधी र तत्सम्बन्धी सामानहरू।
- (घ) सैनिक जवान, सशस्त्र प्रहरी, नेपाल प्रहरीको अभ्यास तथा तालिममा प्रयोग हुने सामानहरू।
- (ङ) नेपाली सेनाले प्रयोग गर्ने इञ्जिनियरिङ्ग सर्भे र निर्माण कार्यमा प्रयोग हुने हेभि अर्थमुभिग प्लान्ट, औजार र सो सम्बन्धी पार्टस, अष्टिकल इक्वीपमेन्ट तथा रक्षा मन्त्रालयद्वारा तोकिए बमोजिमको डिफेन्स स्टोरका सामानहरू।
- (च) नेपाली सेनाले प्रयोग गर्ने क्याम्पिङ्ग इक्वीपमेन्ट तथा स्पेशल फोर्स र प्याराटुपरलाई आवश्यक पर्ने विभिन्न सामानहरू।
- (छ) नेपाली सेनाको नाममा पैठारी हुने हवाईजहाज, हेलिकप्टर र तीनका पार्टपुर्जा, प्यारासुट (ब्याग समेत) टुल्स, लुब्रिकेन्ट्स तथा ग्राउण्ड इक्वीपमेन्टहरू।
- (ज) अस्पताल सञ्चालनको लागि आवश्यक पर्ने उपकरण तथा औजारहरू।
- (झ) बैज्ञानिक प्रयोगशालालाई आवश्यक पर्ने सामानहरू।
- (ञ) दैवी प्रकोप उद्धार कार्यमा प्रयोग हुने सामानहरू।

१९. ब्याट्रीको पुनः प्रशोधन गर्ने उद्योगले सो प्रयोजनको लागि खरिद गर्ने मेशिन।

२०. २९०

२१. निर्यात प्रयोजनको लागि उत्पत्तिको प्रमाणपत्र जारी गर्ने सेवा।

२२. ट्रेकिङ्ग तथा टुर प्याकेज सम्बन्धी सेवा।

समूह १२ : भवन र जग्गा
(क) घर र जग्गाको खरिद बिक्री तथा बहाल (होटल, गेष्टहाउस र एपार्टमेण्टले उपलब्ध गराउने होटल, गेष्ट हाउस सरहको व्यवसायिक रूपमा सञ्चालित निकायले उपलब्ध गराउने सेवा बाहेक)
समूह १३ : बाजी, क्यासिनो र चिट्ठा
(क) बाजी वा जुवा खेलाउनका निमित्त प्रदान गरिने सुविधा सम्बन्धी क्रियाकलाप, चिट्ठा।
<p>द्रष्टव्यः</p> <p>(१) माथि समूह १ देखि ११ सम्मका मालवस्तुको हकमा चार अंकको शीर्षक अन्तर्गत आठ अंकको उपशीर्षकमा नाम वा विवरण उल्लेख भएका मालवस्तुका हकमा उपशीर्षक तथा मालवस्तुको नाम वा विवरण दुवै मिलेको भए मात्र कर छुट हुने र “अन्य” उपशीर्षक अन्तर्गत पर्ने किटानी नाम वा विवरण उल्लेख नभएका मालवस्तुलाई छुट दिन बाधा पर्ने छैन। कर छुट गरिएका वस्तु तथा सेवाको व्याख्या तथा वस्तुको हार्मोनाइज्ड कोड आवश्यकता अनुसार भन्सार विभागसँग परामर्श लिई विभागले थपघट तथा परिमार्जन गर्न सक्नेछ।</p> <p>(२) कर लाग्ने वस्तुमा कुनै छुट वा कर फिर्ता दिन मनासिव देखेमा नेपाल सरकारले नेपाल राजपत्रमा सूचना प्रकाशन गरी छुट दिन सक्नेछ।</p>

अनुसूची-२

(दफा ७ को उपदफा (२) सँग सम्बन्धित)

शून्य दरमा कर लाग्ने वस्तु तथा सेवा

१. निर्यात हुने वस्तु : वस्तुको आपूर्ति देहाय बमोजिम भएको छ भन्ने कुरा प्रमाणित भएमा :-
 - (क) निर्यात गरेको, वा
 - (ख) नेपालबाहिर गन्तव्य स्थान भएको अन्तर्राष्ट्रिय उडानमा स्टोरको रूपमा राखिएको, वा
 - (ग) नेपालबाहिर गन्तव्य स्थान भएको अन्तर्राष्ट्रिय उडानमा खुद्रा बिक्री वा आपूर्ति वा उपभोग गर्नका लागि राखिएको ।
२. नेपालबाहिरको व्यक्तिलाई आपूर्ति हुने सेवा :
 - (क) नेपालभित्र बसोबास भएको व्यक्तिले नेपालमा कुनै व्यवसायिक कारोबार, व्यवसायिक प्रतिनिधित्व वा कानूनी रूपमा मान्य प्रतिनिधि नभएको नेपालबाहिरका व्यक्तिलाई आपूर्ति गरेको सेवा,
 - (ख) नेपालभित्र बसोबास भई दर्ता भएको व्यक्तिले नेपालबाहिर बसोबास भएको व्यक्तिलाई गरेको वस्तु वा सेवाको आपूर्ति ।
३. नेपाल सरकार, परराष्ट्र मन्त्रालयको सिफारिसमा कूटनीतिक सुविधा प्राप्त व्यक्ति वा नियोगले तथा महसुल सुविधा प्राप्त कूटनीतिक नियोगमा कार्यरत व्यक्तिले पैठारी गर्ने वस्तु तथा सेवा ।
४. साविकको कुनै सन्धि वा सम्झौतामा पैठारी गर्दा बिक्रीकर छुट प्रदान गरिएको भए सम्बन्धित आयोजनाको सिफारिसमा ती सन्धि वा सम्झौता बहाल रहेसम्म दर्ता भएका करदातासँग स्थानीय खरिद गरेमा त्यस्तो आपूर्तिमा शून्य दरको सुविधा प्रदान गरिनेछ ।

५. प्रचलित कानून बमोजिम स्थापना भएको विशेष आर्थिक क्षेत्रमा सञ्चालन भएको उद्योगलाई बिक्री गरिने कच्चा पदार्थ तथा उत्पादित सामान।
६. २९३
७. २९४
८. जलविद्युत आयोजनाका लागि आवश्यक पर्ने मेशिनरी औजारहरू र तिनका पार्टपूजा, यन्त्र उपकरणहरू, पेनस्टक पाईप वा सो बनाउन प्रयोग हुने फलामे पाता स्थानीय उद्योगबाट उत्पादन हुने भई सोही उद्योगबाट आपूर्ति गर्ने भएमा वैकल्पिक उर्जा प्रबर्द्धन केन्द्रबाट स्वीकृत हुनेको हकमा सो केन्द्रको र अन्य साना जल विद्युत आयोजनाको हकमा विद्युत विकास विभागको सिफारिस र विभागले तोकेको प्रक्रिया बमोजिम सो उद्योगलाई सो कारोबारमा शून्य दरको सुविधा प्रदान गरिनेछ।
९. घरेलु तथा साना उद्यमीहरूले स्वदेशमा उत्पादन गरेका मूर्तिकला, चित्रकला, वास्तुकला र त्यस्तै प्रकारका अन्य हस्तकलाहरूका सामान नेपालका स्वीकृत निर्यात गृह (एक्सपोर्ट ट्रेडिङ हाउस) मार्फत विदेश निकासी गरेमा त्यस्ता सामान उत्पादन गर्दा प्रयोग भएका कच्चा पदार्थमा तिरेको मूल्य अभिवृद्धि कर विभागले तोकेको प्रक्रिया पूरा गरेपछि फिर्ता दिइनेछ।
१०. अपाङ्गता भएका व्यक्तिले प्रयोग गर्ने स्कुटर पैठारी वा स्थानीय खरिद गर्दा तिरेको मूल्य अभिवृद्धि कर त्यस्तो स्कुटर यातायात व्यवस्था कार्यालयमा निजको नाममा दर्ता भएको अवस्थामा महिला, बालबालिका तथा जेष्ठ नागरिक मन्त्रालय वा सम्बन्धित जिल्लाको प्रमुख जिल्ला अधिकारीको सिफारिसमा पैठारी गर्दा तिरेको मूल्य अभिवृद्धि कर सम्बन्धित भन्सार कार्यालयबाट र स्थानीय खरिद गर्दा तिरेको मूल्य अभिवृद्धि कर आन्तरिक राजस्व विभागबाट फिर्ता गरिनेछ। त्यसरी फिर्ता गरिएको मूल्य अभिवृद्धि कर अपाङ्गता भएका व्यक्ति बाहेक अन्य व्यक्तिलाई बिक्री गरेमा असुल गरिनेछ।

२९५११. नेपाल सरकार, अर्थ मन्त्रालयबाट कर छुटको सहमति लिई सम्पन्न भएको द्विपक्षीय वा बहुपक्षीय सम्झौता बमोजिम नेपालमा आयोजना सञ्चालन गर्ने सिलसिलामा आवश्यक पर्ने स्वीकृत माष्टर लिष्ट बमोजिमका मेशिनरी, उपकरण र निर्माण सामग्री स्वदेशी उद्योगबाट उत्पादन हुने भई सोही उद्योगबाट सम्बन्धित आयोजनामा सोझै वा सो आयोजनाका ठेकेदारमार्फत आपूर्ति गर्ने भएमा त्यस्तो आपूर्तिमा विभागले तोकेको प्रक्रिया बमोजिम त्यस्तो उद्योगलाई सो कारोबारमा शून्य दरको सुविधा प्रदान गरिनेछ।
२९६१२. वन तथा वातावरण मन्त्रालयको सिफारिसमा स्वदेशी उद्योगबाट उत्पादन हुने विद्युतीय सवारीमा प्रयोग हुने उपशीर्षक ८५०७.००.२० मा पर्ने डिप साइकल लिड एसिड ब्याट्री।

अन्त्य टिप्पणी

- ^१ गणतन्त्र सुदृढीकरण तथा केही नेपाल कानून संशोधन गर्ने ऐन, २०६६ द्वारा भिकिएको ।
- ^२ नेपाल सरकारले मिति २०५४।५।२ को राजपत्रमा सूचनामा प्रकाशित गरी यो ऐन, २०५४ साल मंसिर १ गते देखि प्रारम्भ हुने गरी तोकेको ।
- ^३ आर्थिक ऐन, २०७१ द्वारा थप भई त्यसपछिका आर्थिक ऐनले निरन्तरता दिएकोमा आर्थिक ऐन, २०७५ द्वारा संशोधन कायम ।
- ^४ आर्थिक ऐन, २०६३ द्वारा थप भएकोमा आर्थिक ऐन, २०७१ द्वारा संशोधन भएकोमा त्यसपछिका आर्थिक ऐनले निरन्तरता नदिएको ।
- (१) आर्थिक ऐन, २०६३ द्वारा थप भएको व्यवस्था:
- “चप) “कम्पनी वा निकायको समूह” भन्नाले देहायको अवस्था विद्यमान भएको कम्पनी वा निकायको समूह मानिनेछ:-
- (क) निकायको समूहमा सम्बद्ध व्यक्ति वा प्रतिनिधि सदस्यद्वारा कुनै व्यवसाय सञ्चालन गरेमा,
- (ख) कुनै वस्तु वा सेवाको आपूर्ति निकायको समूहद्वारा आफ्नो सम्बद्ध कुनै निकाय वा अर्को निकायको समूहलाई आपूर्ति गरेमा,
- (ग) निकायको समूह वा समूहको सदस्यलाई कुनै वस्तु वा सेवाको आपूर्ति गरेमा,
- (घ) कुनै दुई वा दुईभन्दा बढी निकायहरूको व्यापार सञ्चालनको स्थायी ठेगाना एकै ठाउँमा भएमा, वा
- (ङ) कुनै एक व्यक्ति वा केही व्यक्तिको प्रत्यक्ष वा अप्रत्यक्ष रूपमा निकायको समूहमा नियन्त्रण भएमा ।”
- (२) आर्थिक ऐन, २०७० द्वारा उपखण्डको क्रम “(क), (ख),(ग), (घ) र (ङ)” को सट्टा “(१), (२), (३), (४) र (५)” कायम गरिएको ।
- (३) आर्थिक ऐन, २०७१ संशोधित व्यवस्था:
- “चप)“कम्पनी वा निकायको समूह” भन्नाले देहायको अवस्था विद्यमान भएको कम्पनी वा निकायको समूह मानिनेछ:
- (१) निकायको समूहमा सम्बद्ध व्यक्ति वा प्रतिनिधि सदस्यद्वारा कुनै व्यवसाय सञ्चालन गरेमा,
- (२) कुनै दुई वा दुईभन्दा बढी निकायहरूको व्यापार सञ्चालनको स्थायी ठेगाना एकै ठाउँमा भएमा, वा
- (३) कुनै एक व्यक्ति वा केही व्यक्तिको प्रत्यक्ष वा अप्रत्यक्ष रूपमा निकायको समूहमा नियन्त्रण भएमा ।”

- ५ आर्थिक ऐन, २०७२ द्वारा थप भई त्यसपछिका आर्थिक ऐनले निरन्तरता दिएकोमा आर्थिक ऐन, २०७५ द्वारा संशोधन कायम ।
- ६ आर्थिक ऐन, २०६३ द्वारा थप भएको र त्यसपछिका आर्थिक अध्यादेश तथा आर्थिक ऐनले निरन्तरता दिएकोमा आर्थिक ऐन, २०७५ द्वारा संशोधन कायम । (१) मूल ऐनको व्यवस्था: “(ज) “प्रतिफल” भन्नाले नगद, वस्तु वा सेवा मूल्य वापत प्राप्त हुने कुनै पनि कुरा सम्भन्तु पर्छ ।”
- ७ आर्थिक ऐन, २०६३ द्वारा थपिएकोमा आर्थिक ऐन, २०७२ र सो पछिका आर्थिक ऐनले निरन्तरता नदिएकोले भिक्तिएको ।
“ (ज१) ऋण सम्भौता” भन्नाले हायर पर्चेज सम्भौता वा वित्तीय पट्टा सम्भन्तु पर्छ ।”
- ८ गणतन्त्र सुदृढीकरण तथा केही नेपाल कानून संशोधन गर्ने ऐन, २०६६ द्वारा भिक्तिएको ।
- ९ आर्थिक ऐन, २०७२ द्वारा संशोधन भई त्यसपछिका आर्थिक ऐनले निरन्तरता दिएकोमा आर्थिक ऐन, २०७५ द्वारा संशोधन कायम । मूल ऐनको व्यवस्था: (ब) “निर्यात” भन्नाले प्रचलित कानून बमोजिम वस्तु वा सेवा नेपाल अधिराज्यबाहिर निकासी गर्ने कार्य सम्भन्तु पर्छ ।”
- १० आर्थिक ऐन, २०६४ द्वारा थप भई देहायबमोजिम संशोधन भएकोमा आर्थिक ऐन, २०७५ द्वारा संशोधन कायम ।
(१) आर्थिक ऐन, २०७१ द्वारा संशोधन भई कायम भएको व्यवस्था “(त१) “विद्युतीय माध्यम” भन्नाले कम्प्यूटर, इन्टरनेट, इ-मेल, फ्याक्स, विद्युतीय क्यास मेशिन (इलेक्ट्रोनिक क्यास रजिष्टर), फिस्कल प्रिन्टर जस्ता माध्यम सम्भन्तु पर्छ र सो शब्दले विभागले तोकेको त्यस्तै प्रकृतिका अन्य माध्यम समेतलाई जनाउँछ ।”
(२) आर्थिक ऐन, २०७३ द्वारा संशोधन भएकोमा त्यसपछिका आर्थिक ऐनद्वारा निरन्तरता कायम भएकोमा आर्थिक ऐन, २०७५ द्वारा संशोधन कायम: “(त१) “विद्युतीय माध्यम” भन्नाले कम्प्यूटर, इन्टरनेट, इ-मेल, फ्याक्स, विद्युतीय क्यास मेशिन (इलेक्ट्रोनिक क्यास रजिष्टर), फिस्कल प्रिन्टर जस्ता माध्यम सम्भन्तु पर्छ र सो शब्दले विद्युतीय भुक्तानीको माध्यम तथा विभागले तोकेको त्यस्तै प्रकृतिका अन्य माध्यम समेतलाई जनाउँछ ।”
- ११ आर्थिक ऐन, २०७१ द्वारा मूल ऐनको खण्ड (ठ) मा रहेको “भन्नाले” भन्ने शब्द पछि “प्राकृतिक” भन्ने शब्द थपि संशोधन भएकोमा त्यसपछिका आर्थिक ऐनद्वारा निरन्तरता कायम गरी आर्थिक ऐन, २०७५ द्वारा संशोधन कायम ।
- १२ मूल ऐनको व्यवस्थामा आर्थिक ऐन, २०७१ र आर्थिक ऐन, २०७३ द्वारा क्रमशः दफा १०क र दफा १०ख भन्ने शब्दहरू थप गरी संशोधन गरेकोमा आर्थिक ऐन, २०७५ द्वारा संशोधन कायम ।

- १३ मूल ऐनको व्यवस्थामा आर्थिक ऐन, २०७३ र आर्थिक ऐन, २०७५ द्वारा संशोधन । मूल ऐनको व्यवस्था: (ढ) “दर्ता नम्बर” भन्नाले दर्ता भएको व्यक्तिलाई दफा १० बमोजिम प्रदान गरिएको नम्बर सम्झनुपर्छ ।
- १४ आर्थिक ऐन, २०७१ द्वारा संशोधन भई आर्थिक ऐन, २०७५ द्वारा संशोधन कायम । मूल ऐनको व्यवस्था: “(थ) “करदाता” भन्नाले कर लाग्ने कारोबारमा संलग्न व्यक्ति सम्झनु पर्छ ।”
- १५ पहिलो संशोधन द्वारा थप ।
- १६ आर्थिक ऐन, २०७१ द्वारा संशोधन भई आर्थिक ऐन, २०७५ द्वारा संशोधन कायम । मूल ऐनको व्यवस्था: “(द) “विभाग” भन्नाले कर प्रशासनको निमित्त उत्तरदायी हुने गरी नेपाल सरकारले तोकेको अर्थ मन्त्रालय अन्तर्गतको कुनै विभाग सम्झनु पर्छ । ”
- १७ आर्थिक अध्यादेश, २०५९ द्वारा संशोधन भई त्यसपछि देहायबमोजिम संशोधन भएकोमा आर्थिक ऐन, २०७५ द्वारा संशोधन कायम ।
- (१) मूल ऐनको व्यवस्था: (न) “कर अधिकृत” भन्नाले यस ऐनको प्रयोजनको निमित्त श्री ५ को सरकारले नियुक्त गरेको कर अधिकृत, प्रमुख कर अधिकृत वा यो ऐन बमोजिम कर अधिकृतको अधिकार प्रयोग गर्न पाउने गरी श्री ५ को सरकारले तोकेको अन्य कुनै अधिकृत सम्झनु पर्छ ।”
- (२) आर्थिक ऐन, २०६३ द्वारा संशोधन भई कायम भएको व्यवस्था: “(न) “कर अधिकृत” भन्नाले यस ऐनको प्रयोजनको लागि नेपाल सरकारले नियुक्त गरेको कर अधिकृत, प्रमुख कर अधिकृत र प्रमुख कर प्रशासक सम्झनु पर्छ र सो शब्दले विभागका शाखा अधिकृत, निर्देशक र उपमहानिर्देशक वा यस ऐन बमोजिम कर अधिकृतको अधिकार प्रयोग गर्न पाउने गरी नेपाल सरकारले तोकेको अन्य कुनै अधिकृत समेतलाई सम्झनु पर्छ ।”
- १८ (१) मूल ऐनको व्यवस्था: “४ कर अधिकृतको अधिकार क्षेत्र कर अधिकृतको अधिकार क्षेत्र श्री ५ को सरकारले तोके बमोजिम हुनेछ । ”
- (२) आर्थिक अध्यादेश, २०६२ द्वारा संशोधित व्यवस्था: “४ कर अधिकृतको अधिकार क्षेत्र: (१) कर अधिकृतको अधिकार क्षेत्र श्री ५ को सरकारले तोके बमोजिम हुनेछ ।
- (२) कर अधिकृतलाई आफ्नो कार्यक्षेत्र बाहेकका अन्य क्षेत्रका करदाताको कारोबार समेत निरीक्षण र अनुगमन गर्ने गरी विभागका महानिर्देशकले तोक्न सक्नेछ।”
- १९ गणतन्त्र सुदृढीकरण तथा केही नेपाल कानून संशोधन गर्ने ऐन, २०६६ द्वारा “अधिराज्य” भन्ने शब्द भिकिएको ।
- २० ऐ. ऐ ।
- २१ ऐ. ऐ ।

२२ पहिलो संशोधन द्वारा थप भई देहायबमोजिम संशोधन भएकोमा आर्थिक ऐन, २०७५ द्वारा संशोधन कायम ।

(१) पहिलो संशोधनले दफा ५क. थप गरी कायम गरेको व्यवस्था:

“५क. कारोबारको स्वामित्वको हस्तान्तरणमा कर नलाग्ने: यस ऐनमा अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि दर्ता भएको व्यक्तिले आफूले गर्दै आएको कारोबार अन्य कुनै दर्ता भएको व्यक्तिलाई विक्री गरेमा त्यसरी हुने स्वामित्वको हस्तान्तरणमा कर लाग्ने छैन । त्यसरी कारोबार विक्री गर्दा वा हस्तान्तरण गर्दा दर्ता भएको व्यक्तिले सो कुराको जानकारी तोकिए बमोजिम विभागलाई दिनु पर्नेछ ।

तर त्यस्तो कारोबार खरिद गर्ने दर्ता भएको व्यक्तिले साविकवालाको कर दायित्व व्यहोर्नु पर्नेछ ।

(२) आर्थिक ऐन, २०६३ द्वारा संशोधन भई कायम भएको व्यवस्था: “५क. कारोबारको स्वामित्वको हस्तान्तरणमा कर नलाग्ने: यस ऐनमा अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि दर्ता भएको व्यक्तिले आफूले गर्दै आएको कारोबार अन्य कुनै दर्ता भएको व्यक्तिलाई विक्री गरेमा वा मृत्यु भै हकवालाको नाममा कारोबार हस्तान्तरण भएमा त्यसरी हुने स्वामित्वको हस्तान्तरणमा कर लाग्ने छैन । त्यसरी कारोबार विक्री गर्दा वा हस्तान्तरण गर्दा दर्ता भएको व्यक्तिले सो कुराको जानकारी तोकिए बमोजिम विभागलाई दिनु पर्नेछ ।

(२) उपदफा (१) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि कानून बमोजिम दर्ता हुनुपर्ने वा भएको कुनै उद्योग वा व्यवसायको हस्तान्तरण भएमा स्वामित्व प्राप्त गर्ने व्यक्तिले हस्तान्तरण गर्नेको कानूनद्वारा निर्दिष्ट गरेको दायित्व व्यहोर्नु पर्नेछ ।

(३) उपदफा (२) को अधीनमा रही स्वामित्व प्राप्त गर्ने व्यक्तिले यस ऐन बमोजिम तोकिएको अवधिसम्म (हस्तान्तरण हुनु अघि र पछिसम्मको) त्यस्तो उद्योग वा व्यवसायको कारोबारको लेखा, खाताबही तथा हिसाब किताब सुरक्षित राख्नुपर्ने दायित्व बहन गर्नु पर्नेछ ।

२३ पहिलो संशोधन द्वारा थप ।

२४ आर्थिक ऐन, २०७० द्वारा संशोधन भई त्यसपछि देहायबमोजिम संशोधन भएकोमा आर्थिक ऐन, २०७५ द्वारा संशोधन कायम । पहिलो संशोधनद्वारा थप भएको साविकको व्यवस्था:

“तर दफा ९ बमोजिम तोकिएको रकमसम्मको मात्र कारोबार गरेको हुँदा दर्ता हुनु नपर्ने भन्ने जिकिर लिने व्यक्तिले सो कुराको प्रमाण पेश गर्नु पर्नेछ ।”

२५ आर्थिक ऐन, २०६३ बाट खण्ड (ग) मा देहायको स्पष्टीकरण थप गरिएकोमा आर्थिक अध्यादेश २०७० र त्यसपछिका आर्थिक ऐनले व्यवस्थालाई निरन्तरता नदिएको । थप भएको व्यवस्था:

“स्पष्टीकरण: यस खण्डको प्रयोजनको लागि देहायका अवस्थामा प्राप्त गरेको मानिनेछ:-

- (क) कपिराइट्स, पेटेण्ट, लाइसेन्स, ट्रेडमार्क र यस्तै समान प्रकृतिका अधिकारहरु,
- (ख) विज्ञापन सेवा,
- (ग) प्राविधिक सेवा, इन्जिनियरिङ सेवा, प्राविधिक सेवा प्रदान गर्ने आपूर्तिकर्ताको सेवा, कानूनी सेवा, लेखा सम्बन्धी सेवा, तथ्याङ्क प्रशोधन सेवा, सूचनाको सेवा र यस्तै समान प्रकृतिको सेवा,
- (घ) उपदफा (१) को सेवा प्रदान गर्दा वा कुनै दायित्व वा अनुबन्धन स्वीकार गर्दा वा सो अनुबन्धनको आंशिक वा पूर्ण अंशको अभ्यास गर्दा वा त्यस्तो अधिकारको प्रयोग गरी कुनै व्यवसायिक क्रियाकलाप गर्दा, वा
- (ङ) सेफ डिपोजिटको सुविधाको कार्य बाहेक बीमा वा पुनर्बीमाको सेवा ।”

२६ आर्थिक अध्यादेश, २०६१ (माघ) द्वारा संशोधन भई त्यसपछिका आर्थिक ऐन द्वारा निरन्तरता कायम भएकोमा आर्थिक ऐन, २०७५ द्वारा संशोधन कायम ।

(१) मूल ऐनको व्यवस्था (१) कुनै आर्थिक वर्षको निमित्त लाग्ने गरेको दर सो आर्थिक वर्षको निमित्त बनेको आर्थिक ऐनमा उल्लेख भए बमोजिमको एकल दर हुनेछ ।

(२) आर्थिक अध्यादेश, २०५९ द्वारा संशोधन भएको व्यवस्था: (१) यस ऐन बमोजिम लाग्ने गरेको दर दश प्रतिशतको एकल दर हुनेछ ।

२७ आर्थिक ऐन, २०७५ द्वारा संशोधन । सो अघि देहायबमोजिम संशोधन भएको ।

(१) मूल ऐनको व्यवस्था: “(२) नेपाल अधिराज्य बाहिरको दर्ता नभएको व्यक्तिबाट नेपाल अधिराज्य भित्र सेवा प्राप्त गर्ने व्यक्तिले यो ऐन र यस ऐन अन्तर्गत बनेको नियम बमोजिम कर लाग्ने मूल्यमा कर निर्धारण र असुल उपर गर्नुपर्नेछ ।

(२) आर्थिक ऐन, २०६६ द्वारा संशोधन भई कायम भएको व्यवस्था: “(२) नेपाल बाहिरको दर्ता नभएको कुनै व्यक्तिबाट नेपालभित्र सेवा प्राप्त गर्ने दर्ता भएको वा नभएको व्यक्तिले यो ऐन र यो ऐन अन्तर्गत बनेको नियम बमोजिम कर लाग्ने मूल्यमा भुक्तानीका बखत कर निर्धारण र असुल उपर गर्नु पर्नेछ ।”

(३) आर्थिक ऐन, २०७१ द्वारा संशोधन भई कायम भएको व्यवस्था: “(२) नेपाल बाहिरको दर्ता नभएको कुनै व्यक्तिबाट सेवा प्राप्त गर्ने दर्ता भएको वा दर्ता नभएको व्यक्तिले यो ऐन र यो ऐन अन्तर्गत बनेको नियम बमोजिम कर लाग्ने मूल्यमा भुक्तानीका बखत कर निर्धारण र असुल उपर गर्नु पर्नेछ ।”

२८ आर्थिक ऐन, २०६६ द्वारा थप भई आर्थिक ऐन, २०७५ द्वारा संशोधन कायम ।

(१) आर्थिक ऐन, २०६६ द्वारा थप भएको व्यवस्था: । “(३) व्यावसायिक प्रयोजनको लागि निर्माण गरिने पचास लाख रुपैयाँ भन्दा बढीको भवन वा अपार्टमेन्ट वा सपिड कम्प्लेक्स र विभागले तोकेका यस्तै प्रकारका अन्य संरचना दर्ता नभएको

व्यक्तिबाट निर्माण गराएको भए तापनि त्यस्तो निर्माण दर्ता भएको व्यक्तिबाट गराए सरह मानी सो संरचनाको स्वामित्व रहेका व्यक्तिबाट कर निर्धारण गरी असुल उपर गरिनेछ ।”

- (२) आर्थिक ऐन, २०६८ द्वारा संशोधन भई कायम भएको व्यवस्था: “(३) व्यावसायिक प्रयोजनको लागि निर्माण गरिने पचास लाख रुपैयाँ भन्दा बढीको भवन वा अपार्टमेन्ट वा सपिड कम्प्लेक्स र विभागले तोकेका यस्तै प्रकारका अन्य संरचना दर्ता नभएको व्यक्तिबाट निर्माण गराएको भए तापनि त्यस्तो निर्माण दर्ता भएको व्यक्तिबाट गराए सरह मानी कर दाखिला गर्नु पर्नेछ । त्यसरी दाखिला नगरेमा सो संरचनाको स्वामित्व रहेका व्यक्तिबाट कर निर्धारण गरी असुल उपर गरिनेछ ।”
- (३) आर्थिक ऐन, २०७१ द्वारा दफा ८ को उपदफा (३) मा थप भएको स्पष्टीकरण थप गरी संशोधन भएको र सो व्यवस्थालाई त्यसपछिका आर्थिक ऐनले निरन्तरता दिएकोमा आर्थिक ऐन, २०७५ द्वारा संशोधन कायम ।
२९. आर्थिक ऐन, २०६१ द्वारा थप भई त्यसपछिका आर्थिक ऐनद्वारा संशोधन सहित निरन्तरता दिएकोमा आर्थिक ऐन, २०७५ द्वारा संशोधन कायम ।

- (१) आर्थिक ऐन, २०६१ द्वारा थप भएको व्यवस्था: “दक. बैंक प्रत्याभूतिको व्यवस्था: (१) न्यूनतम बीस प्रतिशत मूल्य अभिवृद्धि गरी विगत बाह्र महिनाको कुल विक्रीमध्ये नब्बे प्रतिशतभन्दा बढी निकासी गर्ने उत्पादनमूलक उद्योगले निकासी गर्ने परिमाण जतिको मालवस्तु उत्पादन गर्न आवश्यक कच्चा पदार्थ वा सहायक कच्चा पदार्थ आयात गर्दा लाग्ने कर बापत बैंक प्रत्याभूति राखी पैठारी गर्न पाउनेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिमको बैंक प्रत्याभूति राख्ने र सोको फुकुवा गर्ने प्रक्रिया विभागले तोके बमोजिम हुनेछ ।”

- (२) आर्थिक ऐन, २०६३ द्वारा कायम भएको व्यवस्था: “दक. बैंक प्रत्याभूतिको व्यवस्था: (१) उद्योग सञ्चालन भएको अन्तिम विगत बाह्र महिनाको कुल विक्रीको **असी प्रतिशत** भन्दा बढी निकासी गर्ने उद्योगले निकासी गर्ने परिमाण जतिको मालवस्तु उत्पादन गर्न आवश्यक कच्चा पदार्थ पैठारी गर्दा तथा बण्डेड वेयर हाउस मार्फत कर मुक्त पसलको लागि पैठारी गर्ने मालसामानमा लाग्ने कर बापत सम्बन्धित भन्सार कार्यालयमा बैंक प्रत्याभूति राखी पैठारी गर्न सकिनेछ ।

तर बण्डेड वेयर हाउस मार्फत कर मुक्त पसलले पैठारी गर्ने बाहेक अन्य निकासीकर्ताले यस्तो सुविधा प्राप्त गर्न कच्चा पदार्थबाट तयारी सामान बनाई निकासी गर्दा बीस प्रतिशत मूल्य अभिवृद्धि भएको हुनु पर्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम राखिएको बैंक प्रत्याभूति विभागले तोकेको प्रक्रिया बमोजिम सम्बन्धित भन्सार कार्यालयबाट फुकुवा गरिनेछ ।”

(३) यस दफा बमोजिमको सुविधा प्राप्त गर्ने व्यक्तिले दफा २४ को उपदफा (४) बमोजिमको सुविधा पाउने छैन ।”

- (२) आर्थिक ऐन, २०६४ द्वारा कायम भएको व्यवस्था: “दक. बैंक प्रत्याभूतिको व्यवस्था: (१) उद्योग सञ्चालन भएको अन्तिम विगत बाह्र महिनाको कुल

बिक्रीको साठी प्रतिशत भन्दा बढी निकासी गर्ने उद्योगले निकासी गर्ने परिमाण जतिको मालवस्तु उत्पादन गर्न आवश्यक कच्चा पदार्थ पैठारी गर्दा तथा बण्डेड वेयर हाउस मार्फत कर मुक्त पसलको लागि पैठारी गर्ने मालसामानमा लाग्ने कर बापत सम्बन्धित भन्सार कार्यालयमा बैंक प्रत्याभूति राखी पैठारी गर्न सकिनेछ ।

तर बण्डेड वेयर हाउस मार्फत कर मुक्त पसलले पैठारी गर्ने बाहेक अन्य निकासीकर्ताले यस्तो सुविधा प्राप्त गर्न कच्चा पदार्थबाट तयारी सामान बनाई निकासी गर्दा बीस प्रतिशत मूल्य अभिवृद्धि भएको हुनु पर्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम राखिएको बैंक प्रत्याभूति विभागले तोकेको प्रक्रिया बमोजिम सम्बन्धित भन्सार कार्यालयबाट फुकुवा गरिनेछ ।”

(३) यस दफा बमोजिमको सुविधा प्राप्त गर्ने व्यक्तिले दफा २४ को उपदफा (४) बमोजिमको सुविधा पाउने छैन ।”

- (३) आर्थिक ऐन, २०६५ द्वारा कायम भएको व्यवस्था: “ःक. बैंक प्रत्याभूतिको व्यवस्था: (१) उद्योग सञ्चालन भएको अन्तिम विगत बाह्र महिनाको कुल बिक्रीको साठी प्रतिशत भन्दा बढी निकासी गर्ने उद्योगले निकासी गर्ने परिमाण जतिको मालवस्तु उत्पादन गर्न आवश्यक कच्चा पदार्थ पैठारी गर्दा तथा बण्डेड वेयर हाउस मार्फत कर मुक्त पसलको लागि पैठारी गर्ने मालसामानमा लाग्ने कर बापत सम्बन्धित भन्सार कार्यालयमा बैंक प्रत्याभूति राखी पैठारी गर्न सकिनेछ ।

तर बण्डेड वेयर हाउस मार्फत कर मुक्त पसलले पैठारी गर्ने बाहेक अन्य निकासीकर्ताले यस्तो सुविधा प्राप्त गर्न कच्चा पदार्थबाट तयारी सामान बनाई निकासी गर्दा दश प्रतिशत मूल्य अभिवृद्धि भएको हुनु पर्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिमको सुविधा लिई बण्डेड वेयर हाउस मार्फत पैठारी भएका मदिरा तथा चुरोट नेपाल सरकार परराष्ट्र मन्त्रालयले सिफारिस गरेको कुटनैतिक तथा महसुल सुविधा प्राप्त व्यक्ति वा निकायलाईमात्र बिक्री गर्नु पर्दछ ।

(३) यो दफा प्रारम्भ हुँदाका बखत त्रिभुवन अन्तर्राष्ट्रिय विमानस्थल स्थित कर मुक्त पसलमा मौज्जात रहेका मदिरा तथा चुरोट स्वीकृत प्राप्त आफ्नै बण्डेड वेयर हाउसमा स्थानान्तरण गर्न वा लाग्ने कर तिरी बिक्री गर्न सकिनेछ ।

(४) उपदफा (१) बमोजिम राखिएको बैंक प्रत्याभूति विभागले तोकेको प्रक्रिया बमोजिम सम्बन्धित भन्सार कार्यालयबाट फुकुवा गरिनेछ ।”

(५) यस दफा बमोजिमको सुविधा प्राप्त गर्ने व्यक्तिले दफा २४ को उपदफा (४) बमोजिमको सुविधा पाउने छैन ।”

- (४) आर्थिक ऐन, २०७२ द्वारा दफा ःक. को उपदफा (१) मा रहेका “साठी प्रतिशत” भन्ने शब्दहरूको सट्टामा “साठी प्रतिशत” भन्ने शब्दहरू र आर्थिक ऐन, २०६५ द्वारा कायम भएको उपदफा (५) हटाई अन्य व्यवस्थालाई यथावत कायम हुने गरी संशोधन गरेको ।

- (५) आर्थिक ऐन, २०७३ द्वारा कायम भएको व्यवस्था: “ःक. बैंक प्रत्याभूतिको व्यवस्था: (१) उद्योग सञ्चालन भएको पछिल्लो बाह्र महिनाको कुल बिक्रीको

चालीस प्रतिशतभन्दा बढी निकासी गर्ने उद्योगले निकासी गर्ने परिमाण जतिको मालवस्तु उत्पादन गर्न आवश्यक कच्चा पदार्थ पैठारी गर्दा तथा बण्डेड वेयर हाउस मार्फत करमुक्त पसलको लागि पैठारी गर्ने मालसामानमा लाग्ने कर वापतको रकम सम्बन्धित भन्सार कार्यालयमा बैङ्क प्रत्याभूति राखी पैठारी गर्न सक्नेछ । तर बण्डेड वेयर हाउस मार्फत कर मुक्त पसलले पैठारी गर्ने बाहेक अन्य निकासीकर्ताले त्यस्तो सुविधा प्राप्त गर्न कच्चा पदार्थबाट तयारी सामान बनाई निकासी गर्दा दश प्रतिशत मूल्य अभिवृद्धि भएको हुनु पर्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिमको सुविधा लिई बण्डेड वेयर हाउस मार्फत पैठारी भएका मदिरा तथा चुरोट नेपाल सरकार, परराष्ट्र मन्त्रालयले सिफारिस गरेको कुटनीतिक तथा महसुल सुविधा प्राप्त व्यक्ति वा निकायलाई मात्र विक्री गर्नु पर्नेछ।

(३) उपदफा (१) बमोजिम राखिएको बैङ्क प्रत्याभूति विभागले तोकेको प्रक्रिया बमोजिम सम्बन्धित भन्सार कार्यालयबाट फुकुवा गरिनेछ ।”

३० मूल ऐनको व्यवस्थामा आर्थिक अध्यादेश, २०६२, आर्थिक ऐन, २०६३, २०६४, २०७३ समेतले संशोधन गरी निरन्तरता कायम भएकोमा आर्थिक ऐन, २०७५ द्वारा संशोधन कायम ।

(१) मूल ऐनको व्यवस्था: “९.सानो कारोबार गर्ने व्यवसायीलाई छुट : यस ऐनमा अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि तोकिएको रकम सम्मको वार्षिक कर लाग्ने कारोबार गर्ने साना व्यवसायीलाई दर्ता गर्नु नपर्ने र विवरण पेश गर्नु नपर्ने तथा अन्य प्रक्रियाहरू पूरा गर्नु नपर्ने गरी तोकिए बमोजिम छुट दिन सकिनेछ ।

तर कुनै सानो कारोबार गर्ने व्यवसायीले स्वचेछाले आफ्नो कारोबार दर्ता गराउन चाहेमा दफा १० बमोजिम प्रक्रिया पूरा गरी कारोबार दर्ता गराउन सक्नेछ ।”

(२) आर्थिक अध्यादेश, २०६२ द्वारा कायम भएको व्यवस्था: “९.सानो कारोबार गर्ने व्यवसायीलाई छुट : यस ऐनमा अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि तोकिएको रकम सम्मको वार्षिक कर लाग्ने कारोबार गर्ने साना व्यवसायीलाई दर्ता गर्नु नपर्ने र विवरण पेश गर्नु नपर्ने तथा अन्य प्रक्रियाहरू पूरा गर्नु नपर्ने गरी तोकिए बमोजिम छुट दिन सकिनेछ ।

तर महानगरपालिका, उपमहानगरपालिका तथा नगरपालिका क्षेत्रभित्र हार्डवेयर, सेनिटरी, फर्निचर तथा फिक्स्चर, फर्निचिङ्ग, अटोमोवाइल्स, इलेक्ट्रोनिक्स र मार्बलको कारोबार गर्नेले अनिवार्य रूपमा करमा दर्ता गर्नुपर्ने तथा अन्य सानो कारोबार गर्ने व्यवसायीले स्वचेछाले आफ्नो कारोबार दर्ता गराउन चाहेमा दफा १० बमोजिम प्रक्रिया पूरा गरी कारोबार दर्ता गराउन सक्नेछ ।”

(३) आर्थिक ऐन, २०६३ द्वारा कायम भएको व्यवस्था: “९.सानो कारोबार गर्ने व्यवसायीलाई छुट: यस ऐनमा अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि

तोकिएको रकम सम्मको वार्षिक कर लाग्ने कारोबार गर्ने साना व्यवसायीलाई दर्ता गर्नु नपर्ने र विवरण पेश गर्नु नपर्ने तथा अन्य प्रक्रियाहरू पूरा गर्नु नपर्ने गरी तोकिए बमोजिम छुट दिन सकिनेछ ।

तर सानो कारोबार गर्ने व्यवसायीले स्वेच्छाले आफ्नो कारोबार दर्ता गर्न चाहेमा दफा १० बमोजिम प्रक्रिया पूरा गरी दर्ता गराउन सक्नेछ । अस्थायी रूपमा आयोजना गर्ने प्रदर्शनी, मेला तथा अन्य यस्तै कारोबारको हकमा यो व्यवस्था लागू हुने छैन । यसरी दर्ता हुनेको हकमा कर अधिकृतले सुरक्षण बापत धरौटी माग्न सक्नेछ । ”

- (४) आर्थिक ऐन, २०६४ द्वारा कायम भएको व्यवस्था: “९ सानो कारोबार गर्ने व्यवसायीलाई छुट : यस ऐनमा अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि तोकिएको रकम सम्मको वार्षिक कर लाग्ने कारोबार गर्ने साना व्यवसायीलाई दर्ता गर्नु नपर्ने र विवरण पेश गर्नु नपर्ने तथा अन्य प्रक्रियाहरू पूरा गर्नु नपर्ने गरी तोकिए बमोजिम छुट दिन सकिनेछ ।

तर सानो कारोबार गर्ने व्यवसायीले स्वेच्छाले आफ्नो कारोबार दर्ता गर्न चाहेमा दफा १० बमोजिम प्रक्रिया पूरा गरी दर्ता गराउन सक्नेछ ।”

- (५) आर्थिक ऐन, २०७३ द्वारा प्रतिबन्धात्मक वाक्यांशमा रहेको “दफा १०, भन्ने शब्द पछि “दफा १०क र १०ख.” भन्ने शब्दहरू समेत समावेश गरी संशोधन कायम भएको ।

३१ मूल ऐनको व्यवस्थामा आर्थिक ऐन, २०६३ द्वारा संशोधन भई त्यसपछिका आर्थिक ऐनले निरन्तरता दिएकोमा आर्थिक ऐन, २०७५ द्वारा संशोधन कायम ।

- (१) मूल ऐनको व्यवस्था: “(१) यो ऐन प्रारम्भ हुँदाका बखत कुनै कारोबारमा संलग्न रहेका प्रत्येक व्यक्तिले यो ऐन प्रारम्भ भएको मितिले नब्वे दिनभित्र कर अधिकृत समक्ष दर्ताको लागि तोकिएको ढाँचामा दरखास्त दिनु पर्नेछ । ”

- (२) राजश्व सम्बन्धी केही नेपाल ऐनलाई संशोधन गर्ने अध्यादेश, २०६२ द्वारा संशोधित व्यवस्था:

“ (१) कुनै कारोबारमा संलग्न हुन चाहने व्यक्तिले कारोबार शुरु हुनुभन्दा अघि कारोबार दर्ताको लागि तोकिएको ढाँचामा कर अधिकृत समक्ष दरखास्त दिनु पर्नेछ । ”

३२ आर्थिक अध्यादेश, २०७८ द्वारा संशोधन भएकोमा आर्थिक ऐन, २०७८ द्वारा सो संशोधन कायम । अध्यादेशद्वारा संशोधन हुनु अघि देहायबमोजिम संशोधन भएको ।

- (१) मूल ऐनको व्यवस्था: “(२) यो ऐन प्रारम्भ भएपछि कुनै कारोबारमा संलग्न हुन चाहने प्रत्येक व्यक्तिले कारोबार शुरु गर्नु भन्दा अघि कर अधिकृत समक्ष दर्ताको लागि तोकिएको ढाँचामा दरखास्त दिनु पर्नेछ । ”

- (२) राजश्व सम्बन्धी केही नेपाल ऐनलाई संशोधन गर्ने अध्यादेश, २०६२ द्वारा संशोधित व्यवस्था:

“(२) कुनै व्यक्तिले कारोबार गरेको वस्तुमा कर लाग्ने भएमा वा कुनै व्यक्तिले महानगरपालिका, उपमहानगरपालिका, नगरपालिका वा विभागले तोकेको क्षेत्रभित्र हार्डवेयर, सेनिटरी, फर्निचर, फिक्स्चर, फर्निचिङ्ग, अटोमोवाइल्स, इलेक्ट्रोनिक्स वा मार्बलको कारोबार गरेमा त्यसरी कर लागेको वा कारोबार गरेको मितिले तीस दिनभित्र त्यस्तो कारोबार दर्ताको लागि तोकिएको ढाँचामा कर अधिकृत समक्ष निवेदन दिनु पर्नेछ।”

(३) आर्थिक ऐन, २०६६ द्वारा संशोधन कायम भएको व्यवस्था: “(२) कुनै व्यक्तिले कारोबार गरेको वस्तुमा कर लाग्ने भएमा वा कुनै व्यक्तिले महानगरपालिका, उपमहानगरपालिका, नगरपालिका वा विभागले तोकेको क्षेत्रभित्र हार्डवेयर, सेनिटरी, फर्निचर, फिक्स्चर, फर्निचिङ्ग, अटोमोवाइल्स, मोटर पार्ट्स, इलेक्ट्रोनिक्स, मार्बलको कारोबार गरेमा त्यसरी कर लागेको वा कारोबार गरेको मितिले तीस दिनभित्र त्यस्तो कारोबार दर्ताको लागि तोकिएको ढाँचामा कर अधिकृत समक्ष निवेदन दिनु पर्नेछ।”

(४) आर्थिक ऐन, २०६७ द्वारा संशोधन कायम भएको व्यवस्था: “(२) कुनै व्यक्तिले कारोबार गरेको वस्तुमा कर लाग्ने भएमा वा कुनै व्यक्तिले महानगरपालिका, उपमहानगरपालिका, नगरपालिका वा विभागले तोकेको क्षेत्रभित्र हार्डवेयर, सेनिटरी, फर्निचर, फिक्स्चर, फर्निचिङ्ग, अटोमोवाइल्स, मोटर पार्ट्स, इलेक्ट्रोनिक्स, मार्बल, शैक्षिक परामर्श, डिस्को थेक, हेल्थ क्लब, क्याटरिङ्ग सेवा, पार्टी प्यालेस व्यवसाय, पार्किङ्ग सेवा, मेशिनरी उपकरण प्रयोग भएको ड्राइक्लिनर्स, बार सहितको रेष्टुरेण्ट, र कलरल्याबको कारोबार सञ्चालन गरेमा त्यसरी कर लागेको वा कारोबार सञ्चालन गरेको मितिले तीस दिनभित्र त्यस्तो कारोबार दर्ताको लागि तोकिएको ढाँचामा कर अधिकृत समक्ष निवेदन दिनु पर्नेछ।”

(५) आर्थिक ऐन, २०७१ द्वारा संशोधन कायम भएको व्यवस्था:

“(२) कुनै व्यक्तिले कारोबार गरेको वस्तुमा कर लाग्ने भएमा वा देहायको कारोबार गरेमा त्यसरी कर लागेको वा कारोबार सञ्चालन गरेको मितिले तीस दिनभित्र त्यस्तो कारोबार दर्ताको लागि तोकिएको ढाँचामा कर अधिकृत समक्ष दख्खास्त दिनु पर्नेछ:-

(क) ईटा उत्पादन गरी कारोबार गरेमा, मदिरा डिष्ट्रिब्युटर, वाइन सप, सफ्टवेयर, ट्रेकिङ्ग, ज्याफिटिङ्ग, अल्ट्रालाइट फ्लाइट, प्याराग्लाइडिङ्ग, पर्यटक सवारी, क्रसर, स्लेट र ढुंगा उद्योग सम्बन्धी व्यवसाय सञ्चालन गरेमा, वा

(ख) कुनै व्यक्तिले महानगरपालिका, उपमहानगरपालिका, नगरपालिका वा विभागले तोकेको क्षेत्रभित्र हार्डवेयर, सेनिटरी, फर्निचर, फिक्स्चर, फर्निचिङ्ग, अटोमोवाइल्स, मोटर पार्ट्स, इलेक्ट्रोनिक्स, मार्बल, शैक्षिक परामर्श, डिस्को थेक, हेल्थ क्लब, क्याटरिङ्ग सेवा, पार्टी प्यालेस व्यवसाय, पार्किङ्ग सेवा, मेशिनरी उपकरण प्रयोग भएको ड्राइक्लिनर्स, बार सहितको रेष्टुरेण्ट, कलरल्याब, बुटिक, सुटिङ्ग सर्टिङ्गको सामान सहितको टेलरिङ्ग

व्यवसाय, शिक्षण संस्था वा स्वास्थ्य संस्था वा अन्य निकायमा युनिफर्म आपूर्ति गर्ने कार्य वा आइसक्रिम उद्योग सञ्चालन गरेमा ।”

(६) आर्थिक ऐन, २०७२ द्वारा संशोधन भई कायम भएको व्यवस्था: “(२) कुनै व्यक्तिले कारोबार गरेको वस्तुमा वा सेवामा कर लाग्ने भएमा त्यसरी कर लागेको वा कारोबार सञ्चालन गरेको मितिले तीस दिनभित्र त्यस्तो कारोबार दर्ताको लागि तोकिएको ढाँचामा कर अधिकृत समक्ष दरखास्त दिनु पर्नेछ ।”

(७) आर्थिक ऐन, २०७५ द्वारा संशोधन भई कायम भएको व्यवस्था:

“(२) कुनै व्यक्तिले कारोबार गरेको वस्तुमा कर लाग्ने भएमा वा देहायको कारोबार गरेमा त्यसरी कर लागेको वा कारोबार सञ्चालन गरेको मितिले तीस दिनभित्र त्यस्तो कारोबार दर्ताको लागि तोकिएको ढाँचामा कर अधिकृत समक्ष दरखास्त दिनु पर्नेछ:-

(क) ईटा उत्पादन गरी कारोबार गरेमा, मदिरा डिष्ट्रिब्युटर, वाइन सप, सफ्टवेयर, ट्रेकिङ, ज्याफिटङ, अल्ट्रालाइट फ्लाइट, प्याराग्लाइडिङ, पर्यटक सवारी, क्रसर, स्लेट र ढुंगा उद्योग सम्बन्धी व्यवसाय सञ्चालन गरेमा, वा

(ख) कुनै व्यक्तिले महानगरपालिका, उपमहानगरपालिका, नगरपालिका वा विभागले तोकेको क्षेत्रभित्र हार्डवेयर, सेनिटरी, फर्निचर, फिक्स्चर, फर्निसिङ्ग, अटोमोवाइल्स, मोटर पार्ट्स, इलेक्ट्रोनिक्स, मार्बल, शैक्षिक परामर्श, डिस्को थेक, हेल्थ क्लब, मसाज थेरापी, ब्यूटी पार्लर, क्याटरिङ्ग सेवा, पार्टी प्यालेस व्यवसाय, पार्किङ सेवा, मेशिनरी उपकरण प्रयोग भएको ड्राईक्लिनर्स, वार सहितको रेष्टुरेण्ट, कलरल्याब, बुटिक, सुटिङ्ग सर्टिङ्गको सामान सहितको टेलरिङ्ग व्यवसाय, शिक्षण संस्था वा स्वास्थ्य संस्था वा अन्य निकायमा युनिफर्म आपूर्ति गर्ने ।”

(७) आर्थिक ऐन, २०७६ र २०७७ द्वारा संशोधन कायम गरेको व्यवस्था: “(२) कुनै व्यक्तिले कारोबार गरेको वस्तु वा सेवामा कर लाग्ने भएमा वा देहायको कारोबार गरेमा त्यसरी कर लागेको वा कारोबार सञ्चालन गरेको मितिले तीस दिनभित्र त्यस्तो कारोबार दर्ताको लागि तोकिएको ढाँचामा कर अधिकृतसमक्ष दरखास्त दिनु पर्नेछ:-

(क) ईटा उत्पादन गरी कारोबार गरेमा, १ मदिरा, वाइन हेल्थ क्लब, डिस्को थेक, मसाज थेरापी, मोटर पार्ट्स, विद्युतीय सफ्टवेयर, भन्सार एजेण्ट, खेलौनाको व्यवसाय, २ ट्रेकिङ, ज्याफिटङ, अल्ट्रालाइट फ्लाइट, प्याराग्लाइडिङ, पर्यटक सवारी, क्रसर, बालुवा खानी, स्लेट र ढुङ्गा उद्योग सम्बन्धी व्यवसाय सञ्चालन,

(ख) कुनै व्यक्तिले महानगरपालिका, उपमहानगरपालिका, ३..... वा विभागले तोकेको क्षेत्रभित्र हार्डवेयर, सेनिटरी, फर्निचर, फिक्स्चर, फर्निसिङ्ग, अटोमोवाइल्स, ४.इलेक्ट्रोनिक्स, मार्बल, घट्टशैक्षिक परामर्श ५.....लेखा तथा लेखा परीक्षण सम्बन्धी सेवा, ६..... क्याटरिङ्ग सेवा, पार्टी प्यालेस व्यवसाय, पार्किङ सेवा, मेशिनरी उपकरण प्रयोग भएको ड्राईक्लिनर्स, बार सहितको रेष्टुरेण्ट, आइसक्रिम उद्योग, कलरल्याव, बुटिक, ७..... शिक्षण संस्था वा स्वास्थ्य संस्था वा अन्य निकायमा युनिफर्म आपूर्ति गर्ने ।”

नोट: आर्थिक ऐन, २०७५ द्वारा कायम भएको यो उपदफाको व्यवस्थामा आर्थिक ऐन, २०७६ र २०७७ द्वारा संशोधन हुनु अघिको व्यवस्था:

१. आर्थिक ऐन, २०७६ द्वारा “मदिरा डिप्टिव्युटर, वाइन सप, सफ्टवेयर” भन्ने शब्दहरूको सट्टामा,
२. आर्थिक ऐन, २०७६ द्वारा “मदिरा डिप्टिव्युटर, वाइन सप, सफ्टवेयर” भन्ने शब्दहरू भिकिएका ।
३. आर्थिक ऐन, २०७७ द्वारा “नगरपालिका” भन्ने शब्द भिकिएको ।
४. आर्थिक ऐन, २०७७ द्वारा “मोटर पार्टस्” भन्ने शब्द भिकिएको ।
५. आर्थिक ऐन, २०७७ द्वारा “तथा कानूनी” भन्ने शब्दहरू भिकिएको ।
६. आर्थिक ऐन, २०७६ द्वारा “शैक्षिक परामर्श, डिस्को थेक, हेल्थ क्लब, मसाज थेरापी, ब्यूटीपार्लर” भन्ने शब्द हटाएको ।
७. आर्थिक ऐन, २०७६ द्वारा “शैक्षिक परामर्श, डिस्को थेक, हेल्थ क्लब, मसाज थेरापी, ब्यूटीपार्लर” भन्ने शब्दहरू भिकिएका ।

^{३३} राजस्व सम्बन्धी केही नेपाल ऐनलाई संशोधन गर्ने सम्बन्धमा बनेको अध्यादेश, २०६२ र आर्थिक ऐन, २०६३ द्वारा संशोधित । साविकमा “निवेदन” भन्ने शब्द रहेको ।

^{३४} राजस्व सम्बन्धी केही नेपाल ऐनलाई संशोधन गर्ने अध्यादेश, २०६२ द्वारा थप भएको तर आर्थिक अध्यादेश २०६३ र आर्थिक ऐन, २०६४ मा यो दफा समावेश नभएको ।

(१) राजस्व सम्बन्धी केही नेपाल ऐनलाई संशोधन गर्ने अध्यादेश, २०६२ थप गरेको व्यवस्था:

“१०क. **मौज्दातको घोषणा:** (१) करदाताले सम्बत् २०६२ साल माघ मसान्तभित्र आफूसँग भएको कर लाग्ने वस्तुको वास्तविक मौज्दातको घोषणा गर्न सक्नेछ।

(२) उपदफा (१) बमोजिमको कुनै करदाताले मौज्दात घोषणा गरेमा विभागले तोकेको ढाँचामा घोषित वस्तुको मूल्यको नौ प्रतिशतले हुने रकम कर बापत र प्रचलित भन्सार दरबन्दी अनुसारको महसुल बराबर जरिवाना बापत रकम कार्यालयमा दाखिला गर्नुपर्नेछ ।

(३) उपदफा (१) बमोजिमको मौज्दात घोषणा गर्दा करदाताले त्यसरी मौज्दात घोषणा गर्दाको प्रचलित बजार मूल्य भन्दा बढी हुने गरी कुनै वस्तुको मूल्य राख्न पाउने छैन ।

(४) उपदफा (१) बमोजिमको मौज्दात घोषणा गरेको वस्तु बापत तिरेको कर रकम करदाताले दफा १७ को अधिनमा रही कर कट्टी गर्न पाउनेछ ।

(५) उपदफा (१) बमोजिम करदाताबाट गरिएको मौज्दात घोषणाको परिमाण वा वस्तुको मूल्य अस्वाभाविक लागेमा कर अधिकृतले सोको आधार र कारण खुलाई सम्बन्धित मौज्दात जाँच गर्न सक्नेछ र त्यसरी जाँच गर्दा घोषित मूल्य भन्दा घटीमा घोषित वस्तु बिक्री गरेको देखिएमा सो बिक्रीलाई कर निर्धारण गर्ने प्रयोजनको लागि मान्यता दिइने छैन ।

(६) सम्बत् २०६२ साल पौष मसान्तभित्र प्रतितपत्र खोलिसकेका पैठारीकर्ताले आफूले पैठारी गर्ने वस्तुको फरक मूल्य भन्सार विन्दुमा २०६२ साल चैत्र मसान्तभित्र उदघोषण गरी सक्नुपर्नेछ ।

(७) करदाताले यस दफा बमोजिम गरेको मौज्दात घोषणाको परिमाण, मूल्य वा स्रोतको सम्बन्धमा गरेको प्रयोजनको लागि कुनै पनि निकायबाट कारवाही गरिने छैन ।”

(२) आर्थिक ऐन, २०६५ द्वारा देहाएको दफा १०क. थप ।

“१०क. **अस्थायी दर्ता सम्बन्धी विशेष व्यवस्था:** (१) अस्थायी रूपमा आयोजना गर्ने प्रदर्शनी, मेला तथा अन्य यस्तै कारोबारको हकमा कारोबार शुरु हुनुभन्दा अगावै आयोजक तथा सो आयोजनामा कर लाग्ने वस्तु वा सेवाको कारोबार गर्ने मूल्यअभिवृद्धि करमा दर्ता नभएका व्यवसायी मूल्य अभिवृद्धि करमा दर्ता हुनु पर्नेछ । यसरी दर्ता हुनेको हकमा कर अधिकृतले सुरक्षण बापत धरोटी माग गर्न सक्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम मूल्य अभिवृद्धि करमा दर्ता भएको व्यवसायीले सो कार्यक्रममा राख्ने वस्तु स्टक ट्रान्सफर गरी लैजान पाउनेछ ।

(३) उपदफा (१) बमोजिमको कार्यक्रमको लागि मात्र दर्ता भएको करदाताले आयोजना गरेको प्रदर्शनी, मेला समाप्त भएको

सात दिनभित्र कारोबारको विवरण पेश गरी लाग्ने सम्पूर्ण कर समेत दाखिला गरी अस्थायी दर्ता खारेज गर्नु पर्नेछ ।”

- (३) आर्थिक ऐन, २०६६ द्वारा उपदफा (१) मा रहेका “मूल्यअभिवृद्धि करमा दर्ता हुनु पर्नेछ” भन्ने शब्दहरूको सट्टा “मूल्यअभिवृद्धि करमा अस्थायी रूपमा दर्ता हुनु पर्नेछ ।” शब्दहरू राखी अन्य व्यवस्था साविक बमोजिम नै कायम गरी संशोधन ।
- (४) आर्थिक ऐन, २०७१ द्वारा उपदफा (१) मा देहाय बमोजिम संशोधन गरी अन्य उपदफालाई साविक बमोजिम नै निरन्तरता दिइ आर्थिक ऐन, २०७५ द्वारा संशोधन कायम ।

“(१) अस्थायी रूपमा आयोजना गर्ने प्रदर्शनी, मेला तथा अन्य यस्तै कारोबारको हकमा कारोबार शुरु हुनुभन्दा अगावै आयोजक तथा सो आयोजनामा कर लाग्ने वस्तु वा सेवाको कारोबार गर्ने मूल्यअभिवृद्धि करमा दर्ता नभएका व्यवसायी तोकिए बमोजिम मूल्यअभिवृद्धि करमा अस्थायी रूपमा दर्ता हुनु पर्नेछ । ”

३५ आर्थिक ऐन, २०६४ द्वारा थप:

- (१) आर्थिक ऐन, २०६४ द्वारा थप “१०ख. अस्थायी दर्ता सम्बन्धी विशेष व्यवस्था: (१) अस्थायी रूपमा आयोजना गर्ने प्रदर्शनी, मेला तथा अन्य यस्तै कारोबारको हकमा कारोबार शुरु हुनुभन्दा अगावै आयोजक तथा सो आयोजनामा कर लाग्ने वस्तु वा सेवाको कारोबार गर्ने मूल्यअभिवृद्धि करमा दर्ता नभएका व्यवसायी मूल्यअभिवृद्धि करमा दर्ता हुनु पर्नेछ । यसरी दर्ता हुनेको हकमा कर अधिकृतले सुरक्षण बापत धरौटी माग गर्न सक्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम मूल्य अभिवृद्धि करमा दर्ता भएको व्यवसायीले सो कार्यक्रममा राख्ने वस्तु स्टक ट्रान्सफर गरी लैजान पाउनेछ ।

(३) उपदफा (१) बमोजिमको कार्यक्रमको लागि मात्र दर्ता भएको करदाताले आयोजना गरेको प्रदर्शनी, मेला समाप्त भएको ७ दिनभित्र कारोबारको विवरण पेश गरी लाग्ने सम्पूर्ण कर समेत दाखिला गरी अस्थायी दर्ता खारेज गर्नु पर्नेछ ।”

- (२) आर्थिक ऐन, २०६४ द्वारा थप भएको उल्लिखित व्यवस्थालाई आर्थिक ऐन, २०६५ र सो पछिका आर्थिक ऐनले निरन्तरता नदिएको । तर सो व्यवस्था आर्थिक ऐन, २०६५ ले थप गरेको दफा १०क. मा कायम भएको ।

- (३) आर्थिक ऐन, २०७२ द्वारा दफा १० पछि दफा १०क. र दफा १०ख. थप गरेकोमा दफा १०क. को व्यवस्था अन्त्य टिप्पणी नं ३४ (२) मा उल्लेख भएको र दफा १०ख. देहायबमोजिम रहेको:

“१०ख. संयुक्त उपक्रमको दर्ता सम्बन्धी विशेष व्यवस्था: (१) कुनै दुई वा सोभन्दा बढी व्यक्तिले कुनै निश्चित अवधिकालागि तोकिएको कार्य गर्न संयुक्त उपक्रम (ज्वाइन्ट भेन्चर) खडा गरेमा

मूल्यअभिवृद्धि करमा अस्थायी रूपमा दर्ताको लागि निवेदन दिनु पर्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम दर्ता भएका यस्ता संयुक्त उपक्रमले संयुक्त उपक्रम खडा गर्दा गरेको सम्भौतामा तोकिएको अवधि समाप्त भएपछि दर्ता खारेज गर्नु पर्नेछ।”

(४) आर्थिक ऐन, २०७३ द्वारा संशोधन भएको व्यवस्थालाई त्यसपछिका आर्थिक ऐनले निरन्तरता दिएकोमा आर्थिक ऐन, २०७५ द्वारा संशोधन कायम ।

३६ आर्थिक ऐन, २०७६ द्वारा थप ।

३७ आर्थिक अध्यादेश, २०७८ द्वारा (“तोकिएको अवधिभित्र” भन्ने शब्दहरु) भिकिएकोमा आर्थिक ऐन, २०७८ द्वारा सो संशोधनलाई कायम ।

३८ आर्थिक ऐन, २०७३ द्वारा संशोधन भई कायम भएको व्यवस्थालाई त्यसपछिका आर्थिक ऐनले निरन्तरता दिएकोमा आर्थिक ऐन, २०७५ द्वारा संशोधन कायम ।

(१) मूल ऐनको व्यवस्था:

“११. **दर्ता खारेजी** : (१) कर अधिकृतले देहायको कुनै अवस्थामा दर्ता भएको व्यक्तिको दर्ता खारेज गर्नु पर्नेछ:-

- (क) संगठित संस्था भए त्यस्तो संगठित संस्था बन्द, बिक्री वा हस्तान्तरण भएमा वा अन्य कुनै किसिमबाट त्यस्तो संगठित संस्थाको अस्तित्व कायम नरहेमा,
- (ख) व्यक्तिगत स्वामित्व भए त्यस्तो स्वामित्व भएको व्यक्तिको मृत्यु भएमा,
- (ग) साभेदार संस्था भए त्यस्तो साभेदारी संस्था विघटन भएमा,
- (घ) दर्ता भएको व्यक्तिले कर लाग्ने कारोबार गर्न छाडेमा,
- (ङ) भूलवश दर्ता भएकोमा ।

(२) दर्ता खारेजी सम्बन्धी अन्य प्रक्रिया तोकिए बमोजिम हुनेछ ।

(३) पहिले कर कट्टी सुविधा लिई सकेका वस्तुमध्ये दर्ता खारेज हुँदाका बखत बाँकी रहेको मौज्दात (पूँजीगत सामान समेत) मा तोकिएबमोजिम कर निर्धारण गरी असुल गरिनेछ।”

(२) आर्थिक अध्यादेश, २०५९ द्वारा उपदफा (१) को खण्ड (घ) पछि (घ१) थपिएको:
“(घ१) लगातार एक वर्षसम्म शून्य विवरण दिने वा विवरण नै नदिई बसेका करदाता भएमा,”

(३) आर्थिक अध्यादेश २०६२ द्वारा उपदफा (१) को खण्ड (ग) पछि (ग१) थपिएको:
“(ग१) साभेदार संस्था भए त्यस्तो साभेदारी संस्था विघटन भएमा वा साभेदारको मृत्यु भएमा,”

(४) पहिलो संशोधन द्वारा उपदफा (१) पछि उपदफा (१क) थप ।

“(१क) उपदफा (१) मा उल्लिखित अवस्था बाहेक अन्य अवस्थामा स्वेच्छाले आफ्नो कारोबार दर्ता गराएका सानो कारोबार गर्ने व्यवसायीले कारोबार दर्ता गराएको मितिले एक वर्ष पूरा नभएसम्म स्वेच्छाले आफ्नो दर्ता खारेजी गर्न सक्ने छैन । कारोबार दर्ता गराएको एक वर्ष पूरा भएपछि त्यस्ता कारोबारको दर्ता खारेजी गर्न चाहने सानो कारोबार गर्ने व्यवसायीले सम्बन्धित कर अधिकृत समक्ष दर्ता खारेजीको लागि तोकिएबमोजिम निवेदन दिन सक्नेछ । त्यसरी निवेदन परेमा सम्बन्धित कर अधिकृतले त्यस्तो कारोबारको दर्ता खारेज गरिदिनु पर्नेछ।”

- (५) अर्थिक ऐन, २०७२ द्वारा उपदफा (१) पछि उपदफा (१क) र उपदफा (१क) पछि देहायका उपदफा (१ख) र (१ग) थप ।

“(१क) दर्ता खारेजीको लागि कर विवरण पेश भएको पन्ध्र दिनभित्र करदाताले कर परीक्षणको लागि आफ्नो कागजातहरू पेश गर्नु पर्नेछ र कर अधिकृतले त्यस्ता करदाताको कर परीक्षण गरी तीन महिनाभित्र दर्ता खारेज गरी वा दर्ता खारेज नहुने भए सोको जानकारी करदातालाई दिनु पर्नेछ । सो अवधिभित्र कर अधिकृतले दर्ता खारेज नगरेमा वा दर्ता खारेज हुने भनी निर्णय नगरेमा सो अवधिपछिको कर विवरण करदाताले पेश गर्नु पर्ने छैन ।”

(१ख) यो उपदफा लागू हुँदाका बखत वार्षिक बीस लाख रुपैयाँभन्दा कमको करयोग्य वस्तुको कारोबार भई दर्ता कायम रहेका करदाताको कारोबार आगामि बाह्र महिनामा पचास लाख रुपैयाँ नपुगेमा कर अधिकृतले खारेजीको प्रक्रियाको लागि आदेश दिनु पर्नेछ ।

तर दफा ९ बमोजिम स्वेच्छिक रुपमा दर्ता हुन चाहने करदाताले आफ्नो दर्ता कायमै राख्न चाहेमा तोकिएको ढाँचामा सम्बत् २०७३ असार मसान्तभित्र दरखास्त दिएमा त्यस्ता करदाताको लागि यो उपदफा लागू हुने छैन ।”

(१ग) यो उपदफा लागू हुँदाका बखत दर्ताको लागि तोकिएको कारोबारको सीमाभन्दा कम करयोग्य कारोबार भई दर्ता कायम रहेका करदाताको खरीद तथा पैठारीमा तिरेको मिलान गर्न बाँकी कर, मौज्जातको कर कट्टी र दर्ता खारेजीको अन्य प्रक्रिया तोकिए बमोजिम हुनेछ । ”

- (६) मूल ऐनको दफा ११ को उपदफा (३) को व्यवस्था: “(३) पहिले कर कट्टी सुविधा लिई सकेका वस्तुहरूमध्ये दर्ता खारेज हुँदाका बखत बाँकी रहेको मौज्जात(पूँजीगत सामान समेत) मा तोकिए बमोजिम कर निर्धारण गरी असूल गरिनेछ ।”
- (७) अर्थिक ऐन, २०६३ द्वारा उपदफा (३) मा देहायबमोजिम संशोधन गरी उपदफा (३) पछि उपदफा (४) थप गरेको ।

“(३) पहिले कर कट्टी सुविधा लिई सकेका वस्तुहरूमध्ये दर्ता खारेज हुँदाका बखत बाँकी रहेको मौज्जात (पूँजीगत सामान समेत) लाई बजार

मूल्यमा आपूर्ति गरेको मानिनेछ र सो बमोजिम कर निर्धारण गरी असूल गरिनेछ ।

स्पष्टीकरण : “पूँजीगत सामान” भन्नाले कुनै सम्पत्ति वा सम्पत्तिको कुनै भाग र कर लाग्ने कारोबारमा प्रयोग हुने सम्पत्तिलाई सम्झनु पर्छ ।”

“(४) कर लाग्ने वस्तु वा सेवाको कारोबार हुँदा कुनै कुरा गरेको वा नगरेको कारणले यस ऐन बमोजिम गर्नु पर्ने कार्य तथा दायित्व भएमा सो करदाताको दर्ता खारेज हुँदा त्यस्तो दायित्वको असरबाट उन्मुक्ति पाउने छैन ।”

- (८) आर्थिक ऐन, २०६४ द्वारा उपदफा (३) को स्पष्टीकरणमा रहेका “पूँजीगत सामान” भन्ने शब्दहरू अगाडि “यस उपदफाको प्रयोजनको लागि” भन्ने शब्दहरू राखी उपदफा (३) र उपदफा (४) लाई साविक अनुसार नै निरन्तरता ।
- (९) आर्थिक ऐन, २०६८ द्वारा उपदफा (४) मा रहेका “दायित्वको असरबाट” भन्ने शब्दहरू पछि “त्यस्तो करदाताले” भन्ने शब्दहरू समावेश गरी अन्य व्यवस्था निरन्तरता ।
- (१०) आर्थिक ऐन, २०७२ द्वारा कायम भएको व्यवस्था:

“(३) पहिले कर कट्टी सुविधा लिई सकेका वस्तुहरूमध्ये दर्ता खारेज हुँदाका बखत बाँकी रहेको पूँजीगत सामान समेतको मौज्जातलाई बजार मूल्यमा आपूर्ति गरेको मानिनेछ र सो बमोजिम कर निर्धारण गरी असूल गरिनेछ ।

स्पष्टीकरण : यस उपदफाको प्रयोजनको लागि “पूँजीगत सामान” भन्नाले कुनै सम्पत्ति वा सम्पत्तिको कुनै भाग र कर लाग्ने कारोबारमा प्रयोग हुने सम्पत्तिलाई सम्झनु पर्छ ।”

“(४) कर लाग्ने वस्तु वा सेवाको कारोबार हुँदा कुनै कुरा गरेको वा नगरेको कारणले यस ऐन बमोजिम गर्नु पर्ने कार्य तथा दायित्व बाँकी भएमा सो करदाताको दर्ता खारेज हुँदा त्यस्तो दायित्वको असरबाट त्यस्तो करदाताले उन्मुक्ति पाउने छैन ।”

- ३९ आर्थिक ऐन, २०७२ द्वारा थप भई निरन्तरता कायम भएकोमा आर्थिक ऐन, २०७५ द्वारा थप कायम ।
- ४० आर्थिक ऐन, २०६५ द्वारा संशोधन भई निरन्तरता कायम भएकोमा आर्थिक ऐन, २०७५ द्वारा संशोधन कायम । (१) मूल ऐनको व्यवस्था: “(ख) यस ऐन बमोजिमको कर बाहेक अन्तःशुल्क र अन्य कर रकम । ”
- ४१ पहिलो संशोधन द्वारा थप ।
- ४२ आर्थिक अध्यादेश, २०५९ द्वारा थप आर्थिक अध्यादेश, २०६० र आर्थिक ऐन, २०७१ द्वारा संशोधन भएकोमा आर्थिक ऐन, २०७१ द्वारा संशोधन भएको व्यवस्थालाई निरन्तरता कायम भई आर्थिक ऐन, २०७५ द्वारा संशोधन कायम ।

(१) आर्थिक अध्यादेश, २०५९ द्वारा थप भएको व्यवस्था: “१२क. काठको कारोबारमा कर लाग्ने मूल्य: (१) राष्ट्रिय वनको काठ लिलामी, छोडपूजी वा चिरान आदेश पाएको समयमध्ये जुन पहिले हुन्छ उक्त समयमा त्यस्तो काठको रोयल्टी रकम शत प्रतिशत थप गरी हुन आउने रकममा कर लगाई असुल उपर गरिनेछ ।

(२) निजी आवादी, निजी वन वा सामुदायिक वनको काठ व्यापारिक प्रयोजनको लागि बिक्री गरेमा रोयल्टी नलाग्ने भए पनि उपदफा (१) बमोजिम राष्ट्रिय वनको काठ सरह नै कर लाग्नेछ ।

(३) उपदफा (१) वा (२) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि रोयल्टी मूल्यमा शतप्रतिशत थप गरी हुन आउने रकमभन्दा लिलामी रकम बढी भएमा लिलामी रकममा नै कर लाग्नेछ ।

(४) दर्ता भएको व्यक्तिले उपदफा (१), (२) र (३) बमोजिम तिरेको कर कट्टी गर्न पाउनेछ ।”

(२) आर्थिक अध्यादेश, २०६० द्वारा संशोधन भई कायम भएको व्यवस्था: “१२क. काठको कारोबारमा कर लाग्ने मूल्य: (१) राष्ट्रिय वनको काठ लिलामी, छोडपूजी वा चिरान आदेश पाएको समयमध्ये जुन पहिले हुन्छ सो समयमा त्यस्तो काठको रोयल्टी रकम वा लिलाम रकममा जुन बढी हुन्छ सो रकममा कर लगाई असुल उपर गरिनेछ ।

(२) निजी आवादी, निजी वन वा सामुदायिक वनको काठ व्यापारिक प्रयोजनको लागि बिक्री गरेमा रोयल्टी नलाग्ने भए पनि उपदफा (१) बमोजिम राष्ट्रिय वनको काठ सरह नै कर लाग्नेछ ।”

४३ पहिलो संशोधन द्वारा संशोधित । मूल ऐनको व्यवस्था: “(१) कुनै दिनमा आपूर्ति गरिएको वस्तु वा सेवाको बजार मूल्यको निर्धारण त्यस्तै वस्तु वा सेवाको समान परिमाण गुणस्तर तथा प्रकृतिको परिस्थितिमा असम्बन्धित व्यक्तिहरूकाबीच स्वतन्त्ररूपले आपूर्ति भएको त्यस्तो वस्तु वा सेवा वापत प्राप्त हुने प्रतिफललाई ध्यानमा राखी निर्धारण गरिनेछ ।”

४४ आर्थिक ऐन, २०५९ द्वारा उपदफा (१) मा देहायको प्रतिबन्धात्मक वाक्यांश थप भएकोमा सो व्यवस्थालाई आर्थिक ऐन, २०७१ देखि निरन्तरता नपाएकोले भिक्किएको ।
“तर दश लाख रुपैयाँभन्दा बढीको वार्षिक कारोबार गर्ने व्यक्तिले दर्ता नभएको भएपनि आफ्नो नाम, ठेगाना तथा स्थायी लेखा नम्बर उल्लेख गरी सिलसिलेवार नम्बर सहितको बीजक जारी गर्ने पर्नेछ ।”

४५ आर्थिक ऐन, २०६३ द्वारा थप भई आर्थिक ऐन, २०७५ द्वारा कायम ।

४६ आर्थिक ऐन, २०६३ द्वारा थप भई आर्थिक ऐन, २०७५ द्वारा संशोधन ।

(१) थप भएको व्यवस्था: “(५) विभागले करदातालाई क्यास मेसिन वा कम्प्युटरको प्रयोग गरी बीजक जारी गर्न आदेश दिन सक्नेछ । यसरी विभागले आदेश दिँदा अपनाउनु पर्ने प्रकृया महानिर्देशकले तोकेबमोजिम हुनेछ ।”

- (२) आर्थिक ऐन, २०६५ द्वारा संशोधन कायम गरेको व्यवस्था: “(५) करदातालाई क्यास मेसिन वा कम्प्युटरको प्रयोग गरी बीजक दिनुपर्ने गरी आदेश दिन सक्नेछ । यसरी क्यास मेसिन वा कम्प्युटरको प्रयोग गरी बीजक दिने सम्बन्धी अन्य प्रक्रिया विभागले तोके बमोजिम हुनेछ ।”
- ४७ आर्थिक ऐन, २०६३ द्वारा थप भई आर्थिक ऐन, २०६५ द्वारा संशोधन भएकोमा त्यसपछि आर्थिक ऐन, २०७५ द्वारा संशोधन कायम ।
- (१) आर्थिक ऐन, २०६३ द्वारा थप: (१) आर्थिक ऐन, २०६३ द्वारा थप भएको व्यवस्था: “(६) विभागले सूचना प्रकाशन गरी वा लिखित आदेश दिई तोकेको कुनै व्यक्तिले कुनै वस्तुको सोही सूचना वा आदेशमा तोकेको समयावधिका लागि त्यस्तो वस्तुको खुद्रा बिक्री मूल्य सार्वजनिक गर्नुपर्ने गरी तोक्न सक्नेछ । यस्तो सूचना वा आदेश प्राप्त भएपछि खुद्रा बिक्री मूल्य सार्वजनिक नगरी कुनै वस्तुको बिक्री वा हस्तान्तरण गर्न पाउने छैन ।
- (७) उपदफा (६) बमोजिम तोकिएको व्यक्तिले त्यस्तो वस्तु दर्ता नभएको व्यक्तिलाई बिक्री गर्दा सार्वजनिक भएको मूल्यमा तोकिएको ढाँचामा बीजक दिई उपभोक्ता तहको कर समेत असुल उपर गराउने व्यवस्था गरिनेछ ।
- तर उपदफा (६) बमोजिम नतोकिएको कुनै व्यक्तिले पनि स्वेच्छाले यस उपदफा बमोजिमको बीजक दिन सक्नेछ ।”
- (२) आर्थिक ऐन, २०६५ द्वारा संशोधन कायम गरेको व्यवस्था: “(६) विभागले सूचना प्रकाशन गरी वा लिखित आदेश दिई तोकेको कुनै व्यक्तिले कुनै तोकेको वस्तुको सोही सूचना वा आदेशमा तोकेको समयावधिका लागि त्यस्तो वस्तुको खुद्रा बिक्री मूल्य सार्वजनिक गर्नुपर्ने गरी तोक्न सक्नेछ । यस्तो सूचना वा आदेश प्राप्त भएपछि खुद्रा बिक्री मूल्य सार्वजनिक नगरी कुनै वस्तुको बिक्री वा हस्तान्तरण गर्न पाउने छैन ।
- ४८ आर्थिक ऐन, २०७६ द्वारा संशोधित । साविकमा “उपदफा (७)” भन्ने शब्दहरू रहेको ।
- ४९ ऐ . ऐ . ।
- ५० आर्थिक ऐन, २०७५ द्वारा थप ।
- ५१ आर्थिक अध्यादेश, २०६० द्वारा थप भएकोमा देहायबमोजिम संशोधन भई आर्थिक ऐन, २०७५ द्वारा संशोधन गरेको ।
- (१) आर्थिक अध्यादेश, २०६० द्वारा थप भएको व्यवस्था: “(३) उपदफा (१) वा (२) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि स्थानीय निकाय वा श्री ५ को सरकारले कर लाग्ने वस्तु वा सेवा बिक्री गर्दा कर असुल उपर गर्नु पर्नेछ ।”
- (२) आर्थिक ऐन, २०६६ द्वारा संशोधन भई कायम भएको व्यवस्था: “(३) उपदफा (१) वा (२) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि स्थानीय निकाय वा नेपाल स्थित अन्तर्राष्ट्रिय संघ संस्था वा नियोग वा नेपाल सरकारले कर लाग्ने वस्तु वा सेवा बिक्री गर्दा कर असुल उपर गर्नु पर्नेछ ।”

- (३) आर्थिक ऐन, २०६७ द्वारा संशोधन भई कायम भएको व्यवस्था: “(३) उपदफा (१) वा (२) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि स्थानीय निकाय वा नेपाल स्थित अन्तर्राष्ट्रिय संघ संस्था वा नियोग वा नेपाल सरकार वा मूल्य अभिवृद्धि कर नलाग्ने वस्तुको कारोबार गर्ने सार्वजनिक संस्थानहरूले मूल्य अभिवृद्धि कर लाग्ने वस्तु वा सेवा विक्री गर्दा कर असुल उपर गर्नु पर्नेछ ।”
- (४) आर्थिक ऐन, २०६७ द्वारा संशोधन भई कायम भएको व्यवस्था: “(३) उपदफा (१) वा (२) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि नेपाल सरकार, प्रदेश सरकार, स्थानीय तह वा नेपालस्थित अन्तर्राष्ट्रिय संघ, संस्था वा नियोग वा मूल्य अभिवृद्धि कर नलाग्ने वस्तुको कारोबार गर्ने सार्वजनिक संस्थानले मूल्य अभिवृद्धि कर लाग्ने वस्तु वा सेवा विक्री गर्दा कर असुल उपर गर्नु पर्नेछ ।”
- ५२ आर्थिक अध्यादेश, २०६० द्वारा थप भई निरन्तरता कायम भएकोमा आर्थिक ऐन, २०७५ द्वारा संशोधन कायम ।
- ५३ आर्थिक अध्यादेश, २०७८ द्वारा संशोधन भएकोमा आर्थिक ऐन, २०७८ द्वारा सो संशोधन कायम । मूल ऐनको व्यवस्था: “(३) दर्ता भएको व्यक्तिले सम्बन्धित कर अधिकृतद्वारा प्रमाणित भएको खरिद तथा विक्री खाता लेखा राख्ने प्रयोजनको निमित्त प्रयोग गर्नु पर्नेछ ।
- ५४ आर्थिक ऐन, २०६४ द्वारा थप भई निरन्तरता कायम भएकोमा आर्थिक ऐन, २०७५ द्वारा संशोधन कायम ।
- ५५ आर्थिक अध्यादेश, २०७८ द्वारा भिकिएकोमा आर्थिक ऐन, २०७८ द्वारा सो संशोधन कायम : आर्थिक ऐन, २०६४ द्वारा थप भई त्यसपछिका आर्थिक ऐनले निरन्तरता कायम गरेकोमा आर्थिक ऐन, २०७५ द्वारा संशोधन कायम गरेको व्यवस्था: “(३) कर लाग्ने वस्तु वा सेवाको कारोबार गर्ने दर्ता नभएका व्यक्तिले प्रत्येक आर्थिक वर्षको लागि खरिद विक्री खाता आफैले प्रमाणित गराई राख्नु पर्नेछ । त्यस्तो खाता कर अधिकृतले जुनसुकै बखत जाँच गर्न सक्नेछ ।”
- ५६ पहिलो संशोधनद्वारा थप ।
- ५७ पहिलो संशोधनद्वारा थप भई आर्थिक ऐन, २०६४ द्वारा संशोधन भएकोमा आर्थिक ऐन, २०७५ द्वारा संशोधन । पहिलो संशोधनद्वारा थप भएको व्यवस्था: “१६क. कम्प्युटर प्रशोधित अभिलेख प्रमाणको रूपमा ग्राह्य हुने : (१) प्रचलित कानूनमा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि अन्यथा प्रमाणित भएमा बाहेक कर प्रयोजनको निमित्त विभाग वा अन्तर्गतका कार्यालयमा रहेका कम्प्युटरबाट प्रशोधित करदाता सम्बन्धी अभिलेख प्रमाणको रूपमा ग्राह्य हुनेछ । ”
- ५८ आर्थिक अध्यादेश, २०६० द्वारा थप भई त्यसपछिका आर्थिक ऐनद्वारा संशोधन सहित निरन्तरता कायम भएकोमा आर्थिक ऐन, २०७५ द्वारा संशोधन ।

- (१) आर्थिक अध्यादेश, २०६० द्वारा थप भएको व्यवस्था: “१६ख. नोक्सान भएको वस्तुमा तिरेको कर कट्टी गर्ने: (१) आगजनी, चोरी, दुर्घटना, टुटफुट वा वस्तुको उपयोगको म्याद सकिएको कारणले हानी नोक्सानी भएको वस्तुमा तिरेको मूल्य अभिवृद्धि कर तोकिए बमोजिम कट्टी गर्न पाइनेछ।”
- (२) आर्थिक ऐन, २०६३ ले निम्न व्यवस्था गरेको थियो :“१६ख.नोक्सान भएको वस्तुमा तिरेको कर कट्टी गर्ने : (१) आगजनी, चोरी, दुर्घटना, टुटफुट वा वस्तुको उपयोगको म्याद सकिएको कारणले हानी नोक्सानी भएको वस्तुमा तिरेको मूल्य अभिवृद्धि कर तोकिए बमोजिम कट्टी गर्न पाइनेछ। विध्वंसात्मक गतिविधि अन्तर्गत त्यस्तो नोक्सान भएको भए एक वर्षभित्र कर कट्टी गर्न निवेदन दिई सक्नु पर्नेछ।”
- ५९ आर्थिक अध्यादेश, २०७८ द्वारा थप भएकोमा थप भएको व्यवस्थालाई आर्थिक ऐन, २०७८ द्वारा थप कायम।
- ६० आर्थिक ऐन, २०६४ द्वारा संशोधन भई त्यसपछिका आर्थिक ऐनद्वारा निरन्तरता दिएकोमा आर्थिक ऐन, २०७५ द्वारा संशोधन कायम। (१) मूल ऐनको व्यवस्था: “(२) उपदफा (१) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि व्यावसायिक वा व्यक्तिगत दुवै प्रयोजनको लागि प्रयोग हुन सक्ने देहायका वस्तुहरूका हकमा कर कट्टी गर्न नपाउने वा आंशिक रूपमा मात्र कर कट्टी गर्न पाउने व्यवस्था गर्न सकिनेछ:
- (क) हवाईजहाज,
(ख) मोटर,
(ग) कम्प्यूटर
(घ) धेरै मूल्य पर्ने तोकिए बमोजिमका अन्य वस्तुहरू।
- (२) पहिलो संशोधन द्वारा उपदफा (२) को खण्ड (ग) भिकिएको।
- (३) आर्थिक अध्यादेश, २०६९ द्वारा उपदफा (२) को खण्ड (घ) मा रहेका “धेरै मूल्य पर्ने” भन्ने शब्दहरू भिकिएको।
- (४) आर्थिक ऐन, २०६३ द्वारा उपदफा (२) मा देहायको स्पष्टीकरण थप भएको:
- “स्पष्टीकरण: (क) “व्यक्तिगत प्रयोजन” भन्नाले आफू वा निजको नातेदारले प्रयोग गर्ने समेत जनाउनेछ।
- (ख) “नातेदार” भन्नाले प्राकृतिक व्यक्तिको पति, पत्नी, छोरा, छोरी, (धर्मपुत्र, धर्मपुत्रीसमेत), बाबु,आमा, बाजे बज्यै, दाजु, भाउजु, भाइ, भाउजु, बुहारी दिदी, बहिनी, सासु, ससुरा, साला जेठान, साली जेठीसासु, काका, काकी भतिजा,भतिजी, नाता नातिनी सम्भन्नु पर्छ।”
- ६१ पहिलो संशोधनद्वारा थप। त्यसपछिका आर्थिक ऐन तथा आर्थिक अध्यादेशद्वारा देहायबमोजिम संशोधन भई आर्थिक ऐन, २०७५ द्वारा संशोधन कायम।

- (१) पहिलो संशोधनद्वारा थप भएको व्यवस्था: “(५क) हायर पर्चेज कर्जा वा धितो बन्धकमा बैंक वा वित्तीय संस्थाको नाउँमा पैठारी वा खरिद गरिएको मेशिनरी जस्ता पुँजीगत वस्तुहरू सम्बन्धित उद्योग, कम्पनी आदिले पैठारी वा खरिद गरे सरह मानेर त्यसमा तिरेको कर सम्बन्धित करदातालाई कट्टी गर्न दिइनेछ।”
- (२) आर्थिक अध्यादेश, २०६१ द्वारा कायम गरेको व्यवस्था: “(५क) उपदफा (२) को अधीनमा रही हायर पर्चेज कर्जा वा धितो बन्धकमा बैंक वा वित्तीय संस्थाको नाउँमा पैठारी वा खरिद गरिएको पुँजीगत वस्तुहरू करदाताले पैठारी वा खरिद गरे सरह मानेर त्यसमा तिरेको कर सम्बन्धित करदातालाई कट्टी गर्न दिइनेछ।”
- ६२ आर्थिक अध्यादेश, २०६० द्वारा थप भई आर्थिक ऐन, २०६६ द्वारा संशोधन भई निरन्तरता कायम गरेकोमा आर्थिक ऐन, २०७५ द्वारा संशोधन कायम। आर्थिक ऐन, २०६० द्वारा थप भएको व्यवस्था: “(५ख) दफा १२क र दफा १५ को उपदफा (३) बमोजिम तिरेको कर सम्बन्धित करदातालाई कट्टी गर्न दिइनेछ।”
- ६३ आर्थिक ऐन, २०६३ द्वारा उपदफा (८) र (९) थप भई आर्थिक ऐन, २०६४, २०६८ र २०७३ द्वारा भएको संशोधनलाई निरन्तरता कायम भई आर्थिक ऐन, २०७५ द्वारा संशोधन कायम। थप भएको व्यवस्था:
- “(८) यस दफामा अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि लगातार छ महिनासम्म गरेको विवरण पेश नगर्ने करदाताको नाम सार्वजनिक गरिनेछ र त्यस्ता करदाताको करकट्टी गर्नुपर्ने रकम बाँकी भए शून्य गरिने छ र निजको दर्ता स्वतः निलम्बन हुने छ।
- (९) उपदफा (८) बमोजिम दर्ता निलम्बन भएको करदाताको जानकारी कार्यालयले सबै करदातालाई दिनेछ र त्यस्तो जानकारी प्राप्त भईसकेपछि त्यस्तो करदाताबाट कुनै वस्तु वा सेवा खरिद गर्ने व्यक्तिलाई त्यस्तो वस्तु वा सेवा मा तिरेको कर रकम वापत करकट्टी वा कर फिर्ता दिईने छैन।” (उपदफा (९) लाई आर्थिक ऐन, २०६३ पछिका आर्थिक ऐनहरूले निरन्तरता नदिएको हुनाले ऐनमा समावेश नगरिएको।
- ६४ आर्थिक अध्यादेश, २०५९ द्वारा थप भएकोमा त्यसपछिका आर्थिक ऐनद्वारा निरन्तरता कायम गरी आर्थिक ऐन, २०७५द्वारा संशोधन कायम।
- ६५ आर्थिक अध्यादेश, २०६० द्वारा थप भई आर्थिक ऐन, २०७३ द्वारा संशोधन गरेको व्यवस्थालाई आर्थिक ऐन, २०७५ द्वारा संशोधन कायम।
- (१) थप भएको व्यवस्था: “(१क) उपदफा (१) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि आन्तरिक राजस्व कार्यालय नभएका जिल्लाका करदाताले आफूले कर विवरण बुझाउनु पर्ने महिनाको पन्ध्र गतेभित्र सोही जिल्लाको कोष तथा लेखा नियन्त्रक कार्यालयमा बुझाउनु पर्ने कर रकम बुझाई कर विवरण पेश गर्न सक्नेछ। यसरी प्राप्त हुन आएको कर विवरण तथा कर भुक्तानीको विवरण कोष तथा लेखा नियन्त्रक कार्यालयले सात दिनभित्र सम्बन्धित आन्तरिक राजस्व कार्यालयमा पठाउनु पर्नेछ।”

- (२) आर्थिक ऐन, २०७३ द्वारा कायम भएको व्यवस्था: “(१क) उपदफा (१) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि आन्तरिक राजस्व कार्यालय नभएका जिल्लाका करदाताले आफूले कर विवरण बुझाउनु पर्ने महिनाको पन्ध्र गतेभित्र सम्बन्धित जिल्लाको कोष तथा लेखा नियन्त्रक कार्यालयमा बुझाउनु पर्ने कर रकम र कर विवरण पेश गर्न सक्नेछ । यसरी प्राप्त हुन आएको कर विवरण तथा कर भुक्तानीको विवरण कोष तथा लेखा नियन्त्रक कार्यालयले सात दिनभित्र सम्बन्धित आन्तरिक राजस्व कार्यालयमा पठाउनु पर्नेछ ।”
- ६६ आर्थिक ऐन, २०६६ द्वारा थप भई आर्थिक ऐन, २०७१ द्वारा भएको संशोधनलाई त्यसपछिका आर्थिक ऐनद्वारा निरन्तरता कायम गरी आर्थिक ऐन, २०७५ द्वारा संशोधन कायम ।
- ६७ पहिलो संशोधनद्वारा संशोधित । साविकको व्यवस्था: “(१) करदाताले प्रत्येक महिनाको कर सो महिना समाप्त भएको मितिले पच्चीस दिनभित्र बुझाउनु पर्नेछ ।”
- ६८ पहिलो संशोधनद्वारा संशोधन भएकोमा त्यसपछि, देहायबमोजिम संशोधन भई आर्थिक ऐनद्वारा निरन्तरता कायम गरी आर्थिक ऐन, २०७५द्वारा संशोधन कायम ।
- (१) मूल ऐनको व्यवस्था: “(२) करदाताले उपदफा (१) मा उल्लेखित म्यादभित्र बुझाउनु पर्ने कर नबुझाएमा त्यस्तो म्याद नाघेको महिना पछिको महिनाको मसान्तसम्म त्यस्तो बाँकी कर रकममा दश प्रतिशत थप दस्तुर बुझाउनु पर्नेछ ।”
- (२) पहिलो संशोधनले कायम गरेको व्यवस्था: “(२) करदाताले उपदफा (१) मा उल्लेखित म्यादभित्र बुझाउनु पर्ने कर नबुझाएमा त्यस्तो म्याद नाघेको महिना पछिको महिनाको मसान्तसम्म त्यस्तो बाँकी कर रकममा पाँच प्रतिशत थप दस्तुर बुझाउनु पर्नेछ ।”
- ६९ आर्थिक अध्यादेश २०६१ द्वारा भिकिएकोमा त्यसपछिका आर्थिक ऐनद्वारा निरन्तरता कायम गरी आर्थिक ऐन, २०७५द्वारा संशोधन कायम । मूल ऐनको व्यवस्था: “(३) उपदफा (२) बमोजिमको म्यादभित्र पनि करदाताले बुझाउनु पर्ने कर नबुझाएमा निजले त्यस बखतसम्म बुझाउनु पर्ने करको रकमको अतिरिक्त दश प्रतिशत थप दस्तुर बुझाउनु पर्नेछ ।” (पहिलो संशोधनद्वारा “पाँच” प्रतिशत अतिरिक्त थप दस्तुर बुझाउनु पर्ने व्यवस्था थियो) ।
- ७० आर्थिक अध्यादेश २०६१ द्वारा संशोधन भएकोमा त्यसपछिका आर्थिक ऐनद्वारा निरन्तरता कायम गरी आर्थिक ऐन, २०७५द्वारा संशोधन कायम ।
- ७१ आर्थिक अध्यादेश २०६१ द्वारा संशोधन भई त्यसपछिका आर्थिक ऐनद्वारा निरन्तरता कायम गरी आर्थिक ऐन, २०७५द्वारा संशोधन कायम ।
- ७२ आर्थिक ऐन, २०७२ द्वारा संशोधन भई त्यसपछिका आर्थिक ऐनद्वारा निरन्तरता कायम गरी आर्थिक ऐन, २०७५द्वारा संशोधन कायम ।
- ७३ पहिलो संशोधनद्वारा थप ।

- ७४ पहिलो संशोधन द्वारा थप भई आर्थिक ऐन, २०७३ द्वारा संशोधन भई निरन्तरता कायम भएकोमा आर्थिक ऐन, २०७५ द्वारा संशोधन कायम । थप भएको व्यवस्था: “(७) उपदफा (१) मा उल्लिखित म्यादभित्र करको भुक्तानी बैङ्कले प्रत्याभूति दिएको चेक (गुड फर पेमेन्ट चेक) बाट समेत गर्न सकिनेछ । यसरी बैङ्कले प्रत्याभूति दिएको चेक (गुड फर पेमेन्ट चेक) कार्यालयले बुझेको मितिमा भुक्तानी भएको मानिनेछ ।”
- ७५ आर्थिक ऐन, २०७६ द्वारा थप ।
- ७६ पहिलो संशोधनद्वारा थप ।
- ७७ पहिलो संशोधनद्वारा थप ।
- ७८ आर्थिक ऐन, २०६३ द्वारा थप भई आर्थिक ऐन, २०६४ ले संशोधन गरेकोमा त्यसपछिका आर्थिक ऐनद्वारा निरन्तरता कायम गरी आर्थिक ऐन, २०७५ द्वारा संशोधन कायम । थप भएको व्यवस्था: “(च) समूह कम्पनीमा आपूर्ति भएमा ।”,
- ७९ आर्थिक ऐन, २०६५ द्वारा थप भई त्यसपछिका आर्थिक ऐनद्वारा निरन्तरता कायम गरी आर्थिक ऐन, २०७५ द्वारा संशोधन कायम ।
- ८० ऐ. ऐ. ।
- ८१ ऐ. ऐ. ।
- ८२ आर्थिक ऐन, २०७१ द्वारा थप भई त्यसपछिका आर्थिक ऐनद्वारा निरन्तरता कायम गरी आर्थिक ऐन, २०७५ द्वारा संशोधन कायम ।
- ८३ ऐ. ऐ. ।
- ८४ आर्थिक ऐन, २०६३ द्वारा उपदफा (२) पछि देहायको उपदफा (२क) थप भएकोमा त्यसपछिका आर्थिक ऐनले निरन्तरता नदिएकोले उपदफा (२क) को व्यवस्था स्वतः हटेको हुनाले ऐनमा उल्लेख नगरिएको निम्न व्यवस्था गरेको थियो:
- “(२क) कुनै प्रबन्धक वा निर्देशकले पूर्ण वा आंशिक रूपमा कर छल्ने नियतले गरेको कुनै कार्यद्वारा कुनै निकायलाई लागेको कर, दण्ड, जरिवानाको दायित्वमा त्यस्तो नियतले काम गर्ने प्रबन्धक, निर्देशकले सो दायित्व व्यक्तिगत रूपमा व्यहोर्नु पर्नेछ । त्यस्तो कार्य गर्ने प्रबन्धक वा निर्देशकले कर छल्ने नियतले गलत सूचना, गलत लिखत, गलत तथ्यांक वा त्यस्तै कुनै कार्य गरी जति कर छलेको हो सो रकम र त्यसमा कानून बमोजिम लाग्ने शुल्क, जरिवानाको दायित्व बहन गर्नु पर्नेछ ।
- तर कुनै निकायको प्रबन्धक वा निर्देशकले असल नियतले काम गर्दा वा दायित्व बहन गर्दा पनि निकायद्वारा कर छलिएको पाइएमा सोको दायित्व निकायले बहन गर्नु पर्नेछ ।”
- ८५ आर्थिक अध्यादेश, २०६२ द्वारा संशोधन भई त्यसपछिका आर्थिक ऐनद्वारा निरन्तरता कायम गरी आर्थिक ऐन, २०७५ द्वारा संशोधन कायम । मूल ऐनको व्यवस्था: “(४)

उपदफा (१) बमोजिम कर निर्धारण गर्दा कर विवरण पेश गर्नु पर्ने वा पेश गरेको मितिमध्ये जुन पहिले हुन्छ सो मितिले चार वर्षभित्र कर निर्धारण गरिसक्नु पर्नेछ । उक्त अवधिभित्र पनि कर निर्धारण हुन नसकेमा पेश भएको विवरण नै स्वतः मान्य भएको मानिनेछ ।

- ८६ आर्थिक अध्यादेश, २०६२ द्वारा थप भई त्यसपछिका आर्थिक ऐनद्वारा निरन्तरता कायम गरी आर्थिक ऐन, २०७५द्वारा संशोधन कायम ।
- ८७ आर्थिक अध्यादेश, २०७८ द्वारा थप भएकोमा आर्थिक ऐन, २०७८ द्वारा थप कायम ।
- ८८ पहिलो संशोधन द्वारा संशोधन । मूल ऐनमा “सात दिनको म्याद” भन्ने शब्दहरू रहेको ।
- ८९ आर्थिक ऐन, २०७२ द्वारा (“महानिर्देशकको पूर्व स्वीकृति लिई” भन्ने शब्दहरू) भिकिएकोमा आर्थिक ऐन, २०७५ द्वारा संशोधन कायम ।
- ९० आर्थिक अध्यादेश, २०६३ द्वारा संशोधन भई त्यसपछिका आर्थिक ऐनद्वारा निरन्तरता कायम गरी आर्थिक ऐन, २०७५द्वारा संशोधन कायम । मूल ऐनको व्यवस्था: “(ग) करदाताको सम्पूर्ण वा केही सम्पत्ति एकै पटक वा पटक पटक गरी ताकिबमोजिम लिलाम बिक्री गरेर ।”
- ९१ केही नेपाल ऐन संशोधन गर्ने ऐन, २०७२ द्वारा संशोधित ।
- ९२ आर्थिक ऐन, २०७१ द्वारा संशोधन भई त्यसपछिका आर्थिक ऐनद्वारा निरन्तरता कायम गरी आर्थिक ऐन, २०७५द्वारा संशोधन कायम । मूल ऐनको व्यवस्था : “(च) कुनै तेलो व्यक्तिले करदातालाई तिर्नुपर्ने रकम कट्टा गरेर ।”
- ९३ आर्थिक ऐन, २०७२ द्वारा थप भई त्यसपछिका आर्थिक ऐनद्वारा निरन्तरता कायम गरी आर्थिक ऐन, २०७५ द्वारा थप कायम गरेको ।
- ९४ आर्थिक अध्यादेश, २०७८ द्वारा थप भएकोमा आर्थिक ऐन, २०७८ द्वारा थप कायम ।
- ९५ आर्थिक अध्यादेश, २०६० द्वारा भिकिएकोमा आर्थिक ऐन, २०७२ द्वारा निरन्तरता नदिई मूल ऐनको व्यवस्थालाई संशोधन गरी आर्थिक ऐन, २०७५ द्वारा संशोधन कायम गरेको । मूल ऐनको व्यवस्था: “(२) यस ऐनमा अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि यस ऐन बमोजिम निर्धारण भएको कर त्यसरी निर्धारण भएको मितिले ६ वर्षपछि असुल गर्न सकिने छैन ।”
- ९६ पहिलो संशोधनद्वारा थप ।
- ९७ आर्थिक ऐन, २०७२ द्वारा संशोधन भई त्यसपछिका आर्थिक ऐनद्वारा निरन्तरता कायम गरी आर्थिक ऐन, २०७५द्वारा संशोधन कायम । मूल ऐनको व्यवस्था । “२२. शंकास्पद अवस्थामा कर निर्धारण: यस ऐनमा अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि कुनै करदाताले नेपाल छोडी जाने वा आफ्नो सम्पति अरु कसैलाई हस्तान्तरण गर्ने, हटाउने वा लुकाउने सम्भावना भई कर असुली हुन नसक्ने अवस्था छ, भन्ने

विश्वास गर्ने आधार भएमा कर अधिकृतले महानिर्देशकको स्वीकृति लिई लाग्ने तथा लागेको कर तुरुन्त निर्धारण गर्न र असुल गर्न सक्नेछ । ”

९८ आर्थिक ऐन, २०६३ द्वारा थप भई आर्थिक ऐन, २०६४ द्वारा संशोधन भएको र त्यसपछिका (आर्थिक ऐन, २०७१ द्वारा संशोधन सहित निरन्तरता दिएकोमा आर्थिक ऐन, २०७५ द्वारा संशोधन कायम ।

(१) थप भएको व्यवस्था: “२२क. **कर छल्ने योजना विरुद्धको व्यवस्था** : (१) यस ऐनमा अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि करको फाइदा लिने बदनियतले देहायको कुनै कार्य गरेमा कर मुक्ति योजना गरी कर छल्ने दुरुत्साहन गरेको मानी महानिर्देशकले त्यस्तो करदाताको कर निर्धारण गरी कर असुल उपर गर्ने आदेश कर अधिकृतलाई दिन सक्नेछ:-

(क) यस ऐनमा भएको व्यवस्थाको दुरुपयोग गरी कर छल्ने बदनियतले कुनै योजना तथा कार्य गरी करको दायित्व कम गरेमा,

(ख) कुनै व्यक्ति वा निकायले करको दायित्व कम गर्ने बदनियतले कुनै कार्य गरेमा वा सो गर्ने उद्देश्यले सम्भौता गरेमा ।

(२) यस दफाको प्रयोजनको लागि:

(क) “योजना” भन्नाले यस दफाको प्रयोजनको निमित्त कुनै सम्भौता, व्यवस्था, फायदा, प्रत्यक्ष वा अप्रत्यक्ष रूपले त्यस्तो योजना कार्यान्वयन गर्ने वा नगर्ने कार्यलाई जनाउँछ ।

(ख) “करको फायदा” भन्नाले कुनै व्यक्तिको कर तिर्ने दायित्व घटाउने वा कुनै व्यक्तिको कर कट्टी वा कर फिर्ता व्यवस्थामा वृद्धि गर्ने वा अन्य कुनै पनि किसिमले कर तिर्ने दायित्वलाई छल्ने उद्देश्यले भएको देहायको कामलाई जनाउँदछ:-

(१) करमा दर्ता नभएको व्यक्तिले दर्ता भएको व्यक्ति सरह कुनै व्यवहार, कुनै किसिमको करको फाइदा लिने कार्यमा संलग्न हुने,

(२) करमा दर्ता नभएको व्यक्तिले कर लाग्ने तथा नलाग्ने वस्तु वा सेवाको आपूर्ति गरेमार त्यस्तो आपूर्ति व्यवस्थाले करमा दर्ता भएको व्यक्तिलाई प्रभाव पार्ने,

(३) बजार मूल्यालाई प्रभाव पार्ने गरी कुनै वस्तु तथा सेवाको आपूर्ति गर्ने ।”

(२) आर्थिक ऐन, २०६४ द्वारा संशोधन भई कायम भएको व्यवस्था: “२२क. **कर छल्ने योजना विरुद्धको व्यवस्था**: (१) यस ऐनमा अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि करको फाइदा लिने बदनियतले देहायको कुनै कार्य गरेमा कर मुक्ति योजना गरी कर छल्ने दुरुत्साहन गरेको मानी

महानिर्देशकले त्यस्तो करदाताको कर निर्धारण गरी कर असुल उपर गर्ने आदेश कर अधिकृतलाई दिन सक्नेछः-

- (क) यस ऐनमा भएको व्यवस्थाको दुरुपयोग गरी कर छल्ने बदनियतले कुनै योजना तथा कार्य गरी गरेको दायित्व कम गरेमा,
- (ख) कुनै व्यक्ति वा निकायले गरेको दायित्व कम गर्ने बदनियतले कुनै कार्य गरेमा वा सो गर्ने उद्देश्यले सम्झौता गरेमा ।”

९९ पहिलो संशोधनद्वारा थप ।

१०० पहिलो संशोधनद्वारा थप ।

१०१ आर्थिक अध्यादेश, २०६० द्वारा थप भई त्यसपछिका आर्थिक ऐन तथा आर्थिक अध्यादेश द्वारा देहायबमोजिम संशोधन भएकोमा आर्थिक ऐन, २०७५ द्वारा संशोधन कायम । आर्थिक अध्यादेश, २०६० द्वारा थप भएको व्यवस्था: “२३ग. न्यून विजकीकरणका वस्तु खरिद गर्ने : (१) कुनै व्यक्तिले प्रचलित बजार मूल्य भन्दा बिक्री मूल्य कम देखाई न्यून विजकीकरण गरी कुनै वस्तु बिक्री गरेमा प्रचलित कानूनमा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि त्यसरी न्यून विजकीकरण गरी बिक्री गरेको त्यस्तै प्रकृतिको मौज्जातमा बाँकी रहेको वस्तु कर अधिकृतले रोक्का राखी न्यून विजकीकरण गरी बिक्री गरेको मूल्यमा विभाग वा आन्तरिक राजश्व कार्यालयले खरिद गर्न वा गराउन सक्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम विभाग वा आन्तरिक राजश्व कार्यालयले वस्तु खरिद गर्दा वा गराउँदा त्यस्तो व्यक्तिले वस्तु बिक्री गर्न मञ्जुर नगरेमा विभाग वा आन्तरिक राजश्व कार्यालयले त्यस्तो वस्तु आफ्नो कब्जामा लिई न्यून विजकीकरण गरी बिक्री गरेको मूल्यको आधारमा गणना गरी सो व्यक्तिले भुक्तानी लिन आएको बखत भुक्तानी दिनु पर्नेछ।

(३) उपदफा (२) वा (३) बमोजिम खरिद गरेको वा खरिद गर्न लगाएको वस्तु महानिर्देशकले तोकेको मूल्य तथा प्रक्रिया अनुसार बिक्री गर्न वा गराउन सकिनेछ ।

१०२ आर्थिक अध्यादेश, २०६२ द्वारा थप भई देहायबमोजिम भएको संशोधनलाई आर्थिक ऐन, २०७३ देखि निरन्तरता कायम भएकोमा आर्थिक ऐन, २०७५ द्वारा संशोधन कायम ।

(१) आर्थिक अध्यादेश, २०६२ द्वारा थप भएको व्यवस्था:

“२३घ. शुनामा राख्न वा कब्जा गर्न वा धरौट माग गर्न सक्ने: (१) कुनै व्यक्ति, फर्म, कम्पनी वा संस्थाले कर छली कारोबार गरेको र तुरुन्त कुनै कारवाही नगरेमा अभियुक्त भागी जाने वा कसुरको सबुत प्रमाण गायब हुने सम्भावना देखेमा महानिर्देशकको स्वीकृति लिई कर अधिकृतले देहायका काम गर्न वा गराउन सक्नेछ :-

(क) कारोबार स्थलमा सिलबन्दी गर्न ।

(ख) विद्युतीय उपकरण तथा सो को अभिलेख कब्जा गर्न ।

(२) यस ऐन बमोजिम कसुरको अनुसन्धान तथा तहकिकातको सम्बन्धमा कर अधिकृतलाई कानून बमोजिम प्रहरीलाई भए सरहको अधिकार हुनेछ ।

(२) आर्थिक ऐन, २०६३ द्वारा संशोधन कायम भएको व्यवस्था: “२३घ. खानतलासी, कब्जा वा धरौट माग गर्न सकिने: (१) कुनै व्यक्ति, फर्म, कम्पनी वा संस्थाले कर छली कारोबार गरेको र तुरुन्त कुनै कारवाही नगरेमा अभियुक्त भागी जाने वा कसुरको सबुत प्रमाण गायब हुने सम्भावना देखेमा महानिर्देशकको स्वीकृति लिई कर अधिकृतले देहायका काम गर्न वा गराउन सक्नेछ:-

(क) कारोबार स्थलमा सिलबन्दी गर्न ।

(ख) कसुर गरेको भन्ने कुराको विश्वास लागेको व्यक्तिबाट छलिएको कर बराबरको रकम पर्चा खडा गरी नगद धरौटी वा जेथा जमानी माग गर्न ।

(२) यस ऐन बमोजिम कसुरको अनुसन्धान तथा तहकिकातको सम्बन्धमा कर अधिकृतलाई प्रचलित कानून बमोजिम प्रहरीलाई भए सरहको अधिकार हुनेछ ।

(३) आर्थिक ऐन, २०६४ द्वारा संशोधन कायम भएको व्यवस्था: “२३घ. खानतलासी, कब्जा वा धरौट माग गर्न सकिने: (१) कुनै व्यक्ति, फर्म, कम्पनी वा संस्थाले कर छली कारोबार गरेको र तुरुन्त कुनै कारवाही नगरेमा अभियुक्त भागी जाने वा कसुरको सबुत प्रमाण गायब हुने सम्भावना देखेमा महानिर्देशकको स्वीकृति लिई कर अधिकृतले देहायका काम गर्न वा गराउन सक्नेछ:-

(क) कारोबार स्थलमा सिलबन्दी गर्न ।

(ख) विद्युतीय उपकरण तथा सो को अभिलेख कब्जा गर्न ।

(ग) कसूर गरेको भन्ने कुराको विश्वास लागेको व्यक्तिबाट छलिएको कर बराबरको रकम पर्चा खडा गरी नगद धरौट वा जेथा जमानी माग गर्न ।

(२) यस ऐन बमोजिम कसुरको अनुसन्धान तथा तहकिकातको सम्बन्धमा कर अधिकृतलाई प्रचलित कानून बमोजिम प्रहरीलाई भए सरहको अधिकार हुनेछ ।

(४) आर्थिक ऐन, २०६५ द्वारा संशोधन कायम भएको व्यवस्था: “२३घ. खानतलासी, कब्जा वा धरौट माग गर्न सकिने: (१) कुनै व्यक्ति, फर्म, कम्पनी वा संस्थाले कर छली कारोबार गरेको र तुरुन्त कुनै कारवाही नगरेमा अभियुक्त भागी जाने वा कसुरको सबुत प्रमाण गायब हुने सम्भावना देखेमा महानिर्देशकको स्वीकृति लिई कर अधिकृतले देहायका काम गर्न वा गराउन सक्नेछ:-

(क) कारोबार स्थलमा सिलबन्दी गर्न ,

-
- (ख) विद्युतीय उपकरण तथा सो को अभिलेख कब्जा गर्न ,
(ग) कसूर गरेको भन्ने कुराको विश्वास लागेको व्यक्तिबाट छलिएको कर बराबरको रकम पर्चा खडा गरी नगद धरौट वा जेथा जमानी माग गर्न,
(घ) करदाताको नाममा रहेको बैंक खाता तीन महिनासम्मको लागि रोक्का राख्न ।

(२) यस ऐन बमोजिम कसुरको अनुसन्धान तथा तहकिकातको सम्बन्धमा कर अधिकृतलाई प्रचलित कानून बमोजिम प्रहरीलाई भए सरहको अधिकार हुनेछ ।

- (५) आर्थिक ऐन, २०६७ द्वारा संशोधन उपदफा (१) को खण्ड (घ) मा देहायको प्रतिबन्धात्मक वाक्यांश थप भएको र अरु व्यवस्था साविक बमोजिम नै कायम ।

“तर कर निर्धारण प्रकृया पूरा नभएको अवस्थामा महानिर्देशकको स्वीकृतिमा थप तीन महिनाको लागि बैंक खाता रोक्का राख्न सकिनेछ ।”

- (६) आर्थिक ऐन, २०६८ द्वारा साविकको व्यवस्थालाई निरन्तरता दिदै खण्ड (घ) पछि देहायको खण्ड (ङ) थप भएको:

“(ङ) खण्ड (ग) बमोजिम धरौटी नराखेमा वा जेथा जमानी नदिएमा त्यस्तो धरौटी नराखेमा वा जेथा नदिएसम्म एक पटकमा पन्द्र दिनमा नबढ्ने गरी बढीमा पैतालीस दिनसम्म थुनामा राख्न । ”

- (७) आर्थिक ऐन, २०७० द्वारा संशोधन भई कायम भएको व्यवस्था: **“२३घ. थुनामा राख्न वा कब्जा गर्न वा धरौट माग गर्न सकिने:** (१) कुनै व्यक्ति, फर्म, कम्पनी वा संस्थाले कर छली कारोबार गरेको र तुरुन्त कुनै कारवाही नगरेमा अभियुक्त भागी जाने वा कसुरको सबुत प्रमाण गायब हुने सम्भावना देखेमा महानिर्देशकको स्वीकृति लिई कर अधिकृतले देहायका काम गर्न वा गराउन सक्नेछ:-

- (क) कारोबार स्थलमा सिलबन्दी गर्न ,
(ख) विद्युतीय उपकरण तथा सोको अभिलेख कब्जा गर्न ,
(ग) कसूर गरेको भन्ने कुराको विश्वास लागेको व्यक्तिबाट छलिएको कर बराबरको रकम पर्चा खडा गरी नगद धरौट वा जेथा जमानी माग गर्न ,
(घ) करदाताको नाममा रहेको बैंक खाता तीन महिनासम्मको लागि रोक्का राख्न,

तर कर निर्धारण प्रकृया पूरा नभएको अवस्थामा महानिर्देशकको स्वीकृतिमा थप तीन महिनाको लागि बैंक खाता रोक्का राख्न सकिनेछ ।

- (ङ) खण्ड (ग) बमोजिम धरौटी नराखेमा वा जेथा जमानी नदिएमा त्यस्तो धरौटी नराखेमा वा जेथा नदिएसम्म एक

पटकमा पन्ध्र दिनमा नबढ्ने गरी बढीमा पैतालीस दिनसम्म थुनामा राख्ना

(२) यस ऐन बमोजिम कसुरको अनुसन्धान तथा तहकिकातको सम्बन्धमा कर अधिकृतलाई प्रचलित कानून बमोजिम प्रहरीलाई भए सरहको अधिकार हुनेछ ।”

(द) आर्थिक ऐन, २०७२ द्वारा उपदफा (१) मा देहायबमोजिमको खण्ड (ङ) कायम गरी अन्य व्यवस्था साविक बमोजिम नै कायम गरिएको :

“(ङ) खण्ड (ग) बमोजिम धरौटी नराखेमा वा जेथा जमानी नदिएसम्म एक पटकमा पन्ध्र दिनमा नबढ्ने गरी बढीमा पैतालीस दिनसम्म थुनामा राख्ना ।”

१०३ आर्थिक ऐन, २०७६ द्वारा संशोधित । संशोधन हुनुअघि “लगातार ६ महिनासम्म” भन्ने शब्दहरू रहेका ।

१०४ आर्थिक ऐन, २०६६ द्वारा संशोधन भई त्यसपछिका आर्थिक ऐनहरूले निरन्तरता दिएकोमा आर्थिक ऐन, २०७५ द्वारा संशोधन कायम । यस संशोधनले यो उपदफामा रहेको “चालीस प्रतिशत” भन्ने शब्दहरूको सट्टामा “पचास प्रतिशत” भन्ने शब्दहरू रहेका ।

१०५ आर्थिक ऐन, २०६४ द्वारा संशोधन भई त्यसपछिका आर्थिक ऐन (आर्थिक अध्यादेश, २०७० द्वारा संशोधन) ले निरन्तरता दिई आर्थिक ऐन, २०७५ द्वारा संशोधन कायम । मूल ऐनको व्यवस्था: “(५) उपदफा (३) वा (४) बमोजिम कुनै निवेदन परेमा फिर्ता दिनुपर्ने ठहरिएको रकम कर अधिकृतले तुरुन्त फिर्ता दिनेछ र निवेदन परेका मितिले साठी दिनभित्र फिर्ता नगरिएमा त्यस्तो रकममा नेपाल सरकारले तोकिए बमोजिमको ब्याज समेत दिनु पर्नेछ ।”

१०६ आर्थिक ऐन, २०६५ द्वारा थप भएकोमा आर्थिक ऐन, २०७१ सम्म कायम रहेको र त्यसपछिका आर्थिक ऐनले निरन्तरता नदिएकोले ऐनमा समावेश नगरिएको । थप भएको व्यवस्था: “२४क. कर फिर्ता नहुने : दफा २४ मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि यस ऐन बमोजिम फिर्ता लिनु पर्ने रकम कर अवधि समाप्त भएको मितिले तीन वर्षभित्र फिर्ताको लागि निवेदन नदिएमा फिर्ता हुने छैन ।”

१०७ आर्थिक ऐन, २०६३ द्वारा संशोधन भई त्यसपछिका आर्थिक ऐनद्वारा निरन्तरता कायम गरी आर्थिक ऐन, २०७५ द्वारा संशोधन कायम ।

(१) मूल ऐनको व्यवस्था: “(क) श्री ५ को सरकार, परराष्ट्र मन्त्रालयले कुटनैतिक मान्यता प्रदान गरेको नेपालको कुटनीतिज्ञलाई विदेशी राष्ट्रले पारस्परिकताको आधारमा कर छुटको सुविधा प्रदान गरेको छ भने नेपाल अधिराज्यस्थित त्यस्तो राष्ट्रको कुटनीतिज्ञले नेपाल अधिराज्यभित्र तिरेको करको रकम,”

(२) आर्थिक ऐन, २०६३ द्वारा संशोधित व्यवस्था: “(क) नेपाल सरकार, परराष्ट्र मन्त्रालयले कुटनैतिक मान्यता प्रदान गरेको नेपालको कुटनीतिज्ञलाई विदेशी राष्ट्रले पारस्परिकताको आधारमा वा क्षेत्रीय, अन्तर्राष्ट्रिय नियोग तथा संस्थामा

कार्यरत कूटनैतिक सुविधा प्राप्त व्यक्तिलाई कर छुटको सुविधा प्रदान गरेको रहेछ भने नेपालराज्यस्थित त्यस्तो राष्ट्र, क्षेत्रीय, अन्तर्राष्ट्रिय नियोग तथा संस्थाको कूटनीतिज्ञले आफूले उपभोग गरेको हदसम्म नेपाल राज्यभित्र तिरेको करको रकम।”

- १०८ आर्थिक ऐन, २०७६ द्वारा थप ।
- १०९ आर्थिक ऐन, २०७७ द्वारा थप ।
- ११० आर्थिक अध्यादेश, २०५९ द्वारा थप भई त्यसपछिका आर्थिक ऐन तथा अध्यादेश द्वारा निरन्तरता दिएकोमा आर्थिक ऐन, २०७५ द्वारा संशोधन कायम ।
- १११ आर्थिक ऐन, २०७६ द्वारा संशोधित । आर्थिक अध्यादेश, २०५९ द्वारा “एक हजार पाँच सय रुपैयाँ” कायम भएको, आर्थिक ऐन, २०७१ द्वारा “पाँच हजार रुपैयाँ” कायम गरी त्यसपछिका आर्थिक ऐनद्वारा निरन्तरता दिएकोमा आर्थिक ऐन, २०७५ द्वारा संशोधन कायम ।
- ११२ आर्थिक ऐन, २०७६ द्वारा थप ।
- ११३ आर्थिक अध्यादेश, २०६१ द्वारा थप भई आर्थिक ऐन, ०६७ द्वारा संशोधन भई त्यसपछिका आर्थिक ऐनद्वारा निरन्तरता दिएकोमा आर्थिक ऐन, २०७५ द्वारा संशोधन कायम ।
- (१) आर्थिक अध्यादेश, २०६१ द्वारा थप भएको व्यवस्था: “२५क. **विदेशी पर्यटकले खरिदमा तिरेको कर फिर्ता हुने:** नेपाल भ्रमण गरी हवाई मार्गबाट फर्कने विदेशी पर्यटकले पन्ध्र हजार रुपैयाँभन्दा बढीको कर लाग्ने वस्तु खरिद गरी आफूसँग लगेमा विभागले तोकेको प्रक्रिया अनुसार त्यस्तो वस्तुमा तिरेको कर फिर्ता दिइनेछ ।”
- (२) आर्थिक अध्यादेश, २०६७ द्वारा कायम भएको व्यवस्था:(२) “२५क. **विदेशी पर्यटकले खरिदमा तिरेको कर फिर्ता हुने:** नेपाल भ्रमण गरी हवाई मार्गबाट फर्कने विदेशी पर्यटकले पन्ध्र हजार रुपैयाँभन्दा बढीको कर लाग्ने वस्तु खरिद गरी आफूसँग लगेमा विभागले तोकेको प्रक्रिया अनुसार त्यस्तो वस्तुमा तिरेको कर फिर्ता दिइनेछ । त्यस्तो फिर्ता हुने रकमको तनि प्रतिशत रकम सेवा शुल्क बापत कट्टा गरिने छ ।”
- ११४ आर्थिक ऐन, २०६७ द्वारा थप भई त्यसपछिका आर्थिक ऐनद्वारा (आर्थिक ऐन, २०७१) संशोधन सहित निरन्तरता दिएकोमा आर्थिक ऐन, २०७५ द्वारा संशोधन कायम ।
- ११५ आर्थिक ऐन, २०७२ द्वारा थप भई त्यसपछिका आर्थिक ऐनद्वारा निरन्तरता दिएकोमा आर्थिक ऐन, २०७५ द्वारा संशोधन कायम ।
- ११५ आर्थिक अध्यादेश, २०६७ द्वारा थप भई त्यसपछिका आर्थिक ऐनद्वारा निरन्तरता दिएकोमा आर्थिक ऐन, २०७५ द्वारा प्रतिबन्धात्मक वाक्यांश हटाई संशोधन गरेको ।

आर्थिक ऐन, २०७३ द्वारा “तर अनुसूची-१ बमोजिम कर फिर्ता सुविधा लिएको कुनै वस्तु निर्यात वा पुनः निर्यात गर्दा यस दफा बमोजिमको कर फिर्ता सुविधा पाउने छैन ।” भन्ने प्रतिबन्धात्मक वाक्यांश थप गरेको थियो ।

११६ आर्थिक ऐन, २०७७ द्वारा थप गरिएको ।

११७ आर्थिक ऐन, २०७७ द्वारा थप ।

११८ आर्थिक ऐन, २०७३ द्वारा थप भई त्यसपछिका आर्थिक ऐनद्वारा निरन्तरता दिएकोमा आर्थिक ऐन, २०७५ द्वारा संशोधन कायम ।

११९ आर्थिक ऐन, २०७१ द्वारा संशोधन भई त्यसपछिका आर्थिक ऐनद्वारा निरन्तरता दिएकोमा आर्थिक ऐन, २०७५ द्वारा संशोधन कायम ।

(१) मूल ऐनको व्यवस्था: “२६. **ब्याज**: (१) कर लगायत यस ऐन बमोजिम बुझाउनु पर्ने कुनै रकम म्यादभित्र दाखिला नगरेमा त्यस्तो म्याद नाघेको मितिदेखि बुझाउन बाँकी रकममा ब्याज लाग्नेछ । त्यस्तो ब्याज दफा ३२ बमोजिम पुनरावेदनको लागि निवेदन दिएको अवस्थामा पनि गणना गरिनेछ ।

(२) उपदफा (१) को प्रयोजनको लागि श्री ५ को सरकार, अर्थ मन्त्रालयले समय समयमा ब्याज दर तोक्नेछ । त्यस्तो ब्याजको दर वाणिज्य बैंकले लिने सरदर प्रचलित ब्याजको दरको एक सय बीस प्रतिशत भन्दा कम हुने छैन ।”

(२) आर्थिक ऐन, २०६४ द्वारा साविकको उपदफा (२) को सट्टा देहायको उपदफा (२) राखी संशोधन:

“(२) उपदफा (१) को प्रयोजनको लागि ब्याजको दर वार्षिक पन्ध्र प्रतिशत हुनेछ ।”

(३) आर्थिक ऐन, २०७१ र आर्थिक ऐन, २०७२ द्वारा यो उपदफा संशोधन गर्दा पूरै उपदफा संशोधन गरेको भए तापनि आर्थिक ऐन, २०७१ द्वारा साविकको उपदफा (१) मा रहेका “त्यस्तो ब्याज” भन्ने शब्दहरू पछि “दफा ३१(क) बमोजिम प्रशासकीय पुनरावलोकन र” समावेश गरी र आर्थिक ऐन, २०७२ द्वारा सोही उपदफाको सुरुमा रहेका “कर लगायत” भन्ने शब्दहरू हटाई सो उपदफामा संशोधन गरेको ।

१२० आर्थिक ऐन, २०६४ द्वारा संशोधन भई त्यसपछिका आर्थिक ऐनद्वारा निरन्तरता दिएकोमा आर्थिक ऐन, २०७५ द्वारा संशोधन कायम ।

१२१ पहिलो संशोधनद्वारा संशोधित ।

(१) मूल ऐनको व्यवस्था: “२९. दण्ड सजाय: (१) कुनै व्यक्तिले देहायका कुनै कसूर गरेमा कर अधिकृतले देहायबमोजिम जरिवाना गर्न सक्नेछ:

(क) दफा १० को उपदफा (१), (२), (६) वा (७) उल्लङ्घन गरेमा प्रत्येक कर महिनाको निमित्त लाग्ने कर र सोको दोब्बर रकम,

(ख) दफा १४ वा १५ उल्लङ्घन गरेमा लाग्ने करको दोब्बर रकम,

-
- (ग) दफा १६ को उपदफा (१) बमोजिम कारोबारको लेखा अद्यावधिक नराखेमा लाग्ने गरेको दोब्बर रकम र कारोबारको लेखा निरीक्षण गर्न नदिएमा पटकै पिच्छे पाँच हजार रुपैयाँ,
 - (घ) दफा १६ को उपदफा (२), (३) वा (४) उल्लङ्घन गरेमा दश हजार रुपैयाँसम्म,
 - (ङ) दफा १८ को व्यवस्था उल्लङ्घन गरेमा लाग्ने कर र सोको शतप्रतिशत रकम
 - (च) दफा २३ बमोजिमको कार्यमा बाधा विरोध गरेमा पटकै पिच्छे पाँच हजार रुपैयाँ,
 - (छ) यो ऐन वा यस ऐन अन्तर्गत बनेको नियम उल्लङ्घन गरेमा पटकै पिच्छे दश हजार रुपैयाँ ।”

(२) कुनै व्यक्तिले देहाय बमोजिमका कुनै कसुर गरेमा कर अधिकृतले त्यस्तो व्यक्तिलाई कर विगोको दोब्बर रकमसम्म जरिवाना वा छ महिनासम्म कैद वा दुवै सजाय गर्न सक्नेछ :-

- (क) भुट्टा लेखा वा बीजक वा अन्य कागजात तयार गरेमा,
 - (ख) जालसाजी गरेमा वा कर छलेमा,
 - (ग) दर्ता नभएको व्यक्तिले दर्ता भएको व्यक्ति सरह व्यवहार गरेमा,
 - (घ) दफा ३० को उल्लङ्घन गरी कारोबार गरेमा ।
- (२) पहिलो संशोधनबाट कायम भएको व्यवस्था : (१) कुनै व्यक्तिले देहायका कुनै कसुर गरेमा कर अधिकृतले देहाय बमोजिम जरिवाना गर्न सक्नेछ :-
- (क) दफा १० को उपदफा (१) वा (२) उल्लङ्घन गरेमा प्रत्येक कर अवधिको निमित्त लाग्ने कर र दश हजार रुपैयाँ,
 - (ख) दफा १० को उपदफा (५), (६) वा (७) उल्लङ्घन गरेमा पटकै पिच्छे एक हजार रुपैयाँ,
 - (ग) दफा १४ उल्लङ्घन गरेमा कर र दुई हजार रुपैयाँ,
 - (घ) दफा १५ उल्लङ्घन गरेमा उठाएको कर र सोको शतप्रतिशत,
 - (ङ) दफा १६ को उपदफा (१) बमोजिम कारोबारको लेखा अद्यावधिक नराखेमा दश हजार रुपैयाँ र कारोबारको लेखा निरीक्षण गर्न नदिएमा पटकै पिच्छे पाँच हजार रुपैयाँ,
 - (च) दफा १६ को उपदफा (२) उल्लङ्घन गरेमा पाँच हजार रुपैयाँसम्म,
 - (छ) दफा १६ को उपदफा (३) वा (४) उल्लङ्घन गरेमा दश हजार रुपैयाँ,
 - (ज) दफा १८ को व्यवस्था उल्लङ्घन गरेमा लाग्ने करको प्रतिदिन ०.०५ प्रतिशत वा प्रति कर अवधि एक हजार रुपैयाँमध्ये जुन बढी हुन्छ सो रकम,

- (भ) दफा २३ बमोजिमको कार्यमा बाधा विरोध गरेमा पटकै पिच्छे पाँच हजार रुपैयाँ,
- (ज) न्यून विजकीकरण गरी बीजक काटेको पाइएमा प्रत्येक बीजकको लागि दुई हजार रुपैयाँ वा उपदफा (२) बमोजिम लाग्ने जरिवानामध्ये जुन बढी हुन्छ सो रकम,
तर न्यून विजकीकरण भएको वस्तु कार्यालयले आवश्यक सम्भेमा तोकिए बमोजिम खरिद गर्न गराउन सक्नेछ ।
- (ट) यो ऐन वा यस ऐन अन्तर्गत बनेको नियम उल्लङ्घन गरेमा पटकै पिच्छे एक हजार रुपैयाँ ।
- १२२ आर्थिक ऐन, २०६५, २०६८, २०७१ र २०७३ द्वारा भएको संशोधनलाई त्यसपछिका आर्थिक ऐनले निरन्तरता दिई आर्थिक ऐन, २०७५ द्वारा संशोधन कायम ।
- १२३ आर्थिक ऐन, २०७७ द्वारा संशोधित । आर्थिक ऐन, २०७५ द्वारा कायम भएको व्यवस्था: “प्रत्येक कर अवधिको निमित्त दश हजार रुपैयाँ”
- १२४ आर्थिक ऐन, २०७६ द्वारा संशोधित । साविकमा “उपदफा (५), (६) वा (७)” भन्ने शब्दहरू रहेका ।
- १२५ आर्थिक अध्यादेश, २०६२ द्वारा थप भएकोमा आर्थिक ऐन, २०६३ र २०७१ द्वारा संशोधन भई त्यसपछिका आर्थिक ऐनद्वारा निरन्तरता कायम भएकोमा आर्थिक ऐन, २०७५ द्वारा संशोधन कायम ।
- (१) आर्थिक अध्यादेश, २०६२ द्वारा थप भएको व्यवस्था: (ख१) यो ऐन वा यस ऐन बमोजिम बनेको नियम बमोजिम कर पाटी नराखेमा प्रति हप्ता दुई हजार र तोकिएको ठाउँमा राख्नु पर्नेमा नराखे एक हजार रुपैयाँ जरिवाना ।
- (२) राजस्व सम्बन्धी केही नेपाल ऐनलाई संशोधन गर्ने सम्बन्धमा बनेको अध्यादेश, २०६२ द्वारा खण्ड (ख१) र आर्थिक अध्यादेश, २०६२ (माघ) द्वारा खण्ड (ख२) थप भएको:
- “(ख१) दफा १०क. उल्लङ्घन गरेमा फरक मूल्यमा लाग्ने करको अतिरिक्त शतप्रतिशत रुपैयाँ”
- (ख२) यो ऐन वा यस ऐन बमोजिम बनेको नियम बमोजिम कर पाटी नराखेमा प्रति हप्ता दुई हजार र तोकिएको ठाउँमा राख्नु पर्नेमा नराखेमा एक हजार रुपैयाँ जरिवाना”
- १२६ आर्थिक ऐन, २०७६ द्वारा थप ।
- १२७ आर्थिक ऐन, २०७६ द्वारा संशोधित ।
- (१) मूल ऐनको व्यवस्था: (ग) दफा १६ को उपदफा (१) बमोजिम कारोबारको लेखा अद्यावधिक नराखेमा लाग्ने करको दोब्बर रकम र कारोबारको लेखा निरीक्षण गर्न नदिएमा पटकै पिच्छे पाँच हजार रुपैयाँ,

- (२) पहिलो संशोधन (२०५८।१०।४) द्वारा कायम भएको व्यवस्था: (ग) दफा १४ को उल्लङ्घन गरेमा लाग्ने कर र दुई हजार रुपैयाँ,
- (३) आर्थिक अध्यादेश, २०५९ द्वारा कायम भएको व्यवस्था: (ग) दफा १४ को उपदफा (१) र (४) को व्यवस्था उल्लङ्घन गरेमा प्रत्येक पटक पाँच हजार रुपैयाँ जरिवाना गरी लाग्ने कर समेत असुल गरिनेछ ।
- (४) आर्थिक ऐन, २०६५ द्वारा कायम भएको व्यवस्था: “(ग) दफा १४ को उपदफा (१) र (४) को व्यवस्था उल्लङ्घन गरेमा प्रत्येक पटक पाँच हजार रुपैयाँ जरिवाना”
- (५) आर्थिक ऐन, २०७५ द्वारा कायम भएको व्यवस्था: “(ग) दफा १४ को उपदफा (१) र (४) उल्लङ्घन गरेमा प्रत्येक पटक पाँच हजार रुपैयाँ ।”
- १२८ आर्थिक ऐन, २०७६ द्वारा थप ।
- १२९ आर्थिक ऐन, २०६५ द्वारा भएको संशोधनलाई त्यसपछिका आर्थिक ऐनद्वारा निरन्तरता कायम भएकोमा आर्थिक ऐन, २०७५ द्वारा संशोधन कायम । साविकको व्यवस्था : “(घ) दफा १५ उल्लङ्घन गरेमा उठाएको कर र सोको शतप्रतिशत रकम,”
- १३० आर्थिक ऐन, २०७१ द्वारा संशोधन भई त्यसपछिका आर्थिक ऐनद्वारा निरन्तरता कायम भएकोमा आर्थिक ऐन, २०७५ द्वारा संशोधन कायम ।
- १३१ आर्थिक ऐन, २०६४ द्वारा थप भई त्यसपछिका आर्थिक ऐनद्वारा निरन्तरता कायम भएकोमा आर्थिक ऐन, २०७५ द्वारा संशोधन कायम । आर्थिक ऐन, २०६४ द्वारा थप : “(छ) दफा १६ को उपदफा (३) उल्लङ्घन गरेमा प्रत्येक पटक एक हजार रुपैयाँ,”
- १३२ आर्थिक अध्यादेश, २०७८ द्वारा भिकिएकोमा आर्थिक ऐन, २०७८ द्वारा सो संशोधनलाई कायम ।
- १३३ आर्थिक ऐन, २०७२ द्वारा थप भई त्यसपछिका आर्थिक ऐनद्वारा निरन्तरता कायम भएकोमा आर्थिक ऐन, २०७५ द्वारा संशोधन कायम । साविकको व्यवस्थामा “कम्प्यूटर विलिङ्ग” भन्ने शब्दहरूको सट्टामा “विद्युतीय बीजक” भन्ने शब्दहरू राखिएको ।
- १३४ आर्थिक ऐन, २०७५ द्वारा थप ।
- १३५ आर्थिक ऐन, २०६७ द्वारा थप भई आर्थिक ऐन, २०७१ सम्म निरन्तरता भएकोमा त्यसपछिका आर्थिक ऐनले निरन्तरता नदिएकोले हटाईएको । थप भएको व्यवस्था: “(ठ) कम्प्यूटर विलिङ्ग गर्न स्वीकृति लिएको वा नलिएको करदाताले तथ्याङ्क मेट्न वा सच्याउन सकिने सफ्टवेयर प्रयोग गरेको पाइएमा पाँच लाख रुपैयाँ ।”
- १३६ आर्थिक अध्यादेश, २०६१ द्वारा थप भई त्यसपछिका आर्थिक ऐनद्वारा निरन्तरता कायम भएकोमा आर्थिक ऐन, २०७५ द्वारा संशोधन कायम ।
- १३७ आर्थिक ऐन, २०६४ द्वारा “कर छलेमा कर अधिकृतले विभागले तोकेको आधारमा” भन्ने शब्दहरू) भिकिएको ।

- १३८ आर्थिक ऐन, २०७२ द्वारा थप भई त्यसपछिका आर्थिक ऐनद्वारा निरन्तरता कायम भएकोमा आर्थिक ऐन, २०७५ द्वारा संशोधन कायम ।
- १३९ आर्थिक ऐन, २०७५ द्वारा थप ।
- १४० आर्थिक ऐन, २०७६ द्वारा थप ।
- १४१ आर्थिक ऐन, २०७७ द्वारा थप ।
- १४२ मूल ऐनमा देहायबमोजिम भएको संशोधनलाई आर्थिक ऐन, २०७५ ले संशोधन कायम गरेको ।
- (१) मूल ऐनको व्यवस्था: “(२) कुनै व्यक्तिले देहाय बमोजिमका कुनै कसुर गरेमा कर अधिकृतले त्यस्तो व्यक्तिलाई कर विगोको दोब्बर रकमसम्म जरिवाना वा ६ महिनासम्म कैद वा दुवै सजाय गर्न सक्नेछ :-
- (क) भुट्टा लेखा वा बीजक वा अन्य कागजात तयार गरेमा,
- (ख) जालसाजी गरी कर छलेमा,
- (ग) दर्ता नभएको व्यक्तिले दर्ता भएको व्यक्ति सरह व्यवहार गरेमा,
- (घ) दफा ३० को उल्लङ्घन गरी कारोबार गरेमा ।”
- (२) आर्थिक ऐन, २०७० द्वारा भएको संशोधन: “(२) कुनै व्यक्तिले देहाय बमोजिमका कुनै कसुर गरेमा कर अधिकृतले त्यस्तो व्यक्तिलाई कर विगोको शत प्रतिशत रकमसम्म जरिवाना वा छ महिनासम्म कैद वा दुवै सजाय गर्न सक्नेछ :-
- (क) भुट्टा लेखा वा बीजक वा अन्य कागजात तयार गरेमा,
- (ख) जालसाजी गरी कर छलेमा,
- (ग) दर्ता नभएको व्यक्तिले दर्ता भएको व्यक्ति सरह व्यवहार गरेमा,
- (घ) दफा २३ग. उल्लङ्घन गरेमा,
- (ङ) दफा ३० को उल्लङ्घन गरी कारोबार गरेमा ।”
- (३) पहिलो संशोधनले “कर विगोको दोब्बर रकमसम्म” भन्ने शब्दहरूको सट्टा “कर विगोको शतप्रतिशत रकमसम्म” भन्ने शब्दहरू राखी संशोधन गरेको थियो ।
- १४३ आर्थिक ऐन, २०६८ द्वारा थप भई त्यसपछिका आर्थिक ऐनद्वारा निरन्तरता कायम भएकोमा आर्थिक ऐन, २०७५ द्वारा संशोधन कायम ।
- १४४ आर्थिक ऐन, २०६३ द्वारा थप भई त्यसपछिका आर्थिक ऐनद्वारा (आर्थिक ऐन, २०७१ द्वारा उपदफा (१) मा रहेका “यस परिच्छेदमा” भन्ने शब्दहरू को सट्टा “यस ऐनमा” भन्ने शब्दहरू राखी संशोधन गरेको) र आर्थिक ऐन, २०७४ द्वारा उपदफा (३) को शुरुमा रहेको “विभाग” भन्ने शब्दलाई “यस दफा बमोजिम” भन्ने शब्दहरू पछि राखी मिलाएको र सोही व्यवस्थालाई आर्थिक ऐन, २०७५ द्वारा संशोधन ।

- १४५ आर्थिक ऐन, २०७१ द्वारा थप भई त्यसपछिका आर्थिक ऐनद्वारा (आर्थिक ऐन, २०७३ द्वारा संशोधन सहित) निरन्तरता कायम भएकोमा आर्थिक ऐन, २०७५ द्वारा संशोधन ।
- १४६ आर्थिक ऐन, २०७३ द्वारा संशोधन (“सो काम गर्न” भन्ने शब्दहरू भ्रिकिएको) ।
- १४७ आर्थिक अध्यादेश, २०६० द्वारा थप भई त्यसपछिका आर्थिक ऐनद्वारा निरन्तरता कायम भएकोमा आर्थिक ऐन, २०७५ द्वारा संशोधन कायम ।
- १४८ पहिलो संशोधनद्वारा थप भई त्यसपछिका देहायबमोजिम संशोधन भएकोमा आर्थिक ऐन, २०७५ द्वारा संशोधन कायम ।
- (१) पहिलो संशोधनले थप गरेको व्यवस्था: “३१क. पुनः कारवाही गरी कर निर्धारण गर्ने अधिकार : (१) कर निर्धारण भई नसक्दै सो कर निर्धारण सम्बन्धी कुनै कारवाही अनियमित हुन लागेको छ वा भएको छ भन्ने कुरा महानिर्देशकलाई प्राप्त सूचनाबाट देखिन आएमा स्पष्ट कारण खोली पर्चा खडा गरी महानिर्देशकले पुनः कारवाही गरी कर निर्धारण गर्न सम्बन्धित कर अधिकृतलाई निर्देशन दिन वा अन्य कुनै अधिकृतलाई सो काम गर्ने आदेश दिन सक्नेछ ।
- (२) कर निर्धारण गर्दा कर अधिकृतले पालन गर्नुपर्ने कर निर्धारण सम्बन्धी कुनै कुरा पालन नगरी वा अनियमित गरी वा लापरवाही गरी गरेको दायित्व बढन गएको छ भन्ने कुरा खुलाएको करदाताको निवेदन कर निर्धारण आदेश प्राप्त भएको मितिले पैतीस दिनभित्र परेमा र सो कुरा छानबिन गर्दा सत्य देखिन आएमा कारण खोली पर्चा खडा गरी महानिर्देशकले सो कर निर्धारण आदेश रद्द गरी पुनः कर निर्धारण गर्न आदेश दिन सक्नेछ । यसरी पुनः कर निर्धारण गर्ने आदेश दिएकोमा महानिर्देशकले सो कुराको सूचना तीन दिनभित्र नेपाल सरकार, अर्थ मन्त्रालयलाई दिनु पर्नेछ ।
- तर कर निर्धारण आदेश उपर दफा ३२ बमोजिम पुनरावेदन परिसकेको अवस्थामा महानिर्देशकले यस उपदफा बमोजिम आदेश दिन सक्ने छैन ।
- (३) उपदफा (२) बमोजिम निवेदन दिने करदाताले निर्धारित कर रकममध्ये विवाद रहित कर रकम पूरै बुझाई विवादित कर रकम र जरिवानाको पचास प्रतिशत रकम धरौटी राख्नु वा त्यस्तो रकम बापत बैंक प्रत्याभूति दिनु पर्नेछ ।
- (४) कर अधिकृतले लापरवाही वा बदनियतसाथ कर निर्धारण गरी गरेको दायित्व घट्टन गएमा महानिर्देशकले त्यस्तो कर निर्धारण आदेशमा संशोधन गर्न सुरु कर निर्धारण भएको मितिबाट चार वर्षभित्र आदेश दिन सक्नेछ ।”
- (२) आर्थिक अध्यादेश, २०६० द्वारा संशोधन भई कायम भएको व्यवस्था: “३१क. प्रशासकीय पुनरावलोकनको लागि निवेदन दिन सक्ने : (१) कर अधिकृतले गरेको कर निर्धारणको निर्णय उपर चित्त नबुझे व्यक्तिले सो निर्णयको सूचना पाएको मितिले तीस दिनभित्र सो निर्णय विरुद्ध विभाग समक्ष निवेदन दिन सक्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम निवेदन दिने म्याद गुज्रिन गई कुनै करदाताले म्याद थपको लागि म्याद गुज्रिएको मितिले सात दिनभित्र निवेदन दिएमा विभागले म्याद गुज्रेको मितिबाट बढीमा तीस दिनको म्याद थप गर्न सक्नेछ ।

(३) उपदफा (१) बमोजिम निवेदन दिने करदाताले निर्धारित कर रकममध्ये विवादरहित कर रकम पूरै बुझाई विवादित कर रकम र जरिवानाको पचास प्रतिशत रकम धरौटी राख्नु वा त्यस्तो रकम बापत बैंक प्रत्याभूति दिनु पर्नेछ ।

(४) करदाताले उपदफा (१) बमोजिम दिएको निवेदन समेतका प्रमाण कागजात छानविन गर्दा निवेदकको निवेदन जिकिर सत्य देखिन आएमा स्पष्ट कारण खोली पर्चा खडा गरी महानिर्देशकले सो कर निर्धारण आदेश बदर गरी पुनः कर निर्धारण गर्न सम्बन्धित कर अधिकृतलाई निर्देशन दिन वा कुनै कर अधिकृतलाई सो काम गर्न आदेश दिन सक्नेछ ।

(५) उपदफा (१) बमोजिम निवेदन परेको मितिले नब्बे दिनभित्र सो निवेदन उपर विभागले निर्णय दिनु पर्नेछ ।

(६) उपदफा (५) बमोजिमको म्यादभित्र विभागले निर्णय नदिएमा सम्बन्धित व्यक्तिले दफा ३२ बमोजिम राजस्व न्यायाधिकरणमा पुनरावेदन दिन सक्नेछ ।”

(३) आर्थिक ऐन, २०६३ ले कायम गरेको व्यवस्था:

“३१क. **प्रशासकीय पुनरावलोकनको लागि निवेदन दिन सक्ने** : (१) कर अधिकृतले गरेको कर निर्धारणको निर्णय उपर चित्त नबुझे व्यक्तिले सो निर्णयको सूचना पाएको मितिले तीस दिनभित्र सो निर्णय विरुद्ध विभाग समक्ष निवेदन दिन सक्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम निवेदन दिने म्याद गुज्रिन गई कुनै करदाताले म्याद थपको लागि म्याद गुज्रिएको मितिले सात दिनभित्र निवेदन दिएमा विभागले म्याद गुज्रेको मितिबाट बढीमा तीस दिनको म्याद थप गर्न सक्नेछ ।

(३) करदाताले उपदफा (१) बमोजिम दिएको निवेदन समेतका प्रमाण कागजात छानविन गर्दा निवेदकको निवेदन जिकिर सत्य देखिन आएमा स्पष्ट कारण खोली पर्चा खडा गरी महानिर्देशकले सो कर निर्धारण आदेश बदर गरी पुनः कर निर्धारण गर्न सम्बन्धित कर अधिकृतलाई निर्देशन दिन वा कुनै कर अधिकृतलाई सो काम गर्न आदेश दिन सक्नेछ ।

(४) उपदफा (१) बमोजिम निवेदन परेको मितिले साठी दिनभित्र सो निवेदन उपर विभागले निर्णय दिनु पर्नेछ ।

(५) उपदफा (४) बमोजिमको म्यादभित्र विभागले निर्णय नदिएमा सम्बन्धित व्यक्तिले दफा ३२ बमोजिम राजस्व न्यायाधिकरणमा पुनरावेदन दिन सक्नेछ ।

(६) उपदफा (९) बमोजिम निवेदन दिने करदाताले तर्नु पर्ने रकमको एक तिहाई रकम नगद धरौटी राख्नु पर्नेछ ।

(७) उपदफा (९) बमोजिम दाखिला गर्नु पर्ने रकम निवेदन दिनु भन्दा अगाडी नै बढी दाखिला गरेको रहेछ भने त्यस्तो रकमले खामेसम्मको रकम कटाई बाँकी रकममात्र धरौटी राख्न सकिनेछ ।”

(४) आर्थिक ऐन, २०७१ द्वारा संशोधित व्यवस्था:

“३१क. प्रशासकीय पुनरावलोकनको लागि निवेदन दिन सक्ने: (१) कर अधिकृतले गरेको कर निर्धारणको निर्णय उपर चित्त नबुझेको व्यक्तिले त्यस्तो निर्णयको सूचना पाएको मितिले तीस दिनभित्र त्यस्तो निर्णय विरुद्ध विभाग समक्ष निवेदन दिन सक्नेछ ।

(२) उपदफा (९) बमोजिम निवेदन दिने म्याद गुज्रिन गई कुनै करदाताले म्याद थपको लागि म्याद गुज्रिएको मितिले सात दिनभित्र निवेदन दिएमा विभागले म्याद गुज्रेको मितिबाट बढीमा तीस दिनको म्याद थप गर्न सक्नेछ ।

(३) करदाताले उपदफा (९) बमोजिम दिएको निवेदन समेतका प्रमाण कागजात छानबिन गर्दा निवेदकको निवेदन जिकीर सत्य देखिन आएमा स्पष्ट कारण खोली पर्चा खडा गरी महानिर्देशकले सो कर निर्धारण आदेश बदर गरी पुनः कर निर्धारण गर्न सम्बन्धित कर अधिकृतलाई निर्देशन दिन वा कुनै कर अधिकृतलाई सो काम गर्न आदेश दिन सक्नेछ ।

(४) उपदफा (९) बमोजिम निवेदन परेको मितिले साठी दिनभित्र सो निवेदन उपर विभागले निर्णय दिनु पर्नेछ ।

(५) उपदफा (४) बमोजिमको म्यादभित्र विभागले निर्णय नदिएमा सम्बन्धित व्यक्तिले दफा ३२ बमोजिम राजस्व न्यायाधिकरणमा पुनरावेदन दिन सक्नेछ ।

(६) उपदफा (९) बमोजिम निवेदन दिने करदाताले निर्धारित कर रकममध्ये विवादरहित कर रकम बुझाई विवादित कर रकमको एक तिहाई रकम दाखिला गर्नु पर्नेछ ।

(७) उपदफा (९) बमोजिम दाखिला गर्नुपर्ने रकम निवेदन दिनुभन्दा अगाडि नै बढी दाखिला गरेको रहेछ भने त्यस्तो रकमले खामेसम्मको रकम कटाई बाँकी रकम मात्र दाखिला गर्नु पर्नेछ ।

(८) यस दफा बमोजिम दाखिला गरेको रकम मुद्दाको अन्तिम किनारा नलागेसम्म फिर्ता हुने छैन ।”

- (५) आर्थिक ऐन, २०७२ द्वारा दफा ३१क. को ठाउँठाउँमा रहेका “विभाग” भन्ने शब्दको सट्टा “महानिर्देशक” भन्ने शब्द बाहेक अरुसवै साविककै व्यवस्था हुने गरी संशोधन गरेको ।
- (६) आर्थिक ऐन, २०७३ द्वारा संशोधन भई कायम भएको व्यवस्थालाई आर्थिक ऐन, २०७५ द्वारा संशोधन भई कायम गरेको ।
- १४९ आर्थिक ऐन, २०७६ द्वारा संशोधित । साविकमा “एक तिहाई रकम” भन्ने शब्दहरू रहेका ।
- १५० आर्थिक ऐन, २०७७ द्वारा “उपदफा (१) बमोजिम” भन्ने शब्दहरूको सट्टामा “उपदफा (६) बमोजिम” भन्ने शब्दहरू राखिएको ।
- १५१ आर्थिक अध्यादेश, २०६० द्वारा संशोधन भई त्यसपछिका आर्थिक अध्यादेश, २०६१, आर्थिक ऐन, २०६३, २०७१ द्वारा संशोधन भई त्यसपछिका आर्थिक ऐनद्वारा निरन्तरता कायम भएकोमा आर्थिक ऐन, २०७५ द्वारा संशोधन कायम ।
- (१) मूल ऐनको व्यवस्था: “३२.पुनरावेदन: यस ऐन बमोजिम कर अधिकृतले गरेको कर निर्धारण वा सजायको आदेश वा दफा ३० बमोजिम महानिर्देशकले गरेको निलम्बनको आदेश उपर पैंतीस दिनभित्र राजस्व न्यायाधिकरणमा पुनरावेदन लाग्नेछ ।
- (२) आर्थिक अध्यादेश, २०६० द्वारा कायम भएको व्यवस्था: “३२.राजस्व न्यायाधिकरणमा पुनरावेदन लाग्ने : (१) दफा ३० बमोजिम महानिर्देशकले गरेको निलम्बनको आदेश वा दफा ३१क. को उपदफा (५) बमोजिम विभागले गरेको निर्णय उपर चित्त नबुझे व्यक्तिले राजस्व न्यायाधिकरण ऐन, २०३१ बमोजिम राजस्व न्यायाधिरणमा पुनरावेदन दिन सक्नेछ ।
- (२) उपदफा (१) बमोजिम पुनरावेदन दिने व्यक्तिले पुनरावेदन दिएको पन्ध्र दिनभित्र पुनरावेदनको सूचनाको एक प्रति विभागमा दर्ता गराउनु पर्नेछ ।”
- (३) आर्थिक ऐन, २०६३ द्वारा संशोधन कायम गरेको व्यवस्था:
- “३२.राजस्व न्यायाधिकरणमा पुनरावेदन लाग्ने: (१) दफा ३० बमोजिम महानिर्देशकले गरेको निलम्बनको आदेश वा दफा ३१क. को उपदफा (४) बमोजिम विभागले गरेको निर्णय उपर चित्त नबुझे व्यक्तिले राजस्व न्यायाधिकरण ऐन, २०३१ बमोजिम राजस्व न्यायाधिकरणमा पुनरावेदन दिन सक्नेछ ।
- (२) उपदफा (१) बमोजिम पुनरावेदन दिने व्यक्तिले पुनरावेदन दिएको पन्ध्र दिनभित्र पुनरावेदनको सूचनाको एक प्रति विभागमा दर्ता गराउनु पर्नेछ ।”
- १५२ आर्थिक अध्यादेश, २०६१ द्वारा थप भएको व्यवस्थालाई आर्थिक ऐन, २०७३ द्वारा संशोधन गरी त्यसपछिका आर्थिक ऐनद्वारा निरन्तरता कायम भएकोमा आर्थिक ऐन, २०७५ द्वारा संशोधन कायम । आर्थिक अध्यादेश, २०६१ द्वारा थप: ३२क. पूवादेश :

- (१) कुनै व्यक्तिले यो ऐन लागू हुने अवस्था बारे कुनै द्विविधा निराकरणका लागि विभागसमक्ष लिखित रूपमा निवेदन दिएमा विभागले सो व्यक्तिलाई लिखित रूपमा सूचित गरी विभागको धारणा तोकिए बमोजिम पूर्वादेशद्वारा जारी गर्न सक्नेछ ।
- (२) उपदफा (१) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि यस ऐनको कार्यान्वयनका सम्बन्धमा देखापरेको कुनै द्विविधा सम्बन्धी विषय अदालतमा विचाराधीन रहेको वा अदालतबाट निर्णय भइसकेको अवस्थामा त्यस्तो विषयमा विभागले उपदफा (१) बमोजिमको पूर्वादेश जारी गर्न सक्ने छैन ।
- १५३ आर्थिक ऐन, २०७१ द्वारा थप भई आर्थिक ऐन, २०७२ र २०७३ द्वारा संशोधन सहित निरन्तरता कायम भएकोमा आर्थिक ऐन, २०७५ द्वारा संशोधन कायम ।
- १५४ आर्थिक अध्यादेश, २०७८ द्वारा संशोधन भएकोमा आर्थिक ऐन, २०७८ द्वारा संशोधन कायम । संशोधन हुनुअघि “राष्ट्रियस्तरको पत्रपत्रिकामा” भन्ने शब्दहरू रहेका ।
- १५५ आर्थिक अध्यादेश, २०७८ द्वारा संशोधन भएकोमा आर्थिक ऐन, २०७८ द्वारा सो संशोधन कायम ।
- (१) मूल ऐनको व्यवस्था: “३३. धरौटी राख्नु पर्ने: यस ऐन बमोजिम राजस्व न्यायाधीकरणमा पुनरावेदन दिँदा निर्धारित कर रकम मध्ये विवादरहित कर रकम बुझाई विवादित कर रकम र जरिवानाको पूरै रकम धरौटी राख्न वा त्यस्तो रकम वापत बैंक प्रत्याभूति दिनु पर्नेछ ।”
- (२) पहिलो संशोधनद्वारा संशोधित व्यवस्था: “३३. धरौटी राख्नु पर्ने : यस ऐन बमोजिम राजस्व न्यायाधीकरणमा पुनरावेदन दिँदा निर्धारित कर रकममध्ये विवाद रहित कर रकम बुझाई विवादित कर रकम र जरिवानाको पचास प्रतिशत रकम धरौटी राख्न वा त्यस्तो रकम वापत बैंक प्रत्याभूति दिनु पर्नेछ ।”
- १५६ आर्थिक अध्यादेश, २०५९ द्वारा थप भई आर्थिक ऐन, २०७१ द्वारा संशोधन भएको व्यवस्थालाई त्यसपछिका आर्थिक ऐनद्वारा निरन्तरता कायम भएकोमा आर्थिक ऐन, २०७५ द्वारा संशोधन कायम ।
- १५७ पहिलो संशोधनद्वारा संशोधित ।
- १५८ आर्थिक ऐन, २०७१ द्वारा संशोधन (पहिलो संशोधन, आर्थिक अध्यादेश, २०६२ (श्रावण) द्वारा संशोधन भएकोमा) भई त्यसपछिका आर्थिक ऐनद्वारा निरन्तरता कायम भएकोमा आर्थिक ऐन, २०७५ द्वारा संशोधन कायम ।
- (१) मूल ऐनको व्यवस्था: “४०. पुरस्कार: (१) कुनै करदाताले आफ्नो करको दायित्वको सम्पूर्ण वा केही अंश छलेको वा छल्ल कोशिस गरेको प्रमाण सहित सूचना दिने व्यक्तिलाई त्यस्तो सूचनाको आधारमा असुल उपर गरिएको करको रकमको बीस प्रतिशत बराबरको रकम पुरस्कारको रूपमा दिइनेछ ।

- (२) उपदफा (१) बमोजिम सूचना दिने व्यक्ति एकभन्दा बढी भएमा त्यस्ता व्यक्तिहरु बीच पुरस्कारको बाँडफाँड महानिर्देशकले निर्धारण गरेबमोजिम हुनेछ।”
- (२) पहिलो संशोधनबाट कायम भएको व्यवस्था: “४०. **पुरस्कार:** (१) कुनै करदाताले आफ्नो गरेको दायित्वको सम्पूर्ण वा केही अंश छलेको वा छलन कोशिस गरेको प्रमाण सहित सूचना दिने व्यक्तिलाई त्यस्तो सूचनाको आधारमा असुल उपर गरिएको गरेको रकमको बीस प्रतिशत बराबरको रकम पुरस्कारको रूपमा दिइनेछ। यस्तो पुरस्कार दिने निर्णय महानिर्देशकबाट हुनेछ।
- (२) उपदफा (१) बमोजिम सूचना दिने व्यक्ति एकभन्दा बढी भएमा त्यस्ता व्यक्तिहरु बीच पुरस्कारको बाँडफाँड महानिर्देशकले निर्धारण गरेबमोजिम हुनेछ।”
- १५९ आर्थिक अध्यादेश, २०६२ द्वारा थप भएकोमा त्यसपछिका आर्थिक अध्यादेश तथा आर्थिक ऐनले निरन्तरता नदिएकोले ऐनमा समावेश नगरिएको ।: “४०क. **जरिवाना छुट:** २०६१ आषढसम्मको कर विवरण बुझाउन बाँकी रहेको करदाताले २०६२ आश्विन मसान्तभित्र बाँकी कर विवरण र सो बापत लागेको जरिवानाको पच्चीस प्रतिशत बुझाएमा कर विवरण नबुझाए बापत लाग्ने जरिवाना पचहत्तर प्रतिशत मिनाहा गरिनेछ।”
- १६० आर्थिक अध्यादेश, २०६२ द्वारा थप भएकोमा त्यसपछिका आर्थिक अध्यादेश तथा आर्थिक ऐनले निरन्तरता नदिएकोले ऐनमा समावेश नगरिएको ।
- “४०ख. **दस्तुर, ब्याज र जरिवाना मिनाहा:** २०६० आषाढ मसान्तसम्म बुझाउन बाँकी रहेको गरेको पूरै रकम र दफा १९ बमोजिम लागेको थप दस्तुरको २० प्रतिशत, दफा २६ बमोजिम लागेको ब्याज र दफा २९ बमोजिम लागेको जरिवाना मध्ये ब्याज र जरिवाना रकमको पचास प्रतिशतले हुन आउने रकम २०६२ मार्ग २५ गतेसम्म दाखिला गरेमा बाँकी थप दस्तुर, ब्याज र जरिवाना मिनाहा गरिनेछ।”
- १६१ आर्थिक अध्यादेश, २०६२ (२०६२।१०।१ मा जारी) द्वारा थप भएकोमा त्यसपछिका आर्थिक अध्यादेश तथा आर्थिक ऐनले निरन्तरता नदिएकोले ऐनमा समावेश नगरिएको ।
- “४०क. **जरिवाना छुट:** २०६२ आषढसम्मको कर विवरण बुझाउन बाँकी रहेको करदाताले २०६२ साल चैत्र २५ गतेभित्र बाँकी कर विवरण र सो बापत लागेको जरिवानाको पच्चीस प्रतिशत बुझाएमा कर विवरण नबुझाए बापत लाग्ने जरिवाना पचहत्तर प्रतिशत मिनाहा गरिनेछ।”
- “४०ख. **दस्तुर, ब्याज र जरिवाना मिनाहा:** २०६२ आषाढ मसान्तसम्म बुझाउन बाँकी रहेको गरेको पूरै रकम र दफा १९ बमोजिम लागेको थप दस्तुरको २० प्रतिशत, दफा २६ बमोजिम लागेको ब्याज र दफा २९ बमोजिम लागेको जरिवानामध्ये ब्याज र जरिवाना रकमको पचास प्रतिशतले हुन आउने रकम २०६२ चैत्र २५ गतेसम्म दाखिला गरेमा बाँकी थप दस्तुर, ब्याज र जरिवाना मिनाहा गरिनेछ।

“४०ग. जरिवाना शुल्क नलाग्ने: यस ऐनमा अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि यो ऐन र यस ऐन अन्तर्गतबाट नियमावली बमोजिम गरिएको व्याख्या वा निर्णयको कारणले गरेको भारमा फरक पर्न जाने तर कर असूली रकममा फरक पर्ने भएमा त्यसरी व्याख्या वा निर्णय हुनुभन्दा पहिले लाग्ने जरिवाना शुल्क लाग्ने छैन ।”

- १६२ आर्थिक ऐन, २०७५ द्वारा संशोधित ।
१६३ आर्थिक ऐन, २०७७ द्वारा संशोधित ।
१६४ आर्थिक ऐन, २०७७ द्वारा संशोधित ।
१६५ आर्थिक ऐन, २०७७ द्वारा संशोधित ।
१६६ आर्थिक ऐन, २०७७ द्वारा संशोधित ।
१६७ आर्थिक ऐन, २०७७ द्वारा संशोधित ।
१६८ आर्थिक ऐन, २०७७ द्वारा संशोधित ।
१६९ आर्थिक ऐन, २०७७ द्वारा संशोधित ।
१७० आर्थिक ऐन, २०७७ द्वारा संशोधित ।
१७१ आर्थिक ऐन, २०७७ द्वारा संशोधित ।
१७२ आर्थिक ऐन, २०७७ द्वारा संशोधित ।
१७३ आर्थिक ऐन, २०७७ द्वारा संशोधित ।
१७४ आर्थिक ऐन, २०७७ द्वारा संशोधित ।
१७५ आर्थिक ऐन, २०७७ द्वारा संशोधित ।
१७६ आर्थिक ऐन, २०७७ द्वारा संशोधित ।
१७७ आर्थिक ऐन, २०७७ द्वारा संशोधित ।
१७८ आर्थिक ऐन, २०७७ द्वारा संशोधित ।
१७९ आर्थिक ऐन, २०७७ द्वारा संशोधित ।
१८० आर्थिक ऐन, २०७७ द्वारा संशोधित ।
१८१ आर्थिक ऐन, २०७८ द्वारा संशोधित । आर्थिक अध्यादेश, २०७८ द्वारा उपशीर्षक “१९०४.९०.१० (--धानको भुजा तथा चिउरा” भन्ने शब्दहरु राखी संशोधन भएको ।

-
- १८२ आर्थिक ऐन, २०७८ द्वारा थप ।
- १८३ आर्थिक अध्यादेश, २०७८ द्वारा थप गरिएकोमा आर्थिक ऐन, २०७८ द्वारा थप कायम ।
- १८४ आर्थिक ऐन, २०७७ द्वारा (“माछाको चारो” भन्ने शब्दहरु फिकी) संशोधित ।
- १८५ आर्थिक अध्यादेश, २०७८ द्वारा (“सोयाबडी मस्यौरा” भन्ने शब्दहरु फिकी) संशोधन गरिएकोमा आर्थिक ऐन, २०७८ द्वारा संशोधन कायम । आर्थिक ऐन, २०७७ द्वारा थपिएको सो व्यवस्थालाई “शीर्षक २१.०६ को उपशीर्षक २१०६.१०.१४ मा राखिएको ।
- १८६ आर्थिक ऐन, २०७८ द्वारा संशोधित । संशोधन हुनुअघि “विद्युत शक्ति” भन्ने शब्दहरु रहेका ।
- १८७ आर्थिक अध्यादेश, २०७८ द्वारा (“उपशीर्षक ३००५.५९.००” र “अन्य” भन्ने शब्दहरु फिकिएको) संशोधन भएकोमा आर्थिक ऐन, २०७८ द्वारा संशोधन कायम ।
- १८८ आर्थिक ऐन, २०७७ द्वारा संशोधित ।
- १८९ आर्थिक ऐन, २०७७ द्वारा संशोधित ।
- १९० आर्थिक ऐन, २०७७ द्वारा संशोधित ।
- १९१ आर्थिक अध्यादेश, २०७८ द्वारा संशोधन भएकोमा आर्थिक ऐन, २०७८ द्वारा संशोधन कायम ।
- १९२ आर्थिक अध्यादेश, २०७८ द्वारा संशोधन भएकोमा आर्थिक ऐन, २०७८ द्वारा संशोधन कायम ।
- १९३ आर्थिक अध्यादेश, २०७८ द्वारा संशोधन भएकोमा आर्थिक ऐन, २०७८ द्वारा संशोधन कायम ।
- १९४ आर्थिक ऐन, २०७७ द्वारा (“मत्स्य इन्कुबेटर” भन्ने शब्दहरु फिकिएको) संशोधित ।
- १९५ आर्थिक ऐन, २०७८ द्वारा (“उपशीर्षक ४८७९.८९.१०” को सट्टा) संशोधित ।
- १९६ आर्थिक ऐन, २०७७ द्वारा संशोधित ।
- १९७ आर्थिक ऐन, २०७७ द्वारा संशोधित ।
- १९८ आर्थिक ऐन, २०७७ द्वारा संशोधित ।
- १९९ आर्थिक ऐन, २०७७ द्वारा संशोधित ।
- २०० आर्थिक अध्यादेश, २०७८ द्वारा संशोधन भएकोमा आर्थिक ऐन, २०७८ द्वारा संशोधन कायम ।

- २२२ आर्थिक अध्यादेश, २०७८ द्वारा संशोधन भएकोमा आर्थिक ऐन, २०७८ द्वारा संशोधन कायम ।
- २२३ आर्थिक अध्यादेश, २०७८ द्वारा संशोधन भएकोमा आर्थिक ऐन, २०७८ द्वारा संशोधन कायम ।
- २२४ आर्थिक ऐन, २०७८ द्वारा संशोधित ।
- २२५ आर्थिक ऐन, २०७७ द्वारा (“ब्रेल पुस्तक ४९०१.९१.०० र ४९०१.९९.००” भन्ने शब्दहरू भिक्की) संशोधित ।
- २२६ आर्थिक अध्यादेश, २०७८ द्वारा संशोधन भएकोमा आर्थिक ऐन, २०७८ द्वारा संशोधन कायम ।
- २२७ आर्थिक ऐन, २०७७ द्वारा (“स्लाइन” भन्ने शब्दको सट्टा “स्लाइन पानी” भन्ने शब्दहरू राखी भिक्की) संशोधित ।
- २२८ आर्थिक अध्यादेश, २०७८ द्वारा (“उपशीर्षक ९०१८.९०.०० मा पर्ने हेमोडायलासिस मेशिन, डायलासिस रिप्रोसेसर, डायलाइजर र यसको ट्यूबिङ्ग” भन्ने शब्दहरूको सट्टामा) संशोधन भएकोमा आर्थिक ऐन, २०७८ द्वारा संशोधन कायम ।
- २२९ आर्थिक अध्यादेश, २०७८ द्वारा (“उपशीर्षक ९४०२.९०.०० मा पर्ने डायलासिस बेड तथा कुर्सी” भन्ने शब्दहरूको सट्टामा) संशोधन भएकोमा आर्थिक ऐन, २०७८ द्वारा संशोधन कायम ।
- २३० आर्थिक अध्यादेश, २०७८ द्वारा (“उपशीर्षक ९०१८.९०.०० मा पर्ने भिडियोस्कोप, क्याथाल्याब, हर्टलङ्ग मेशिन र डिफ्रिब्रिलेटर” भन्ने शब्दहरूको सट्टामा) संशोधन भएकोमा आर्थिक ऐन, २०७८ द्वारा संशोधन कायम ।
- २३१ आर्थिक अध्यादेश, २०७८ द्वारा (“९०१८.१९.०० मा पर्ने फ्लोसाईमिटर, नेक्स्ट जेनेरेशन सिक्वेन्सर, प्रोटीन माइक्रोयरी प्लेटफर्म र मल्टीप्लेक्स रियल टायम पि.सि.आर.” भन्ने शब्दहरूको सट्टामा) संशोधन भएकोमा आर्थिक ऐन, २०७८ द्वारा संशोधन कायम ।
- २३२ आर्थिक अध्यादेश, २०७८ द्वारा थप भएकोमा आर्थिक ऐन, २०७८ द्वारा थप कायम ।
- २३३ आर्थिक ऐन, २०७७ द्वारा थप ।
- २३४ आर्थिक ऐन, २०७८ द्वारा (“उपशीर्षक ९०१९.२०.०० मा पर्ने भेन्टिलेटर” भन्ने शब्दहरूको सट्टा “उपशीर्षक ९०१९.२०.३० मा पर्ने मेडिकल भेन्टिलेटर” भन्ने शब्दहरू राखिएको) संशोधन ।
- २३५ आर्थिक अध्यादेश, २०७८ द्वारा थप भएकोमा आर्थिक ऐन, २०७८ द्वारा थप कायम ।
- २३६ आर्थिक अध्यादेश, २०७८ द्वारा थप भएकोमा आर्थिक ऐन, २०७८ द्वारा थप कायम ।

- २३७ आर्थिक अध्यादेश, २०७८ द्वारा “ई-लाइब्रेरी सेवा शुल्क” भन्ने शब्दहरु थप भएकोमा आर्थिक ऐन, २०७८ द्वारा “ई-बुक तथा ई-पत्रिका शुल्क” भन्ने शब्दहरु राखी संशोधन ।
- २३८ आर्थिक अध्यादेश, २०७८ द्वारा (संशोधन अधि “तथा निर्यातको प्रयोजनका लागि भएको कार्गो सेवा” भन्ने शब्दहरु रहेका) संशोधन भएकोमा आर्थिक ऐन, २०७८ द्वारा संशोधन कायम ।
- २३९ आर्थिक ऐन, २०७७ द्वारा संशोधन ।
- २४० आर्थिक ऐन, २०७७ द्वारा थप ।
- २४१ आर्थिक ऐन, २०७७ द्वारा थप ।
- २४२ आर्थिक ऐन, २०७७ द्वारा थप ।
- २४३ आर्थिक ऐन, २०७७ द्वारा थप ।
- २४४ आर्थिक ऐन, २०७७ द्वारा थप ।
- २४५ आर्थिक ऐन, २०७७ द्वारा थप ।
- २४६ आर्थिक ऐन, २०७७ द्वारा (“सूतीको” भन्ने शब्द भिकिएको) संशोधित ।
- २४७ आर्थिक ऐन, २०७७ द्वारा (“सूतीको” भन्ने शब्द भिकिएको) संशोधित ।
- २४८ आर्थिक अध्यादेश, २०७८ द्वारा संशोधन भएकोमा आर्थिक ऐन, २०७८ द्वारा संशोधन कायम ।
- २४९ आर्थिक अध्यादेश, २०७८ द्वारा संशोधन भएकोमा आर्थिक ऐन, २०७८ द्वारा संशोधन कायम ।
- २५० आर्थिक अध्यादेश, २०७८ द्वारा संशोधन भएकोमा आर्थिक ऐन, २०७८ द्वारा संशोधन कायम ।
- २५१ आर्थिक अध्यादेश, २०७८ द्वारा संशोधन भएकोमा आर्थिक ऐन, २०७८ द्वारा संशोधन कायम ।
- २५२ आर्थिक अध्यादेश, २०७८ द्वारा संशोधन भएकोमा आर्थिक ऐन, २०७८ द्वारा संशोधन कायम ।
- २५३ आर्थिक ऐन, २०७८ द्वारा संशोधन ।
- २५४ आर्थिक ऐन, २०७८ द्वारा संशोधन ।
- २५५ आर्थिक ऐन, २०७७ द्वारा थप ।

-
- २५६ आर्थिक अध्यादेश, २०७८ द्वारा (संशोधन अधि आर्थिक ऐन, २०७७ द्वारा “उपशीर्षक ८४४९.००.९० (--- अन्य” भन्ने शब्दहरु थप) संशोधन भएकोमा आर्थिक ऐन, २०७८ द्वारा संशोधन कायम ।
- २५७ आर्थिक अध्यादेश, २०७८ द्वारा संशोधन भएकोमा आर्थिक ऐन, २०७८ द्वारा संशोधन कायम ।
- २५८ आर्थिक ऐन, २०७७ द्वारा संशोधित ।
- २५९ आर्थिक ऐन, २०७७ द्वारा थप ।
- २६० आर्थिक ऐन, २०७७ द्वारा थप ।
- २६१ आर्थिक ऐन, २०७७ द्वारा थप ।
- २६२ आर्थिक अध्यादेश, २०७८ द्वारा संशोधन भएकोमा आर्थिक ऐन, २०७८ द्वारा संशोधन कायम ।
- २६३ आर्थिक अध्यादेश, २०७८ द्वारा संशोधन भएकोमा आर्थिक ऐन, २०७८ द्वारा संशोधन कायम ।
- २६४ आर्थिक अध्यादेश, २०७८ द्वारा संशोधन भएकोमा आर्थिक ऐन, २०७८ द्वारा संशोधन कायम ।
- २६५ आर्थिक अध्यादेश, २०७८ द्वारा संशोधन भएकोमा आर्थिक ऐन, २०७८ द्वारा संशोधन कायम ।
- २६६ आर्थिक अध्यादेश, २०७८ द्वारा संशोधन भएकोमा आर्थिक ऐन, २०७८ द्वारा संशोधन कायम ।
- २६७ आर्थिक अध्यादेश, २०७८ द्वारा संशोधन भएकोमा आर्थिक ऐन, २०७८ द्वारा संशोधन कायम ।
- २६८ आर्थिक अध्यादेश, २०७८ द्वारा संशोधन भएकोमा आर्थिक ऐन, २०७८ द्वारा संशोधन कायम ।
- २६९ आर्थिक अध्यादेश, २०७८ द्वारा संशोधन भएकोमा आर्थिक ऐन, २०७८ द्वारा संशोधन कायम ।
- २७० आर्थिक अध्यादेश, २०७८ द्वारा संशोधन भएकोमा आर्थिक ऐन, २०७८ द्वारा संशोधन कायम ।
- २७१ आर्थिक अध्यादेश, २०७८ द्वारा संशोधन भएकोमा आर्थिक ऐन, २०७८ द्वारा संशोधन कायम ।

-
- २७२ आर्थिक अध्यादेश, २०७८ द्वारा संशोधन भएकोमा आर्थिक ऐन, २०७८ द्वारा संशोधन कायम ।
- २७३ आर्थिक अध्यादेश, २०७८ द्वारा संशोधन भएकोमा आर्थिक ऐन, २०७८ द्वारा संशोधन कायम ।
- २७४ आर्थिक अध्यादेश, २०७८ द्वारा संशोधन भएकोमा आर्थिक ऐन, २०७८ द्वारा संशोधन कायम ।
- २७५ आर्थिक अध्यादेश, २०७८ द्वारा संशोधन भएकोमा आर्थिक ऐन, २०७८ द्वारा संशोधन कायम ।
- २७६ आर्थिक अध्यादेश, २०७८ द्वारा संशोधन भएकोमा आर्थिक ऐन, २०७८ द्वारा संशोधन कायम ।
- २७७ आर्थिक अध्यादेश, २०७८ द्वारा संशोधन भएकोमा आर्थिक ऐन, २०७८ द्वारा संशोधन कायम ।
- २७८ आर्थिक अध्यादेश, २०७८ द्वारा थप भएकोमा आर्थिक ऐन, २०७८ द्वारा थप कायम ।
- २७९ आर्थिक ऐन, २०७७ द्वारा थप ।
- २८० आर्थिक अध्यादेश, २०७८ द्वारा थप भएकोमा आर्थिक ऐन, २०७८ द्वारा थप कायम ।
- २८१ आर्थिक ऐन, २०७७ द्वारा (“बायोग्यास” भन्ने शब्द भिक्तिएको) संशोधित ।
- २८२ आर्थिक ऐन, २०७७ द्वारा थप ।
- २८३ आर्थिक ऐन, २०७७ द्वारा भिक्तिएको ।
- २८४ आर्थिक ऐन, २०७७ द्वारा (उपशीर्षक ८४१९.१९.००) भिक्तिएको ।
- २८५ आर्थिक अध्यादेश, २०७८ द्वारा संशोधन भएकोमा आर्थिक ऐन, २०७८ द्वारा संशोधन कायम ।
- २८६ आर्थिक ऐन, २०७७ द्वारा संशोधित ।
- २८७ आर्थिक ऐन, २०७७ द्वारा संशोधित ।
- २८८ आर्थिक अध्यादेश, २०७८ द्वारा थप भएकोमा आर्थिक ऐन, २०७८ द्वारा थप कायम ।
- २८९ आर्थिक ऐन, २०७८ द्वारा थप ।
- २९० आर्थिक ऐन, २०७७ द्वारा (“प्लाष्टिकको भोला उत्पादन गर्ने उद्योगले प्लाष्टिकको भोला प्रतिस्थापन गरी कपडा, जुट वा कागजका वातावरण मैत्री भोला उत्पादन गरेमा त्यस्तो उत्पादनको लागि चाहिने मेशिन” भन्ने शब्दहरू भिक्तिएका) संशोधित ।

-
- २९१ आर्थिक अध्यादेश, २०७८ द्वारा थप भएकोमा आर्थिक ऐन, २०७८ द्वारा थप कायम ।
- २९२ आर्थिक अध्यादेश, २०७८ द्वारा थप भएकोमा आर्थिक ऐन, २०७८ द्वारा थप कायम ।
- २९३ आर्थिक ऐन, २०७७ द्वारा भिकिएको ।
- २९४ आर्थिक ऐन, २०७८ द्वारा भिकिएको । साविकमा “७. वैकल्पिक ऊर्जा प्रवर्धन केन्द्रको सिफारिसमा सौर्य शक्तिबाट उर्जा उत्पादन गर्ने संयन्त्र तथा उपकरणमा प्रयोग हुने व्याट्री स्वदेशी उद्योगबाट उत्पादन हुने भई सोही उद्योगबाट आपूर्ति गर्ने भएमा विभागले तोकेको प्रक्रिया बमोजिम सो उद्योगलाई सो कारोबारमा शून्य दरको सुविधा प्रदान गरिनेछ ।” भन्ने वाक्यांश रहेको ।
- २९५ आर्थिक ऐन, २०७७ द्वारा थप ।
- २९६ आर्थिक ऐन, २०७८ द्वारा थप ।

नोट: यस पुस्तकमा उल्लिखित संशोधनको विषयमा कुनै द्विविधा भएमा सम्बन्धित आर्थिक वर्षको नेपाल राजपत्रमा प्रकाशित आर्थिक ऐन तथा अध्यादेश हेर्नुहुन अनुरोध गरिन्छ ।